

Waasan Päivälehti

Photo Supplement

Wasa Dagblad

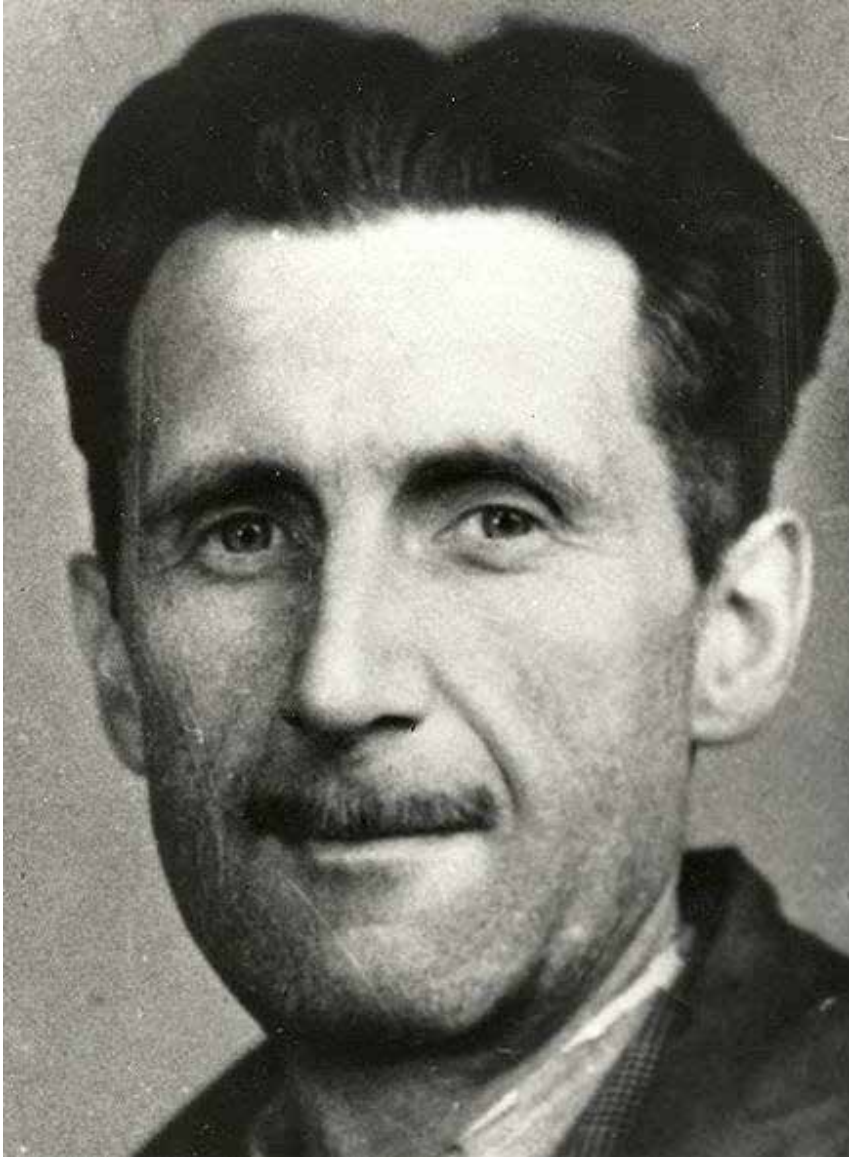
Wasa Daily

En roman av
George Orwell

1984

***2* George Orwell: 1984**

George Orwell (1903 - 1950). Wikimedia Commons

George Orwells "1984" och nu

I en tid då geopolitiska landskap förändras snabbt och allianser omformas, blir George Orwells dystopiska roman "1984" skrämmande aktuell. I boken skildras ett samhälle där historien ständigt skrivs om för att passa regimens aktuella narrativ, där fienden byts ut och anpassas efter det politiska klimatet. Denna mekanism, där det förflutna manipuleras för att tjäna nutidens intressen, finner en kuslig parallell i dagens Ryssland. Och till en del också i USA.

Under årtionden präglades relationerna mellan Ryssland och USA av misstro och fiendskap. Det kalla kriget och dess efterdyningar skapade en djup klyfta mellan de två nationerna, en klyfta som präglade både den politiska diskursen och den allmänna opinionen. USA och "den kollektiva västvärlden" framställdes som Rysslands antagonister, en bild som förstärktes av ideologiska skillnader och geopolitiska rivaliteter.

Men nu, i en tid av förändrade maktförhållanden och nya utmaningar, ser vi en potentiell förändring i denna dynamik. Ryssland, efter årtionden av konfrontation, signalerar en vilja till närmande till USA. Denna oväntade vändning väcker frågor om de underliggande motiven och de långsiktiga konsekvenserna. Är det en genuin strävan efter samarbete eller en taktisk manöver för att stärka Rysslands position i en osäker värld?

Att USA i FN röstar som Nord-Korea och Ryssland där röstningen gäller om Ryssland anföll Ukraina 1022 eller inte – det kan nog många i västvärlden och förhoppningsvis också i USA ha svårt att förstå.

Parallellerna till "1984" är slående. I Orwells roman är "fienden" en föränderlig konstruktion, ett verktyg för att upprätthålla regimens makt. Genom att ständigt byta fiende kan partiet avleda uppmärksamheten från de verkliga problemen och skapa en känsla av enighet och lojalitet. På samma sätt kan Rysslands plötsliga vänskap med USA ses som

ett sätt att anpassa sig till en ny verklighet, där den tidigare fienden nu kan bli en potentiell partner.

Men det finns också viktiga skillnader. Till skillnad från det totalitära samhället i "1984" lever vi i en värld där informationen är mer tillgänglig och där det finns en mångfald av åsikter. Även om statliga medier spelar en viktig roll i att forma den allmänna opinionen, finns det också utrymme för alternativa röster och perspektiv. Detta gör det svårare att manipulera historien och skapa en enhetlig bild av verkligheten.

Ändå är det viktigt att vara medveten om risken för manipulation och propaganda. När politiska narrativ förändras snabbt, är det viktigt att vara kritisk och ifrågasätta de information vi får. Att förstå hur historien kan användas för att tjäna politiska syften är avgörande för att bevara vår intellektuella frihet och vår förmåga att fatta välgrundade beslut.

I en tid av osäkerhet och förändring är det frestande att söka enkla svar och

tydliga fiender. Men verkligheten är ofta mer komplex och mångfacetterad. Genom att studera "1984" och reflektera över de paralleller vi ser i dagens värld kan vi utveckla en djupare förståelse för de krafter som formar vår historia och vår framtid.

Slutligen är det viktigt att komma ihåg att historien inte är förutbestämd. Vi har alla ett ansvar att bidra till en mer informerad och demokratisk debatt, där olika perspektiv kan mötas och där sanningen kan sökas. Genom att vara medvetna om riskerna för manipulation och propaganda kan vi tillsammans bygga en bättre framtid, där historien inte ständigt behöver skrivas om.

1984

EN ROMAN AV George Orwell

ETT

Det var en strålande kall dag i april och klockorna slog tretton. Winston Smith, med hakan tryckt mot bröstet i ett försök att undkomma den vidriga vinden, gled snabbt in genom glasdörrarna till Victory Mansions, men inte tillräckligt snabbt för att hindra en virvel av grusigt damm från att komma in med honom.

I hallen luktade det kokt kål och gamla trasmattor. I ena änden av den hade en färglagd affisch, för stor för att visas inomhus, klistrats upp på väggen. Den avbildade helt enkelt ett enormt ansikte, mer än en meter brett: ansiktet på en man i fyrtiofemårsåldern, med en tung svart mustasch och grovt vackra drag. Winston gjorde sig redo för trappan. Det var ingen idé att prova lyftet. Även under de bästa tiderna fungerade den sällan, och för närvarande var den elektriska strömmen avbruten under dagtid. Det var en del av den ekonomiska kampanjen inför Hatveckan. Lägenheten låg sju trappor upp, och Winston, som var trettio år och hade ett åder-

bräck ovanför höger fotled, gick långsamt och vilade flera gånger på vägen. På varje avsats, mittemot hisschaktet, blickade affischen med det enorma ansiktet ut från väggen. Det var en sån där bild som är så krystad att ögonen följer en när man rör sig. Storebror tittar på dig, löd bildtexten under den.

Inne i lägenheten läste en fruktig röst upp en lista med siffror som hade något att göra med tackjärnstillverkning. Rösten kom från en avlång metallplatta som liknade en matt spegel och som utgjorde en del av den högra väggens yta. Winston vred om en strömbrytare och rösten sjönk något, även om orden fortfarande gick att urskilja. Instrumentet (teleskärmen, hette det) kunde dimmas, men det fanns inget sätt att stänga av det helt. Han gick fram till fönstret: en liten, bräcklig gestalt, vars magra kropp endast underströks av den blå overallen, som var partiets uniform. Hans hår var mycket ljust, hans ansikte naturligt sangviniskt, hans hud uppruggad av grovtvål och trubbiga rakblad och kylan från den vinter som just hade slutat.

Utanför, till och med genom den stängda fönsterrutan, såg världen kall

ut. Nere på gatan virvlade små virvlar av vinddamm och sönderrivet papper till spiraler, och trots att solen sken och himlen var klarblå, tycktes det inte finnas någon färg i någonting utom affischerna som var uppsatta överallt. Det svartmustaschprydda ansiktet blickade ned från varje befallande vrå. Det fanns en på husets framsida mittemot. Storebror tittar på dig, stod det i bildtexten, medan de mörka ögonen tittade djupt in i Winstons egna. Nere på gatunivå fladdrade en annan affisch, sönderriven i ett hörn, i vinden, omväxlande över- och avtäckt det enda ordet INGSOC. Långt borta i fjärran flög en helikopter ner mellan taken, svävade ett ögonblick som en blåflaska och flög iväg igen med en krängande flykt. Det var polispatrullen som snokade in i folks fönster. Patrullerna spelade dock ingen roll. Det var bara tankepolisen som räknades.

Bakom Winstons rygg babblade rösten från TV-skärmen fortfarande om tackjärn och överuppfyllelsen av den nionde treårsplanen. Teleskärmen tog emot och sände samtidigt. Varje ljud som Winston gav ifrån sig, över nivån av en mycket låg viskning, skulle fångas

upp av den; Dessutom, så länge han höll sig inom det synfält som metallplattan innehöll, kunde han både ses och höras. Det fanns naturligtvis inget sätt att veta om du var iakttagen vid varje givet ögonblick. Hur ofta, eller på vilket system, tankepolisen kopplade in sig på en enskild kabel var en gissning. Det var till och med tänkbart att de tittade på alla hela tiden. Men de kunde i alla fall koppla in din sladd när de ville. Du var tvungen att leva - levde av en vana som blev en instinkt - i tron att varje ljud du gav ifrån dig hördes och, utom i mörkret, varje rörelse granskades.

Winston stod med ryggen vänd mot tv-skärmen. Det var säkrare; Men som han mycket väl visste kan till och med en rygg vara avslöjande. En kilometer bort tornade Sanningsministeriet, hans arbetsplats, upp sig stort och vitt över det smutsiga landskapet. Detta, tänkte han med ett slags vag avsmak - detta var London, huvudstaden i Airstrip One, som själv var den tredje folkrikaste av Oceaniens provinser. Han försökte pressa fram något barndomsminne som skulle säga honom om London alltid hade varit så här. Fanns det alltid dessa vyer av ruttnande 1800-talshus,

vars sidor var täckta med träbalkar, fönstren lappade med kartong och taken med korrugerad plåt, och de galna trädgårdsmurarna som hängde åt alla håll? Och de bombade platserna där gipsdammet virvlade i luften och videörten strök över grushögarna; Och de platser där bomberna hade rensat en större plätt och där det hade vuxit upp smutsiga kolonier av trähus som hönshus? Men det tjänade ingenting till, han kunde inte minnas: av hans barndom återstod ingenting annat än en rad klart upplysta tablåer, som utspelade sig utan bakgrund och för det mesta var obegripliga.

Sanningsministeriet - Minitrue, på nyspråk[1]- var häpnadsväckande olik alla andra föremål i sikte. Det var en enorm pyramidal struktur av glittrande vit betong som höjde sig på terrass efter terrass, trehundra meter upp i luften. Från den plats där Winston stod var det bara möjligt att läsa, utvalt på dess vita ansikte med eleganta bokstäver, partiets tre paroller:

KRIG ÄR FRED
FRIHET ÄR SLAVERI
OKUNNIGHET ÄR
STYRKA.

Sanningsministeriet innehöll, sades det, tretusen rum ovanför marknivån

och motsvarande förgreningar nedanför. Utspridda i London fanns det bara tre andra byggnader av liknande utseende och storlek. De överskuggade den omgivande arkitekturen så fullständigt att man från taket på Victory Mansions kunde se alla fyra samtidigt. De var hem för de fyra ministerierna mellan vilka hela statsapparaten var uppdelad: Sanningsministeriet, som ägnade sig åt nyheter, underhållning, utbildning och de sköna konsterna; Fredsministeriet, som ägnade sig åt krig; Kärleksministeriet, som upprätthöll lag och ordning; och ministeriet för överflöd, som ansvarade för ekonomiska frågor. Deras namn, på nyspråk: Minitrue, Minipax, Miniluv och Miniplenty.

Kärleksministeriet var det verkligt skrämmande. Det fanns inga fönster i den alls. Winston hade aldrig varit inne i Kärleksministeriet, inte heller inom en halv kilometer från det. Det var en plats som var omöjlig att komma in på annat än i officiella ärenden, och då endast genom att tränga igenom en labyrint av taggtrådsförvecklingar, ståldörrar och dolda kulsprutenästen. Till och med gatorna som ledde upp till dess yttre barriärer

strövade omkring av vakter med gorillaansikten i svarta uniformer, beväpnade med ledade batonger.

Winston vände sig tvärt om. Han hade fått sina anletsdrag att ge uttryck åt den stillsamma optimism, som det var rådligt att ha när han stod framför TV-skärmen. Han gick tvärs över rummet och in i det lilla köket. Genom att lämna ministeriet vid den här tiden på dagen hade han offrat sin lunch i matsalen, och han var medveten om att det inte fanns någon mat i köket förutom en bit mörkt bröd som måste sparas till morgondagens frukost. Han tog ner en flaska med färglös vätska från hyllan med en vanlig vit etikett märkt VICTORY GIN. Den gav ifrån sig en sjuklig, oljig lukt, som av kinesisk rissprit. Winston höll upp nästan en te kopp, gjorde sig nervös för en chock och klunkade i sig den som en dos medicin.

Genast blev hans ansikte blodrött och vattnet rann ur hans ögon. Materialet var som salpetersyra, och när man svalde det hade man dessutom känslan av att bli slagen i bakhuvudet med en gummiklubba. Men i nästa ögonblick dog svedan i hans mage och världen började se gladare ut. Han tog en cigarett

ur ett hopknycklat paket märkt VICTORY CIGARETTES och höll oförsiktigt upp den, varpå tobaken föll ut på golvet. Med nästa var han mer framgångsrik. Han gick tillbaka till vardagsrummet och satte sig vid ett litet bord som stod till vänster om tv-skärmen. Ur bordslådan tog han fram ett pennskaft, en flaska bläck och en tjock tom bok i kvartstorlek med röd baksida och marmorerat omslag.

Av någon anledning stod tv-skärmen i vardagsrummet i en ovanlig position. I stället för att som vanligt placeras i gavelväggen, där den kunde behärska hela rummet, placerades den i den längre väggen, mitt emot fönstret. På ena sidan av den fanns en grund alkov där Winston nu satt och som, när lägenheterna byggdes, förmodligen hade varit avsedda för bokhyllor. Genom att sitta i alkovent och hålla sig långt borta kunde Winston hålla sig utom räckhåll för teleskärmen, så långt synen når. Han kunde naturligtvis höras, men så länge han stannade kvar i sin nuvarande ställning kunde han inte ses. Det var delvis rummets ovanliga geografi som hade fått honom att tänka på vad han nu skulle göra.

Men det hade också antytts av boken som han just hade tagit fram ur byrålådan. Det var en särdeles vacker bok. Dess släta, krämiga papper, lite gulnat av ålder, var av ett slag som inte hade tillverkats på minst fyrtio år tidigare. Han kunde dock gissa att boken var mycket äldre än så. Han hade sett den ligga i fönstret till en sjaskig liten skrotaffär i ett slummigt kvarter i staden (exakt vilket kvarter mindes han nu inte) och hade genast slagits av en överväldigande lust att äga den. Partimedlemmarna skulle inte gå in i vanliga affärer ("handel på den fria marknaden", kallades det), men regeln följdes inte strikt, eftersom det fanns olika saker som skosnören och rakblad som det var omöjligt att få tag på på något annat sätt. Han hade kastat en hastig blick upp och ned längs gatan och sedan smugit sig in och köpt boken för två dollars och femtio. På den tiden var han inte medveten om att han ville ha det för något särskilt syfte. Han hade skuldmedvetet burit hem den i sin portfölj. Även om det inte stod något i den var det en komprometterande ägodel.

Det han var på väg att göra var att öppna en dagbok. Detta var inte olagligt.

gt (ingenting var olagligt, eftersom det inte längre fanns några lagar), men om det upptäcktes var det tämligen säkert att det skulle straffas med döden, eller åtminstone med tjugofem år i ett tvångsarbetsläger. Winston satte in en spets i pennhållaren och sög på den för att få bort fett. Pennan var ett ålderdomligt instrument, som sällan användes ens för signaturer, och han hade skaffat sig ett, i hemlighet och med viss svårighet, helt enkelt på grund av en känsla av att det vackra krämiga pappret förtjänade att skrivas på med en riktig spets i stället för att skrapas med en bläckpenna. Egentligen var han inte van vid att skriva för hand. Bortsett från mycket korta noter var det vanligt att diktera allt i talarsolen, vilket naturligtvis var omöjligt för hans nuvarande ändamål. Han doppade pennan i bläcket och vacklade sedan för bara en sekund. En skälvning hade gått genom hans inre. Att sätta upp pappret var den avgörande handlingen. Med små klumpiga bokstäver skrev han:

Den 4 april 1984.

Han lutade sig tillbaka. En känsla av fullständig hjälplöshet hade sänkt sig över honom. Till att börja med visste han inte med

säkerhet att det var 1984. Det måste vara ungefär vid det datumet, eftersom han var ganska säker på att han var trettionio år och han trodde att han var född 1944 eller 1945. Men det var aldrig möjligt att fastställa något datum inom ett år eller två.

För vem, slog det honom plötsligt att undra, skrev han den här dagboken? För framtiden, för de ofödda. Hans tankar svävade ett ögonblick kring det tvivelaktiga datumet på sidan och kom sedan upp med en stöt mot det nyspråkliga ordet dubbeltänk. För första gången gick det upp för honom vidden av vad han hade företagit sig. Hur skulle du kunna kommunicera med framtiden? Det var till sin natur omöjligt. Antingen skulle framtiden likna nuet, och i så fall skulle den inte lyssna på honom, eller så skulle den vara anorlunda än den, och hans belägenhet skulle bli meningslös.

En stund satt han och stirrade dumt på pappret. Tv-rutan hade övergått till högljudd militärmusik. Det var märkligt att han inte bara tycktes ha förlorat förmågan att uttrycka sig, utan till och med ha glömt vad det var han ursprungligen hade tänkt säga. I flera veckor hade

han gjort sig redo för detta ögonblick, och det hade aldrig fallit honom in att det skulle behövas något annat än mod. Själva skrivandet skulle vara enkelt. Allt han behövde göra var att överföra den ändlösa rastlösa monolog som hade pågått i hans huvud, bokstavligen i årtal, på papper. Men i det här ögonblicket hade till och med monologen sinat. Dessutom hade hans åderbräck börjat klia outhärdligt. Han vågade inte klia på den, för om han gjorde det blev den alltid inflammerad. Sekunderna tickade iväg. Han var inte medveten om något annat än att sidan framför honom var tom, att det kliade i huden ovanför vristen, musikens dånande och att ginen gav honom en lätt spritsmak.

Plötsligt började han skriva i ren panik, bara ofullständigt medveten om vad han gav sig in på. Hans lilla men barnsliga handstil vandrade upp och ner på sidan, först tappade han sina stora bokstäver och till sist till och med sina punkter:

Den 4 april 1984. Igår kväll till filmerna. Alla krigsfilmer. En mycket bra bild på ett fartyg fullt med flyktingar som bombades någonstans i Medelhavet. Publiken var mycket road av bilder av en stor stor fet

man som försökte simma iväg med en helikopter efter honom. Först såg man honom vältra sig i vattnet som en tumlare, sedan såg man honom genom helikoptrarnas kikarsikten, sedan var han full av håll och havet runt omkring honom blev rosa och han sjönk lika plötsligt som om hålen hade släppt in vattnet. publiken skrek av skratt när han sjönk. Då såg man en livbåt full av barn med en helikopter hovrande över den. Det var en medelålders kvinna som kunde ha varit en judinna som satt uppe i fören med en liten pojke i treårsåldern i famnen. Liten pojke som skrek av skräck och gömde sitt huvud mellan hennes bröst som om han försökte gräva sig rakt in i henne och kvinnan lade armarna om honom och tröstade honom trots att hon själv var blå av skräck. Hela tiden täckte hon över honom så mycket som möjligt, som om hon trodde att hennes armar kunde hålla kulorna borta från honom. Sedan placerade helikoptern en 20 kilos bomb i dem, en fruktansvärd blixtp och båten gick helt till Matchwood. Sen var det en underbar bild på ett barns arm som åkte upp, upp, upp rakt upp i luften, en helikopter med en kamera i nosen måste ha följt

efter den och det var mycket applåder från festplatserna, men en kvinna nere i proletärdelen av huset började plötsligt ställa till med bråk och skrika att de inte borde visa det framför barn de inte Det är inte rätt inte framför barn, det är inte förrän polisen vände henne, vände ut henne, jag antar inte att något hände med henne, ingen bryr sig om vad proletärerna säger, typisk proletär reaktion, de aldrig-

Winston slutade skriva, delvis för att han led av kramper. Han visste inte vad som hade fått honom att hålla ut denna ström av skröp. Men det märkliga var att medan han gjorde det hade ett helt annat minne klarnat i hans sinne, till den grad att han nästan kände sig mogen att skriva ner det. Det var, insåg han nu, på grund av denna andra händelse som han plötsligt hade bestämt sig för att komma hem och börja skriva dagbok idag.

Det hade hänt den där morgonen på ministeriet, om man nu kunde säga att något så oklart hade hänt.

Klockan var nästan elva-hundra, och på arkivavdelningen, där Winston arbetade, höll de på att släpa ut stolarna ur båsen och grupperade dem i mitten av korridoren, mitt emot den

stora teleskärmen, som förberedelse för Two Minutes Hate. Winston höll just på att ta plats i en av de mellersta raderna när två personer som han kände igen till synen, men aldrig hade pratat med, oväntat kom in i rummet. En av dem var en flicka som han ofta passerade i korridorerna. Han visste inte vad hon hette, men han visste att hon arbetade på den skönlitterära avdelningen. Förmodligen - eftersom han ibland hade sett henne med oljiga händer och med en skiftnyckel i handen - hade hon någon mekanisk uppgift på en av romanskrivmaskinerna. Hon var en djärv flicka på omkring tjugosju år med tjockt mörkt hår, ett fräknigt ansikte och snabba, atletiska rörelser. Ett smalt scharlakansrött skärp, emblemet för Junior Anti-Sex League, var virat flera varv runt midjan på hennes overall, precis tillräckligt hårt för att framhäva hennes välformade höfter. Winston hade tyckt illa om henne från första ögonblicket han såg henne. Han visste orsaken. Det var på grund av atmosfären med hockeyplaner och kallbad och gemensamma vandringar och allmän renhållning som hon lyckades bära med sig. Han tyckte illa om nästan alla kvinnor, och särskilt

kilt de unga och vackra. Det var alltid kvinnorna, och framför allt de unga, som var de mest trångsyn- ta anhängarna av partiet, de som svalde paroller- na, amatörspionerna och nässlukarna av oortodo- xin. Men just den här tjejen gav honom intrycket av att vara farligare än de flesta. En gång, när de passerade i korridoren, hade hon gett honom en hastig sidoblick, som tycktes tränga rakt in i honom och för ett ögon- blick fyllt honom med svart skräck. Han hade till och med tänkt tanken att hon kanske var agent för tanke- polisen. Det var sant att det var mycket osannolikt. Ändå fortsatte han att kän- na en egendomlig oro, som innehöll både rädsla och fientlighet, så snart hon var i närheten av honom.

Den andra personen var en man vid namn O'Brien, medlem av det inre partiet och innehavare av en post som var så viktig och avlägsen att Winston bara hade en svag aning om dess natur. En tillfällig tystnad lade sig över gruppen av människor runt stolarna när de såg den svarta over- rallen av en medlem av det inre partiet närma sig. O'Brien var en stor, bastant man med tjock hals och ett grovt, humoristiskt, brutalt ansikte. Trots sitt formi-

dabla utseende hade han ett visst charmerande sätt. Han hade ett knep för att sätta tillbaka glasögonen på näsan som var märkligt avväpnande – på något odefinierbart sätt, märkligt civiliserat. Det var en gest som, om någon ännu hade tänkt i sådana termer, sku- lle ha kunnat påminna om en adelsman från 1700-talet som erbjöd sin snusdosa. Winston hade sett O'Brien kanske ett dussin gånger på nästan lika många år. Han kände sig djupt dra- gen till honom, och inte bara för att han var fasci- nerad av kontrasten mellan O'Briens belevade sätt och hans priskämpes fysik. Än mer var det på grund av en hemlig övertygelse – eller kanske inte ens en tro, bara en förhoppning – som O'Briens politiska ortodo- xi inte var perfekt. Något i hans ansikte antydde det oemotståndligt. Och återigen, kanske var det inte ens oortodoxi som stod skrivet i ansiktet på honom, utan helt enkelt intelligens. Men han såg i alla fall ut som en person som man kunde prata med, om man på något sätt kunde lura på TV-skärmen och få honom ensam. Winston hade al- drig gjort den minsta ans- trängning för att bekräfta denna gissning; Det fanns faktiskt inget sätt att göra

det på. I detta ögonblick kastade O'Brien en blick på sitt armbandsur, såg att den var nästan elvahundra och bestämde sig tydligen för att stanna kvar på arki- vavdelningen tills Two Mi- nutes Hate var över. Han satte sig på en stol i samma rad som Winston, ett par ställen bort. En liten, sand- hårig kvinna som arbetade i båset bredvid Winston stod mellan dem. Flickan med mörkt hår satt strax bakom.

I nästa ögonblick hör- des ett ohyggligt, malande skrik, som från en mons- truös maskin som går utan olja, från den stora teleskär- men i ändan av rummet. Det var ett ljud som fick en att tända till och fick håret att resa sig i nacken. Hatet hade börjat.

Som vanligt hade Em- manuel Goldsteins ansikte, Folkets fiende, blinkat till på skärmen. Det väslades hit och dit bland publiken. Den lilla sandhåriga kvin- nan gav ifrån sig ett pip av blandad rädsla och avsky. Goldstein var renegaten och avfällingen, som en gång, för länge sedan (hur länge sedan var det ingen som riktigt kom ihåg), hade varit en av partiets ledande figurer, nästan på samma nivå som Storebror själv, och som sedan hade ägnat sig åt kontrarevolutionär

verksamhet, dömts till döden och på ett mystiskt sätt flytt och försvunnit. Programmet för Two Minutes Hate varierade från dag till dag, men det fanns inget där Goldstein inte var huvudpersonen. Han var den främste förrädaren, den förste som befläckade partiets renhet. Alla senare brott mot partiet, alla förräderier, sabotage, kätterier, avvikelser härsammade direkt från hans lära. Någonstans var han fortfarande vid liv och smidde sina konspirationer: kanske någonstans bortom havet, under beskydd av sina utländska finansärer; kanske till och med - så ryktades det ibland - i något gömställe i själva Oceanien.

Winstons diafragma var sammandragen. Han kunde aldrig se Goldsteins ansikte utan en smärtsam blandning av känslor. Det var ett magert judiskt ansikte med ett stort, suddigt vitt hår och ett litet pipskägga - ett klipskt ansikte, men ändå på något sätt föraktligt av naturen, med ett slags senil enfald i den långa, smala näsan, vid vars ände ett par glasögon satt uppflugna. Den liknade ett fåransikte, och rösten hade också en fåraktig kvalitet. Goldstein levererade sitt vanliga giftiga an-

grepp på partiets doktriner - ett angrepp så överdrivet och perverst att ett barn borde ha kunnat se igenom det, och ändå tillräckligt trovärdigt för att fylla en med en orolig känsla av att andra människor, mindre sansade än en själv, skulle kunna luras av det. Han skymfade Storebror, han fördömde partiets diktatur, han krävde omedelbar fred med Eurasien, han förespråkade yttrandefrihet, pressfrihet, mötesfrihet, tankefrihet, han skrek hysteriskt att revolutionen hade förrådts - och allt detta i ett snabbt flerstavigt tal som var ett slags parodi på den vanliga stilen hos partiets talare. och till och med innehöll nyspråksord: faktiskt fler nyspråksord än någon partimedlem normalt skulle använda i verkliga livet. Och hela tiden, för att man inte skulle tvivla på den verklighet som Goldsteins bestickande klyschor täckte, marscherade bakom hans huvud på TV-skärmen den eurasiska arméns ändlösa kolonner - rad efter rad av män med solida utseenden och uttryckslösa asiatiska ansikten, som simmade upp till skärmens yta och försvann. för att ersättas av andra exakt likadana. Det dova, rytmiska trampet av soldaternas stövlar

utgjorde bakgrunden till Goldsteins bråkande röst.

Innan hatet hade hunnit pågå i trettio sekunder, bröt okontrollerbara utrop av raseri ut från hälften av människorna i rummet. Det självbelåttna fåraktiga ansiktet på skärmen och den skräckinjagande kraften hos den eurasiska armén bakom det var för mycket att uthärda; Dessutom framkallade åsynen eller till och med tanken på Goldstein automatiskt rädsla och ilska. Han var ett föremål för ett hat som var mer konstant än både Eurasien och Östasien, ty när Oceanien var i krig med den ena av dessa makter, var det i allmänhet i fred med den andra. Men vad som var märkligt var att trots att Goldstein var hatad och föraktad av alla, trots att hans teorier varje dag och tusen gånger om dagen på perrongerna, på TV-skärmen, i tidningarna, i böckerna, blev vederlagda, krossade, förlöjligade och uppsträckta för den allmänna blicken för det ynkliga skräp de var - trots allt detta Hans inflytande tycktes aldrig bli mindre. Alltid fanns det nya duperade som väntade på att bli förförda av honom. Det gick inte en dag utan att spioner och sabotörer som agerade under hans ledning avslö-

jades av tankepolisen. Han var befälhavare för en stor ljusskygg armé, ett underjordiskt nätverk av konspiratörer som var hängivna att störta staten. Brödraskapet, som det skulle heta. Det viskades också om en förfärlig bok, ett kompendium över alla de irrläror, som Goldstein var författare till och som cirkulerade i hemlighet hit och dit. Det var en bok utan titel. Folk hänvisade till den, om alls, helt enkelt som boken. Men man kände bara till sådana saker genom vaga rykten. Varken Brödraskapet eller boken var ett ämne som någon vanlig partimedlem skulle ta upp om det fanns något sätt att undvika det.

I den andra minuten steg Hatet till vansinne. Folk hoppade upp och ner på sina platser och skrek så högt de kunde i ett försök att överrösta den vansinniga bråkande rösten som kom från skärmen. Den lilla sandhåriga kvinnan hade fått en stark rosa ton, och hennes mun öppnades och stängdes som på en landad fisk. Till och med O'Briens tunga ansikte rodnade. Han satt rak i ryggen, hans kraftiga bröstorg svällde och skälvde som om han stod upp mot en vågs anfall. Den mörkhåriga flickan bakom Winston hade börjat ropa: "Svin! Svin! Svin!"

och plötsligt tog hon upp en tung nyspråksordbok och slängde den på skärmen. Den träffade Goldsteins näsa och studsade iväg; Rösten fortsatte obevekligt. I ett klart ögonblick upptäckte Winston att han skrek tillsammans med de andra och sparkade våldsamt med klacken mot stolspinnen. Det hemska med Two Minutes Hate var inte att man var tvungen att spela en roll, utan att det var omöjligt att undvika att vara med. Inom trettio sekunder var alla förvändningar alltid onödiga. En ohygglig extas av rädsla och hämndlystnad, en önskan att döda, att tortera, att slå in ansikten med en slägga, tycktes flyta genom hela gruppen av människor som en elektrisk ström och förvandlade en till och med mot ens vilja till en grimaserande, skrikande galning. Och ändå var det raseri man kände en abstrakt, oriktad känsla som kunde växlas från ett objekt till ett annat som lågan från en blåslampa. Vid ett tillfälle var Winstons hat alltså inte alls riktat mot Goldstein, utan tvärtom mot Storebror, Partiet och Tankepolisen; Och i sådana stunder klappade hans hjärta för den ensamma, förlöjligade kättaren på filmduken, den ende väk-

turen av sanning och förnuft i en värld av lögn. Och ändå var han i nästa ögonblick ett med folket omkring sig, och allt vad som sades om Goldstein tycktes honom vara sant. I dessa ögonblick förbyttes hans hemliga avsky för Storebror i tillbedjan, och Storebror tycktes torna upp sig, en oövervinnerlig, orädd beskyddare, som stod som en klippa mot Asiens horder, och Goldstein framstod trots sin isolering, sin hjälplöshet och det tvivel som hängde över hans existens som en ondskefull trollkarl, som genom sin rösts kraft kunde förstöra civilisationens struktur.

Det var till och med möjligt att ibland byta sitt hat åt det ena eller andra hållet genom en frivillig handling. Plötsligt, genom den sortens våldsamma ansträngning med vilken man vrider bort huvudet från kudden i en mardröm, lyckades Winston överföra sitt hat från ansiktet på skärmen till den mörkhåriga flickan bakom honom. Livliga, vackra hallucinationer blixtrade genom hans sinne. Han piskade ihjäl henne med en gummibatong. Han band fast henne naken vid en påle och sköt henne full med pilar som Sankt Sebastian. Han

skulle hänföra henne och skära halsen av henne i klimaxögonblicket. Bättre än förut insåg han dessutom varför han hatade henne. Han hatade henne för att hon var ung och vacker och könlös, för att han ville gå till sängs med henne och aldrig skulle göra det, för runt hennes söta, smidiga midja, som tycktes be dig att omsluta den med din arm, fanns bara det avskyvärda scharlakansröda skärpet, en aggressiv kyskhetsymbol.

Hatet nådde sitt klimax. Goldsteins röst hade förvandlats till ett verkligt fårbråkande, och för ett ögonblick förvandlades ansiktet till ett fårs. Sedan smälte fåransiktet samman till skepnaden av en eurasisk soldat som tycktes rycka fram, stor och fruktansvärd, med kulsprutepistolen dånande och tycktes hoppa ut ur skärmens yta, så att några av människorna i främsta raden faktiskt ryggade tillbaka i sina säten. Men i samma ögonblick, drog alla en djup suck av lättnad, smälte den fientliga gestalten in i ansiktet på Storebror, svarthårig, svart mustaschprydd, full av kraft och mystiskt lugn, och så stor att den nästan fyllde upp skärmen. Ingen hörde vad Storebror sa. Det

var bara några få uppmuntrande ord, det slags ord som yttras i stridens larm, som inte kan urskiljas var för sig men som återställer förtroendet genom att de uttalas. Sedan bleknade Storebrors ansikte bort igen, och i stället stod partiets tre paroller ut i feta versaler:

KRIG ÄR FREDFRIHET
ÄR SLAVERIOKUNNIGHET
ÄR STYRKA.

Men Storebrors ansikte tycktes finnas kvar i flera sekunder på skärmen, som om den effekt som det hade haft på allas öngonger var för levande för att försvinna omedelbart. Den lilla sandhåriga kvinnan hade kastat sig framåt över stolsryggen framför sig. Med ett skälvande mummel som lät som "Min Frälsare!" sträckte hon ut armarna mot skärmen. Sedan begravde hon ansiktet i händerna. Det var tydligt att hon bad en bön.

I detta ögonblick brast hela gruppen av människor ut i en djup, långsam, rytmisk ramsa av "B-B... B-B... B-B!" om och om igen, mycket långsamt, med en lång paus mellan det första "B" och det andra – ett tungt, mumlande ljud, på något sätt egendomligt barbariskt, i vars bakgrund man tyckte sig höra stampet av nakna fötter och dunkan-

det av pukor. I kanske så mycket som trettio sekunder höll de på med det. Det var en refräng som ofta hördes i stunder av överväldigande känslor. Delvis var det ett slags hymn till Storebrors visdom och majestät, men ännu mer var det en akt av självhypnos, en avsiktlig dränkning av medvetandet med hjälp av rytmiskt oväsen. Winstons inälvor tycktes kallna. I "Two Minutes Hate" kunde han inte låta bli att delta i det allmänna deliriumet, men detta omänskliga mässande av "B-B... B-B!" fyllde honom alltid med fasa. Naturligtvis mässade han tillsammans med de andra: det var omöjligt att göra på annat sätt. Att dölja sina känslor, att kontrollera sitt ansikte, att göra vad alla andra gjorde, var en instinktiv reaktion. Men det fanns en tid av ett par sekunder, under vilken uttrycket i hans ögon kunde tänkas ha förrådt honom. Och det var just i det ögonblicket som det viktiga hände – om det nu hände.

För ett ögonblick fångade han O'Briens blick. O'Brien hade rest sig upp. Han hade tagit av sig glasögonen och var i färd med att sätta tillbaka dem på näsan med sin karakteristiska gest. Men det dröjde bråkdelen av en sekund när deras blickar

möttes, och så länge det behövdes visste Winston – ja, han visste! – att O'Brien tänkte samma sak som han själv. Ett omisskännligt budskap hade passerat. Det var som om deras båda sinnen hade öppnats och tankarna flödade från den ena till den andra genom deras ögon. "Jag är med dig", tycktes O'Brien säga till honom. "Jag vet precis vad du känner. Jag vet allt om ditt förakt, ditt hat, din avsky. Men oroa dig inte, jag är på din sida!" Och så var blixten av intelligens borta, och O'Briens ansikte var lika outgrundligt som alla andras.

Det var allt, och han var redan osäker på om det hade hänt. Sådana händelser fick aldrig någon följd. Det enda de gjorde var att hålla tron eller hoppet vid liv hos honom, att andra än han själv var partiets fiender. Kanske var ryktena om stora underjordiska konspirationer sanna trots allt – kanske existerade Brödraskapet verkligen! Trots de ändlösa arresteringarna och bekännelserna och avrättningarna var det omöjligt att vara säker på att Brödraskapet inte bara var en myt. Vissa dagar trodde han på det, andra dagar inte. Det fanns inga bevis, bara flyktiga glimtar som kunde betyda vad som

helst eller intet: snuttar av avlyssnade samtal, svagt klotter på toalettväggarna – en gång till och med, när två främlingar möttes, en liten rörelse av händerna som hade sett ut som om det kunde vara ett tecken till igenkännande. Det var bara gissningar: det var mycket troligt att han hade inbillat sig allting. Han hade gått tillbaka till sitt bås utan att se på O'Brien igen. Tanken på att följa upp deras tillfälliga kontakt slog honom knappast. Det skulle ha varit ofattbart farligt även om han hade vetat hur han skulle gå till väga. För en sekund, två sekunder, hade de utväxlat en tvetydig blick, och det var slutet på historien. Men även det var en minnesvärd händelse, i den inlåsta ensamhet som man var tvungen att leva i.

Winston reste sig och satte sig rakare i ryggen. Han gav ifrån sig en rapning. Ginen steg upp ur hans mage.

Hans blick fokuserade åter på sidan. Han upptäckte att medan han satt hjälplös och funderade hade han också skrivit, som om det vore en automatisk handling. Och det var inte längre samma trånga, klumpiga handstil som förut. Hans penna hade vällystigt glidit över det släta

papperet och tryckt med stora, prydliga kapitäl:

NER MED STORE-
BRORNER MED STO-
REBRORNER MED
STOREBRORNER MED
STOREBRORNER MED
STOREBROR

om och om igen, vilket fyller en halv sida.

Han kunde inte hjälpa att känna ett styng av panik. Det var absurt, eftersom det inte var farligare att skriva just dessa ord än den första handlingen att öppna dagboken; Men för ett ögonblick var han frestad att riva ut de förstörda sidorna och överge företaget helt och hållet.

Men han gjorde inte det, eftersom han visste att det var meningslöst. Om han skrev NER MED STOREBROR, eller om han avstod från att skriva det, spelade ingen roll. Om han fortsatte med dagboken, eller om han inte fortsatte med den, spelade ingen roll. Tankepolisen skulle få tag på honom i alla fall. Han hade begått – skulle fortfarande ha begått, även om han aldrig hade satt pennan till papperet – det väsentliga brott som i sig innehöll alla andra. Tankebrott, kallade de det. Tankebrott var inte något som kunde döljas för alltid. Du kanske lyckades smita ett tag, till och med i flera år, men förr eller sena-

re skulle de ta dig.

Det var alltid på natten – arresteringarna skedde alltid på natten. Det plötsliga rycket ur sömnen, den grova handen som skakar din axel, ljusen som bländar i dina ögon, ringen av hårda ansikten runt sängen. I de allra flesta fall blev det ingen rättegång, ingen rapport om arresteringen. Folk försvann helt enkelt, alltid under natten. Ditt namn togs bort från registren, alla uppgifter om allt du någonsin hade gjort utplånades, din tidigare existens förnekades och glömdes sedan bort. Ni var avskaffade, förintade: förångade var det vanliga ordet.

För ett ögonblick greps han av ett slags hysteri. Han började skriva med ett hastigt och slarvigt klotter:

De kommer att skjuta mig, jag bryr mig inte, de kommer att skjuta mig i nacken, jag bryr mig inte om storebror, de skjuter dig alltid i nacken, jag bryr mig inte om storebror.

Han lutade sig tillbaka i stolen, en smula skamsen över sig själv, och lade ifrån sig pennan. I nästa ögonblick ryckte han till våldsamt. Det knackade på dörren.

Redan! Han satt stilla som en mus i den fåfänga förhoppningen, att vem

det nu var skulle försvinna efter ett enda försök. Men nej, knackningarna upprepades. Det värsta av allt skulle vara att försena. Hans hjärta bultade som en trumma, men hans ansikte var förmodligen uttrycksöst av gammal vana. Han reste sig och gick med tunga steg mot dörren.

II

När han satte handen mot dörrhandtaget såg Winston att han hade lämnat dagboken uppslagen på bordet. NER MED STOREBROR stod skrivet över hela rummet, med bokstäver som var nästan så stora att de gick att läsa i hela rummet. Det var en ofattbart dum sak att ha gjort. Men, insåg han, inte ens i sin panik hade han velat smeta ut det krämiga pappret genom att stänga boken medan bläcket var vått.

Han drog in andan och öppnade dörren. Genast strömmade en varm våg av lättnad genom honom. En färglös, förkrossad kvinna, med stripigt hår och ett fårat ansikte, stod utanför.

»Åh, kamrat», började hon med en dyster, gnällande röst, »jag tyckte mig höra dig komma in. Tror du att du skulle kunna komma över och ta en titt

på vår diskbänk? Den har blivit igensatt och...»

Det var mrs Parsons, hustru till en granne på samma våning. (”Fru” var ett ord som partiet avfärdade något – man skulle kalla alla för ”kamrat” – men hos vissa kvinnor använde man det instinktivt.) Hon var en kvinna i trettioårsåldern, men såg mycket äldre ut. Man fick intrycket att det fanns damm i hennes ansiktsveck. Winston följde efter henne genom korridoren. Dessa amatörmässiga reparationsjobb var ett nästan dagligt irriteringsmoment. Victory Mansions var gamla lägenheter, byggda 1930 eller däromkring, och höll på att falla i bitar. Putsen flagnade ständigt från tak och väggar, rören sprack vid varje hård frost, taket läckte när det snöade, värmesystemet gick vanligtvis på halv ånga när det inte stängdes av helt och hållet av ekonomiska skäl. Reparationer, utom vad man kunde göra själv, måste godkännas av avlägsna kommittéer, som till och med kunde fördröja lagningen av en fönsterruta i två år.

– Det är naturligtvis bara därför att Tom inte är hemma, sade mrs Parsons svävande.

Familjen Parsons lägenhet var större än Winstons

och sjaskig på ett annat sätt. Allting hade ett miss-handlat, nedtrampat ut-seende, som om platsen just hade besökts av något stort våldsamt djur. Spelimpedimenta - hockeyklubbor, boxningshandskar, en sprucken fotboll, ett par svettiga shorts som vänts ut och in - låg över hela golvet, och på bordet låg en hög med smutsig disk och övningsböcker med hundöron. På väggarna hängde scharlakansröda banderoller med Ungdomsförbundet och Spionerna och en affisch i full storlek med Storebror. Det luktade kokt kål som vanligt, vanlig i hela byggnaden, men den genomträngdes av en skarpare stank av svett, som - det visste man vid första sniffen, även om det var svårt att säga hur - var svetten från någon person som inte var närvarande för tillfället. I ett annat rum satt någon med en kam och en bit toalettpapper och försökte hålla jämna steg med militärmusiken som fortfarande strömmade ut från tv-skärmen.

»Det är barnen», sade Mrs Parsons och kastade en halvt ängslig blick på dörren. - De har inte varit ute i dag. Och naturligtvis -»

Hon hade för vana att avbryta sina meningar mitt i. Diskbänken var nästan fy-

lld till brädden med smutsigt grönaktigt vatten som luktade värre än någonsin av kål. Winston gick ner på knä och undersökte rörets vinkelskarv. Han hatade att använda sina händer, och han hatade att böja sig ner, vilket alltid riskerade att få honom att hosta. Mrs Parsons såg hjälplöst på.

»Det är klart, att om Tom vore hemma, så skulle han genast ställa allt till rätta», sade hon. »Han älskar allt sådant. Han är så duktig med händerna, det är Tom.»

Parsons var Winstons medarbetare vid Sanningsministeriet. Han var en fet men verksam man med förlamande dumhet, en massa imbecilla entusiaster - en av dessa fullständigt obetingade, hängivna slavar, på vilka, till och med mer än tankepolisen, partiets stabilitet hängde. Vid trettiofem års ålder hade han just motvilligt blivit utkastad ur ungdomsförbundet, och innan han tog examen i ungdomsförbundet hade han lyckats stanna kvar i spionerna i ett år efter den lagstadgade åldern. På ministeriet var han anställd på någon underordnad post för vilken det inte behövdes några underrättelser, men å andra sidan var han en ledande figur i idrottskommittén och alla

de andra kommittéerna som var engagerade i att organisera folkvandringar, spontana demonstrationer, sparkampanjer och frivilligverksamhet i allmänhet. Han brukade med stilla stolthet, mellan blossen på sin pipa, berätta för dig att han hade gjort ett framträdande i Folkets hus varje kväll under de senaste fyra åren. En överväldigande lukt av svett, ett slags omedvetet vittnesbörd om hans hårda liv, följde honom vart han än gick och stannade till och med bakom honom när han hade gått.

»Har du en skiftnyckel?» sade Winston och pillade med muttern på vinkelleden.

»En skiftnyckel», sade Mrs Parsons, i det hon genast blev ryggradslös. »Jag vet inte, det är jag säker på. Kanske barnen...»

Det trampades ner av stövlar och en ny smäll på kammen när barnen rusade in i vardagsrummet. Mrs Parsons hade med sig skiftnyckeln. Winston släppte ut vattnet och tog äcklat bort den klump av människohår som hade blockerat röret. Han tvättade fingrarna så gott han kunde i det kalla vattnet från kranen och gick tillbaka in i det andra rummet.

»Upp med händerna!» skrek en vild röst.

En snygg och tuff pojke på nio år hade dykt upp bakom bordet och hotade honom med en automatpistol, medan hans lillasyster, som var ungefär två år yngre, gjorde samma gest med en träbit. Båda var klädda i de blå shorts, grå skjortor och röda halsdukar som var spionernas uniform. Winston lyfte händerna över huvudet, men med en obehaglig känsla, så hätsk var pojkens upp-trädande, att det inte helt och hållet var en lek.

»Du är en förrädare!» skrek pojken. »Du är en tankebrottsling! Du är en eurasisk spion! Jag ska skjuta dig, jag ska förånga dig, jag ska skicka dig till saltgruvorna!»

Plötsligt sprungo de båda omkring honom och ropade: »Förrädare!» och »Tankebrottsling!» och den lilla flickan härmade sin bror i varje rörelse. Det var på något sätt lite skrämmande, som när tigerungar leker som snart kommer att växa upp till människor. Det fanns ett slags beräknande vildsinthet i pojkens ögon, en ganska uppenbar önskan att slå eller sparka Winston och en medvetenhet om att han nästan var stor nog att göra det. Det var tur att det inte

var en riktig pistol han höll i, tänkte Winston.

Mrs Parsons ögon flackade nervöst från Winston till barnen och tillbaka igen. I det bättre ljuset i vardagsrummet märkte han intresserat att det faktiskt fanns damm i vecken i hennes ansikte.

”De blir så högljudda”, sa hon. – De är besvikna för att de inte kunde gå och se hängningen, det är vad det är. Jag är för upptagen för att ta dem, och Tom kommer inte hem från arbetet i tid.

»Varför kan vi inte gå och se på hängningen?» röt pojken med sin väldiga röst.

”Vill se hängningen! Vill du se hängningen!» skanderade den lilla flickan, alltjämt vankande omkring.

Några eurasiska fångar, som gjort sig skyldiga till krigsförbrytelser, skulle hängas i parken den kvällen, mindes Winston. Detta hände ungefär en gång i månaden och var ett populärt spektakel. Barn ropade alltid efter att bli tagna för att se den. Han tog avsked av Mrs Parsons och gick mot dörren. Men han hade inte gått sex steg längre ner i korridoren, förrän något träffade honom i nacken, ett plågsamt smärtsamt slag. Det var som om en glödhet tråd hade stuckits in i honom.

Han snurrade runt precis i tid för att se Mrs Parsons släpa sin son tillbaka in i dörröppningen, medan pojken stoppade en katapult i fickan.

»Goldstein!» ropade pojken, när dörren stängdes om honom. Men det som mest slog Winston var uttrycket av hjälplös skräck i kvinnans gråaktiga ansikte.

Väl tillbaka i lägenheten gick han snabbt förbi tv-rutan och satte sig vid bordet igen, fortfarande gnuggande sig i nacken. Musiken från tv-skärmen hade tystnat. I stället läste en avklippt militärröst med ett slags brutal förtjusning upp en beskrivning av beväpningen av den nya flytande fästningen som just hade förankrats mellan Island och Färöarna.

Med dessa barn, tänkte han, måste den staccars kvinnan leva ett liv i skräck. Ett år till, två år, och de skulle bevaka henne dag och natt för att se om hon hade några tecken på oortodoxi. Nästan alla barn nuförtiden var hemska. Vad som var värst av allt var att de genom sådana organisationer som spionerna systematiskt förvandlades till oregerliga små vildar, och ändå framkallade detta hos dem ingen som helst tendens att göra uppror mot

partidisciplinen. Tvärtom avgudade de partiet och allt som hade med det att göra. Sångerna, processionerna, banderollerna, vandringsarna, exercisen med attrappgevären, ropandet av slagord, tillbedjan av Storebror – allt var ett slags härligt spel för dem. All deras grymhet vändes utåt, mot statens fiender, mot utläningar, förrädare, sabotörer, tankeförbrytare. Det var nästan normalt att människor över trettio var rädda för sina egna barn. Och det med goda skäl, för det gick knappt en vecka utan att Times innehöll en notis som beskrev hur någon tjuvlyssnande liten smygare – "barnhjärte" var det uttryck som allmänt användes – hade hört någon komprometterande kommentar och anmält hans föräldrar till tankepolis.

Sticket från katapultkulan hade klingat av. Han tog halvhjärtat upp pennan och undrade om han skulle hitta något mer att skriva i dagboken. Plötsligt började han tänka på O'Brien igen.

För många år sedan – hur lång tid tog det? Det måste ha varit sju år sedan – han hade drömt att han gick genom ett beckmörkt rum. Och någon som satt vid ena sidan om honom hade sagt när han passerade: "Vi ska

mötas på den plats där det inte finns något mörker." Det sades mycket tyst, nästan i förbigående – ett uttalande, inte en befallning. Han hade gått vidare utan att stanna. Det märkliga var att vid den tidpunkten, i drömmen, hade orden inte gjort något större intryck på honom. Det var först senare och gradvis som de tycktes få betydelse. Han kunde nu inte erinra sig om det var före eller efter drömmen som han hade sett O'Brien för första gången. Inte heller kunde han erinra sig när han först hade identifierat rösten som O'Briens. Men identifieringen fanns i alla fall. Det var O'Brien som hade talat till honom ur mörkret.

Winston hade aldrig kunnat känna sig säker på – till och med efter morgonens blixtrande ögon var det ännu omöjligt att vara säker – om O'Brien var en vän eller en fiende. Inte heller verkade det ens spela någon större roll. Det fanns en länk av förståelse mellan dem som var viktigare än tillgivenhet eller partiskhet. "Vi ska mötas på den plats där det inte finns något mörker", hade han sagt. Winston visste inte vad det betydde, bara att det på ett eller annat sätt skulle bli verklighet.

Rösten från TV-skärmen

tystnade. En trumpetsignal, klar och vacker, svävade i den stillastående luften. Rösten fortsatte raspig:

"Uppmärksamhet! Er uppmärksamhet, tack! En nyhetsflash har i detta ögonblick anlänt från Malabarfronten. Våra styrkor i södra Indien har vunnit en ärorik seger. Jag är bemyndigad att säga att den aktion vi nu rapporterar om mycket väl kan föra kriget inom mätbart avstånd från dess slut. Här är nyhetsflashen –"

Dåliga nyheter är på väg, tänkte Winston. Och mycket riktigt, efter en blodig beskrivning av förintelsen av en eurasisks armé, med häpnadsväckande siffror över stupade och fångar, kom tillkännagivandet att chokladransonen från och med nästa vecka skulle sänkas från trettio gram till tjugo.

Winston rapade igen. Ginen höll på att ta slut och lämnade en uppblåst känsla. Tv-skärmen – kanske för att fira segern, kanske för att dränka minnet av den förlorade chokladen – kraschade in i "Oceanien, det är för dig". Det var meningen att du skulle stå i givakt. Men i sin nuvarande position var han osynlig.

"Oceania, 'tis for thee" fick ge vika för lättare mu-

sik. Winston gick fram till fönstret och stod med ryggen mot tv-skärmen. Dagen var fortfarande kall och klar. Någonstans långt borta exploderade en raketbomb med ett dovt, ekande dån. Omkring tjuugo eller trettio av dem i veckan föll för närvarande i London.

Nere på gatan flaxade vinden den sönderrivna affischen fram och tillbaka, och ordet INGSOC dök passande nog upp och försvann. Ingsoc. De heliga principerna i Ingsoc. Nyspråk, dubbeltänkande, det förflutnas föränderlighet. Det kändes som om han vandrade i skogarna på havsbotten, förlorad i en monstros värld där han själv var monstret. Han var ensam. Det förflutna var dött, framtiden var ofattbar. Vilken visshet hade han om att en enda nu levande mänsklig varelse var på hans sida? Och hur skulle man kunna veta att partiets herravälde inte skulle bestå för evigt? Som ett svar kom de tre slagorden på Sanningsministeriets vita ansikte tillbaka till honom:

KRIG ÄR FREDFRIHET
ÄR SLAVERI
OKUNNIGHET ÄR STYRKA.

Han tog upp en tjugofemcentssedel ur fickan. Också där stod samma slagord inskrivna med små tydliga

bokstäver och på den andra sidan av myntet Storebrors huvud. Till och med från myntet förföljde ögonen dig. På mynt, på frimärken, på bokpärmar, på banderoller, på affischer och på inslaget till ett cigarettpaket – överallt. Alltid ögonen som tittar på dig och rösten som omsluter dig. Sovande eller vaken, arbete eller ätande, inomhus eller utomhus, i badet eller i sängen – ingen flyktväg. Ingenting var ditt eget förutom de få kubikcentimeter som fanns inuti din skalle.

Solen hade gått runt, och de otaliga fönstren i Sanningsministeriet, vars ljus inte längre lyste på dem, såg dystra ut som kryphålen i en fästning. Hans hjärta skälvde inför den enorma pyramidformen. Den var för stark, den gick inte att storma. Tusen raketbomber skulle inte slå ner den. Han undrade återigen för vem han skrev dagboken. För framtiden, för det förflutna – för en tid som kan vara imaginär. Och framför honom låg inte döden utan förintelse. Dagboken skulle reduceras till aska och han själv till ånga. Bara tankepolisen skulle läsa vad han hade skrivit, innan de utplånade det ur tillvaron och ur minnet. Hur skulle du kunna vädja till framtiden när inte

ett spår av dig, inte ens ett anonymt ord klottrat på ett papper, kunde överleva fysiskt?

Teleskärmen slog fjorton. Han måste ge sig av om tio minuter. Han var tvungen att vara tillbaka på jobbet vid halv nio.

Märkligt nog tycktes timklangens ha gett honom nytt mod. Han var ett ensamt spöke som yttrade en sanning som ingen någonsin skulle få höra. Men så länge han yttrade det, bröts inte kontinuiteten på något dunkelt sätt. Det var inte genom att göra sig hörd, utan genom att hålla sig frisk, som man förde det mänskliga arvet vidare. Han gick tillbaka till bordet, doppade pennan och skrev:

Till framtiden eller till det förflutna, till en tid då tanken är fri, när människor är olika varandra och inte lever ensamma – till en tid då sanningen existerar och det som görs inte kan göras o gjort:

Från likformighetens tidsålder, från ensamhetens tidsålder, från Storebrors tidsålder, från dubbeltänkandets tidsålder – hälsningar!

Han var redan död, tänkte han. Det föreföll honom som om det var först nu, när han hade börjat kunna formulera sina tankar, som

han hade tagit det avgörande steget. Konsekvenserna av varje handling ingår i själva handlingen. Han skrev:

Tankebrott innebär inte död: tankebrott ÄR död.

Nu när han hade erkänt sig själv som en död man blev det viktigt att hålla sig vid liv så länge som möjligt. Två fingrar på hans högra hand var bläckfläckade. Det var precis den sortens detaljer som kan förråda dig. Någon fnysande fanatiker på ministeriet (en kvinna, förmodligen, någon som den lilla sandhåriga kvinnan eller den mörkhåriga flickan från skönlitterära avdelningen) kunde börja undra varför han hade skrivit under lunchpausen, varför han hade använt en gammaldags penna, vad han hade skrivit – och sedan droppa en ledtråd på lämpligt ställe. Han gick till badrummet och skrubbad försiktigt bort bläcket med den gryna mörkbruna tvålen som raspade huden som sandpapper och därför var väl anpassad för detta ändamål.

Han lade undan dagboken i byrålådan. Det var helt meningslöst att tänka på att gömma den, men han kunde åtminstone vara säker på om dess existens hade upptäckts

eller inte. Ett hårstrå som låg över sidornas ändar var alltför uppenbart. Med fingertoppen plockade han upp ett identifierbart korn av vitaktigt damm och lade det i hörnet av pärmen, där det måste skakas av om boken flyttades.

III

Winston drömde om sin mamma.

Han måste ha varit tio eller elva år när hans mor försvann. Hon var en lång, statylik, tämligen tystlåten kvinna med långsamma rörelser och magnifikt ljusst hår. Han mindes sin far mer vagt som mörk och mager, alltid klädd i prydliga mörka kläder (Winston mindes särskilt de mycket tunna sulorna på sin fars skor) och med glasögon. De två måste tydligen ha uppslukats av en av de första stora utrensningarna på femtioalet.

I detta ögonblick satt hans mor på någon plats djupt under honom, med hans unga syster i sina armar. Han mindes inte alls sin syster, utom som ett litet, svagt barn, alltid tyst, med stora, vaksamma ögon. Båda tittade upp på honom. De befann sig på någon underjordisk plats – till exempel på botten av en brunn eller i en mycket

djup grav – men det var en plats som redan befann sig långt under honom och som själv rörde sig nedåt. De befann sig i salongen på ett sjunkande skepp och tittade upp på honom genom det mörknande vattnet. Det var ännu luft i salongen, de kunde ännu se honom och han dem, men hela tiden sjönk de ner, ner i det gröna vattnet, som i ett annat ögonblick måste dölja dem för alltid. Han var ute i ljuset och luften medan de sögs ner till döds, och de var där nere för att han var här uppe. Han visste det och de visste det, och han kunde se kunskapen i deras ansikten. Det fanns ingen förebråelse vare sig i deras ansikten eller i deras hjärtan, bara vetskapen om att de måste dö för att han skulle kunna förbli vid liv, och att detta var en del av den oundvikliga ordningen.

Han kunde inte minnas vad som hade hänt, men han visste i sin dröm att hans mors och hans systers liv på något sätt hade offrats för hans egna. Det var en av de drömmar som, samtidigt som de behåller det karakteristiska drömlandskapet, är en fortsättning på ens intellektuella liv, och i vilka man blir medveten om fakta och idéer som fortfarande

verkar nya och värdefulla efter vaken. Det som nu plötsligt slog Winston var att hans mors död för nästan trettio år sedan hade varit tragisk och sorglig på ett sätt som inte längre var möjligt. Tragedin, uppfattade han, tillhörde forntiden, en tid då det fortfarande fanns avskildhet, kärlek och vänskap, och när medlemmarna i en familj stod vid varandras sida utan att behöva veta orsaken. Minnet av hans mor rev i hans hjärta därför att hon hade dött av kärlek till honom, när han var för ung och självisk för att älska henne i gengäld, och därför att hon på något sätt, han minnes inte hur, hade offrat sig för en uppfattning om lojalitet som var privat och oföränderlig. Något sådant, insåg han, skulle inte kunna hända i dag. Idag fanns det rädsla, hat och smärta, men ingen känslomässig värdighet, inga djupa eller komplexa sorger. Allt detta tyckte han sig se i sin mors och sin systers stora ögon, där de såg upp på honom genom det gröna vattnet, hundratals famnar ner och alltjämt sjunkande.

Plötsligt stod han på en kort fjädrande gräsmatta, en sommarkväll när solens sneda strålar förgyllde marken. Landskapet som han tittade på återkom så

ofta i hans drömmar att han aldrig var helt säker på om han hade sett det i den verkliga världen eller inte. I sina vakna tankar kallade han det för det gyllene landet. Det var en gammal, kaninbiten betesmark, med ett fotspår som vandrade över den och en mullvadshög här och där. I den trasiga häcken på motsatta sidan av åkern vajade almarnas grenar mycket svagt i vinden, och löven rörde sig i täta massor som kvinnohår. Någonstans i närheten, men utom synhåll, fanns en klar, långsamt strömmande bäck där gäss simmade i dammarna under pilträden.

Flickan med mörkt hår kom emot honom över fältet. Med vad som tycktes vara en enda rörelse slet hon av sig kläderna och slängde dem föraktfullt åt sidan. Hennes kropp var vit och slät, men det väckte ingen lust hos honom. Ja, han tittade knappt på den. Vad som överväldigade honom i det ögonblicket var beundran för den gest med vilken hon hade kastat sina kläder åt sidan. Med sin elegans och vårdslöshet tycktes den utplåna en hel kultur, ett helt tankesystem, som om Storebror och partiet och tankepolisen alla kunde sopas till intet genom en enda lysande ar-

mrörelse. Det var också en gest som tillhörde antiken. Winston vaknade upp med ordet "Shakespeare" på läpparna.

Tv-skärmen gav ifrån sig en öronbedövande vissling som fortsatte på samma sätt i trettio sekunder. Klockan var inte sju över femton, vilket var dags för kontorsarbetare. Winston ryckte upp sin kropp ur sängen - naken, för en medlem av det yttre sällskapet fick bara tre tusen klädkuponger om året, och en pyjamas kostade sexhundra - och grep ett sjasligt linne och ett par shorts som låg tvärs över en stol. De fysiska rycken skulle börja om tre minuter. I nästa ögonblick fördubblades han av ett våldsamt hostanfäll, som nästan alltid angrep honom strax efter att han vaknat. Den tömde hans lungor så fullständigt att han bara kunde börja andas igen genom att lägga sig på rygg och ta en serie djupa flämtningar. Hans vener hade svullnat upp av ansträngningen från hostan, och åderbråcket hade börjat klia.

"Trettio till fyrtio personer!" skrek en genomträngande kvinnoröst. "Trettio till fyrtio personer! Ta era platser, snälla. Trettio till fyrtio!"

Winston ställde sig i gi-

vakt framför tv-skärmen, på vilken bilden av en ung kvinna, tanig men muskulös, klädd i tunika och gymnastikskor, redan hade dykt upp.

“Böjda och sträckta armar!” rappade hon fram. “Ta god tid på dig hos mig. Ett, två, tre, fyra! Ett, två, tre, fyra! Kom igen, kamrater, lägg lite liv i det! Ett, två, tre, fyra! Ett, två, tre, fyra...”

Smärtan av hostattacken hade inte riktigt drivit ut det intryck som drömmen hade gjort ur Winstons sinne, och övningens rytmiska rörelser återställde det något. Medan han mekaniskt sköt armarna fram och tillbaka, med ansiktet i ansiktet med den blick av bister njutning som ansågs passande under de fysiska rycken, kämpade han för att tänka sig tillbaka in i den dystra perioden av sin tidiga barndom. Det var utomordentligt svårt. Efter det sena femtioalet bleknade allt. När det inte fanns några yttre upppteckningar som du kunde hänvisa till, förlorade till och med konturerna av ditt eget liv sin skärpa. Ni mindes stora händelser som med stor sannolikhet inte hade inträffat, ni mindes detaljerna i händelserna utan att kunna återge deras atmosfär, och det fanns långa tomma

perioder som ni inte kunde hänföra någonting till. Allt hade varit annorlunda då. Till och med namnen på länderna, och deras former på kartan, hade varit annorlunda. Airstrip One, till exempel, hade inte kallats så på den tiden: den hade hetat England eller Britannien, även om London, det var han ganska säker på, alltid hade kallats London.

Winston kunde inte definitivt minnas en tid då hans land inte hade varit i krig, men det var uppenbart att det hade varit en ganska lång period av fred under hans barndom, eftersom ett av hans tidiga minnen var ett flyganfall som tycktes överraska alla. Kanske var det vid den tiden då atombomben hade fallit över Colchester. Han mindes inte själva räden, men han mindes hur hans fars hand grep om hans egen när de skyndade ner, ner, ner till någon plats djupt nere i jorden, runt, runt en spiralformad resväska som klingade under hans fötter och som till slut tröttade ut hans ben så att han började gnälla och de måste stanna och vila. Hans mor följde på sitt långsamma, drömmande sätt långt efter dem. Hon bar på hans lillasyster – eller kanske var det bara ett knypte faltar som hon bar på: han var inte säker på

om hans syster hade fötts då. Till slut hade de kommit ut på en bullrig, trång plats som han hade uppfattat som en tunnelbanestation.

Det satt människor över hela det stenbelagda golvet, och andra människor, tätt packade tillsammans, satt på metallbritsar, den ena ovanför den andra. Winston och hans mor och far fann sig en plats på golvet, och bredvid dem satt en gammal man och en gammal kvinna sida vid sida på en brits. Den gamle mannen hade på sig en anständig mörk kostym och en svart tygmössa som skjutits tillbaka från det mycket vita håret; Hans ansikte var scharlakansrött och hans ögon var blå och fulla av tårar. Han stank av gin. Det tycktes andas ut ur hans hud i stället för svett, och man kunde ha inbillat sig att tårarna som vällde fram ur hans ögon var ren gin. Men även om han var lätt berusad led han också av en sorg som var äkta och outhärdlig. På sitt barnsliga sätt förstod Winston att något fruktansvärt, något som var bortom förlåtelse och som aldrig kunde repareras, just hade hänt. Det föreföll honom också som om han visste vad det var. Någon som den gamle mannen älskade, ett litet

barnbarn kanske, hade blivit dödad. Med några minuters mellanrum upprepade den gamle mannen:

»Vi behövde inte lita på dem. Jag sa det, mamma, eller hur? Det är vad som händer när man litar på dem. Jag har sagt det hela tiden. Vi behövde inte lita på de där jävlarna.»

Men vilka jävlar de inte borde ha litat på, kunde Winston nu inte komma ihåg.

Sedan ungefär den tiden hade krig bokstavligen pågått, även om det strängt taget inte alltid hade varit samma krig. Under flera månader under hans barndom hade det pågått förvirrade gatustrider i själva London, och en del av dem mindes han livligt. Men att spåra hela periodens historia, att säga vem som kämpade mot vem vid varje givet tillfälle, skulle ha varit helt omöjligt, eftersom ingen skriftlig uppteckning och inget talat ord någonsin nämnde någon annan inriktning än den existerande. Vid denna tidpunkt, till exempel 1984 (om det nu var 1984), var Oceanien i krig med Eurasien och i allians med Östasien. Inte i något offentligt eller privat yttrande har det någonsin erkänts att de tre makterna vid någon tidpunkt hade grupperats efter olika

linjer. I själva verket, som Winston mycket väl visste, var det bara fyra år sedan Oceanien hade varit i krig med Östasien och i allians med Eurasien. Men det var bara ett stycke förstulet vetande, som han råkade besitta, eftersom hans minne inte var under tillfredsställande kontroll. Officiellt hade bytet av partner aldrig ägt rum. Oceanien var i krig med Eurasien: därför hade Oceanien alltid varit i krig med Eurasien. Ögonblickets fiende representerade alltid den absoluta ondskan, och därav följde att någon tidigare eller framtida överenskommelse med honom var omöjlig.

Det skrämmande, tänkte han för tiotusende gången medan han smärtsamt tvingade axlarna bakåt (med händerna på höfterna roterade de sina kroppar från midjan, en övning som skulle vara bra för ryggmusklerna) – det skrämmande var att det hela kunde vara sant. Om partiet kunde sticka in handen i det förflutna och säga om den ena eller andra händelsen, så hände det aldrig – det var sannoligen mer skrämmande än bara tortyr och död.

Partiet sade att Oceanien aldrig hade varit i allians med Eurasien. Han, Winston Smith, visste att Oce-

anien hade varit i allians med Eurasien så kort tid som för fyra år sedan. Men var fanns den kunskapen? Bara i sitt eget medvetande, som i vilket fall som helst snart måste förintas. Och om alla andra accepterade den lögn som partiet påtvingade – om alla dokument berättade samma historia – då gick lögnen till historien och blev sanning. "Den som kontrollerar det förflutna", löd partiets paroll, "kontrollerar framtiden: den som kontrollerar nuet kontrollerar det förflutna." Och ändå hade det förflutna, även om det till sin natur var föränderligt, aldrig förändrats. Allt som var sant nu var sant från evighet till evighet. Det var ganska enkelt. Allt som behövdes var en oändlig serie av segrar över ert eget minne. "Verklighetskontroll", kallade de det; på nyspråk, "dubbeltänk".

»Ta det lugnt!» ropade lärarinnan litet vänligare.

Winston sänkte armarna åt sidorna och fyllde långsamt på lungorna med luft. Hans sinne gled iväg in i dubbeltänkandets labyrintiska värld. Att veta och inte veta, att vara medveten om fullständig sanning när man talar omsorgsfullt konstruerade lögner, att samtidigt hysa två åsikter som upphäver, att veta att

de är motsägelsefulla och att tro på dem båda, att använda logik mot logik, att förneka moralen och göra anspråk på den, att tro att demokratin är omöjlig och att partiet är demokratins väktare. Att glömma vad det än var nödvändigt att glömma, sedan dra tillbaka det i minnet igen i det ögonblick då det behövdes, och sedan snabbt glömma det igen, och framför allt, att tillämpa samma process på själva processen – det var den ultimata subtiliteten: att medvetet framkalla medvetelslöshet, och sedan, ännu en gång, bli omedveten om den hypnos du just hade utfört. Till och med för att förstå ordet "dubbel-tänk" måste man använda sig av dubbeltänkande.

Lärarinnan hade påkallat deras uppmärksamhet igen. "Och nu ska vi se vem av oss som kan röra tårna!" sa hon entusiastiskt. "Rätt över från höfterna, snälla, kamrater. Ett-två! Ett-två..."

Winston avskydde denna övning, som skickade ilande smärtor hela vägen från hämlarna till skinkorna och ofta slutade med ett nytt hostanfall. Den halvt angenäma beskaffenheten försvann ur hans meditationer. Det förflutna, reflekterade han, hade inte bara förändrats, det hade faktiskt förstörts. För hur skulle

du kunna fastställa ens det mest uppenbara faktum när det inte fanns någon uppteckning utanför ditt eget minne? Han försökte komma ihåg vilket år han första gången hade hört talas om Storebror. Han trodde att det måste ha varit någon gång på sextiotalet, men det var omöjligt att vara säker. I partiets historieskrivning figurerade naturligtvis Storebror som revolutionens ledare och väktare sedan dess allra tidigaste dagar. Hans bedrifter hade gradvis skjutits bakåt i tiden, tills de redan hade spridit sig in i fyrtio- och trettiotalens sagolika värld, då kapitalisterna i sina underliga cylindriska hattar ännu åkte genom Londons gator i stora, glänsande bilar eller hästvagnar med glassidor. Man visste inte hur mycket av denna legend som var sann och hur mycket som var påhittat. Winston kunde inte ens komma ihåg vid vilket datum själva partiet hade bildats. Han trodde inte att han någonsin hade hört ordet Ingsoc före 1960, men det var möjligt att det i sin gammalspråksform – det vill säga "engelsk socialism" – hade varit aktuellt tidigare. Allt smälte till dimma. Ibland kan du faktiskt sätta fingret på en definitiv lögn. Det var till

exempel inte sant, som det hävdades i partiets historieböcker, att partiet hade uppfunnit flygplan. Han mindes flygplan sedan sin tidigaste barndom. Men du kunde inte bevisa någonting. Det fanns aldrig några bevis. Bara en enda gång i hela sitt liv hade han i sina händer hållit omisskännliga skriftliga bevis för förfalskning av ett historiskt faktum. Och vid det tillfället...

"Smith!" skrek den arga rösten från tv-skärmen. "6079 Smith W! Ja, du! Böj dig lägre, tack! Du kan bättre än så. Du försöker inte. Sänk, tack! Det är bättre, kamrat. Stå nu i lugn och ro, hela truppen, och se på mig.»

En plötslig varm svett hade brutit ut över hela Winstons kropp. Hans ansikte förblev helt outgrundligt. Visa aldrig bestörtning! Visa aldrig bitterhet! En enda glimt i ögonen kan avslöja dig. Han stod och såg på, medan lärarinnan lyfte armarna över huvudet och – man kunde inte säga graciöst, men med anmärkningsvärd prydighet och effektivitet – böjde sig ned och stack in den första fingerleden under tårna.

"Sådär, kamrater! Det är så jag vill se dig göra det. Titta på mig igen. Jag är trettionio år och har fött

fyra barn. Titta nu." Hon böjde sig ner igen. "Du ser, mina knän är inte böjda. Ni kan alla göra det om ni vill", tillade hon och räta- de på sig. "Vem som helst under fyrtiofem är fullt kapabel att röra vid tårna. Vi har inte alla privilegiet att slåss i frontlinjen, men vi kan åtminstone hålla oss i form. Kom ihåg våra pojkar på Malabarfronten! Och sjömännen i de flytan- de fästningarna! Tänk bara vad de måste stå ut med. Försök nu igen. Det är bät- tre, kamrat, det är mycket bättre", tillade hon upp- muntrande när Winston med ett våldsamt utfall lyckades röra vid hans tår med oböjda knän för första gången på flera år.

DROPP

Med den djupa, omed- vetna suck, som inte ens teleskärmens närhet kunde hindra honom från att ge ifrån sig när hans dagsver- ke började, drog Winston pratskriften mot sig, blåste dammet ur dess munstycke och satte på sig sina glasö- gon. Sedan rullade han ut och klippte ihop fyra små cylindrar med papper som redan hade ramlat ut ur pneumatikröret på höger sida av skrivbordet.

I väggarna i båset fan- ns tre öppningar. Till hö-

ger om speakwrite, ett litet pneumatiskt rör för skrivna meddelanden; till vänster, en större för tid- ningar; och i sidoväggen, inom bekvämt räckhåll för Winstons arm, en stor avlång slits som skyddas av ett trådgaller. Det sis- ta var för bortskaffande av returpapper. Liknande slitsar fanns i tusental eller tiotusentals i hela byggnaden, inte bara i varje rum utan med korta mellanrum i varje korridor. Av någon anledning fick de smek- namnet minneshål. När man visste att något doku- ment skulle förstöras, eller till och med när man såg en papperslapp ligga öve- rallt, var det en automatisk åtgärd att lyfta på fliken till närmaste minneshål och släppa ner den, varpå den virvlade iväg med en ström av varm luft till de väldi- ga ugnar som var gömda någonstans i byggnadens skrymslen.

Winston granskade de fyra papperslapparna, som han hade rullat ut. Var och en innehöll ett budskap på bara en eller två rader, på den förkortade jargongen - egentligen inte nyspråk, men som till stor del bestod av nyspråksord - som användes i ministeriet för inter- na ändamål. De sprang:

Times 17.3.84 bb tal felra- pporterat afrika rätta till

Times 19.12.83 prognoser 3 yp 4:e kvartalet 83 tryck- fel verifiera aktuell fråga

gångar 14.2.84 miniplen- ty felciterad choklad korri- gera

gångar 3.12.83 Rapport- ring bb Dayorder Double- PlusUngood Refs Unper- sons omskrivning fullwise Ubsub antefiling.

Med en svag känsla av tillfredsställelse lade Winst- on det fjärde budskapet åt sidan. Det var ett invec- klat och ansvarsfullt arbete som det var bäst att ta itu med det sist. De andra tre var rutinären, men den andra skulle förmodligen innebära en del långtråkigt vadande genom sifferlistor.

Winston slog "backnum- mer" på TV-skärmen och ropade efter lämpliga nummer av Times, som gled ut ur det pneumatis- ka röret efter bara några minuters försening. De meddelanden han hade fått hänvisade till artiklar eller nyhetsnotiser som man av en eller annan anledning ansåg nödvändiga att än- dra, eller som det officiella uttrycket hette, att rätta till. Det framgick t.ex. av Times den sjuttonde mars att Storebror i sitt tal da- gen innan hade förutspått att den sydindiska fronten skulle förbli lugn men att en eurasisk offensiv snart skulle inledas i Nordafri-

ka. Det visade sig att det eurasiska överkommandot hade inlett sin offensiv i södra Indien och lämnat Nordafrika ensamt. Det var därför nödvändigt att skriva om ett stycke i Storebrors tal på ett sådant sätt att han kunde förutse vad som faktiskt hade hänt. Eller så hade Times den nittonde december publicerat de officiella prognoserna för produktionen av olika klasser av konsumtionsvaror under det fjärde kvartalet 1983, vilket också var det sjätte kvartalet i den nionde treårsplanen. Dagens nummer innehöll en redogörelse för den faktiska produktionen, av vilken det framgick att prognoserna i varje enskilt fall var grovt felaktiga. Winstons uppgift var att korrigera de ursprungliga siffrorna genom att få dem att stämma överens med de senare. När det gäller det tredje meddelandet hänvisade det till ett mycket enkelt fel som kunde rättas till på ett par minuter. Redan i februari hade Ministeriet för överflöd utfärdat ett löfte (ett "kategoriskt löfte" var de officiella orden) att det inte skulle bli någon minskning av chokladransonen under 1984. I själva verket, som Winston var medveten om, skulle chokladransonen minskas från trettio gram

till tjugo i slutet av den nuvarande veckan. Allt som behövdes var att ersätta det ursprungliga löftet med en varning om att det förmodligen skulle bli nödvändigt att minska ransonen någon gång i april.

Så snart Winston hade tagit hand om vart och ett av meddelandena, klippte han ut sina tilltalade rättelser till ett lämpligt exemplar av Times och tryckte in dem i det pneumatiska röret. Sedan, med en rörelse som var så nära som möjligt omedveten, knycklade han ihop det ursprungliga meddelandet och alla anteckningar som han själv hade gjort, och släppte dem i minneshålet för att slukas av lågorna.

Vad som hände i den osynliga labyrint som de pneumatiska rören ledde till visste han inte i detalj, men han visste i allmänna termer. Så snart alla rättelser, som råkade vara nödvändiga i ett visst nummer av Times, hade sammanställts och sammanställts, skulle detta nummer tryckas om, originalexemplaret förstöras och det rättade exemplaret placeras i arkiven i dess ställe. Denna process av ständiga förändringar tillämpades inte bara på tidningar utan på böcker, tidskrifter, broschyrer, affischer, flygblad, filmer,

ljudspår, skämtteckningar, fotografier – på varje slags litteratur eller dokumentation som kunde tänkas ha någon politisk eller ideologisk betydelse. Dag för dag och nästan minut för minut aktualiserades det förflutna. På detta sätt kunde varje förutsägelse som partiet gjorde genom skriftliga bevis visas ha varit riktig; Inte heller tilläts någonsin någon nyhet eller något åsiktsyttring, som stod i konflikt med ögonblickets behov, att finnas kvar i protokollet. Hela historien var en palimpsest, som skrapades ren och skrevs om precis så ofta som det var nödvändigt. Inte i något fall skulle det ha varit möjligt att bevisa att någon förfalskning hade ägt rum när handlingen väl var utförd. Den största delen av arkivavdelningen, som var mycket större än den där Winston arbetade, bestod helt enkelt av personer vars uppgift det var att spåra upp och samla in alla kopior av böcker, tidningar och andra dokument som hade ersatts och skulle förstöras. Ett antal av Times, som på grund av förändringar i den politiska inriktningen eller felaktiga profetior som yttrats av Storebror, kunde ha skrivits om ett dussintal gånger, stod fortfarande

kvar på de arkiv som bar dess ursprungliga datum, och det fanns inget annat exemplar som motsade det. Böcker återkallades och skrevs om om och om igen, och gavs undantagslöst ut på nytt utan något medgivande om att någon ändring hade gjorts. Till och med de skriftliga instruktioner som Winston fick, och som han alltid gjorde sig av med så snart han hade tagit itu med dem, angav eller antydde aldrig att en förfalskning skulle begås; Alltid hänvisades till felskrivningar, tryckfel eller felcitat som det var nödvändigt att rätta till för noggrannhetens skull.

Men i själva verket, tänkte han när han justerade siffrorna för Plentyministeriet, var det inte ens en förfalskning. Det var bara att byta ut ett stycke nonsens mot ett annat. Det mesta av det material som ni hade att göra med hade ingen koppling till någonting i den verkliga världen, inte ens den typ av samband som finns i en direkt lögn. Statistik var lika mycket en fantasi i sin ursprungliga version som i sin korrigerade version. En stor del av tiden förväntades ni hitta på dem ur huvudet. Till exempel hade ministeriet för överflöd i sin prognos uppskattat produktio-

nen av stövlar för kvartalet till hundrafyrtiofem miljoner par. Den verkliga produktionen angavs till sextiotvå miljoner. Winston skrev emellertid om prognosen och sänkte siffran till femtiosju miljoner, för att ge utrymme åt det vanliga påståendet att kvoten hade överskridits. I varje fall var sextiotvå miljoner inte närmare sanningen än etthundrafyrtiofem miljoner. Mycket troligt hade inga stövlar tillverkats alls. Ännu troligtvis var det ingen som visste hur många som hade producerats, än mindre brydde de sig. Det enda man visste var att det varje kvartal tillverkades astronomiska mängder stövlar på papper, medan kanske halva Oceaniens befolkning gick barfota. Och så var det med varje klass av nedtecknade fakta, stora som små. Allt bleknade bort i en skuggvärld där till slut till och med årets datum hade blivit osäkert.

Winston kastade en blick ut över korridoren. I motsvarande bås på andra sidan satt en liten man med kort käke och mörk käke vid namn Tillotson och arbetade stadigt borta, med en hopvikt tidning i knät och munnen mycket nära språkröret på den som talade skrivit. Han såg ut som

om han försökte hålla det han sa hemligt mellan sig själv och TV-skärmen. Han såg upp, och hans glasögon blixtrade fientligt i Winstons riktning.

Winston kände knappt Tillotson och hade ingen aning om vilket arbete han var anställd på. Folk på arkivavdelningen talade inte gärna om sina jobb. I den långa, fönsterlösa salen, med dess dubbla rader av bås och dess ändlösa prasslande av papper och sorlet av röster som mumlade in i talskrivningar, fanns det ett helt dussin människor som Winston inte ens kände vid namn, trots att han dagligen såg dem skynda fram och tillbaka i korridorerna eller gestikulera i tvåminutershatet. Han visste, att den lilla kvinnan med sandfärgat hår slet dag ut och dag in i båset bredvid honom med att spåra upp och radera namnen på personer som hade förångats och därför aldrig ansågs ha existerat ur pressen. Det fanns en viss lämplighet i detta, eftersom hennes egen man hade förångats ett par år tidigare. Och några bås bort var en mild, ineffektiv, drömmande varelse vid namn Ampleforth, med mycket håriga öron och en överraskande talang för att jonglera med rim och meter,

sysselsatt med att framställa förvanskade versioner – definitiva texter, kallades de – av dikter som hade blivit ideologiskt anstötliga, men som av en eller annan anledning skulle behållas i antologierna. Och denna sal, med sina femtio arbetare eller däromkring, var bara en underavdelning, en enda cell, så att säga, i arkivavdelningens väldiga komplexitet. Bortom, ovanför, nedanför fanns andra svärmar av arbetare som var sysselsatta med en ofattbar mängd arbeten. Där fanns de stora tryckerierna med sina underredaktörer, sina typografiexperter och sina omsorgsfullt utrustade studior för förfalskning av fotografier. Där fanns teleprogramsektionen med dess ingenjörer, dess producenter och dess team av skådespelare som var speciellt utvalda för sin skicklighet i att imitera röster. Det fanns arméer av uppslagsmän som helt enkelt hade till uppgift att upprätta förteckningar över böcker och tidskrifter som skulle återkallas. Där fanns de stora förråden där de rättade dokumenten förvarades, och de dolda ugnarna där originalkopiorna förstördes. Och på ett eller annat ställe, helt anonymt, fanns det ledande hjärnor som samordnade hela

ansträngningen och drog upp de politiska linjer som gjorde det nödvändigt att bevara detta fragment av det förflutna, att det ena förfalskades och det andra gnuggades bort.

Och när allt kommer omkring var arkivavdelningen själv bara en enda gren av Sanningsministeriet, vars huvuduppgift inte var att rekonstruera det förflutna utan att förse Oceaniens medborgare med tidningar, filmer, läroböcker, TV-program, pjäser, romaner – med alla tänkbara slag av information, instruktioner eller underhållning, från en staty till en slogan. från en lyrisk dikt till en biologisk avhandling, och från ett barns stavningsbok till en nyspråksordbok. Och ministeriet hade inte bara att tillgodose partiets mångfaldiga behov, utan också att upprepa hela operationen på en lägre nivå för proletarietets bästa. Det fanns en hel kedja av separata avdelningar som sysslade med proletär litteratur, musik, drama och underhållning i allmänhet. Här producerades skräftidningar som nästan inte innehöll någonting utom sport, brott och astrologi, sensationella femcentsromaner, filmer som drypte av sex och sentimentala

sånger som var komponerade helt och hållet på mekanisk väg på ett speciellt slags kalejdoskop som kallades versificator. Det fanns t.o.m. en hel underavdelning – Pornosec, hette den på nyspråk – som ägnade sig åt att producera den lägsta sortens pornografi, som sändes ut i förseglade paket och som ingen partimedlem, utom de som arbetade med den, tilläts titta på.

Tre meddelanden hade glidit ut ur det pneumatiska röret medan Winston arbetade; men det var enkla saker, och han hade gjort sig av med dem innan de två minuternas hat avbröt honom. När hatet var över återvände han till sitt bås, tog ner nyspråkslexikonet från hyllan, sköt speakwritte åt sidan, putsade sina glasögon och satte sig till rätta med sitt huvudsyssla på morgonen.

Winstons största nöje i livet var i hans arbete. Det mesta var en tråkig rutin, men i den ingick också arbeten som var så svåra och invecklade att man kunde förlora sig i dem som i djupet av ett matematiskt problem – ömtåliga förfalskningar där man inte hade något annat att vägleda sig i än sin kunskap om Ingsocs principer och sin uppskattning av vad partiet ville att

man skulle säga. Winston var bra på sånt här. Ibland hade han till och med fått förtroendet att rätta till Times ledande artiklar, som var skrivna helt på nyspråk. Han rullade upp budskapet som han hade lagt åt sidan tidigare. Den körde:

gång 3.12.83 Rapportering bb Dayorder Double-PlusUngood Refs Unpersons omskrivning fullwise Upsub antefiling.

På gammalspråk (eller standardengelska) kan detta återges:

Rapporteringen om Storebrors order för dagen i Times den 3 december 1983 är ytterst otillfredsställande och hänvisar till icke-existerande personer. Skriv om det i sin helhet och skicka in ditt utkast till högre myndighet innan du lämnar in det.

Winston läste igenom den förolämpande artikeln. Det verkade som om Storebrors order för dagen huvudsakligen hade ägnats åt att lovorda det arbete som utfördes av en organisation känd som FFCC, som tillhandahöll cigaretter och andra bekvämligheter till sjömännen i de flytande fästningarna. En viss kamrat Withers, en framstående medlem av det inre partiet, hade valts ut för ett särskilt omnäm-

nande och tilldelats en utmärkelse, den framstående förtjänstorden, andra klassen.

Tre månader senare hade FFCC plötsligt upplösts utan att några skäl angavs. Man kunde anta att Withers och hans medarbetare nu befann sig i onåd, men det hade inte rapporterats om saken i pressen eller på TV-skärmen. Det var väntat, eftersom det var ovanligt att politiska brottslingar ställdes inför rätta eller till och med angavs offentligt. De stora utrensningarna, som omfattade tusentals människor, med offentliga rättegångar mot förrädare och tankeförbrytare, som erkände sina brott och sedan avrättades, var speciella uppvisningar som inte inträffade oftare än en gång på ett par år. Vanligare var att personer som hade ådragit sig partiets missnöje helt enkelt försvann och aldrig hördes av igen. Man hade aldrig den minsta aning om vad som hade hänt med dem. I vissa fall kanske de inte ens är döda. Kanske trettio personer som Winston kände personligen, hans föräldrar oräknade, hade försvunnit vid ett eller annat tillfälle.

Winston strök sig försiktigt över näsan med ett gem. I båset på andra sidan

vägen satt kamrat Tillotson fortfarande hemlighetsfullt hukad över sitt speakwrite. Han lyfte på huvudet för ett ögonblick: åter den fientliga skådespelsblixten. Winston undrade om kamrat Tillotson var samsatt med samma arbete som han själv. Det var fullt möjligt. Ett så knepigt arbete skulle aldrig anförtros en enda person; Att å andra sidan överlämna det till en kommitté skulle vara detsamma som att öppet erkänna att det pågick ett påhitt. Mycket troligt är att så många som ett dussin personer nu arbetade med rivaliserande versioner av vad Storebror faktiskt hade sagt. Och inom kort skulle någon huvudhjärna i det Inre Partiet välja den ena eller den andra versionen, redigera om den och sätta igång de komplexa processer av korsreferenser som skulle krävas, och sedan skulle den valda lögnen passera in i de permanenta dokumenten och bli sanning.

Winston visste inte varför Withers hade blivit vanärad. Kanske var det för korruption eller inkompetens. Kanske var Storebror bara för att göra sig av med en alltför populär underordnad. Kanske hade Withers eller någon i hans närhet misstänkts för kä-

tterska tendenser. Eller kanske – vilket var det troligast av allt – hade det helt enkelt hänt därför att utrensningar och förångningar var en nödvändig del av regeringens mekanismer. Den enda riktiga ledtråden låg i orden "refs unpersons", vilket indikerade att Withers redan var död. Man kan inte alltid anta att så var fallet när människor arresterades. Ibland släpptes de och tilläts vara på fri fot i så mycket som ett eller två år innan de avrättades. Det hände mycket sällan att någon person, som ni hade trott var död för länge sedan, dök upp på ett spökligt sätt vid någon offentlig rättegång, där han drog in hundratals andra genom sitt vittnesmål innan han försvann, den här gången för alltid. Withers var dock redan en opererson. Han existerade inte; Han hade aldrig funnits. Winston bestämde sig för att det inte skulle räcka med att bara vända tendensen i Storebrors tal. Det var bättre att låta den handla om något som inte hade något med det ursprungliga ämnet att göra.

Han kunde förvandla talet till det vanliga fördömandet av förrädare och tankeförbrytare, men det var lite för uppenbart, me-

dan det kunde komplicera uppteckningarna för mycket att hitta på en seger vid fronten eller en överproduktionstriumf i den nionde treårsplanen. Vad som behövdes var ett stycke ren fantasi. Plötsligt dök det upp i hans sinne, hur färdig den än var, bilden av en viss kamrat Ogilvy, som nyligen hade dött i strid under heroiska omständigheter. Det fanns tillfällen då Storebror ägnade sin Dagsorder åt att hedra minnet av någon ödmjuk, vanlig partimedlem, vars liv och död han framhöll som ett exempel värt att följa. I dag borde han hedra minnet av kamrat Ogilvy. Det var sant att det inte fanns någon sådan person som kamrat Ogilvy, men några få rader tryck och ett par förfälskade fotografier skulle snart få honom att bli till.

Winston funderade en stund, drog sedan talars stolen mot sig och började diktera på Big Brothers välbekanta sätt: en stil som på en gång var militär och pedantisk, och på grund av ett knep att ställa frågor och sedan snabbt besvara dem ("Vad kan vi lära oss av detta faktum, kamrater? Lektionerna – som också är en av de grundläggande principerna i Ingsoc – att" etc., etc.), lätt att imitera.

Vid tre års ålder hade kamrat Ogilvy vägrat att köpa alla leksaker utom en trumma, en kulsprutepestol och en modellhelikopter. Vid sex års ålder – ett år för tidigt, på grund av en särskild uppmjukning av reglerna – hade han anslutit sig till spionerna. Vid nio års ålder hade han varit truppchef. Vid elva års ålder hade han anmält sin farbror till tankepolisen efter att ha hört ett samtal som han tyckte verkade ha kriminella tendenser. Vid sjutton års ålder hade han varit distriktsorganisatör för Junior Anti-Sex League. Vid nitton års ålder hade han konstruerat en handgranat som hade antagits av fredsministeriet och som vid det första försöket hade dödat trettioen eurasiska fångar i ett enda skott. Vid tjugotre års ålder hade han omkommit i strid. Förföljd av fientliga jetplan medan han flög över Indiska oceanen med viktiga försändelser, hade han tyngt sin kropp med sin kulspruta och hoppat ut ur helikoptern på djupt vatten, med avslut och allt – ett slut, sade Storebror, som det var omöjligt att föreställa sig utan att känna avund. Storebror tillfogade några anmärkningar om renheten och målmedvetenheten i kamrat Ogilvys liv. Han

var en total nykterist och en icke-rökare, hade ingen fritid förutom en daglig timme i gymnastiksalen, och hade avlagt ett löfte om celibat, eftersom han trodde att äktenskap och familjens omsorg var oförenliga med en plikttrogenhet tjugofyra timmar om dygnet. Han hade inga andra samtalsämnen än Ingsocs principer och inget annat mål i livet än att besegra den eurasiska fienden och jaga spioner, sabotörer, tankeförbrytare och förrädare i allmänhet.

Winston överlade med sig själv om han skulle tilldela kamrat Ogilvy den mest iögonfallande förtjänstorden; Till slut bestämde han sig för att inte göra det på grund av de onödiga korskänvisningar som det skulle medföra.

Än en gång kastade han en blick på sin rival i båset mittemot. Någoting tycktes med säkerhet säga honom, att Tillotson var upptagen med samma arbete som han själv. Det fanns inget sätt att veta vems version som slutligen skulle antas, men han kände en djup övertygelse om att den skulle bli hans egen. Kamrat Ogilvy, som man inte hade kunnat föreställa sig för en timme sedan, var nu ett faktum. Han tyckte att det var märkligt att man

kunde skapa döda människor men inte levande. Kamrat Ogilvy, som aldrig hade existerat i nuet, existerade nu i det förgångna, och när en gång förfalskningen glömdes bort, skulle han existera lika autentiskt och på grundval av samma bevis som Karl den store eller Julius Caesar.

V

I matsalen med lågt i tak, djupt under jord, ringlade sig lunchkön långsamt fram. Rummet var redan mycket fullt och öronbedövande högljutt. Från gallret vid disken välldes ångan från grytan fram, med en sur metallisk doft som inte riktigt övervann ångorna från Victory Gin. På andra sidan rummet fanns en liten bar, bara ett hål i väggen, där man kunde köpa gin för tio cent den stora nypningen.

”Precis den man jag letade efter”, sa en röst bakom Winston.

Han vände sig om. Det var hans vän Syme, som arbetade på forskningsavdelningen. ”Vän” var kanske inte riktigt rätt ord. Ni hade inga vänner nuförtiden, ni hade kamrater; Men det fanns några kamrater vars umgänge var trevligare än andras. Syme var filolog, specialist på nyspråk. Han

var faktiskt en av de enorma experter som nu var engagerade i att sammantälla den elfte upplagan av nyspråksordboken. Han var en liten varelse, mindre än Winston, med mörkt hår och stora, utstående ögon, på en gång sorgsna och hånfulla, som tycktes söka ditt ansikte noga medan han talade till dig.

”Jag ville fråga dig om du hade några rakblad”, sa han.

»Inte en enda!» sade Winston med ett slags skuldmedveten brådska. ”Jag har försökt överallt. De finns inte längre.”

Alla fortsatte att be dig om rakblad. I själva verket hade han två oanvända som han samlade på sig. Det hade varit hungersnöd bland dem i flera månader tidigare. I varje givet ögonblick fanns det någon nödvändig artikel som partibutikerna inte kunde leverera. Ibland var det knappar, ibland var det stoppning av ylle, ibland var det skosnören; Nu var det rakblad. Man kunde bara få tag på dem, om ens alls, genom att mer eller mindre förstulet snoka på den ”fria” marknaden.

”Jag har använt samma blad i sex veckor”, tillade han falskt.

Kön gav ett nytt ryck framåt. När de stannade

vände han sig om och vände sig mot Syme igen. Var och en av dem tog en flottig metallbricka från en hög vid diskens kant.

”Gick du och såg på när fångarna hängdes i går?” sa Syme.

»Jag arbetade», sade Winston likgiltigt. »Jag kommer väl att se det på filmerna.»

”Ett mycket otillräckligt substitut”, sa Syme.

Hans hånfulla ögon strövade över Winstons ansikte. ”Jag känner dig”, tycktes ögonen säga, ”jag ser igenom dig. Jag vet mycket väl varför du inte gick för att se de där fångarna hängas.” På ett intellektuellt sätt var Syme giftigt ortodox. Han talade med en obehaglig skadeglädje om helikopter-räder mot fiendens byar, om rättegångar och bekännelser av tankebrottslingar, om avrättningar i Kärleksministeriets källare. Att tala med honom handlade till stor del om att få honom bort från sådana ämnen och om möjligt snärja in honom i teknikaliteterna på nyspråk, där han var auktoritativ och intressant. Winston vände huvudet lite åt sidan för att undvika att bli granskad av de stora mörka ögonen.

”Det var en bra hängning”, sa Syme minnet. - Jag tycker att det förstör

när de knyter ihop fötterna. Jag gillar att se dem sparka. Och framför allt, på slutet, tungan som sticker rakt ut, och blå - en ganska ljusblå färg. Det är den detaljen som tilltalar mig.”

»Snälla, nämligen!» skrek den vitklädde proleten med slevén.

Winston och Syme sköt in sina brickor under gallret. På var och en av dem hölls snabbt den reglementerade lunchen - en metallpannikin av rosagrå gryta, en bit bröd, en kub ost, en mugg mjölkfritt Victory Coffee och en sackerintablett.

”Det finns ett bord där borta, under den där tv-skärmen”, sa Syme. ”Låt oss plocka upp en gin på vägen.”

Ginen serverades till dem i handtagslösa porslinsmuggar. De tråcklade sig fram genom det trånga rummet och packade upp sina brickor på det metallklädda bordet, i vars ena hörn någon hade lämnat en pöl med gryta, en smutsig flytande röra som såg ut som spyor. Winston tog upp sin mugg med gin, stannade upp ett ögonblick för att samla nerverna och svalde den oljiga smaken. När han hade blinkat tårarna ur ögonen upptäckte han plötsligt att han var hungrig. Han började

svälja skedar av grytan, som mitt i sin allmänna slarvighet hade tärningar av svampigt rosa material som förmodligen var en tillagning av kött. Ingen av dem talade mer, förrän de hade tömt sina dockor. Från bordet till vänster om Winston, litet bakom hans rygg, var det någon som talade snabbt och oavbrutet, ett rått pladdrande nästan som en ankas kvackande, vilket genomborrade det allmänna tumultet i rummet.

”Hur går det med ord-boken?” sa Winston och höjde rösten för att få bukt med oväsendet.

”Långsamt”, sa Syme. ”Jag är inne på adjektiven. Det är fascinerande.”

Han hade genast sken upp vid omnämmandet av nyspråk. Han sköt sin pannikin åt sidan, tog sin brödbit i ena handen och osten i den andra och lutade sig över bordet så att han kunde tala utan att skrika.

”Den elfte upplagan är den definitiva upplagan”, säger han. ”Vi håller på att få språket i sin slutliga form - den form det kommer att ha när ingen talar något annat. När vi är klara med det kommer människor som du att behöva lära sig det igen. Ni tror, det vågar jag påstå, att vår huvuduppgift är att upp-

finna nya ord. Men inte ett dugg! Vi förstör ord – massor av dem, hundratals av dem, varje dag. Vi skär ner språket in i mörket. Den elfte upplagan kommer inte att innehålla ett enda ord som kommer att bli föråldrat före år 2050.”

Han bet hungrigt i sitt bröd och svalde ett par tuggor, sedan fortsatte han att tala med ett slags pedants lidelse. Hans tunna, mörka ansikte hade blivit livligt, hans ögon hade förlorat sitt hånfulla uttryck och blivit nästan drömmande.

”Det är en vacker sak, förstörelsen av ord. Det stora slöseriet ligger naturligtvis i verb och adjektiv, men det finns hundratals substantiv som man också kan bli av med. Det är inte bara synonymerna; Det finns också antonymer. När allt kommer omkring, vad rättfärdigar ett ord som helt enkelt är motsatsen till ett annat ord? Ett ord innehåller sin motsats i sig själv. Ta ”bra” till exempel. Om du har ett ord som ”bra”, vad finns det för behov av ett ord som ”dåligt”? ”Ogod” duger lika bra – bättre, eftersom det är en exakt motsats, vilket den andra inte är. Eller återigen, om du vill ha en starkare version av ”bra”, vad är det då för mening med att ha en hel rad vaga vär-

delösa ord som ”utmärkt” och ”utmärkt” och alla de andra? ”Plusgood” täcker betydelsen, eller ”double-plusgood” om du vill ha något ännu starkare. Naturligtvis använder vi redan dessa formulär, men i den slutliga versionen av nyspråk kommer det inte att finnas något annat. Till slut kommer hela begreppet godhet och ondska att täckas av endast sex ord – i verkligheten bara ett ord. Ser du inte skönheten i det, Winston? Det var naturligtvis B.B.s idé från början”, tillade han som en eftertanke.

En sorts fadd iver flög över Winstons ansikte när Storebror nämndes. Syme upptäckte dock omedelbart en viss brist på entusiasm.

»Du har inte så mycket till övers för nyspråk, Winston», sade han nästan sorgset. ”Till och med när du skriver det tänker du på gammalspråk. Jag har läst några av de där artiklarna som du skriver i Times då och då. De är tillräckligt bra, men de är översättningar. I ditt hjärta skulle du föredra att hålla dig till gammalspråk, med all dess vaghet och dess värdelösa nyanser av betydelser. Du förstår inte skönheten i förstörelsen av ord. Visste du att nyspråk är det enda språket i världen vars ord-

förråd blir mindre för varje år?”

Det visste Winston förstås. Han log, sympatiskt hoppades han, och litade inte på sig själv att tala. Syme bet av en annan bit av det mörkfärgade brödet, tuggade det en kort stund och fortsatte:

”Ser du inte att hela syftet med nyspråket är att begränsa tankeomfånget? Till slut kommer vi att göra tankebrott bokstavligen omöjliga, eftersom det inte kommer att finnas några ord för att uttrycka det. Varje begrepp som någonsin kan behövas kommer att uttryckas med exakt ett ord, med dess betydelse strikt definierad och alla dess underordnade betydelser utsuddade och bortglömda. Redan nu, i den elfte upplagan, är vi inte långt därifrån. Men processen kommer att fortsätta långt efter att du och jag är döda. För varje år blir orden färre och färre och medvetandet blir alltid lite mindre. Till och med nu finns det naturligtvis ingen anledning eller ursäkt för att begå tankebrott. Det är bara en fråga om självdisciplin, verklighetskontroll. Men i slutändan kommer det inte att finnas något behov ens av det. Revolutionen kommer att vara fullbordad när språket är

perfekt. Nyspråk är Ingsoc och Ingsoc är Nyspråk”, tillade han med ett slags mystisk tillfredsställelse. ”Har det någonsin slagit dig, Winston, att senast år 2050 kommer inte en enda människa att vara i livet som skulle kunna förstå ett sådant samtal som vi har nu?”

»Förutom...» började Winston tveksamt och stannade sedan.

Det hade legat på hans tungspets att säga ”Utom proletärerna”, men han hejdade sig, eftersom han inte kände sig helt säker på att denna anmärkning inte på något sätt var oortodox. Men Syme hade förutsett vad han skulle säga.

”Proletärerna är inga människor”, sa han likgiltigt. ”År 2050 – tidigare, förmodligen – kommer all verklig kunskap i gammalspråk att ha försvunnit. Hela litteraturen från det förflutna kommer att ha förstörts. Chaucer, Shakespeare, Milton, Byron – de kommer bara att existera i nyspråksversioner, inte bara förvandlade till något annat, utan faktiskt förvandlade till något som motsäger vad de brukade vara. Till och med partiets litteratur kommer att förändras. Till och med slagorden kommer att förändras. Hur kan man ha en

slogan som ”frihet är slaveri” när frihetsbegreppet har avskaffats? Hela tankeklimatet kommer att vara annorlunda. I själva verket kommer det inte att finnas någon tanke, som vi förstår den nu. Ortodoxi betyder att inte tänka – att inte behöva tänka. Ortodoxi är medvetslöshet.”

En vacker dag, tänkte Winston med plötslig djup övertygelse, kommer Syme att förångas. Han är för intelligent. Han ser för klart och talar för tydligt. Partiet tycker inte om sådana människor. En dag kommer han att försvinna. Det står skrivet i hans ansikte.

Winston hade ätit upp sitt bröd och sin ost. Han vände sig lite åt sidan i stolen för att dricka sin mugg kaffe. Vid bordet till vänster om honom satt mannen med den högljudda rösten och pratade fortfarande obarmhärtigt bort. En ung kvinna som kanske var hans sekreterare och som satt med ryggen mot Winston lyssnade på honom och verkade ivrigt hålla med om allt han sa. Då och då fällde Winston en sådan anmärkning som: »Jag tror att du har så rätt, jag håller med dig», med en ungdomlig och något fånig kvinnlig röst. Men den andra rösten stannade inte för ett ögonblick, inte ens

när flickan talade. Winston kände igen mannen till utseendet, men han visste inte mer om honom än att han innehade någon viktig post på skönlitterära avdelningen. Han var en man i trettioårsåldern, med en muskulös hals och en stor, rörlig mun. Hans huvud kastades lite bakåt, och på grund av vinkeln han satt i fångade hans glasögon ljuset och gav Winston två tomma skivor i stället för ögon. Det som var lite hemskt var att det var nästan omöjligt att urskilja ett enda ord från den ström av ljud som strömmade ut ur hans mun. En enda gång fick Winston syn på en fras – ”fullständig och slutgiltig eliminering av goldsteinismen” – som ryckte ut mycket snabbt och, som det tycktes, i ett stycke, som en fast gjuten linje. För övrigt var det bara ett oväsen, ett kvack-kvack-kvackande. Och ändå, även om du faktiskt inte kunde höra vad mannen sade, kunde du inte tvivla på dess allmänna natur. Han kunde fördöma Goldstein och kräva strängare åtgärder mot tankeförbrytare och sabotörer, han kunde rasa mot den eurasiska arméns grymheter, han kunde pris Storebror eller hjältarna på Malabarfronten – det spelade ingen roll. Vad det

än var så kunde man vara säker på att vartenda ord i det var ren ortodoxi, ren Ingsoc. När han betraktade det ögonlösa ansiktet med käken som rörde sig snabbt upp och ner, fick Winston en underlig känsla av att detta inte var en riktig människa utan någon form av attrapp. Det var inte mannens hjärna som talade; Det var hans struphuvud. Det som kom ut ur honom bestod av ord, men det var inte tal i egentlig mening: det var ett ljud som yttrades i medvetlöshet, som en ankas kvackande.

Syme hade tystnat för ett ögonblick, och med skafet på sin sked ritade han mönster i pölen av grytor. Rösten från det andra bordet kvackade snabbt, lätt att höra trots det omgivande sorlet.

”Det finns ett ord på nyspråk”, sa Syme. ”Jag vet inte om du känner till det: duckspeak, att kvacka som en anka. Det är ett av de intressanta ord som har två motsägelsefulla betydelser. Tillämpat på en motståndare är det missbruk; Tillämpat på någon du håller med är det beröm.”

Utän tvekan kommer Syme att förångas, tänkte Winston igen. Han tänkte på det med ett slags sorgsenhet, trots att han mycket

väl visste att Syme föraktade honom och tyckte en smula illa om honom, och var fullt kapabel att fördöma honom som en tankebrottsling om han såg någon anledning till det. Det var något subilt fel med Syme. Det var något som han saknade: diskretion, distans, ett slags frälsande dumhet. Man kan inte säga att han var oortodox. Han trodde på Ingsocs principer, han vördade Storebror, han glädde sig över segrar, han hatade kättare, inte bara med uppriktighet utan med ett slags rastlös iver, en aktualitet i fråga om information, som den vanlige partimedlemmen inte kom i närheten av. Ändå klamrade sig alltid en svag air av vanrykte fast vid honom. Han sa saker som skulle ha varit bättre osagda, han hade läst för många böcker, han besökte Chestnut Tree Café, ett tillhåll för målare och musiker. Det fanns ingen lag, inte ens en oskriven lag, mot att besöka Chestnut Tree Café, men ändå var platsen på något sätt illavarslande. De gamla, misskrediterade partiledarna hade använts för att samlas där innan de slutligen rensades ut. Goldstein själv, sades det, hade ibland setts där, för årtal och årtionden sedan. Symes öde var

inte svårt att förutse. Och ändå var det ett faktum att om Syme ens för tre sekunder förstod innebörden av hans, Winstons, hemliga åsikter, skulle han omedelbart förråda honom till tankepolisen. Det skulle någon annan också göra, för den delen, men Syme mer än de flesta. Det räckte inte med iver. Ortodoxin var medvetlöshet.

Syme tittade upp. »Här kommer kyrkoherden», sade han.

Något i tonfallet i hans röst tycktes tillägga: ”Den där idioten.” Parsons, Winstons medhyresgäst på Victory Mansions, tråklade sig i själva verket fram genom rummet – en knubbig, medelstor man med ljusst hår och ett grodliknande ansikte. Vid trettiofem års ålder hade han redan satt på sig fettvalkar vid halsen och midjan, men hans rörelser var raska och pojaktiga. Hela hans utseende liknade en liten pojke som vuxit sig stor, så till den grad att det var nästan omöjligt att inte tänka på honom, trots att han var klädd i reglementsenlig overall, den grå skjortan och den röda halsduken. När man visualiserade honom såg man alltid en bild av gropiga knän och armar som rullades tillbaka från knubbiga underarmar. Par-

sons återgick faktiskt alltid till shorts när en vandring i samhället eller någon annan fysisk aktivitet gav honom en ursäkt för att göra det. Han hälsade på dem båda med ett glatt "Hullo, hullo!" och satte sig ner vid bordet och gav ifrån sig en intensiv lukt av svett. Fuktpärlor stod ut över hela hans rosa ansikte. Hans förmåga att svettas var extraordinär. På Folkets Hus kunde man alltid se när han hade spelat bordtennis på fukten från racketskafet. Syme hade tagit fram en pappersremsa på vilken det fanns en lång kolumn med ord, och studerade den med en bläckpenna mellan fingrarna.

»Se hur han arbetar borta på lunchen», sade Parsons och knuffade till Winston. "Skärpa, va? Vad är det du har där, gamle gosse? Något lite för smart för mig, antar jag. Smith, gamle gosse, jag ska tala om för dig varför jag jagar dig. Det är den där suben du glömde att ge mig."

"Vilken sub är det där?" sa Winston och kände automatiskt efter pengar. Ungefär en fjärdedel av lönen måste öronmärkas för frivilliga prenumerationer, som var så många att det var svårt att hålla reda på dem.

"För hatveckan. Ni vet

- hus-för-hus-fonden. Jag är kassör i vårt kvarter. Vi gör en helhjärtad insats - vi kommer att bjuda på en fantastisk show. Jag säger er, att det inte är mitt fel, om inte gamla Victory Mansions har den största utstyrseln av flaggor på hela gatan. Två dollar som du lovade mig."

Winston hittade och räckte över två skrynkliga och smutsiga anteckningar, som Parsons skrev in i en liten anteckningsbok, med en analfabets prydliga handstil.

»Förresten, gamle gosse», sade han, »jag har hört att min lilla tiggare flög på dig med sin katapult i går. Jag gav honom en rejäl utklädning för det. Faktum är att jag sa till honom att jag skulle ta bort katapulten om han gör det igen."

"Jag tror att han var lite upprörd över att inte komma till avrättningen", säger Winston.

»Nåja, vad jag vill säga, det visar den rätta andan, eller hur? Busiga små tiggare är de, båda två, men snacka om ivrighet! Allt de tänker på är spionerna, och kriget, förstås. Vet ni vad min lilla flicka gjorde i lördags, när hennes trupp var på vandring längs Berkhampstead-vägen? Hon fick med sig två andra flickor, smet av vandringen

och tillbringade hela eftermiddagen med att följa efter en främmande man. De följde honom efter i två timmar, rakt igenom skogen, och sedan, när de kom in i Amersham, överlämnade de honom till patrullerna.

»Varför gjorde de det där?» sade Winston något förvånad. Parsons fortsatte triumferande:

"Mitt barn försäkrade sig om att han var någon form av fiendeagent - han kunde till exempel ha släppts med fallskärm. Men här är poängen, gamle gosse. Vad tror du det var som gjorde att hon fastnade för honom från första början? Hon såg att han hade en lustig sorts skor på sig - hon sa att hon aldrig hade sett någon ha sådana skor på sig förut. Så chansen var stor att han var en utlänning. Ganska smart för en nipper på sju, eller hur?"

»Vad hände med den där mannen?» frågade Winston.

»Ah, det kunde jag naturligtvis inte säga. Men jag skulle inte bli alldeles förvånad, om ...» Parsons gjorde en rörelse som att sikta med ett gevär och knäppte med tungan för explosionen.

"Bra", sa Syme tankfullt utan att titta upp från sin pappersremsa.

”Det är klart att vi inte har råd att chansa”, instämde Winston pliktskyldigt.

»Vad jag vill säga, är att det pågår ett krig», sade Parsons.

Som en bekräftelse på detta flöt en trumpetsignal från teleskärmen strax ovanför deras huvuden. Det var dock inte proklamationen av en militär seger den här gången, utan bara ett tillkännagivande från Överflödsministeriet.

»Kamrater!» ropade en ivrig ungdomlig röst. »Akta er, kamrater! Vi har härliga nyheter för dig. Vi har vunnit slaget om produktionen! De nu fullbordade uppgifterna om produktionen av alla klasser av konsumtionsvaror visar att levnadsstandarden har stigit med inte mindre än tjugoprocent under det senaste året. Över hela Oceanien förekom i morse okuvliga spontana demonstrationer när arbetare marscherade ut från fabriker och kontor och paraderade genom gatorna med banderoller som uttryckte sin tacksamhet till Storebror för det nya, lyckliga liv som hans kloka ledarskap har skänkt oss. Här är några av de färdiga siffrorna. Livsmedel—”

Frasen ”vårt nya, lyckliga liv” återkom flera gånger. Det hade varit en favorit på sistone hos Ministeriet

för överflöd. Parsons, vars uppmärksamhet fångades av trumpetsignalen, satt och lyssnade med ett slags gapande högtidlighet, ett slags uppbyggd tristess. Han kunde inte följa siffrorna, men han var medveten om att de på något sätt var en anledning till tillfredsställelse. Han hade släpat fram en stor och smutsig pipa, som redan var halvfull med förkolnad tobak. Med tobaksransonen på hundra gram i veckan var det sällan möjligt att fylla ett rör upp till toppen. Winston rökte en Victory-cigarett som han försiktigt höll horisontellt. Den nya ransoneringsbörjan började inte förrän i morgon och han hade bara fyra cigaretter kvar. För ögonblicket hade han stängt öronen för de avlägsna ljuden och lyssnade på det som strömmade ut från teleskärmen. Det visade sig att det till och med hade hållits demonstrationer för att tacka Storebror för att ha höjt chokladransonen till tjugogram i veckan. Och så sent som i går, tänkte han, hade det tillkännagivits att ransonen skulle sänkas till tjugogram i veckan. Var det möjligt att de skulle kunna svälja det efter bara tjugofyra timmar? Ja, de svalde det. Parsons svalde den lätt, med ett djurs dumhet.

Den ögonlösa varelsen vid det andra bordet svalde den fanatiskt, passionerat, med en ursinnig önskan att spåra upp, fördöma och förånga alla som skulle antyda att ransonen hade varit trettio gram förra veckan. Även Syme – på ett mer komplicerat sätt, med dubbeltänk – svalde det. Var han då ensam i besittning av ett minne?

Den fantastiska statistiken fortsatte att strömma ut från TV-skärmen. Jämfört med förra året fanns det mer mat, fler kläder, fler hus, fler möbler, fler kokkärl, mer bränsle, fler fartyg, fler helikoptrar, fler böcker, fler spädbarn – mer av allt utom sjukdomar, brottslighet och galenskap. År efter år och minut efter minut susade allt och alla snabbt uppåt. Precis som Syme hade gjort tidigare hade Winston tagit upp sin sked och baddade i den bleka såsen som droppade över bordet och ritade ut en lång strimma av den till ett mönster. Han mediterade förtrytsamt över livets fysiska struktur. Hade det alltid varit så här? Hade maten alltid smakat så här? Han såg sig omkring i matsalen. Ett trångt rum med lågt i tak, vars väggar är smutsiga av kontakten med oräkneliga kroppar; misshandlade metallbord

och stolar, placerade så nära varandra att du satt med armbågarna i kontakt med varandra; böjda ske-dar, buckliga brickor, gro-va vita muggar; alla ytor feta, smuts i varje spricka; och en syrlig, samman-satt doft av dålig gin och dåligt kaffe och metallisk gryta och smutsiga kläder. I magen och i huden fanns det alltid en slags protest, en känsla av att man hade blivit lurad på något som man hade rätt till. Det var sant att han inte hade nå-gra minnen av något helt annat. Under den tid han exakt kunde minnas hade det aldrig funnits tillräc-kligt att äta, man hade aldrig haft strumpor eller underkläder som inte var fulla av hål, möbler hade alltid varit slitna och ran-gliga, rummen underupp-värmda, tunnelbanetågen trånga, hus som föll i bitar, bröd mörkfärgat, te en säll-synthet, kaffe som smaka-de snuskigt, cigaretter som inte räckte till - ingenting billigt och rikligt utom syntetisk gin. Och även om det naturligtvis blev värre i takt med att ens kropp åldrades, var det inte ett tecken på att detta inte var den naturliga ordningen, om ens hjärta mådde illa av obehaget och smutsen och knappheten, de änd-lösa vintrarna, de klibbiga

strumporna, hissarna som aldrig fungerade, det kalla vattnet, den skitiga tvålen, cigaretterna som gick sönder, Maten med sina konstiga onda smaker? Varför skulle man tycka att det var outhärdligt om man inte hade något slags förfä-ders minne av att saker och ting en gång hade varit an-norlunda?

Han såg sig åter omkring i matsalen. Nästan alla var fula, och skulle ändå ha varit fula även om de hade klätt sig på annat sätt än i den uniformsblå overallen. På andra sidan rummet, ensam vid ett bord, satt en liten, egendomligt skalbaggslik man och drack en kopp kaffe, och hans små ögon flackade misstänksamma blickar från sida till sida. Hur lätt var det inte, tänkte Winston, om man inte såg sig omkring, att tro att den fysiska typ som partiet hade satt upp som ideal - långa, muskulösa ynglingar och djupbystade jungfrur, blonda, vitala, solbrända, sorglösa - existerade och till och med var förhärskande. I själva verket, så vitt han kunde bedöma, var majoriteten av människorna på Airstrip One små, mörka och illa omtyckta. Det var märkligt hur denna skalbaggsliknande typ förökade sig i ministerierna: små

knubbig karlar, som blev kraftiga mycket tidigt i livet, med korta ben, snabba skuttande rörelser och feta, outgrundliga ansikten med mycket små ögon. Det var den typ som tycktes blomstra bäst under partiets herravälde.

Tillkännagivandet från Ministeriet för Överflöd slutade med ännu en trum-petsignal och gav vika för burkig musik. Parsons, som av bombardemanget av siffror eggats till en vag entusiasm, tog pipan ur munnen.

”Ministeriet för överflöd har verkligen gjort ett bra jobb i år”, sa han och skakade menande på huvudet. ”Förresten, Smith, gamle gosse, jag antar att du inte har några rakblad som du kan ge mig till?”

»Inte en enda», sade Winston. ”Jag har själv använt samma blad i sex veckor.”

»Nåja, jag tänkte bara fråga dig, gamle gosse.»

”Förlåt”, sa Winston.

Den kvackande rösten från bordet bredvid, som tillfälligt tystnat under ministeriets tillkännagivande, hade börjat igen, lika hög som alltid. Av någon anledning kom Winston plötsligt att tänka på mrs Parsons med sitt stripiga hår och dammet i ansiktets veck. Inom två år skulle

barnen anmäla henne till tankepolisen. Mrs Parsons skulle bli förångad. Syme skulle förångas. Winston skulle förångas. O'Brien skulle förångas. Parsons, å andra sidan, skulle aldrig förångas. Den ögonlösa varelsen med den kvackande rösten skulle aldrig förångas. De små skalbaggsliknande männen som så smidigt skuttade fram genom ministeriernas labyrintiska korridorer – de skulle heller aldrig låta sig förångas. Och flickan med mörkt hår, flickan från skönlitterära avdelningen – hon skulle heller aldrig bli förångad. Det föreföll honom som om han instinktivt visste vem som skulle överleva och vem som skulle gå under, men exakt vad det var som gjorde att överleva var inte lätt att säga.

I detta ögonblick rycktes han ut ur sina dagdrömmar med ett våldsamt ryck. Flickan vid bordet bredvid hade delvis vänt sig om och tittade på honom. Det var flickan med mörkt hår. Hon betraktade honom med en sidoblick, men med nyfiken intensitet. I samma ögonblick som hon fångade hans blick vände hon bort blicken igen.

Svetten började rinna längs Winstons ryggrad. Ett fruktansvärt styng av skräck gick genom honom.

Den var borta nästan på en gång, men den lämnade kvar ett slags gnagande oro efter sig. Varför iakttog hon honom? Varför fortsatte hon att följa efter honom? Tyvärr kunde han inte komma ihåg om hon redan hade suttit vid bordet när han kom, eller om hon hade kommit dit efteråt. Men i går hade hon i alla fall, under de två minuternas hat, satt sig direkt bakom honom när det inte fanns något uppenbart behov av det. Förmodligen hade hennes verkliga syfte varit att lyssna på honom och se om han skrek tillräckligt högt.

Hans tidigare tanke kom tillbaka till honom: förmodligen var hon i själva verket inte medlem av Tankepolisen, men så var det just amatörspionen som var den största faran av alla. Han visste inte hur länge hon hade tittat på honom, men kanske så länge som i fem minuter, och det var möjligt att hans anletsdrag inte hade varit helt under kontroll. Det var fruktansvärt farligt att låta tankarna vandra när man befann sig på en offentlig plats eller inom räckhåll för en tv-skärm. Minsta lilla sak kan avslöja dig. Ett nervöst tics, en omedveten blick av ångest, en vana att muttra för sig själv – vad

som helst som förde med sig en antydning om abnormitet, om att ha något att dölja. I vilket fall som helst, att ha ett olämpligt uttryck i ansiktet (att se skeptisk ut när en seger tillkännagavs, till exempel) var i sig ett straffbart brott. Det fanns till och med ett ord för det på nyspråk: facecrime, hette det.

Flickan hade vänt honom ryggen igen. Kanske följde hon egentligen inte efter honom när allt kom omkring; Kanske var det en tillfällighet att hon hade suttit så nära honom två dagar i rad. Hans cigarett hade slocknat och han lade den försiktigt på bordskanten. Han skulle sluta röka den efter arbetet, om han bara kunde behålla tobaken i den. Det är ganska troligt att personen vid bordet bredvid var en spion från Tankepolisen, och det är ganska troligt att han skulle befinna sig i Kärleksministeriets källare inom tre dagar, men en cigarettfimp får inte slösas bort. Syme hade vikt ihop sin pappersremsa och stoppat den i fickan. Parsons hade börjat prata igen.

»Har jag någonsin berättat för dig, gamle gosse», sade han och småskrattade kring pipskaffet, »om den gång, då de där två tångarna av mig satte eld på

den gamla marknadsgummans kjol, därför att de såg henne linda in korv i en affisch föreställande B. B.? Smög upp bakom henne och tände eld på den med en tändsticksask. Brände henne ganska illa tror jag. Små tiggare, eller hur? Men ivrig som senap! Det är en förstklassig utbildning de ger dem i Spionerna nu för tiden – till och med bättre än på min tid. Vad tror du är det senaste de har serverat dem? Örontrumpeter för att lyssna genom nyckelhål! Min lilla flicka tog med sig en hem häromkvällen – hon provade den på vår vardagsrumsdörr och räknade med att hon kunde höra dubbelt så mycket som med örat mot hålet. Naturligtvis är det bara en leksak, märk väl. Det ger dem ändå rätt idé, eller hur?”

I detta ögonblick gav TV-skärmen ifrån sig en genomträngande vissling. Det var signalen att återvända till arbetet. Alla tre männen sprang upp för att delta i kampen kring hissarna, och den återstående tobaken föll ur Winstons cigarrett.

VI ANSER att

Winston skrev i sin dagbok:

Det var tre år sedan. Det

var en mörk kväll på en smal sidogata i närheten av en av de stora järnvägsstationerna. Hon stod nära en dörröppning i väggen, under en gatlykta som knappt gav något ljus. Hon hade ett ungt ansikte, mycket tjockt målat. Det var verkligen färgen som tilltalade mig, vitheten i den, som en mask, och de knallröda läpparna. Festkvinnor målar aldrig sina ansikten. Det fanns ingen annan på gatan, och inga teleskärmar. Hon sa två dollar. I—

För ögonblicket var det för svårt att fortsätta. Han slöt ögonen och tryckte fingrarna mot dem och försökte pressa ut synen som ständigt återkom. Han hade en nästan överväldigande frestelse att skrika en rad smutsiga ord så högt han kunde. Eller att dunka huvudet i väggen, att sparka omkull bordet och kasta bläckhornet genom fönstret – att göra något våldsamt eller högljutt eller smärtsamt som kunde suddas ut det minne som plågade honom.

Din värsta fiende, reflekterade han, var ditt eget nervsystem. I vilket ögonblick som helst kunde spänningen inom dig översättas till något synligt symptom. Han tänkte på en man som han hade passerat på gatan för några veckor sedan: en

helt vanlig man, en parti-medlem, trettiofem eller fyrtio år gammal, lång och smal, som bar på en portfölj. De var några meter ifrån varandra när den vänstra sidan av mannens ansikte plötsligt förvreds av en sorts kramp. Det hände igen just som de passerade varandra: det var bara en ryckning, en skälvning, snabb som klickandet från en kameraslutare, men uppenbarligen vanemässigt. Han mindes att han då tänkte: den stackars djävulen är slut med det. Och det som var skrämmande var att handlingen möjligen var omedveten. Den farligaste faran av alla var att prata i sömnen. Det fanns inget sätt att skydda sig mot det, så vitt han kunde se.

Han drog efter andan och fortsatte att skriva:

Jag följde med henne genom dörröppningen och över en bakgård till ett källarkök. Det stod en säng mot väggen och en lampa på bordet som var mycket lågt nedställd. Hon—

Hans tänder var på helspänn. Han skulle ha velat spotta. Samtidigt som han satt med kvinnan i köket i källaren tänkte han på Katharine, sin hustru. Winston var gift – hade i alla fall varit gift; Förmodligen var han fortfarande gift,

för så vitt han visste var hans hustru inte död. Han tycktes åter andas in den varma, kvava lukten från källarköket, en lukt som var sammansatt av insekter och smutsiga kläder och en skurkaktig billig doft, men som inte desto mindre var lockande, eftersom ingen kvinna i sällskapet någonsin använde doft, eller kunde föreställa sig att hon gjorde det. Det var bara proletärerna som använde doft. I hans sinne var lukten av den oupplösligt sammanblandad med otukt.

När han hade gått bort med den där kvinnan, hade det varit hans första sufflett på två år eller däromkring. Att umgås med prostituerade var naturligtvis förbjudet, men det var en av de där reglerna som man ibland kunde ha mage att bryta. Det var farligt, men det handlade inte om liv och död. Att bli påkommen med en prostituerad kunde innebära fem år i ett tvångsarbetsläger: inte mer, om man inte hade begått något annat brott. Och det var lätt nog, förutsatt att man kunde undvika att bli tagen på bar gärning. De fattigare kvarteren vimlade av kvinnor som var beredda att sälja sig själva. En del kunde till och med köpas för en flas-

ka gin, som proletärerna inte skulle dricka. I tysthet var partiet t.o.m. benäget att uppmuntra prostitution som ett utlopp för instinkter som inte helt och hållet kunde undertryckas. Rena utsvävningar betydde inte så mycket, så länge de var förtäckta och glädjelösa och endast omfattade kvinnor från en undervattens-tyngd och föraktad klass. Det oförlåtliga brottet var promiskuitet mellan partimedlemmar. Men – trots att detta var ett av de brott som de anklagade i de stora utrensningarna undantagslöst erkände – var det svårt att föreställa sig att något sådant faktiskt skulle hända.

Partiets mål var inte bara att hindra män och kvinnor från att bilda lojaliteter som det kanske inte kunde kontrollera. Dess verkliga, uttalade syfte var att ta bort all njutning från den sexuella akten. Det var inte kärleken så mycket som erotiken som var fienden, både inom och utanför äktenskapet. Alla äktenskap mellan partimedlemmar måste godkännas av en kommitté som utsetts för ändamålet, och även om principen aldrig blev klart uttalad vägrade man alltid tillstånd om det berörda paret gav intryck av att vara fysiskt attraherade av

varandra. Det enda erkända syftet med äktenskapet var att avla barn för att tjäna partiet. Samlag var att betrakta som en lite äcklig mindre operation, som att få lavemang. Inte heller detta uttrycktes i klara ord, utan på ett indirekt sätt gnuggades det in i varje partimedlem från barndomen och framåt. Det fanns till och med organisationer som Junior Anti-Sex League som förespråkade fullständigt celibat för båda könen. Alla barn skulle avlas genom konstgjord befruktning (artsem, hette det på nyspråk) och uppfostras på offentliga institutioner. Winston var medveten om att detta inte var helt seriöst, men på något sätt passade det in i partiets allmänna ideologi. Partiet försökte döda sexualdriften eller, om den inte kunde dödas, så förvränga den och smutsa ner den. Han visste inte varför det var så, men det föll sig naturligt att det skulle vara så. Och vad kvinnorna beträffar, var partiets ansträngningar i stort sett framgångsrika.

Han tänkte åter på Katharine. Det måste vara nio, tio – nästan elva år sedan de skildes åt. Det var besynnerligt hur sällan han tänkte på henne. I flera dagar i sträck kunde han

glömma att han någonsin varit gift. De hade bara varit tillsammans i ungefär femton månader. Partiet tillät inte skilsmässa, utan uppmuntrade snarare till separation i de fall där det inte fanns några barn.

Katharine var en lång, ljushårig flicka, mycket rak och med praktfulla rörelser. Hon hade ett djärvt, aquilint ansikte, ett ansikte som man kunde ha kallat ädelt, tills man upptäckte att det nästan inte fanns någonting bakom det. Mycket tidigt under deras äktenskap hade han bestämt sig – även om det kanske bara var så att han kände henne mer intimt än han kände de flesta människor – att hon utan undantag hade det dummmaste, mest vulgära, tomma sinne han någonsin hade stött på. Hon hade inte en tanke i sitt huvud som inte var en paroll, och det fanns ingen idioti, absolut ingen, som hon inte var i stånd att svälja om partiet räckte ut den till henne. "Den mänskliga ljudbanan" gav han henne smeknamnet i sitt eget sinne. Ändå kunde han ha stått ut med att leva med henne om det inte hade varit för en enda sak – sex.

Så fort han rörde vid henne tycktes hon rycka till och stelna till. Att omfamna henne var som att

omfamna en ledad träbild. Och det märkliga var att till och med när hon tryckte honom mot sig hade han en känsla av att hon samtidigt knuffade bort honom med all sin kraft. Stelheten i hennes muskler lyckades förmedla det intrycket. Hon låg där med slutna ögon, varken gjorde motstånd eller samarbetade, utan underkastade sig. Det var utomordentligt pinsamt och efter ett tag hemskt. Men även då kunde han ha stått ut med att leva med henne om man hade kommit överens om att de skulle fortsätta leva i celibat. Men märkligt nog var det Katharine som vägrade detta. De måste, sa hon, föda ett barn om de kunde. Så föreställningen fortsatte att äga rum, en gång i veckan ganska regelbundet, när det inte var omöjligt. Hon brukade till och med påminna honom om det på morgonen, som något som måste göras på kvällen och som inte fick glömmas bort. Hon hade två namn för det. Den ena var att "göra ett barn" och den andra var "vår plikt mot partiet" (ja, hon hade faktiskt använt den frasen). Ganska snart fick han en känsla av verklig fruktan när den utsatta dagen kom. Men som tur var dök det inte upp något barn, och

till slut gick hon med på att ge upp försöken, och strax därefter skildes de åt.

Winston suckade ohörbart. Han tog upp pennan igen och skrev:

Hon kastade sig ned på sängen och drog genast upp kjolen utan någon som helst förberedelse, på det grövsta, hemskaste sätt man kan tänka sig. I—

Han såg sig själv stå där i det svaga lampskenet, med lukten av insekter och billig doft i näsborrarna, och i sitt hjärta en känsla av nederlag och förbittring, som till och med i det ögonblicket var uppblandad med tanken på Katharines vita kropp, för evigt frusen av partiets hypnotiska kraft. Varför måste det alltid vara så här? Varför skulle han inte kunna ha en egen kvinna i stället för dessa smutsiga gräl med jämna mellanrum från år? Men en riktig kärleksaffär var en nästan otänkbar händelse. Kvinnorna i sällskapet var alla likadana. Kyskheten var lika djupt rotad i dem som partilojaliteten. Genom omsorgsfull tidig uppfostran, genom lekar och kallt vatten, genom det skräp som matades i dem i skolan och i spionerna och ungdomsförbundet, genom föreläsningar, parader, sånger, slagord och kammusik, hade den na-

turliga känslan drivits ut ur dem. Hans förnuft sade honom att det måste finnas undantag, men hans hjärta trodde det inte. De var alla ointagliga, som partiet avsåg att de skulle vara. Och vad han ville, till och med mer än att bli älskad, var att bryta ner denna mur av dygd, även om det bara var en gång i hela hans liv. Den sexuella akten, som utfördes framgångsrikt, var upprorisk. Begäret var ett tankebrott. Till och med att ha väckt Katharine, om han hade kunnat uppnå det, skulle ha varit som en förförelse, trots att hon var hans hustru.

Men resten av historien måste skrivas ner. Han skrev:

Jag skruvade upp lampan. När jag såg henne i ljuset,

Efter mörkrets inbrott hade det svaga ljuset från fotogenlampan verkat mycket starkt. För första gången kunde han se kvinnan ordentligt. Han hade tagit ett steg mot henne och sedan stannat, full av lust och skräck. Han var smärtsamt medveten om den risk han hade tagit när han kom hit. Det var fullt möjligt att patrullerna skulle fånga honom på vägen ut; För den delen kanske de väntar utanför dörren just nu. Om han gick sin

väg utan att ens göra vad han hade kommit hit för att göra —!

Det måste skrivas ner, det måste erkännas. Vad han plötsligt hade sett i lampskenet var att kvinnan var gammal. Färgen var klustrad så tjockt i ansiktet att det såg ut som om den skulle spricka som en pappmask. Det fanns strimmor av vitt i hennes hår; Men den verkligt förfärliga detaljen var att hennes mun hade fallit upp en smula och inte avslöjade något annat än en djup svärta. Hon hade inga tänder alls.

Han skrev hastigt, med skrynklig handstil:

När jag såg henne i ljuset var hon en ganska gammal kvinna, femtio år gammal minst. Men jag gick vidare och gjorde det ändå.

Han tryckte fingrarna mot ögonlocken igen. Han hade skrivit ner det till sist, men det spelade ingen roll. Terapin hade inte fungerat. Lusten att skrika snuskiga ord var lika stark som någonsin.

VII

Om det finns hopp [skrev Winston] så ligger det i proletärerna.

Om det fanns hopp, så måste det ligga i prole-

tärerna, ty endast där, i dessa myllrande föraktade massor, åttiofem procent av Oceaniens befolkning, kunde kraften att förintpartiet någonsin frambringas. Partiet kunde inte störtas inifrån. Dess fiender, om de hade några fiender, hade ingen möjlighet att komma samman eller ens identifiera varandra. Även om det legendariska Brödraskapet existerade, vilket det möjligen skulle kunna göra, var det otänkbart att dess medlemmar någonsin skulle kunna samlas i större antal än två och tre. Uppror betydde en blick i ögonen, en böjning av rösten; På sin höjd ett och annat viskande ord. Men proletärerna skulle, om de bara på något sätt kunde bli medvetna om sin egen styrka, inte ha något behov av att konspirera. De behövde bara resa sig upp och skaka sig som en häst som skakar av sig flugor. Om de ville skulle de kunna spränga partiet i bitar i morgon bitti. Förr eller senare måste det väl ändå falla dem in att göra det. Och ändå —!

Han mindes hur han en gång hade gått på en fullsatt gata när ett fruktansvärt rop av hundratals röster - kvinnoröster - hade brutit ut från en sidogata en bit längre fram. Det var ett stort, fruktansvärt skrik

av ilska och förtvivlan, ett djupt och högljutt "Oh-o-o-oh!" som fortsatte att surra som ekot av en klocka. Hans hjärta hade hoppat till. Det har börjat! hade han tänkt. Ett upplopp! Proletärerna håller äntligen på att bryta sig loss! När han hade kommit fram till platsen, var det för att se en pöbelhop på två eller tre hundra kvinnor trängas runt stånden på en gatumarknad, med ansikten lika tragiska som om de hade varit de dömda passagerarna på ett sjunkande skepp. Men i detta ögonblick bröt den allmänna förtvivlan samman i en mängd enskilda gräl. Det visade sig att ett av stånden hade sålt plåtkastruller. Det var eländiga, bräckliga saker, men det var alltid svårt att få tag på kokkärl av alla slag. Nu hade utbudet oväntat tagit slut. De framgångsrika kvinnorna, knuffade och knuffade av de andra, försökte komma undan med sina kastruller medan dussintals andra högljutt sprang runt ståndet och anklagade stallvärderna för favorisering och för att ha fler kastruller någonstans i reserv. Det hördes ett nytt utbrott av skrik. Två uppsvällda kvinnor, en av dem med utsläppt hår, hade fått tag i samma kastrull och försök-

te slita den ur händerna på varandra. För ett ögonblick ryckte de båda två, och sedan lossnade handtaget. Winston betraktade dem med avsmak. Och ändå, bara för ett ögonblick, vilken nästan skrämmande kraft hade inte låtit i detta rop från bara några hundra strupar! Hur kom det sig att de aldrig kunde skrika så om något som betydde något?

Han skrev:

Innan de blir medvetna kommer de aldrig att göra uppror, och tills de har gjort uppror kan de inte bli medvetna.

Detta, tänkte han, kunde nästan ha varit en avskrift från en av partiets läroböcker. Partiet hävdade naturligtvis att det hade befriat proletärerna från slaveriet. Före revolutionen hade de förtryckts på ett ohyggligt sätt av kapitalisterna, de hade svultit och piskats, kvinnor hade tvingats arbeta i kolgruvorna (kvinnor arbetade faktiskt fortfarande i kolgruvorna), barn hade sålts till fabriker vid sex års ålder. Men samtidigt lärde partiet, i enlighet med dubbeltänkandets principer, att proletärerna var av naturen underlägsna, som måste hållas i schack, liksom djuren, genom att tillämpa några få enkla re-

gler. I själva verket visste man mycket lite om proletärerna. Det var inte nödvändigt att veta mycket. Så länge de fortsatte att arbeta och föröka sig var deras andra aktiviteter utan betydelse. Lämnade åt sig själva, som boskap som släppts lösa på Argentinas slätter, hade de återgått till en livsstil som tycktes vara naturlig för dem, ett slags förfäders mönster. De föddes, de växte upp i ränstenarna, de började arbeta vid tolv, de genomgick en kort blomstringsperiod av skönhet och sexuell lust, de gifte sig vid tjugo, de var medelålders vid trettio, de dog för det mesta vid sextio. Tungt fysiskt arbete, omsorg om hem och barn, smågräl med grannar, filmer, fotboll, öl och framför allt hasardspel fyllde deras sinnens horisont. Att hålla dem i schack var inte svårt. Några få agenter från Tankepolisen rörde sig ständigt bland dem, spred falska rykten och markerade och eliminerade de få individer som bedömdes kunna bli farliga; Men inget försök gjordes att indoktrinera dem med partiets ideologi. Det var inte önskvärt att proletärerna skulle ha starka politiska känslor. Allt som krävdes av dem var en primitiv patriotism, som man kun-

de vädja till närhelst det var nödvändigt för att få dem att acceptera längre arbetstid eller kortare ransoner. Och till och med när de blev missnöjda, vilket de ibland blev, ledde deras missnöje ingenstans, eftersom de saknade allmänna idéer och därför bara kunde koncentrera det på små, specifika klagomål. De större missförhållandena undgick alltid deras uppmärksamhet. Den stora majoriteten av proletärerna hade inte ens teleskärmar i sina hem. Till och med den civila polisen ingrep inte i dem. Det fanns en oerhörd mängd kriminalitet i London, en hel värld-i-en-värld av tjuvar, banditer, prostituerade, knarkhandlare och utpressare av alla slag; Men eftersom allt detta skedde bland proletärerna själva, hade det ingen betydelse. I alla moralfrågor tilläts de att följa sina förfäders kodex. Partiets sexuella puritanism var inte påtvingad dem. Promiskuiteten förblev ostraffad; Skilsmässa var tillåten. För övrigt skulle till och med religiös tillbedjan ha tillåtits om proletärerna hade visat några tecken på att behöva eller önska det. De var under misstankar. Som partiets paroll uttryckte det: "Proletärer och djur är fria."

Winston böjde sig ner och kliade försiktigt på sitt åderbräck. Det hade börjat kli igen. Det du alltid kom tillbaka till var omöjligheten att veta hur livet före revolutionen verkligen hade sett ut. Han tog fram ur byrålådan ett exemplar av en lärobok i historia för barn, som han hade lånat av Mrs Parsons, och började skriva av ett stycke ur dagboken:

Förr i tiden, före den ärorika revolutionen, var London inte den vackra stad som vi känner till i dag. Det var en mörk, smutsig och eländig plats där knappt någon hade tillräckligt att äta och där hundratals och tusentals fattiga människor inte hade några stövlar på fötterna och inte ens ett tak att sova under. Barn som inte är äldre än du måste arbeta tolv timmar om dagen för grymma herrar, som piskade dem med piskor om de arbetade för långsamt och inte gav dem mat på något annat än gamla brödskorpor och vatten. Men mitt i all denna förfärliga fattigdom fanns det bara några få stora, vackra hus som beboddes av rika män som hade så många som trettio tjänare som skötte om dem. Dessa rika män kallades kapitalister. De var feta, fula män med elaka ansikten, som

den på bilden på motsatta sidan. Man kan se att han är klädd i en lång svart rock, som kallades frock coat, och en besynnerlig, glänsande hatt formad som ett spisirör, som kallades cylinderhatt. Detta var kapitalisternas uniform, och ingen annan fick bära den. Kapitalisterna ägde allt i världen, och alla andra var deras slavar. De ägde all mark, alla hus, alla fabriker och alla pengar. Om någon inte lydde dem kunde de kasta honom i fängelse, eller så kunde de ta ifrån honom hans jobb och svälta honom till döds. När en vanlig människa talade med en kapitalist var han tvungen att krypa och buga för honom, ta av sig kepsen och tilltala honom som "Sir". Den främste av alla kapitalister hette kungen, och ...

Men resten av katalogen kände han. Det skulle nämnas biskoparna i sina gräsmattor, domarna i sina hermelindräcker, skampålen, stupstocken, löpbandet, katten med nio svansar, borgmästarens bankett och seden att kyssa påvens tå. Det fanns också något som kallades jus primae noctis, som förmodligen inte skulle nämnas i en lärobok för barn. Det var den lag enligt vilken varje kapitalist hade rätt att lig-

ga med vilken kvinna som helst som arbetade i en av hans fabriker.

Hur kunde du veta hur mycket av det som var lögner? Det kan vara sant att genomsnittsmänniskan hade det bättre nu än hon hade det före revolutionen. Det enda beviset på motsatsen var den stumma protesten i ryggmärgen, den instinktiva känslan av att de förhållanden du levde under var outhärdliga och att de någon annan gång måste ha varit annorlunda. Det slog honom att det verkligt karakteristiska i det moderna livet inte var dess grymhet och osäkerhet, utan helt enkelt dess nakenhet, dess sjaskighet, dess håglöshet. Livet, om man såg sig omkring, hade ingen likhet inte bara med de lögner som strömmade ut från TV-skärmarna, utan ens med de ideal som partiet försökte uppnå. Stora delar av den, till och med för en partimedlem, var neutrala och opolitiska, en fråga om att slita sig igenom trista jobb, kämpa för en plats på tunnelbanan, stoppa en sliten strumpa, tugga en sockertablett, spara en cigarettfimp. Det ideal som partiet satte upp var något enormt, fruktansvärt och glittrande – en värld av stål och betong, av monstruösa maskiner

och skräckinjagande vapen – en nation av krigare och fanatiker, som marscherade fram i fullkomlig enighet, alla tänkte samma tankar och skrek samma paroller, ständigt arbetade, kämpade, triumferade, förföljde – trehundra miljoner människor alla med samma ansikte. Verkligheten var förfallna, sjaskiga städer, där undernärda människor hasade fram och tillbaka i läckande skor, i hoplappade 1800-talshus som alltid luktade kål och dåliga toaletter. Han tyckte sig se en vision av London, en vidsträckt och förfallen stad med en miljon soptunor, och blandat med den fanns en bild av Mrs Parsons, en kvinna med fårat ansikte och stripigt hår, som hjälplöst pillade med ett igensatt avloppsrör.

Han böjde sig ner och kliade sig på vristen igen. Dag och natt slog TV-skärmarna hål i öronen med statistik som bevisade att människor i dag hade mer mat, mer kläder, bättre hus, bättre fritidsaktiviteter – att de levde längre, arbetade kortare arbetstid, var större, friskare, starkare, lyckligare, intelligentare och bättre utbildade än människorna för femtio år sedan. Inte ett ord av den kunde någonsin bevisas eller motbevisas. Partiet

hävdade till exempel att fyrtio procent av de vuxna proletärerna i dag var läs- och skrivkunniga; Före revolutionen, sades det, hade siffran bara varit femton procent. Partiet påstod att spädbarnsdödligheten nu bara var 160 promille, medan den före revolutionen hade varit trehundra – och så fortsatte det. Det var som en enda ekvation med två okända. Det kan mycket väl vara så att bokstavligen varje ord i historieböckerna, även det som man accepterade utan att ifrågasätta, var ren fantasi. Så vitt han visste skulle det kanske aldrig ha funnits någon sådan lag som jus primae noctis, eller någon sådan varelse som en kapitalist, eller något sådant plagg som en hög hatt.

Allt bleknade bort i dimma. Det förflutna suddades ut, utplåningen glömdes bort, lögnen blev sanning. Bara en gång i sitt liv hade han – i efterhand: det var det som räknades – konkreta, omisskännliga bevis för en förfalskning. Han hade hållit den mellan fingrarna så länge som trettio sekunder. År 1973 måste det ha varit – det var i alla fall ungefär samtidigt som han och Katharine hade skilts åt. Men det verkligt relevanta datumet var sju eller åtta år tidigare.

Historien började egentligen i mitten av sextiotalet, perioden av de stora utrensningarna då revolutionens ursprungliga ledare utplånades en gång för alla. 1970 fanns ingen av dem kvar, förutom Storebror själv. Alla de andra hade vid det laget avslöjats som förrädare och kontra-revolutionärer. Goldstein hade flytt och gömde sig, ingen visste vart, och av de andra hade några helt enkelt försvunnit, medan majoriteten hade avrättats efter spektakulära offentliga rättegångar där de erkände sina brott. Bland de sista överlevande fanns tre män som hette Jones, Aaronson och Rutherford. Det måste ha varit 1965 som dessa tre hade arresterats. Som så ofta hände hade de varit försvunna ett år eller mer, så att man inte visste om de levde eller var döda, och sedan hade de plötsligt förts fram för att anklaga sig själva på vanligt sätt. De hade erkänt att de hade underrättelser med fienden (även vid denna tidpunkt var fienden Eurasien), förskingring av offentliga medel, mord på olika betrodda partimedlemmar, intriger mot Storebrors ledning som hade börjat långt innan revolutionen ägde rum, och sabotagehandlingar som orsakade hundra-

tusentals människors död. Efter att ha erkänt detta hade de blivit benådade, återinsatta i partiet och fått poster som i själva verket var sinekurer men som lät viktiga. Alla tre hade skrivit långa, eländiga artiklar i Times, där de analyserade orsakerna till sina avhopp och lovade att göra bot och bättring.

En tid efter deras frigivning hade Winston faktiskt sett dem alla tre på Chestnut Tree Café. Han mindes i ögonvrån den skräckslagna fascination med vilken han hade betraktat dem. De var män som var mycket äldre än han själv, kvarlevor från den antika världen, nästan de sista stora gestalterna som fanns kvar från partiets heroiska tidiga dagar. Glamouren från den underjordiska kampen och inbördeskriget hängde fortfarande svagt kvar vid dem. Han hade en känsla av att han hade känt till deras namn flera år tidigare än han hade känt till Storebrors, trots att fakta och datum redan då började suddas ut. Men de var också utomjordingar, fiender, oberörbara, dömda med absolut säkerhet till utrotning inom ett år eller två. Ingen som en gång hade fallit i händerna på tankepolisen kom någonsin undan

till slut. De var lik som väntade på att skickas tillbaka till graven.

Det fanns ingen vid något av borden närmast dem. Det var inte ens klokt att synas i närheten av sådana människor. De satt tysta framför glas av ginen smaksatt med kryddnejlika, vilket var caféets specialitet. Av de tre var det Rutherford som hade imponerat mest på Winston. Rutherford hade en gång varit en berömd karikatyrtecknare, vars brutala karikatyrrer hade bidragit till att hetsa upp den allmänna opinionen före och under revolutionen. Till och med nu, med långa mellanrum, dök hans karikatyrrer upp i Times. De var helt enkelt en imitation av hans tidigare sätt och märkligt livlösa och föga övertygande. Alltid var de en upprepning av de gamla temana – slumområden, svältande barn, gatustrider, kapitalister i höga hattar – till och med på barriaderna tycktes kapitalisterna fortfarande klamra sig fast vid sina cylinderhattar – ett ändlöst, hopplöst försök att komma tillbaka till det förflutna. Han var en monstruös man med en man av flottigt grått hår, hans ansikte var hopsnärligt och hopsytt och hade utstående läppar. En gång i tiden måste han

ha varit oerhört stark; Nu hängde hans stora kropp ihop, sluttade, buktade ut och föll bort åt alla håll. Det såg ut som om han höll på att brytas sönder framför ens ögon, som ett berg som rasar samman.

Det var den ensamma timmen av femton. Winston kunde nu inte minnas hur det hade kommit sig att han hade hamnat på kaféet vid en sådan tidpunkt. Platsen var nästan tom. En tunn musik sipprade ut från tv-skärmarna. De tre männen sutto i sitt hörn nästan orörliga och talade aldrig med varandra. Utan befallning kom servitören med nya glas gin. Det stod ett schackbräde på bordet bredvid dem, med pjäserna utställda, men inget parti hade börjat. Och sedan, under kanske en halv minut totalt, hände något med teleskärmmarna. Melodin som de spelade förändrades, och tonen i musiken förändrades också. Det kom in i det – men det var något som var svårt att beskriva. Det var en egendomlig, sprucken, skrånande, håfull ton; i sitt sinne kallade Winston det för en gul lapp. Och så hördes en röst från tv-skärmen som sjöng:

“Under det utbredda kastanjeträdet sålde jag dig och du sålde mig: Där ligger de, och här ligger viUn-

der det utbredda kastanjeträdet.”

De tre männen rörde sig aldrig. Men när Winston åter kastade en blick på Rutherfords fördärvade ansikte, såg han, att hans ögon voro fulla av tårar. Och för första gången märkte han, med ett slags rysning i sitt inre, och utan att veta vad han ryste för, att både Aaronson och Rutherford hade brutit näsan.

Lite senare greps alla tre på nytt. Det visade sig att de hade ägnat sig åt nya sammansvärjningar från första ögonblicket då de frigavs. Vid den andra rättegången erkände de alla sina gamla brott om och om igen, med en hel rad nya. De avrättades, och deras öde skrevs in i partihistorierna, en varning till eftervärlden. Ungefär fem år senare, 1973, rullade Winston ut en bunt dokument som just hade fallit ut ur det pneumatiska röret på sitt skrivbord när han kom över ett pappersfragment som tydligen hade smugits in bland de andra och sedan glömts bort. I samma ögonblick som han hade plattat till den insåg han dess betydelse. Det var en halvsida som rivits ut ur Times ungefär tio år tidigare – den övre halvan av sidan, så att den innehöll datumet – och den innehöll

ett fotografi av delegaterna vid någon partitillställning i New York. Framträdande i mitten av gruppen var Jones, Aaronson och Rutherford. Det gick inte att ta miste på dem; I vilket fall som helst stod deras namn i bildtexten längst ner.

Saken var den att vid båda rättegångarna hade alla tre erkänt att de den dagen hade befunnit sig på eurasisk mark. De hade flugit från ett hemligt flygfält i Kanada till ett möte någonstans i Sibirien och hade konfererat med medlemmar av den eurasiska generalstaben, till vilka de hade avslöjat viktiga militära hemligheter. Datumet hade fastnat i Winstons minne eftersom det råkade vara midsommardagen. Men hela historien måste finnas nedtecknad på otaliga andra platser också. Det fanns bara en möjlig slutsats: bekännelserna var lögner.

Detta var naturligtvis inte i sig en upptäckt. Inte ens på den tiden hade Winston föreställt sig att de människor som utplånades i utrensningarna faktiskt hade begått de brott som de anklagades för. Men detta var konkreta bevis; Det var ett fragment av det avskaffade förflutna, som ett fossilt ben som dyker upp i fel lager och förstör en geo-

logisk teori. Det var tillräckligt för att spränga partiet i atomer, om det på något sätt hade kunnat offentliggöras för världen och dess betydelse ha blivit känt.

Han hade gått direkt vidare med arbetet. Så fort han såg vad det var och vad det betydde, hade han täckt över det med ett annat pappersark. Som tur var hade han varit upp och ner när han rullade ut den ur teleskärmen synvinkel.

Han tog sitt klotterblock i knät och sköt tillbaka stolen för att komma så långt bort från tv-skärmen som möjligt. Att hålla ansiktet uttryckslost var inte svårt, och till och med din andning kunde kontrolleras med ansträngning; Men du kunde inte kontrollera ditt hjärtas slag, och teleskärmen var tillräckligt känslig för att fånga upp det. Han lät vad han bedömde vara tio minuter förflyta, hela tiden plågad av rädslan för att någon olycka – till exempel en plötslig vind som blåste över skrivbordet – skulle förråda honom. Sedan, utan att avslöja det igen, släppte han fotografiet i minneshålet, tillsammans med några andra pappersavfall. Inom en minut skulle den kanske ha smulats sönder till aska.

Det var för tio – elva år sedan. I dag skulle han för-

modligen ha behållit det fotografiet. Det var märkligt att det faktum att han hade hållit det i sina fingrar tycktes göra någon skillnad även nu, när själva fotografiet, liksom den händelse det registrerade, bara var ett minne. Var partiets grepp om det förflutna mindre starkt, undrade han, på grund av att ett bevis som inte längre existerade en gång hade existerat?

Men om vi antar att det på något sätt skulle kunna återuppstå ur askan, skulle fotografiet kanske inte ens vara bevis. Redan vid den tid då han gjorde sin upptäckt var Oceanien inte längre i krig med Eurasien, och det måste ha varit till Ostasiens agenter som de tre döda männen hade förrått sitt land. Sedan dess hade det skett andra förändringar – två, tre, han kunde inte minnas hur många. Det är mycket troligt att bekännelserna hade skrivits om och skrivits om tills de ursprungliga fakta och datum inte längre hade den minsta betydelse. Det förflutna inte bara förändrades, utan förändrades kontinuerligt. Det som mest plågade honom med känslan av mardröm var att han aldrig riktigt hade förstått varför detta enorma bedrägeri hade begåtts. De omedelbara fördelarna

med att förfalska det förflutna var uppenbara, men det yttersta motivet var mystiskt. Han tog åter upp pennan och skrev:

Jag förstår HUR: Jag förstår inte VARFÖR.

Han undrade, som han så många gånger förut, om han själv var en galning. Kanske var en galning helt enkelt en minoritet av en sådan. En gång i tiden hade det varit ett tecken på galenskap att tro att jorden kretsar kring solen; Att i dag tro att det förflutna är oföränderligt. Han kan vara ensam om att ha den tron, och om han är ensam, då en galning. Men tanken på att vara en galning bekymrade honom inte särskilt. Skräcken var att han också kunde ha fel.

Han tog upp barnens historiebok och tittade på porträttet av Storebror som utgjorde dess framsida. De hypnotiska ögonen blickade in i hans egna. Det var som om en enorm kraft tryckte sig mot dig – något som trängde in i din skalle, slog mot din hjärna, skrämde dig ur dina övertygelser, övertalade dig, nästan, att förneka dina sinnens bevis. Till slut skulle partiet tillkännage att två och två blev fem, och du skulle vara tvungen att tro på det. Det var oundvikligt att de förr eller senare skulle göra

detta påstående: logiken i deras ståndpunkt krävde det. Inte endast erfarenhetens giltighet, utan själva existensen av den yttre verkligheten förnekades underförstått av deras filosofi. Heteriernas katteri var sunt förnuft. Och det som var skrämmande var inte att de skulle döda dig för att du trodde något annat, utan att de kanske hade rätt. För när allt kommer omkring, hur vet vi att två och två blir fyra? Eller att gravitationskraften fungerar? Eller att det förflutna är oföränderligt? Om både det förflutna och den yttre världen bara existerar i sinnet, och om sinnet självt är kontrollerbart - vad händer då?

Men ické! Hans mod tycktes plötsligt stelna av sig självt. O'Briens ansikte, som inte framkallats av någon uppenbar association, hade flutit in i hans sinne. Han visste, med större säkerhet än förut, att O'Brien var på hans sida. Han höll på att skriva dagboken för O'Brien - för O'Brien, det var som ett oändligt brev som ingen någonsin skulle läsa, men som var adresserat till en viss person och fick sin färg av detta faktum.

Partiet sa åt er att förkasta bevisen från era ögon och öron. Det var deras

sista, mest väsentliga befällning. Hans hjärta sjönk, när han tänkte på den oerhörda makt, som var honom uppställd mot honom, den lätthet, med vilken vilken partiintellektuell som helst skulle kunna störta honom i debatten, de subtila argument, som han inte skulle kunna förstå, än mindre besvara. Och ändå hade han rätt! De hade fel och han hade rätt. Det uppenbara, det fåniga och det sanna måste försvaras. Truismer är sanna, håll fast vid det! Den solida världen existerar, dess lagar förändras inte. Stenar är hårda, vatten är vått, föremål utan stöd faller mot jordens centrum. Med en känsla av att han talade till O'Brien, och även att han lade fram ett viktigt axiom, skrev han:

Frihet är friheten att säga att två plus två blir fyra. Om detta beviljas följer allt annat.

VIII

Från någonstans längst ner i en passage kom lukten av rostat kaffe - riktigt kaffe, inte Victory Coffee - svävande ut på gatan. Winston gjorde en ofrivillig paus. För kanske två sekunder var han tillbaka i sin barndoms halvt bortglömda värld. Då smällde det på en dörr som tyck-

tes stänga av lukten lika abrupt som om det hade varit ett ljud.

Han hade gått flera kilometer på trottoarer och hans åderbräck bultade. Det var andra gången på tre veckor som han hade missat en kväll på Folkets hus: en obetänksam handling, eftersom man kunde vara säker på att antalet besökare på centret var noggrant kontrollerat. En partimedlem hade i princip ingen fritid och var aldrig ensam utom i sängen. Det antogs att när han inte arbetade, åt eller sov skulle han delta i någon form av gemensam rekreation; Att göra något som antydde smak för ensamhet, till och med att ta en promenad själv, var alltid lite farligt. Det fanns ett ord för det på nyspråk: eget liv, hette det, vilket betydde individualism och excentricitet. Men denna kväll, när han kom ut från ministeriet, hade aprilluftens mildhet frestat honom. Himlen var varmare blå än han hade sett den det året, och plötsligt hade den långa, bullriga kvällen på centret, de tråkiga, utmattande lekarna, föreläsningarna, det knarrande kamratskapet inoljat av gin, verkat outhärdlig. Impulsivt hade han vänt sig bort från busshållplatsen och vandrat bort in i Lon-

dons labyrint, först söderut, sedan österut, sedan norrut igen, gått vilse längs okända gator och knappast brytt sig om åt vilket håll han var på väg.

”Om det finns hopp”, hade han skrivit i dagboken, ”så ligger det i proletärerna.” Orden kom hela tiden tillbaka till honom, ett uttryck för en mystisk sanning och en påtaglig absurditet. Han befann sig någonstans i det vaga, brunfärgade slumområdet norr och öster om det som en gång hade varit Saint Pancras Station. Han gick uppför en kullerstengata med små tvåvåningshus med slitna dörröppningar, som ledde rakt ut mot trottoaren och som på något egendomligt sätt påminde om råtthål. Det fanns pölar av smutsigt vatten här och där bland kullerstenarna. In och ut genom de mörka dörröppningarna och i de trånga gränderna, som förgrenade sig på båda sidor, myllrade det av människor i förvånansvärt stora skaror – flickor i full blom, med grovt läppstiftsförsedda munnar, och ynglingar som jagade flickorna, och svullna vaggande kvinnor som visade hur flickorna skulle se ut om tio år, och gamla böjda varelser som hasade sig fram på spretande fötter. Och trasiga

barfota barn som lekte i vattenpölar och sedan spreds ut vid arga skrik från sina mammor. Kanske en fjärdedel av fönstren på gatan var trasiga och igenbommade. De flesta brydde sig inte om Winston; Några betraktade honom med ett slags återhållen nyfikenhet. Två monstruösa kvinnor med tegelröda underarmar vikta över sina förkläden stod och pratade utanför en dörröppning. Winston snappade upp småprat när han närmade sig.

’Ja’, säger jag till ’eh, ’det är gott och väl’, säger jag. Men om du hade varit i mitt ställe skulle du ha gjort samma sak som jag gjorde. Det är lätt att kritisera’, säger jag, ’men du har inte samma problem som jag har.’”

»Ah», sade den andre, »det är ett skämt. Det är skämt där det är.”

De högljudda rösterna tystnade tvärt och sade. Kvinnorna betraktade honom under fientlig tystnad när han gick förbi. Men det var inte fientlighet, precis; Bara ett slags försiktighet, en tillfällig stelhet, som när ett obekant djur passerar. Partiets blå overaller kunde inte vara en vanlig syn på en gata som denna. Det var sannerligen oklokt att bli sedd på sådana platser, om man inte hade bestäm-

da ärenden där. Patrullerna kan stoppa dig om du råkar stöta på dem. ”Får jag se dina papper, kamrat? Vad gör du här? Vilken tid gick du hem från jobbet? Är det här din vanliga väg hem?” – och så vidare och så vidare. Inte för att det fanns någon regel mot att gå hem på en ovanlig väg, men det räckte för att dra uppmärksamhet till dig om tankepolisen hörde tals om det.

Plötsligt var det full fart på hela gatan. Det hördes varningsrop från alla håll. Folk sköt in i dörröppningarna som kaniner. En ung kvinna hoppade ut ur en dörröppning lite framför Winston, tog tag i ett litet barn som lekte i en vattenpöl, slängde sitt förkläde runt den och hoppade tillbaka igen, allt i en enda rörelse. I samma ögonblick sprang en man i en dragspelsliknande svart kostym, som hade kommit ut från en sidogränd, mot Winston och pekade upphetsat mot himlen.

»Ångbåt!» skrek han. ”Se upp, guv’nor! Pang över’ead! Lagg dig ner snabbt!”

”Ångbåt” var ett smeknamn som proletärerna av någon anledning använde om raketbomber. Winston kastade sig genast på ansiktet. Proletärerna hade

nästan alltid rätt när de gav dig en varning av det här slaget. De verkade ha någon form av instinkt som talade om för dem flera sekunder i förväg när en raket var på väg, även om raketerna påstods ha färdats snabbare än ljudet. Winston slog underarmarna om huvudet. Det hördes ett dån som tycktes få trottoaren att häva sig; En skur av lätta föremål smattrade mot hans rygg. När han reste sig upp upptäckte han att han var täckt av glasskärvor från det närmaste fönstret.

Han gick vidare. Bomben hade förstört en grupp hus tvåhundra meter längre upp på gatan. En svart rökpilm hängde på himlen och nedanför den ett moln av gipsdamm i vilket en folkmassa redan höll på att bildas runt ruinerna. Det låg en liten hög med gips på trottoaren framför honom, och mitt i den kunde han se en klarröd strimma. När han kom fram till den såg han att det var en människohand som var avhuggen vid handleden. Bortsett från den blodiga stumpan var handen så fullständigt vitgjord att den liknade en gipsavgjutning.

Han sparkade den i rännstenen och svängde sedan, för att undvika folkmassan, in på en si-

dogata till höger. Inom tre eller fyra minuter var han ute ur det område som bomben hade träffat, och det smutsiga, myllrande livet på gatorna pågick som om ingenting hade hänt. Det var nästan tjugo timmar, och de dryckesställen som proletärerna besökte ("pubar", kallade de dem) var fulla av kunder. Från deras smutsiga svängdörrar, som ständigt öppnades och stängdes, kom en lukt av urin, sågspån och surt öl. I en vinkel som bildades av en utskjutande husfasad stod tre män mycket nära varandra, den mellersta av dem höll en hopvikt tidning som de andra två studerade över axlarna. Till och med innan han var tillräckligt nära för att kunna urskilja deras ansiktsuttryck, kunde Winston se hur det gick i varje linje av deras kroppar. Det var tydligen en allvarlig nyhet som de läste. Han befann sig bara några steg ifrån dem när gruppen plötsligt bröts upp och två av männen hamnade i ett våldsamt gräl. För ett ögonblick tycktes de nästan vara på gränsen till slag.

"Kan du inte blöda, lyssna på vad jag säger? Jag säger er att inget nummer som slutar på sju inte har vunnits på över fjorton månader!"

»Ja, det är det då!»

»Nej, det är det inte! För den tiden sedan fick jag den gamla mängden av dem i över två år nedskrivna på ett papper. Jag tar ner dem regelbundet som klockan. Och jag säger er, att inget nummer slutar på sju —»

"Ja, en sju som vann! Jag skulle nästan kunna säga blödningssiffran. Fyra oh sju, det slutade i. Det var i februari – andra veckan i februari."

"Februari, din mormor! Jag fick ner allt svart på vitt. Och jag säger er, hur många som helst ...»

»Åh, packa in den!» sade den tredje mannen.

De pratade om lotteriet. Winston tittade bakåt när han hade gått trettio meter. De grälade fortfarande, med livliga, passionerade ansikten. Lotteriet, med sin veckovisa utbetalning av enorma priser, var den enda offentliga händelse som proletärerna ägnade stor uppmärksamhet åt. Det var troligt att det fanns några miljoner proletärer för vilka lotteriet var den främsta, om inte den enda, anledningen till att de överlevde. Det var deras förtjusning, deras dårskap, deras bedövning, deras intellektuella stimulans. När det gällde lotteriet verkade till och med människor

som knappt kunde läsa och skriva vara kapabla till intrikata beräkningar och häpnadsväckande minnesbedrifter. Det fanns en hel stam av män som försörjde sig enbart på att sälja system, prognoser och lycokoamuletter. Winston hade inget att göra med driften av lotteriet, som sköttes av ministeriet för överflöd, men han var medveten om (och alla i sällskapet var faktiskt medvetna om det) att priserna till stor del var påhittade. Endast små summor betalades ut, eftersom vinnarna av de stora priserna var icke-existerande personer. I avsaknad av någon egentlig förbindelse mellan en del av Oceanien och en annan, var detta inte svårt att ordna.

Men om det fanns hopp, så låg det i proletärerna. Det var man tvungen att hålla fast vid. När man satte ord på det lät det rimligt; Det var när du tittade på människorna som passerade dig på trottoaren som det blev en troshandling. Gatan som han hade svängt in på löpte nedför. Han hade en känsla av att han hade varit i det här området förut och att det fanns en huvudgata inte långt därifrån. Någons tans längre fram hördes ett dån av skrikande röster. Gatan gjorde en skarp

sväng och slutade sedan i en trappa som ledde ner till en nedsänkt gränd där några krögare stod och sålde grönsaker som såg trötta ut. I det ögonblicket kom Winston ihåg var han var. Gränden ledde ut på huvudgatan, och längre ner i nästa krök, mindre än fem minuter bort, låg den skrotaffär där han hade köpt den tomma bok som nu var hans dagbok. Och i en liten pappershandel inte långt därifrån hade han köpt sitt pennskaft och sin bläckflaska.

Han stannade ett ögonblick på toppen av trappan. På motsatta sidan av gränden fanns en sjaskig liten pub vars fönster såg ut att vara igenfrusna, men i själva verket bara var täckta av damm. En mycket gammal man, böjd men aktiv, med vita mustascher som stack fram som en räkans, sköt upp svängdörren och gick in. Medan Winston stod och tittade på slog det honom att den gamle mannen, som måste vara minst åttio år, redan hade varit medelålders när revolutionen ägde rum. Han och några få andra som honom var de sista länkarna som nu existerade med kapitalismens försvunna värld. I själva partiet fanns det inte många människor kvar, vars idéer hade formats

före revolutionen. Den äldre generationen hade till största delen utplånats under de stora utrensningarna på femtio- och sextiotalen, och de få som överlevde hade för länge sedan skrämmts till fullständig intellektuell kapitulation. Om det ännu fanns någon i livet som kunde ge er en sanningsenlig redogörelse för förhållandena i början av århundradet, så kunde det bara vara en prol. Plötsligt kom det stycke ur historieboken som han hade skrivit in i sin dagbok tillbaka i Winstons sinne, och en vansinnig impuls grep tag i honom. Han gick in på krogen, han gjorde bekantskap med den gamle mannen och ifrågasatte honom. Han brukade säga till honom: "Berätta för mig om ditt liv när du var pojke. Hur var det på den tiden? Var saker och ting bättre än de är nu, eller var de sämre?"

Skyndsamt, för att inte hinna bli skrämmd, gick han nedför trappan och gick över den smala gatan. Det var vansinne, förstås. Som vanligt fanns det ingen bestämd regel mot att prata med proletärer och besöka deras pubar, men det var en alldeles för ovanlig handling för att passera obemärkt. Om patrullerna dök upp kunde

han anklaga honom för ett svimningsanfall, men det var inte troligt att de skulle tro honom. Han sköt upp dörren och en ohygglig ostliknande lukt av sur öl träffade honom i ansiktet. När han kom in sjönk sorlet av röster till ungefär halva volymen. Bakom hans rygg kunde han känna hur alla tittade på hans blåa overall. Ett dartspele som pågick i andra änden av rummet avbröt sig självt i kanske så mycket som trettio sekunder. Den gamle mannen som han hade följt efter stod vid bardisken och hade något slags gräl med bartendern, en stor, kraftig ung man med kroknäsa och enorma underarmar. En grupp andra, som stod runt omkring med glasögon i händerna, betraktade scenen.

»Jag är artig nog, eller hur?» sade den gamle mannen och sträckte stridslystet på axlarna. »Menar du att du inte har en enda pintmugg i den blödande spriten?»

»Och vad i är en pint?» sa bartendern och lutade sig fram med fingertopparna på disken.

»Ark vid mig! Kallar sig själv en bartender och vet inte vad en pint är! En pint är ju alf av en liter, och det är fyra liter på gallonen. »Äfven för att lära dig A, B,

C härnäst.»

»Jag har aldrig hört talas om dem», sade bartendern kort. »Liter och en halv liter – det är allt vi serverar. Där står glaset på hyllan framför dig.»

»Jag tycker om en pint», framhärade den gamle mannen. »Du skulle lätt kunna ha dragit mig av en pint. Vi hade inte de här blödande litrarna när jag var en ung man.»

»När du var en ung man bodde vi alla i trädtopparna», sa bartendern och kastade en blick på de andra kunderna.

Det hördes ett gapskratt, och den oro som Winston hade känt när han kom in tycktes försvinna. Den gamle mannens vitstubbade ansikte hade blivit rödrött. Han vände sig bort, muttrade för sig själv och stötte till Winston. Winston grep honom varsamt i armen.

»Får jag bjuda dig på något att dricka?» sa han.

»Du är en gentleman», sade den andre och rätade åter på axlarna. Han verkade inte ha lagt märke till Winstons blå overall. »Pint!» tillade han aggressivt till bartendern. »En pint av smäll.»

Bartendern hällde två halvliter mörkbrun öl i tjocka glas som han hade sköljt i en hink under dis-

ken. Öl var den enda dryck man kunde få på proletärpubar. Det var meningen att proletärerna inte skulle dricka gin, men i praktiken var det lätt att få tag på det. Dartspelet var i full gång igen, och klungan av män i baren hade börjat prata om lotter. Winstons närvaro glömdes bort för ett ögonblick. Det fanns ett bord under fönstret där han och den gamle mannen kunde prata utan att vara rädda för att bli hörda. Det var fruktansvärt farligt, men det fanns i alla fall ingen teleskärm i rummet, en sak som han hade försäkrat sig om så snart han kom in.

»Jag kunde ha dragit upp en öl åt mig», muttrade den gamle mannen, i det han slog sig ned bakom sitt glas. »En alf-liter räcker inte. Det tillfredsställer inte. Och en 'ole liter) är för mycket. Det får min blåsa att börja rinna. För att inte tala om priset.»

»Du måste ha sett stora förändringar sedan du var en ung man», sa Winston trevande.

Den gamle mannens ljusblå ögon rörde sig från dartsavlan till baren och från baren till herrarnas dörr, som om det hade varit i baren som han väntade att förändringarna skulle ha ägt rum.

»Ölen var bättre», sa han

till slut. "Och billigare! När jag var en ung man kostade det milda ölet - wallop, brukade vi kalla det - fyra pence per pint. Det var ju före kriget.

»Vilket krig var det?» frågade Winston.

"Det är bara krig", sa den gamle mannen svävande. Han tog upp sitt glas och rätade åter på axlarna. »'Ere' önskar dig det allra bästa!»

I hans magra hals gjorde det skarpspetsade adamsäpplet en förvånansvärt snabb rörelse upp och ner, och ölet försvann. Winston gick till baren och kom tillbaka med ytterligare två halvliters. Den gamle mannen verkade ha glömt sina fördomar mot att dricka en hel liter.

"Du är mycket äldre än jag", sa Winston. "Du måste ha varit en vuxen man innan jag föddes. Ni minns hur det var förr i tiden, före revolutionen. Folk i min ålder vet egentligen ingenting om den tiden. Vi kan bara läsa om dem i böcker, och det som står i böckerna kanske inte är sant. Jag skulle vilja höra er åsikt om detta. Historieböckerna säger att livet före revolutionen var helt annorlunda än vad det är nu. Där rådde det mest fruktansvärda förtryck, orättvisor, fattigdom - värre än något vi kan

föreställa oss. Här i London hade den stora massan av folket aldrig tillräckligt att äta från födseln till döden. Hälften av dem hade inte ens stövlar på fötterna. De arbetade tolv timmar om dagen, de slutade skolan vid nio, de sov tio i ett rum. Och samtidigt fanns det ett mycket litet folk, bara några tusen - kapitalisterna, kallades de - som var rika och mäktiga. De ägde allt som fanns att äga. De bodde i stora, praktfulla hus med trettio tjänare, de åkte omkring i bilar och vagnar med fyra hästar, de drack champagne, de bar cylinderhattar ..."

Den gamle mannen sken plötsligt upp.

"Top 'ats!" sa han. "Lustigt att du nämner dem. Samma sak kom in i min ead bara igår, jag vet inte varför. Jag skämtade och tänkte, jag har inte sett en topp på flera år. Gorn rätt ut, de 'ave. Sista gången jag hade på mig en var på min svägerskas begravning. Och det var - ja, jag kan inte ge dig datumet, men det måste ha varit för femtio år sedan. Naturligtvis var det bara för tillfället, förstår ni.

"Det är inte så viktigt med de höga hattarna", sa Winston tålmodigt. Saken är den, att dessa kapitalister - de och några få ad-

vokater och präster och så vidare, som bodde på dem - var jordens herrar. Allt existerade för deras skull. Ni - de vanliga människorna, arbetarna - var deras slavar. De kunde göra vad de ville med dig. De skulle kunna skicka iväg dig till Kanada som boskap. De kan sova med dina döttrar om de vill. De kunde beordra att du skulle piskas med något som kallas katt-o'-nio-svensar. Man var tvungen att ta av sig kepsen när man passerade dem. Varje kapitalist gick omkring med ett gäng lakejer, som ...»

Den gamle mannen sken upp igen.

»Lakejer!» sade han. »Nu finns det ett ord, som jag inte har hört på länge. Lakejer! Det reg'lar tar mig tillbaka, det gör det. Jag minns - åsnesläkt för många år sedan - att jag ibland brukade gå till Yde Park en söndagseftermiddag för att lyssna på killarna som höll tal. Frälsningsarmén, romerska katoliker, judar, indier - alla sorters människor fanns. Och det var en kille - ja, jag kan inte säga vad du heter, men det var en riktigt kraftfull talare. »E gav dem inte det!» »Lakejer!» säger e. "Bourgeoisins lakejer! Den härskande klassens lakejer!" Parasiter - det var en

annan av dem. Och 'yenas – de kallas definitivt 'em 'yenas. Det är klart att han syftade på Labourpartiet, förstår ni.

Winston hade en känsla av att de talade i kors.

“Det jag verkligen ville veta var det här”, säger han. “Känner du att du har mer frihet nu än du hade på den tiden? Blir du mer behandlad som en människa? Förr i tiden var det de rika, människorna i toppen ...»

»Herrarnas Ouse», inföll den gamle mannen påmind.

“Överhuset, om ni vill. Vad jag frågar är, kunde dessa människor behandla dig som en underlägsen, bara för att de var rika och du var fattig? Är det till exempel så att ni var tvungen att kalla dem 'Sir' och ta av er mössan när ni passerade dem?”

Den gamle mannen tycktes tänka djupt. Han drack av ungefär en fjärdedel av sin öl innan han svarade.

“Ja”, sa han. “De tyckte om att du rörde vid din keps för dem. Det visade respekt, liksom. Själv höll jag inte med om det, men jag gjorde det tillräckligt ofta. Tvungen, som man skulle kunna säga.”

“Och var det vanligt – jag citerar bara vad jag har läst i historieböckerna – var det

vanligt att de här människorna och deras tjänare knuffade ner dig från trottoaren och ner i rännstenen?”

»En av dem knuffade mig en gång», sade den gamle mannen. »Jag minns det som om det vore i går. Det var Boat Race-kväll – förfärligt stökiga som de brukade bli på Boat Race-kvällar – och jag stötte ihop med en ung kille på Shaftesbury Avenue. En riktig gentleman var – skjorta, topp och svart överrock. “E sicksackade liksom över trottoaren, och jag stöter på 'im av misstag. “E säger: 'Varför kan du inte se vart du ska?’ säger e. Jag säger: “Tror du att du har köpt den blödande trottoaren?” »E säger: »Jag skall vrida av dig din blodiga, om du blir frisk hos mig.» Jag säger: “Du är full. Jag ger dig befälet om en minut, säger jag. »Och om ni vill tro mig», så lägger han den på mitt bröst och ger mig en knuff, så nära att jag hamnade under hjulen på en buss. Nå, jag var ung på den tiden, och jag skulle bara ha hämtat en av dem ...»

En känsla av hjälplöshet grep tag i Winston. Den gamle mannens minne var inget annat än en skräphög av detaljer. Man skulle kunna fråga ut honom hela

dagen utan att få någon egentlig information. Parti-historierna kan fortfarande vara sanna, på ett visst sätt; De kan till och med vara helt sanna. Han gjorde ett sista försök.

“Jag kanske inte har uttryckt mig tydligt”, sa han. “Vad jag försöker säga är detta. Du har levt mycket länge; Ni levde halva ert liv före revolutionen. År 1925, till exempel, var du redan vuxen. Skulle du säga, utifrån vad du kan minnas, att livet 1925 var bättre än det är nu, eller sämre? Om du fick välja, skulle du föredra att leva då eller nu?”

Den gamle mannen tittrade meditativt på dattavlan. Han drack upp sin öl, långsammare än tidigare. När han talade, var det med en tolerant, filosofisk min, som om ölet hade mjukat upp honom.

“Jag vet vad du förväntar dig att jag ska säga”, sa han. »Ni förväntar er att jag skall säga det, eftersom jag hellre skulle vara ung igen. De flesta människor skulle säga att de hellre skulle vara unga, om du är det. Du fick din hälsa och styrka när du var ung. När du kommer till min tid i livet mår du aldrig bra. Jag lider något ont av mina fötter, och min blåsas är förfärlig. Sex eller sju gånger per natt var det som att jag gick

upp ur sängen. Å andra sidan, och det finns stora fördelar med att vara en gammal man. Du har inte samma bekymmer. Ingen lastbil med kvinnor, och det är en bra sak. Jag har inte haft en kvinna på nära trettio år, om ni vill tro det. Inte heller velat göra det, vad mer.”

Winston lutade sig tillbaka mot fönsterbrädan. Det var ingen idé att fortsätta. Han var på väg att köpa lite mer öl när den gamle mannen plötsligt reste sig och hasade sig snabbt ner i den stinkande pissoaren vid sidan av rummet. Den extra halvlitern fungerade redan på honom. Winston satt en minut eller två och stirrade på sitt tomma glas och märkte knappt när hans fötter förde honom ut på gatan igen. Inom högst tjugo år, reflekterade han, skulle den stora och enkla frågan: “Var livet bättre före revolutionen än det är nu?” en gång för alla ha upphört att besvaras. Men i själva verket var den omöjlig att besvara även nu, eftersom de få utspridda överlevande från den forntida världen var oförmögna att jämföra en tidsålder med en annan. De mindes en miljon värdelösa saker, ett gräl med en arbetskamrat, en jakt på en borttappad cykelpump, uttryc-

ket i en sedan länge död systers ansikte, virvlarna av damm en blåsig morgon för sjuttio år sedan; Men alla relevanta fakta låg utanför deras synfält. De var som myran, som kan se små föremål men inte stora. Och när minnet svek och de skriftliga uppteckningarna förfalskades – när detta hände, måste partiets anspråk på att ha förbättrat de mänskliga levnadsvillkoren accepteras, eftersom det inte fanns, och aldrig mer kunde existera, någon måttstock mot vilken det kunde prövas.

I detta ögonblick stannade hans tankegång tvärt. Han stannade och tittade upp. Han befann sig på en smal gata, med några mörka små butiker insprängda bland boningshusen. Omedelbart ovanför hans huvud hängde tre missfärgade metallkulor som såg ut som om de en gång hade varit förgyllda. Han verkade känna till platsen. Självklart! Han stod utanför skrotaffären där han hade köpt dagboken.

Ett styng av rädsla gick genom honom. Det hade varit en tillräckligt förhastad handling för att köpa boken från början, och han hade svurit att aldrig mer komma i närheten av platsen. Och ändå, i sam-

ma ögonblick som han lät tankarna vandra, hade hans fötter självmant fört honom tillbaka hit. Det var just mot självmordsimpulser av detta slag som han hade hoppats kunna skydda sig genom att öppna dagboken. Samtidigt lade han märke till att trots att klockan var nästan tjugoeft timmar så var butiken fortfarande öppen. Med en känsla av att han skulle vara mindre iögonfallande inuti än att hänga på trottoaren, steg han in genom dörröppningen. Om han blev tillfrågad kunde han på goda grunder säga att han försökte köpa rakblad.

Ägaren hade just tänt en hängande oljelampa som gav ifrån sig en oren men vänlig doft. Han var en man på kanske sextio år, bräcklig och böjd, med en lång, välvillig näsa och milda ögon som förvridits av tjocka glasögon. Hans hår var nästan vitt, men hans ögonbryn var buskiga och fortfarande svarta. Hans glasögon, hans milda, försiktiga rörelser och det faktum att han var klädd i en åldrad jacka av svart sammet gav honom en vag känsla av intellektualitet, som om han hade varit något slags litterär man, eller kanske musiker. Hans röst var mjuk, som om den hade bleknat, och

hans accent var mindre förnedrande än hos de flesta proletärer.

”Jag kände igen dig på trottoaren”, sa han genast. ”Du är gentlemannen som köpte den unga damens minnesalbum. Det var en vacker papperslapp, det var det. Cream lad, hette det förr. Det har inte funnits något sådant papper på – åh, jag vågar säga femtio år.» Han tittade på Winston utanpå glasögonen. ”Finns det något speciellt jag kan göra för dig? Eller ville du bara se dig omkring?”

»Jag höll på att passera», sade Winston svävande. – Jag tittade bara in. Jag vill inte ha något särskilt.”

»Det är lika bra», sade den andre, »för jag tror inte att jag skulle ha kunnat tillfredsställa dig.» Han gjorde en ursäktande gest med sin mjuka hand. ”Du ser hur det är; En tom butik, skulle man kunna säga. Mellan dig och mig är antikhandeln nästan avslutad. Ingen efterfrågan längre, och inget lager heller. Möbler, porslin, glas – allt har brutits upp gradvis. Och naturligtvis har metallgrejerna till största delen smälts ner. Jag har inte sett en ljusstake i mässing på flera år.”

Den lilla interiören i butiken var i själva verket obehagligt full, men det

fanns nästan ingenting av minsta värde i den. Golvytan var mycket begränsad, eftersom det runt om på väggarna stod oräkneliga dammiga tavelramar. I fönstret fanns brickor med skruvar och muttrar, slitna stämjärn, pennknivar med trasiga blad, skamfilade klockor som inte ens låtsades vara i gångbart skick och annat smått och gott. Bara på ett litet bord i hörnet fanns en hög med smått och gott – lackerade snusdosor, agatbroscher och liknande – som såg ut som om de kunde innehålla något intressant. När Winston vandrade fram till bordet fångades hans blick av en rund, slät sak som glimmade mjukt i lampskenet, och han plockade upp den.

Det var en tung glasklump, böjd på ena sidan, platt på den andra, som nästan bildade ett halvklot. Det fanns en säregen mjukhet, som av regnvatten, i både färgen och strukturen på glaset. I hjärtat av den, förstörd av den böjda ytan, fanns ett konstigt, rosa, invecklat föremål som påminde om en ros eller en havsanemon.

”Vad är det?” sa Winston fascinerat.

»Det är korall», sade den gamle mannen. »Den måste ha kommit från Indiska

oceanen. De brukade liksom bädda in det i glaset. Det gjordes inte för mindre än hundra år sedan. Mer, som det ser ut.”

”Det är en vacker sak”, sa Winston.

»Det är vackert», sade den andre uppskattande. ”Men det är inte många som skulle säga det nuförtiden.” Han hostade. »Om det nu vore så, att du ville köpa det, så skulle det kosta dig fyra dollars. Jag kommer ihåg, när en sådan sak skulle ha inbringat åtta pund, och åtta pund var – ja, jag kan inte räkna ut det, men det var mycket pengar. Men vem bryr sig om äkta antikviteter nuförtiden – även de få som finns kvar?”

Winston betalade genast de fyra dollarna och stoppade den eftertraktade saken i fickan. Vad som tilltalade honom med den var inte så mycket dess skönhet som den luft den tycktes ha av att tillhöra en helt annan tidsålder än den nuvarande. Det mjuka, regnvattensaktiga glaset liknade inte något glas han någonsin sett. Saken var dubbelt tilltalande på grund av sin uppenbara oduglighet, även om han kunde gissa att den en gång måste ha varit avsedd som en brevprens. Den var mycket tung i fickan, men som tur var gjorde den inte mycket

av en utbuktning. Det var en besynnerlig sak, till och med en kompromissande sak, för en partimedlem att ha i sin ägo. Allt som är gammalt, och för den delen allt som är vackert, var alltid vagt misstänkt. Den gamle mannen hade blivit märkbart gladare efter att ha fått de fyra dollarna. Winston insåg att han skulle ha accepterat tre eller till och med två.

”Det finns ett annat rum på övervåningen som du kanske vill ta en titt på”, sa han. – Det är inte så mycket i det. Bara några stycken. Vi klarar oss med en lampa om vi går upp på övervåningen.”

Han tände en annan lampa och med böjd rygg gick han långsamt uppför den branta och slitna trappan och längs en liten korridor in i ett rum som inte gav vika mot gatan utan vette ut mot en kullerstensbelagd gård och en skog av skorstensgrytor. Winston lade märke till att möblerna fortfarande var arrangerade som om rummet var menat att man skulle bo i. Det låg en mattremsa på golvet, en eller två tavlor på väggarna och en djup, smattrande fåtölj som var uppfälld vid den öppna spisen. En gammaldags glasklocka med en tolvtimmarsura tickade på spiselkransen.

Under fönstret, som upptog nästan en fjärdedel av rummet, stod en enorm säng med madrassen kvar.

»Vi bodde här tills min hustru dog», sade den gamle mannen halvt urskuldande. – Jag säljer ut möblerna lite och mer. Det är en vacker mahognysäng, eller åtminstone skulle det vara det om du kunde få ut insekterna ur den. Men jag vågar påstå att du skulle tycka att det var lite besvärligt.”

Han höll lampan högt upp, så att hela rummet lystes upp, och i det varma, dunkla ljuset såg platsen egendomligt inbjudande ut. Tanken flög genom Winstons huvud att det förmodligen skulle vara ganska lätt att hyra ut rummet för några dollar i veckan, om han vågade ta risken. Det var en vild, omöjlig tanke, att bli övergiven så snart man tänkte på det; Men rummet hade väckt ett slags nostalgi hos honom, ett slags förfädersminne. Det tycktes honom som om han visste precis hur det kändes att sitta i ett rum som detta, i en fåtölj vid en öppen brasa med fötterna i stänkskärmen och en kittel på spisen, helt ensam, helt trygg, utan att någon såg dig, utan någon röst som förföljde dig, utan ett ljud utom kittelns sång

och klockans vänliga tickande.

”Det finns ingen teleskärm!” kunde han inte låta bli att mumla.

”Åh”, sa den gamle mannen, ”jag har aldrig haft något av det där. För dyrt. Och jag verkade aldrig känna behovet av det, på något sätt. Det är ett fint grindbord i hörnet där. Fast det är klart att man var tvungen att sätta nya gångjärn på den om man ville använda klaffarna.

Det stod en liten bokhylla i andra hörnet, och Winston hade redan gått fram till den. Den innehöll inget annat än skräp. Jakten på och förstöringen av böcker hade skett med samma noggrannhet i proletärkvarteren som överallt annars. Det var mycket osannolikt att det någonstans i Oceanien fanns ett exemplar av en bok som tryckts före 1960. Den gamle mannen, som fortfarande bar lampan, stod framför en tavla i en ram av rosenträ som hängde på andra sidan den öppna spisen, mitt emot sängen.

»Nå, om ni nu råkar vara det minsta intresserad av gamla tryck...» började han milt.

Winston kom fram för att undersöka bilden. Det var ett stålstick av en oval byggnad med rektangulära

fönster och ett litet torn framför. Det fanns ett räcke som löpte runt byggnaden, och längst bak fanns något som såg ut att vara en staty. Winston stirrade på den en stund. Den verkade vagt bekant, även om han inte mindes statyn.

»Ramen är fäst vid väggen», sade den gamle mannen, »men jag skulle kunna skruva loss den åt dig, det vågar jag tro.»

»Jag känner till den där byggnaden», sade Winston slutligen. – Det är en ruin nu. Det är mitt på gatan utanför Justitiepalatset.”

– Det stämmer. Utanför domstolarna. Den bombades in – åh, för många år sedan. Det var en kyrka en gång i tiden. S:t Clemens dansk, hette den.” Han log urskuldande, som om han var medveten om att han sagt något lite löjligt, och tillade: ”Apelsiner och citroner, säger klockorna i S:t Clemens!”

”Vad är det där?” sa Winston.

»Åh – apelsiner och citroner, säger klockorna i S:t Clemens. Det var en ramsa vi hade när jag var en liten pojke. Hur det gick till minns jag inte, men jag vet att det slutade, Här kommer ett stearinljus för att lysa upp dig till sängs, Här kommer en helikopter för att hugga av ditt huvud.

Det var en slags dans. De sträckte ut sina armar för att du skulle kunna passera under dem, och när de kom till Här kommer en huggare för att hugga huvudet av dig, de sänkte sina armar och fångade dig. Det var bara namn på kyrkor. Alla kyrkorna i London var med där – det vill säga alla de förnämsta.”

Winston undrade vagt vilket århundrade kyrkan tillhörde. Det har alltid varit svårt att avgöra åldern på en byggnad i London. Allt som var stort och imponerande, om det var någorlunda nytt till utseendet, hävdades automatiskt ha byggts efter revolutionen, medan allt som uppenbarligen var av äldre datum tillskrevs någon dunkel period som kallades medeltiden. Kapitalismens århundraden ansågs inte ha producerat något av värde. Man kan inte lära sig historia från arkitekturen, lika lite som man kan lära sig den från böcker. Statyer, inskriptioner, minnesstenar, namn på gator – allt som kunde kasta ljus över det förflutna hade systematiskt ändrats.

”Jag visste inte att det hade varit en kyrka”, säger han.

”Det finns faktiskt en hel del av dem kvar”, sa den gamle mannen, ”även

om de har kommit till andra användningsområden. Hur gick det då med det rimmet? Ah! Jag har det!

Apelsiner och citroner, säger klockorna i S:t Clemens, du är skyldig mig tre farthings, säger klockorna i S:t Martins,

Sådär, nu, det är så långt jag kan komma. En farthing, som var ett litet kopparmynt, såg ut ungefär som en cent.”

»Var låg S:t Martins?» frågade Winston.

”S:t Martins? Den står fortfarande kvar. Den ligger på Segertorget, bredvid bildgalleriet. En byggnad med ett slags triangulär veranda och pelare framför och en stor trappa.”

Winston kände väl till platsen. Det var ett museum som användes för propagandautställningar av olika slag – skalenliga modeller av raketbomber och flytande fästningar, vaxtablåer som illustrerade fiendens grymheter och liknande.

»S:t Martins på fälten hette det förr», tillade den gamle mannen, »fast jag inte kan erinra mig några fält någonstans i de trakterna.»

Winston köpte inte bilden. Det skulle ha varit en ännu olämpligare ägodel än brevpresen av glas och omöjligt att bära hem,

om det inte hade tagits ut ur sin ram. Men han dröjde ännu några minuter och talade med den gamle mannen, vars namn, upptäckte han, inte var Weeks – som man kunde ha försått av inskriptionen över skyltfönstret – utan Charrington. Det tycktes som om mr Charrington var en änkling på sextiotre års ålder och hade bott i denna affär i trettio år. Under hela den tiden hade han haft för avsikt att ändra namnet på fönstret, men det hade aldrig gått så långt att han gjorde det. Under hela tiden som de talade för den halvt ihåggomna ramsan genom Winstons huvud: Apelsiner och citroner, säg klockorna i S:t Clemens klockor, du är skyldig mig tre farthings, säg klockorna i S:t Martins! Det var märkligt, men när man sa det till sig själv fick man en illusion av att faktiskt höra klockor, klockorna från ett förlorat London som fortfarande existerade någonstans, förklätt och bortglömt. Från det ena spöklika tornet efter det andra tyckte han sig höra dem dåna fram. Men så vitt han kunde minnas hade han aldrig i verkligheten hört kyrkklockorna ringa.

Han avlägsnade sig från mr Charrington och gick ensam nedför trappan,

för att icke låta den gamle mannen se honom rekognoscera gatan, innan han steg ut genom dörren. Han hade redan bestämt sig för att han efter en lämplig tid – låt oss säga en månad – skulle ta risken att besöka butiken igen. Det var kanske inte farligare än att smita från en kväll på centret. Den allvarliga dårskapen hade varit att komma tillbaka hit från första början, efter att ha köpt dagboken och utan att veta om man kunde lita på butiksägaren. Men ...!

Ja, tänkte han igen, han skulle komma tillbaka. Han skulle köpa ytterligare rester av vackert skräp. Han brukade köpa gravyren av S:t Clemens dansk, ta ut den ur sin ram och bära hem den gömd under jackan på sin overall. Han skulle dra ut resten av dikten ur mr Charringtons minne. Till och med det vansinniga projektet att hyra rummet på övervåningen flög för ett ögonblick genom hans sinne igen. Under kanske fem sekunder gjorde upphöjelsen honom likgiltig, och han klev ut på trottoaren utan så mycket som en första blick genom fönstret. Han hade till och med börjat nynna till en improviserad melodi.

Apelsiner och citroner,

säger klockorna i S:t Clemens, du är skyldig mig tre farthings, säger du...

Plötsligt tycktes hans hjärta förvandlas till is och hans inre till vatten. En figur i blå overall kom nerför trottoaren, inte tio meter bort. Det var flickan från skönlitterära avdelningen, flickan med mörkt hår. Ljuset höll på att slockna, men det var ingen svårighet att känna igen henne. Hon såg honom rakt i ögonen och gick sedan snabbt vidare som om hon inte hade sett honom.

Under några sekunder var Winston för förlamad för att kunna röra sig. Sedan svängde han av till höger och gick med tunga steg bort, utan att för ett ögonblick märka att han var på väg åt fel håll. En fråga var i alla fall avgjord. Det rådde inte längre något tvivel om att flickan spionerade på honom. Hon måste ha följt med honom hit, för det var inte troligt att hon av en ren slump skulle ha råkat gå samma kväll på samma dunkla bakgata, flera kilometer från något kvarter där partimedlemmarna bodde. Det var ett alltför stort sammanträffande. Om hon verkligen var en agent för tankepolisen, eller bara en amatörs pion driven av beskäftighet, spelade knappast

någon roll. Det räckte med att hon iakttog honom. Förmodligen hade hon sett honom gå in på krogen också.

Det var en ansträngning att gå. Glasklumpen i fickan slog mot hans lår vid varje steg, och han var halvt inställd på att ta ut den och kasta bort den. Det värsta var smärtan i magen. Under ett par minuter hade han en känsla av att han skulle dö om han inte kom fram till toaletten snart. Men det skulle inte finnas några offentliga toaletter i ett kvarter som detta. Sedan gick krampen över och lämnade en molande värk efter sig.

Gatan var en återvändsgränd. Winston stannade, stod i flera sekunder och funderade på vad han skulle göra, sedan vände han sig om och började gå tillbaka i sina steg. När han vände sig om slog det honom att flickan hade passerat honom för bara tre minuter sedan och att han förmodligen skulle kunna hinna ikapp henne genom att springa. Han kunde hålla henne på spåren, tills de voro på någon lugn plats, och sedan krossa hennes skalle med en kullersten. Glasbiten i fickan skulle vara tung nog för jobbet. Men han övergav genast idén, eftersom till och med tanken på att anstränga sig

fysiskt var outhärdlig. Han kunde inte springa, han kunde inte utdela ett slag. Dessutom var hon ung och lustig och skulle försvara sig. Han funderade också på att skynda sig till Folkets hus och stanna där tills stället stängde, för att på så sätt skaffa sig ett partiellt alibi för kvällen. Men det var också omöjligt. En dödlig slöhet hade gripit tag i honom. Allt han ville var att komma hem snabbt och sedan sätta sig ner och vara tyst.

Klockan var efter tjugotvå timmar när han kom tillbaka till lägenheten. Lamporna skulle släckas vid huvudgatan klockan halv tre. Han gick in i köket och svalde nästan en teckopp Victory Gin. Sedan gick han fram till bordet i alkov, satte sig och tog fram dagboken ur byrålådan. Men han öppnade den inte genast. Från TV-skärmen hördes en skrämig kvinnoröst som skrek en patriotisk sång. Han satt och stirrade på bokens marmorerade omslag och försökte förgäves stänga rösten ute ur medvetandet.

Det var på natten som de kom för att hämta dig, alltid på natten. Det rätta var att ta livet av sig innan de fick tag på dig. Utan tvivel fanns det de som gjorde det. Många av för-

svinnandena var i själva verket självmord. Men det krävdes desperat mod för att ta livet av sig i en värld där skjutvapen, eller vilket snabbt och säkert gift som helst, var helt omöjligt att få tag på. Han tänkte med ett slags förvåning på smärtans och rädslans biologiska meningslöshet, på människokroppens förräderi som alltid fryser till tröghet i just det ögonblick då en särskild ansträngning behövs. Han kunde ha tystat den mörkhåriga flickan, om han bara hade agerat tillräckligt snabbt; Men just på grund av den extrema faran hade han förlorat förmågan att handla. Det slog honom att man i stunder av kris aldrig kämpar mot en yttre fiende utan alltid mot sin egen kropp. Till och med nu, trots ginen, gjorde den molande värken i magen det omöjligt att tänka på något annat. Och det är samma sak, uppfattade han, i alla till synes heroiska eller tragiska situationer. På slagfältet, i tortyrkammaren, på ett sjunkande skepp, glöms alltid de frågor som du kämpar för, eftersom kroppen sväller upp tills den fyller universum, och även när du inte är paralyserad av skräck eller skriker av smärta, är livet en kamp från ögonblick till

ögonblick mot hunger eller kyla eller sömnlöshet, mot en sur mage eller en värkande tand.

Han öppnade dagboken. Det var viktigt att skriva ner något. Kvinnan på tv-skärmen hade påbörjat en ny låt. Hennes röst tycktes fastna i hans hjärna som taggiga glassplitter. Han försökte tänka på O'Brien, för vilken, eller till vem, dagboken var skriven, men istället började han tänka på vad som skulle hända med honom efter att tankepolisen fört bort honom. Det skulle inte spela någon roll om de dödade dig på en gång. Att bli dödad var vad du förväntade dig. Men före döden (ingen talade om sådana saker, ändå kände alla till dem) fanns det en rutin av bikt som man var tvungen att gå igenom: krälandet på golvet och skriken om nåd, knäckandet av brutna ben, de krossade tänderna och de blodiga hårklumparna. Varför var du tvungen att uthärda det, när slutet alltid var detsamma? Varför var det inte möjligt att skära bort några dagar eller veckor ur ditt liv? Ingen undgick någonsin att bli upptäckt, och ingen underlät någonsin att erkänna. När du en gång hade fallit offer för tankebrott, var det säkert att du skulle vara

död vid en viss tidpunkt. Varför måste då denna fasa, som inte förändrade någonting, ligga inbäddad i framtiden?

Han försökte, med lite större framgång än förut, att frammana bilden av O'Brien. "Vi ska mötas på den plats där det inte finns något mörker", hade O'Brien sagt till honom. Han visste vad det betydde, eller trodde sig veta. Den plats där det inte finns något mörker var den föreställda framtiden, som man aldrig skulle få se, men som man genom förutvetande på ett mystiskt sätt kunde ta del av. Men med rösten från tv-skärmen gnagande i öronen kunde han inte följa tankegången längre. Han stoppade en cigarett i munnen. Hälften av tobaken föll genast ut på tungan, ett bittert damm som var svårt att spotta ut igen. Storebrors ansikte simmade in i hans sinne och trängde undan O'Briens. Precis som han hade gjort några dagar tidigare tog han upp ett mynt ur fickan och tittade på det. Ansiktet stirrade upp på honom, tungt, lugnt, beskyddande men vad var det för ett leende som dolde sig under den mörka mustaschen? Som en blytung knäböjning kom orden tillbaka till honom:

KRIG ÄR FREDFRIHET
ÄR SLAVERI
OKUNNIGHET ÄR STYRKA.

TVÅ

Det var mitt på förmiddagen och Winston hade lämnat sitt bås för att gå på toaletten.

En ensam gestalt kom emot honom från andra änden av den långa, starkt upplysta korridoren. Det var flickan med mörkt hår. Fyra dagar hade gått sedan kvällen då han hade sprungit på henne utanför skrotaffären. När hon kom närmare såg han att hennes högra arm var i en mitella, som inte märktes på avstånd eftersom den hade samma färg som overallen. Förmodligen hade hon krossat handen när hon svängde runt ett av de stora kalejdoskop där romanernas intriger var "invecklade". Det var en vanlig olycka på skönlitterära avdelningen.

De var kanske fyra meter ifrån varandra när flickan snubblade och föll nästan platt på ansiktet. Ett skarpt skrik av smärta pressades ur henne. Hon måste ha fallit rakt på den skadade armen. Winston tvärstannade. Flickan hade rest sig upp på knä. Hennes ansikte hade fått en mjölkgul färg mot vilken hennes

mun stod rödare än någonsin. Hennes blick var fäst på hans, med ett vädjande uttryck som mer liknade rädsla än smärta.

En besynnerlig känsla rörde sig i Winstons hjärta. Framför honom stod en fiende som försökte döda honom. Framför honom stod också en människa, i smärta och kanske med ett brutet ben. Han hade redan instinktivt gått fram för att hjälpa henne. I samma ögonblick som han hade sett henne falla på den bandagerade armen hade det varit som om han känt smärtan i sin egen kropp.

“Är du skadad?” sa han.

“Det är ingenting. Min arm. Det kommer att bli bra på en sekund.”

Hon talade som om hennes hjärta fladdrade. Hon hade sannerligen blivit mycket blek.

“Har du inte haft sönder något?”

“Nej, jag mår bra. Det gjorde ont för ett ögonblick, det var allt.”

Hon räckte honom sin fria hand, och han hjälpte henne upp. Hon hade återfått en del av sin färg och såg mycket bättre ut.

“Det är ingenting”, upprepade hon kort. “Jag gav bara min handled en liten smäll. Tack, kamrat!”

Och därmed gick hon vidare i den riktning, som

hon hade gått, lika raskt som om det verkligen hade varit ingenting. Hela incidenten kan inte ha tagit så mycket som en halv minut. Att inte låta känslorna synas i ansiktet var en vana som hade fått status av en instinkt, och i vilket fall som helst hade de stått rakt framför en TV-skärm när det hände. Icke desto mindre hade det varit mycket svårt att inte förråda en tillfällig överraskning, ty under de två eller tre sekunderna, medan han hjälpte henne upp, hade flickan smugit något i hans hand. Det var ingen tvekan om att hon hade gjort det med flit. Det var något litet och platt. När han gick in genom toalettdörren stoppade han den i fickan och kände på den med fingertopparna. Det var en papperslapp som hade vikts till en fyrkant.

Medan han stod vid pissoaren lyckades han med lite mer fingerpullande få den utfälld. Uppenbarligen måste det finnas ett meddelande av något slag skrivet på den. För ett ögonblick var han frestad att ta med sig den in i en av vattenklosetterna och läsa den på en gång. Men det skulle vara chockerande dårskap, det visste han mycket väl. Det fanns ingen plats där man kunde vara mer säker

på att TV-skärmarna övervakades kontinuerligt.

Han gick tillbaka till sitt bås, satte sig ner, slängde pappersbiten i förbigående bland de andra papperen på skrivbordet, satte på sig glasögonen och drog upp talarstolen mot sig. “Fem minuter”, sa han till sig själv, “fem minuter minst!” Hjärtat dunkade i bröstet med skrämmande ljud. Lyckligtvis var det arbete han var sysselsatt med bara rutinmässigt, ett rättande av en lång lista med siffror, som inte behövde någon närmare uppmärksamhet.

Vad som än stod på pappret måste det ha någon form av politisk mening. Så långt han kunde se fanns det två möjligheter. En som var mycket mer trolig var att flickan var en agent för tankepolisen, precis som han hade befarat. Han visste inte varför tankepolisen skulle välja att leverera sina budskap på ett sådant sätt, men kanske hade de sina skäl. Det som stod på pappret kunde vara ett hot, en kallelse, en order att begå självmord, en fälla av något slag. Men det fanns en annan, vildare möjlighet, som hela tiden stack upp huvudet, ehuru han förgäves försökte undertrycka den. Det var att budskapet inte alls kom

från Tankepolisen, utan från någon slags underjordisk organisation. Kanske fanns Brödrskapet trots allt! Kanske var flickan en del av det! Utan tvivel var tanken absurd, men den hade dykt upp i hans huvud i samma ögonblick som han kände papperslappen i handen. Det var inte förrän ett par minuter senare som han fick den andra, mer sannolika förklaringen. Och även nu, trots att hans intellekt sa honom att budskapet förmodligen betydde döden – så var det ändå inte vad han trodde, och det orimliga hoppet kvarstod, och hans hjärta bultade, och det var med svårighet som han höll rösten från att darra när han mumlade in sina siffror i talarstolen.

Han rullade ihop den färdiga bunten med arbete och sköt in den i det pneumatiska röret. Åtta minuter hade gått. Han rättade till glasögonen på näsan, suckade och drog nästa sats arbete mot sig, med papperslappen ovanpå. Han plattade ut den. På den stod skrivet med en stor oformad handstil:

Jag älskar dig.

I flera sekunder var han för chockad för att ens slänga den komprometterande saken i minneshålet. När han gjorde det, trots att han

mycket väl kände till faran av att visa för stort intresse, kunde han inte motstå att läsa det en gång till, bara för att försäkra sig om att orden verkligen fanns där.

Resten av förmiddagen var det mycket svårt att arbeta. Vad som var ännu värre än att behöva koncentrera sitt sinne på en rad småjobb var behovet av att dölja sin upprördhet för TV-skärmen. Det kändes som om en eld brann i hans mage. Lunchen i den varma, trånga, ljudfyllda matsalen var en plåga. Han hade hoppats att få vara ensam en liten stund under lunchtimmen, men som oturen var framme föll den imbecilla Parsons ner bredvid honom, och svetten av hans svett nästan besegrade den lilla doften av stuvning, och fortsatte att prata om förberedelserna för Hatveckan. Han var särskilt entusiastisk över en papier-maché-modell av Storebrors huvud, två meter bred, som tillverkades för tillfället av hans dotters spiontrupp. Det förargliga var att Winston i sorlet av röster knappt kunde höra vad Parsons sade, och han var ständigt tvungen att be om att få göra om någon dum anmärkning. En gång fick han syn på flickan, som satt vid ett bord med två andra flickor längst

bort i rummet. Hon tycktes inte ha sett honom, och han såg inte mer åt det hållet.

Eftermiddagen var mer uthärdlig. Direkt efter lunch kom ett känsligt och svårt arbete som skulle ta flera timmar och krävde att allt annat lades åt sidan. Den bestod i att förfalska en serie produktionsrapporter från två år sedan på ett sådant sätt att en framstående medlem av det inre partiet, som nu befann sig under ett moln, misskrediterades. Det var sådant som Winston var bra på, och i mer än två timmar lyckades han helt och hållet stänga ute flickan från sina tankar. Då kom minnet av hennes ansikte tillbaka, och med det en rasande, outhärdlig längtan efter att få vara ensam. Innan han kunde vara ensam var det omöjligt att tänka ut denna nya utveckling. Ikväll var en av hans kvällar på Folkets hus. Han avnjöt ännu en smaklös måltid i matsalen, skyndade iväg till centret, deltog i en "diskussionsgrupps" högtidliga dumheter, spelade två partier bordtennis, svalde flera glas gin och satt en halvtimme och lyssnade på en föreläsning med titeln "Ingsoc i förhållande till schack". Hans själ vred sig av tristess, men för en gångs skull hade han inte haft någon impuls att smi-

ta från sin kväll på centret. Vid åsynen av orden "Jag älskar dig" hade en önskan att hålla sig vid liv vällt upp inom honom, och att ta små risker verkade plötsligt dumt. Det var inte förrän tjugotre timmar senare, när han var hemma och låg i sängen – i mörkret, där man till och med var säker för TV-rutan så länge man var tyst – som han kunde tänka oavbrutet.

Det var ett fysiskt problem som måste lösas: hur skulle man komma i kontakt med flickan och få till ett möte. Han tänkte inte längre på möjligheten att hon kanske gillrade någon slags fälla för honom. Han visste, att det inte var så, på grund av hennes omisskännliga upprördhet, när hon räckte honom sedeln. Tydligt hade hon blivit vettskrämd, och det kunde hon också vara. Inte heller hade han ens tanken på att avvisa hennes närmanden. För bara fem nätter sedan hade han övervägt att krossa hennes skalle med en kullersten. Men det hade ingen betydelse. Han tänkte på hennes nakna, ungdomliga kropp, som han hade sett den i sin dröm. Han hade föreställt sig henne som en dåre som alla de andra, med huvudet fyllt av lögnar och hat och magen full av is. Ett slags fe-

ber grep honom vid tanken på att han kanske skulle förlora henne, att den vita ungdomliga kroppen skulle glida honom ur händerna! Det han fruktade mer än något annat var att hon helt enkelt skulle ändra sig om han inte hörde av sig snabbt. Men den fysiska svårigheten att träffas var enorm. Det var som att försöka göra ett drag i schack när man redan var parad. Åt vilket håll du än vände dig var teleskärmen vänd mot dig. I själva verket hade han kommit att tänka på alla möjliga sätt att kommunicera med henne inom fem minuter efter att ha läst lappen. Men nu, när han hade tid att tänka, gick han igenom dem en efter en, som om han lade ut en rad instrument på ett bord.

Det är uppenbart att den typ av möte som hade ägt rum i morse inte kunde upprepas. Om hon hade arbetat på arkivavdelningen skulle det kanske ha varit jämförelsevis enkelt, men han hade bara en mycket vag aning om var i byggnaden som skönlitterära avdelningen låg, och han hade ingen förevändning för att gå dit. Om han hade vetat var hon bodde och vid vilken tid hon slutade sitt arbete, skulle han ha kunnat träffa henne nå-

gonstans på vägen hem. men att försöka följa henne hem var inte säkert, eftersom det skulle innebära att man strövade omkring utanför ministeriet, vilket man måste lägga märke till. När det gällde att skicka ett brev via posten var det uteslutet. Genom en rutin som inte ens var hemlig öppnades alla brev under transporten. Faktum är att det är få som någonsin skrev brev. För de meddelanden som det ibland var nödvändigt att skicka fanns det tryckta vykort med långa listor med fraser, och du strök över de som inte var tillämpliga. I vilket fall som helst kände han inte till flickans namn, än mindre hennes adress. Till slut bestämde han sig för att den säkraste platsen var matsalen. Om han kunde få henne att sitta vid ett bord för sig själv, någonstans mitt i rummet, inte alltför nära teleskärmar, och med ett tillräckligt sorl av samtal runt omkring – om dessa förhållanden varade i, låt oss säga, trettio sekunder, skulle det kanske vara möjligt att byta några ord.

I en vecka efter detta var livet som en orolig dröm. Nästa dag visade hon sig inte i matsalen förrän han var på väg ut ur den, eftersom visselpipan redan hade blåst. Förmodligen

hade hon bytts ut till ett senare skift. De passerade varandra utan en blick. Dagen därpå befann hon sig i matsalen som vanligt, men tillsammans med tre andra flickor och omedelbart under en tv-skärm. Sedan visade hon sig inte alls under tre förfärliga dagar. Hela hans sinne och kropp tycktes vara plågat av en outhärdlig känslighet, ett slags genomskinlighet, som gjorde varje rörelse, varje ljud, varje beröring, varje ord som han hade att säga eller lyssna till till en plåga. Inte ens i sömnen kunde han helt och hållet undkomma hennes bild. Han rörde inte dagboken under dessa dagar. Om det fanns någon lättnad så var det i hans arbete, där han ibland kunde glömma sig själv i tio minuter i sträck. Han hade absolut ingen aning om vad som hade hänt med henne. Det fanns ingen förfrågan han kunde göra. Hon kunde ha förångats, hon kunde ha begått självmord, hon kunde ha förflyttats till andra änden av Oceanien - värst och mest troligt av allt, hon kunde helt enkelt ha ändrat sig och bestämt sig för att undvika honom.

Nästa dag dök hon upp igen. Hennes arm var ute ur selen och hon hade ett band av plåster runt hand-

leden. Lättnaden över att se henne var så stor att han inte kunde motstå att stirra rakt på henne i flera sekunder. Dagen därpå var han nära att lyckas tala med henne. När han kom in i matsalen, satt hon vid ett bord en bra bit bort från väggen och var alldeles ensam. Det var tidigt, och stället var inte särskilt fullt. Kön ringlade sig längre fram tills Winston nästan var framme vid disken, sedan blev den stående kvar i två minuter för att någon framför honom klagade på att han inte hade fått sin tablett sackarin. Men flickan var fortfarande ensam när Winston säkrade sin bricka och började göra i ordning till hennes bord. Han gick nonchalant fram till henne och sökte med blicken efter en plats vid något bord bortom henne. Hon var kanske tre meter ifrån honom. Ytterligare två sekunder skulle räcka. Då ropade en röst bakom honom: "Svensson!" Han låtsades inte höra. »Smith!» upprepade rösten ännu högre. Det var ingen idé. Han vände sig om. En blond ung man med fånigt ansikte vid namn Wilsher, som han knappt kände, bjöd in honom med ett leende till en ledig plats vid hans bord. Det var inte säkert att vägra. Efter att ha blivit igenkänd kunde han

inte gå och sätta sig vid ett bord med en flicka som inte hade uppsikt. Det var för märkbart. Han satte sig ner med ett vänligt leende. Det fåniga blonda ansiktet strålade in i hans. Winston hade en hallucination av sig själv när han krossade en hacka mitt i den. Flickans bord fylldes upp några minuter senare.

Men hon måste ha sett honom komma emot henne, och kanske skulle hon ha fattat vinken. Nästa dag såg han till att komma tidigt. Mycket riktigt, hon satt vid ett bord på ungefär samma plats, och återigen ensam. Personen omedelbart framför honom i kön var en liten, snabbbrörlig, skalbaggsliknande man med ett platt ansikte och små, misstänksamma ögon. När Winston vände sig bort från disken med sin bricka såg han att den lille mannen var på väg rakt mot flickans bord. Hans förhoppningar sjönk igen. Det fanns en ledig plats vid ett bord längre bort, men något i den lille mannens utseende antydde att han skulle vara tillräckligt uppmärksam på sin egen bekvämlighet för att välja det tommaste bordet. Med is i hjärtat följde Winston efter. Det tjänade ingenting till om han inte kunde få flickan ensam. I

detta ögonblick inträffade ett fruktansvärt brak. Den lille mannen stod på alla fyra, hans bricka hade flugit iväg, två strålar soppa och kaffe flöt över golvet. Han reste sig upp med en ondskefull blick på Winston, som han tydligen misstänkte för att ha snubblat på honom. Men det gick bra. Fem sekunder senare satt Winston vid flickans bord med bultande hjärta.

Han såg inte på henne. Han packade upp sin bricka och började genast äta. Det var av största vikt att tala genast, innan någon annan kom, men nu hade en förfärlig fruktan tagit honom i besittning. En vecka hade gått sedan hon först hade närmat sig. Hon skulle ha ändrat sig, hon måste ha ändrat sig! Det var omöjligt att denna affär skulle få ett lyckligt slut; Sådant hände inte i verkligheten. Han skulle helt och hållet ha ryggat tillbaka för att tala, om han inte i detta ögonblick hade sett Ampleforth, den hårige poeten, gå slappt omkring i rummet med en bricka och leta efter en plats att slå sig ned. På sitt vaga sätt var Ampleforth fäst vid Winston och skulle säkert sätta sig vid hans bord, om han fick syn på honom. Det fanns kanske en minut på sig att agera. Både Winston och flic-

kan åt stadigt. Det de åt var en tunn gryta, egentligen en soppa, av haricot bönor. Med ett lågt mummel började Winston tala. Ingen av dem såg upp; Stadigt höll de de det vattniga i munnen och mellan skedarna utbytte de de få nödvändiga orden med låga, uttryckslösa röster.

”Vilken tid går du från jobbet?”

»Halv art.»

”Var kan vi träffas?”

”Segertorget, nära monumentet.”

”Den är full av teleskärmar.”

”Det spelar ingen roll om det är mycket folk.”

”Någon signal?”

- Nej. Kom inte fram till mig förrän du ser mig bland en massa människor. Och titta inte på mig. Håll dig bara någonstans nära mig.

”Vilken tid?”

»Nitton timmar.»

”Okej.”

Ampleforth såg inte Winston och satte sig vid ett annat bord. Flickan avslutade snabbt sin lunch och gav sig iväg, medan Winston stannade kvar för att röka en cigarett. De talade inte mer, och så långt det var möjligt för två personer som satt på varsin sida av samma bord, såg de inte på varandra.

Winston var på Seger-

torget före utsatt tid. Han vandrade runt basen av den enorma räfflade kolonnen, på vars topp Stobrebrors staty blickade söderut mot himlen där han hade besekrat de eurasiska flygplanen (de östasiatiska flygplanen, hade det varit, för några år sedan) i slaget vid landningsbana ett. På gatan framför den stod en staty av en man till häst som skulle föreställa Oliver Cromwell. Klockan fem minuter över timmen hade flickan fortfarande inte dykt upp. Än en gång greps Winston av den förfärliga rädslan. Hon skulle inte komma, hon hade ändrat sig! Han gick långsamt upp till torgets norra sida och fick ett slags blekt nöje av att identifiera St Martins kyrka, vars klockor, när den hade klockor, hade klämtat: ”Ni är skyldiga mig tre farthings.” Sedan såg han flickan stå vid foten av monumentet och läsa eller låtsas läsa en affisch som löpte i spiral uppför pelaren. Det var inte säkert att gå nära henne förrän några fler människor hade samlats. Det fanns teleskärmar runt hela frontonen. Men i det ögonblicket hördes ett dån av skrik och ett susande av tunga fordon någonstans till vänster. Plötsligt tycktes alla springa över torget.

Flickan nafsade kvickt runt lejonen vid monumentets fot och anslöt sig till rusningen. Winston följde efter. Medan han sprang förstod han av några ropade ord att en konvoj med eurasiska fångar passerade.

En tät folkmassa blockerade redan den södra sidan av torget. Winston, som i vanliga fall är den sortens person som dras till ytterkanten av alla slags slagsmål, knuffade, stängades, vred sig fram in i hjärtat av folkmassan. Snart var han på armlängds avstånd från flickan, men vägen blockerades av en enorm proler och en nästan lika stor kvinna, förmodligen hans fru, som tycktes bilda en ogenomtränglig mur av kött. Winston vred sig i sidled och lyckades med ett våldsamt utfall köra in axeln mellan dem. För ett ögonblick kändes det som om hans inälvor maldes till massa mellan de två muskulösa höfterna, sedan hade han brutit igenom och svettades lite. Han stod bredvid flickan. De stod skuldra vid skuldra och stirrade båda orubbligt framför sig.

En lång rad lastbilar, med vakter beväpnade med kulsprutepistoler med träansikten, stod upprätt i varje hörn, passerade

långsamt nerför gatan. I lastbilarna satt små gula män i slitna grönaktiga uniformer, tätt intill varandra. Deras sorgsna mongoliska ansikten tittade ut över lastbilssidorna, helt nyfikna. Då och då när en lastbil skakade hördes ett klirrande av metall: alla fångarna hade fotbojor på sig. Lastbilslast efter lastbil med ledsna ansikten passerade. Winston visste att de var där, men han såg dem bara då och då. Flickans axel, och hennes arm ända ner till armbågen, var pressad mot hans. Hennes kind var nästan tillräckligt nära för att han skulle känna dess värme. Hon hade genast tagit kontroll över situationen, precis som hon hade gjort i matsalen. Hon började tala med samma uttryckslösa röst som förut, med läppar som knappt rörde sig, ett mummel som lätt överröstades av dånet av röster och mullret från lastbilarna.

“Kan du höra mig?”

“Ja.”

“Kan du vara ledig på söndag eftermiddag?”

“Ja.”

“Lyssna sedan noga. Du måste komma ihåg detta. Gå till Paddington Station—”

Med ett slags militär precision som förvånade honom skisserade hon den

väg han skulle följa. En halvtimmes tågresa; sväng vänster utanför stationen; två kilometer längs vägen; en grind där den övre stången saknas; en stig över ett fält; en gräsbevuxen väg; ett spår mellan buskar; ett dött träd med mossor på. Det var som om hon hade en karta i huvudet. “Kommer du ihåg allt det där?” mumlade hon till slut.

“Ja.”

“Du svänger vänster, sedan höger, sedan vänster igen. Och grinden har ingen toppstång.”

– Ja, det är det. Vilken tid?”

“Ungefär femton. Du kan behöva vänta. Jag tar mig dit på ett annat sätt. Är du säker på att du kommer ihåg allt?”

“Ja.”

“Gå då bort från mig så fort du kan.”

Det hade hon inte behövt tala om för honom. Men för ögonblicket kunde de inte lösgöra sig från mängden. Lastbilarna körde fortfarande förbi, människorna gapade fortfarande omätligt. I början hade det hörts några burop och visslingar, men det kom bara från partimedlemmarna i folkmassan och hade snart upphört. Den förhärskande känslan var helt enkelt nyfikenhet. Utlänningar, vare sig de kom från Eurasien eller Ös-

terasien, var ett slags underligt djur. Man såg dem bokstavligen aldrig annat än i fångskeptnad, och även som fångar fick man aldrig mer än en flyktig glimt av dem. Inte heller visste man vad som hände med dem, förutom de få som hängdes som krigsförbrytare; De andra försvann helt enkelt, förmodligen till tvångsarbetsläger. De runda mongoliska ansiktena hade fått ge vika för ansikten av en mer europeisk typ, smutsiga, skäggiga och utmattade. Från de skrubbiga kindbenen såg ögonen in i Winstons, ibland med underlig intensitet, och blixtrade bort igen. Konvojen närmade sig sitt slut. I den sista lastbilen kunde han se en åldrad man med en massa gråsprängt hår i ansiktet stå upprätt med handlederna i kors framför sig, som om han var van vid att binda ihop dem. Det var nästan dags för Winston och flickan att skiljas åt. Men i sista ögonblicket, medan folkmassan ännu omslöt dem, kände hennes hand efter hans och kramade den flyktigt.

Det kan inte ha gått tio sekunder, och ändå tycktes det som om det var en lång stund som deras händer var knäppta tillsammans. Han hade tid att lära sig varje detalj av hennes

hand. Han utforskade de långa fingrarna, de välformade naglarna, den arbetshärdade handflatan med sina rader av förhårdnader, det släta köttet under handleden. Bara genom att känna det skulle han ha känt igen det genom synen. I samma ögonblick slog det honom att han inte visste vilken färg flickans ögon hade. De var förmodligen bruna, men personer med mörkt hår hade ibland blå ögon. Att vända på huvudet och se på henne skulle ha varit ofattbar dårskap. Med händerna knäppta mot varandra, osynliga bland trycket av kroppar, stirrade de stadigt framför sig, och i stället för flickans ögon stirrade den åldrade fångens ögon sorgset på Winston ur hårboet.

II

Winston banade sig väg uppför allén genom dunkelt ljus och skugga och steg ut i pölar av guld varhelst grenarna delade sig. Under träden till vänster om dem var marken dimmig av blåklockor. Luften tycktes kyssa ens hud. Det var den andra maj. Från någonstans djupare inne i hjärtat av skogen hördes ringduvornas surrande.

Han var lite tidig. Det hade inte varit några svåri-

gheter under färden, och flickan var så tydliggen erfaren, att han var mindre rädd än han normalt skulle ha varit. Förmodligen kunde man lita på att hon hittade en säker plats. I allmänhet kunde man inte anta att man var mycket säkrare på landet än i London. Det fanns naturligtvis inga teleskärmar, men det fanns alltid en risk för dolda mikrofoner som kunde användas för att fånga upp och känna igen din röst. Dessutom var det inte lätt att göra en resa själv utan att dra till sig uppmärksamhet. För sträckor på mindre än 100 kilometer var det inte nödvändigt att få sitt pass påskrivet, men ibland fanns det patruller som hängde runt järnvägsstationerna, som undersökte alla partimedlemmars papper som de hittade där och ställde besvärliga frågor. Men inga patruller hade dykt upp, och på promenaden från stationen hade han genom försiktiga blickar bakåt försäkrat sig om att han inte var förföljd. Tåget var fullt av proletärer, på semesterhumör på grund av det somriga vädret. Vagnen med träsäten som han färdades i var fylld till brädden av en enda enorm familj, allt från en tandlös gammelmormor till en må-

nadsgammal bebis, som skulle ut för att tillbringa en eftermiddag hos "svärföräldrarna" på landet och, som de villigt förklarade för Winston, för att få tag på lite smör på svarta marknaden.

Vägen blev bredare, och inom en minut kom han till den gångstig, som hon hade berättat för honom, en enkel boskapsstig, som stupade in mellan buskarna. Han hade ingen klocka, men den kunde inte vara femton än. Blålockorna var så tjocka under fötterna att det var omöjligt att inte trampa på dem. Han gick ner på knä och började plocka några, dels för att fördriva tiden, men också utifrån en vag idé om att han skulle vilja ha en bukett blommor att ge till flickan när de träffades. Han hade samlat ihop en stor klunga och kände deras svaga sjukliga doft när ett ljud från hans rygg fick honom att frysa till is, det omisskännliga knastret av en fot mot kvistar. Han fortsatte att plocka blålockor. Det var det bästa man kunde göra. Det kan ha varit flickan, eller så kan han ha blivit förföljd trots allt. Att se sig omkring var att visa skuld. Han valde en till och en till. En hand föll lätt på hans axel.

Han tittade upp. Det var

flickan. Hon skakade på huvudet, tydligen som en varning om att han måste vara tyst, sedan delade hon på buskarna och gick snabbt före längs den smala stigen in i skogen. Tydligen hade hon varit sådan förut, för hon vände för de sumpiga bitarna som av gammal vana. Winston följde efter, fortfarande med blomkuketten i högsta hugg. Hans första känsla var lättnad, men när han såg den starka, slanka kroppen som rörde sig framför honom, med det scharlakansröda skärpet som precis var tillräckligt hårt för att framhäva kurvan på hennes höfter, tyngdes han av känslan av sin egen underlägsenhet. Till och med nu föreföll det ganska troligt, att när hon vände sig om och såg på honom, skulle hon trots allt dra sig tillbaka. Luftens sötma och lövens grönska skrämde honom. Redan på promenaden från stationen hade majsolen fått honom att känna sig smutsig och utmattad, som en inomhusvarelse, med Londons sotiga damm i hudens porer. Det slog honom att hon hittills förmodligen aldrig hade sett honom i fullt dagsljus i det fria. De kom fram till det fallna trädet som hon hade talat om. Flickan hoppade över och tvingade isär buskarna,

där det inte tycktes finnas någon öppning. När Winston följde efter henne upptäckte han att de befann sig i en naturlig glänta, en liten gräsbevuxen kulle omgiven av höga plantor som stängde in den helt. Flickan stannade och vände sig om.

"Här är vi", sa hon.

Han stod vänd mot henne på flera stegs avstånd. Ännu vågade han inte gå närmare henne.

»Jag ville inte säga något i körfältet», fortsatte hon, »ifall det skulle finnas en mikrofon gömd där. Jag antar att det inte finns, men det skulle kunna finnas. Det finns alltid en chans att ett av dessa svin känner igen din röst. Vi är alla här.»

Han hade fortfarande inte mod att gå fram till henne. "Har vi det bra här?" upprepade han dumt.

- Ja, det är det. Titta på träden." Det var små askor, som någon gång hade huggits ner och skjutit upp igen till en skog av pålar, ingen av dem tjockare än handleden. "Det finns inget som är tillräckligt stort för att gömma en mikrofon i. Dessutom har jag varit här förut.

De pratade bara. Han hade lyckats flytta sig närmare henne nu. Hon stod rakryggad framför honom

med ett leende på läpparna som såg lätt ironiskt ut, som om hon undrade varför han var så långsam att handla. Blåklockorna hade fallit ner på marken. De tycktes ha fallit av sig själva. Han tog hennes hand.

»Skulle du tro», sade han, »att jag ännu inte vetat vilken färg dina ögon hade?» De var bruna, noterade han, en ganska ljus nyans av brunt, med mörka fransar. »Nu när du har sett hur jag verkligen är, kan du fortfarande stå ut med att titta på mig?»

»Ja, lätt.»

»Jag är trettionio år gammal. Jag har en fru som jag inte kan bli av med. Jag har åderbräck. Jag har fem löständer.»

»Jag kunde inte bry mig mindre», sade flickan.

I nästa ögonblick var det svårt att säga på vems sätt hon befann sig i hans armar. I början hade han inga andra känslor än ren misstro. Den ungdomliga kroppen var spänd mot hans egen, massan av mörkt hår låg mot hans ansikte, och ja! I själva verket hade hon vänt upp ansiktet och han kysste den stora röda munnen. Hon hade slagit armarna om hans hals, hon kallade honom älskling, dyrbar, älskad. Han hade dragit ner henne på marken, hon gjorde inget

motstånd, han kunde göra vad han ville med henne. Men sanningen var att han inte hade någon fysisk förnimmelse förutom den av blotta kontakten. Allt han kände var misstro och stolthet. Han var glad att detta hände, men han hade ingen fysisk lust. Det var för tidigt, hennes ungdom och skönhet hade skrämt honom, han var alltför van vid att leva utan kvinnor – han visste inte orsaken. Flickan reste sig upp och drog fram en blåklocka ur håret. Hon satte sig lutad mot honom och lade armen om hans midja.

»Strunt samma, kära du. Det är ingen brådska. Vi har hela eftermiddagen på oss. Är inte det här ett utmärkt gömställe? Jag hittade den när jag gick vilse en gång på en samhällsvandring. Om det kom någon kunde man höra dem på hundra meters avstånd.»

»Vad heter du?» sa Winston.

»Julia. Jag känner till din. Det är Winston – Winston Smith.»

»Hur fick du reda på det?»

»Jag tror att jag är bättre på att ta reda på saker än vad du är, kära du. Säg mig, vad tänkte du om mig innan jag gav dig sedeln?»

Han kände sig inte frestad att ljuga för henne. Det

var till och med ett slags kärlekserbjudande att börja med att berätta det värsta.

»Jag hatade att se dig», sa han. »Jag ville våldta dig och sedan mördra dig efteråt. För två veckor sedan funderade jag allvarligt på att slå in huvudet i en kullersten. Om du verkligen vill veta, så föreställer jag mig att du hade något att göra med Tankepolisen.»

Flickan skrattade förtjust och tog tydligen detta som en hyllning till förklädnadens förträfflighet.

»Inte tankepolisen! Trodde du inte det ärligt talat?»

– Nja, kanske inte riktigt. Men av ditt allmänna utseende – bara därför att du är ung och frisk och frisk, förstår du – jag trodde att det var troligt –»

»Du tyckte att jag var en bra partimedlem. Ren i ord och handling. Banderoller, processioner, slagord, lekar, vandringar – allt det där. Och du trodde, att om jag hade en kvarts chans, skulle jag anklaga dig som en tankebrottsling och se till att du blir dödad?»

– Ja, något i den stilen. Väldigt många unga flickor är sådana, förstår du.»

»Det är den här saken som gör det», sa hon och slet av sig det scharlakansröda skärpet från Junior Anti-Sex League och slängde det på en gren. Då, som

om beröringen vid midjan hade påmint henne om något, kände hon efter i fickan på sin overall och tog fram en liten chokladbit. Hon bröt den på mitten och gav en av bitarna till Winston. Redan innan han hade tagit den visste han av lukten att det var mycket ovanlig choklad. Den var mörk och glänsande och var inslagen i silverpapper. Choklad var vanligtvis tråkigt brun, smulig sak som smakade, så nära man kunde beskriva den, som röken från en sopeld. Men vid ett eller annat tillfälle hade han smakat choklad som den bit hon hade gett honom. Den första doften av den hade väckt ett minne som han inte kunde sätta fingret på, men som var mäktigt och oroande.

“Var har du fått tag på det här?” sa han.

“Svarta marknaden”, sa hon likgiltigt. “Egentligen är jag en sådan tjej att titta på. Jag är bra på spel. Jag var truppchef i Spionerna. Jag arbetar ideellt tre kvällar i veckan för Junior Anti-Sex League. Timme efter timme har jag tillbringat med att klistra in deras blodiga röta över hela London. Jag bär alltid ena änden av en fana i processionerna. Jag ser alltid glad ut och jag väjer aldrig för något. Skrik alltid med publiken, det är

vad jag säger. Det är det enda sättet att vara säker.”

Den första chokladbiten hade smält på Winstons tunga. Smaken var ljuvlig. Men det fanns fortfarande ett minne som rörde sig i utkanterna av hans medvetande, något som kändes starkt men inte kunde reduceras till en bestämd form, som ett föremål sett i ögonvrån. Han sköt den ifrån sig, medveten endast om att det var minnet av en handling som han skulle ha velat göra ogjort, men inte kunde.

“Du är väldigt ung”, sa han. “Du är tio eller femton år yngre än jag. Vad skulle du kunna se som attraherar dig hos en man som mig?”

“Det var något i ansiktet på dig. Jag tänkte att jag skulle ta en chansning. Jag är bra på att upptäcka människor som inte hör hemma. Så fort jag såg dig visste jag att du var emot dem.”

Det visade sig att de betydde partiet och framför allt det inre partiet, om vilket hon talade med ett öppet hånfullt hat som fick Winston att känna sig illa till mods, trots att han visste att de var säkra här om de kunde vara säkra var som helst. En sak som förvånade honom hos henne var grovheten i hennes språk. Det var meningen att par-

timedlemmar inte skulle svära, och Winston själv svor mycket sällan, i varje fall inte högt. Julia verkade dock oförmögen att nämna partiet, och särskilt det inre partiet, utan att använda den sortens ord som man såg kritas upp i droppande gränder. Han tyckte inte illa om det. Det var bara ett symptom på hennes revolt mot partiet och alla dess metoder, och på något sätt verkade det naturligt och hälsosamt, som nysningen från en häst som luktar dåligt hö. De hade lämnat gläntan och vandrade åter genom den rutiga skuggan, med armarna om varandras midjor när den var bred nog att gå två i bredd. Han lade märke till hur mycket mjukare hennes midja verkade kännas nu när skärpet var borta. De talade inte mer än en viskning. Utanför hygget, sa Julia, var det bättre att gå tyst. Snart hade de kommit fram till kanten av den lilla skogen. Hon hejdade honom.

“Gå inte ut i det fria. Det kan vara någon som tittar. Vi klarar oss bra om vi håller oss bakom grenarna.”

De stod i skuggan av has-selbuskar. Solljusset, som silade genom oräkneliga löv, var fortfarande hett i deras ansikten. Winston tittade ut över fältet bortom och

fick en nyfiken, långsam igenkänningschock. Han visste det med blotta ögat. En gammal, tätbevuxen betesmark, med en stig som vandrade över den och en mullvadshög här och där. I den trasiga häcken på motsatta sidan vajade almarnas grenar alldeles märkbart i vinden, och deras löv rörde sig svagt i täta massor som kvinnohår. Någonstans i närheten, men utom synhåll, måste det finnas en bäck med gröna pölar där dåsen badade.

”Finns det inte en bäck någonstans här i närheten?” viskade han.

”Det stämmer, det finns en bäck. Det är i kanten av nästa fält, faktiskt. Det finns fiskar i den, stora fiskar. Du kan se dem ligga i dammarna under pilträden och vifta med svansen.”

»Det är det gyllene landet – nästan«, mumlade han.

”Det gyllene landet?”

- Det är ingenting, egentligen. Ett landskap som jag ibland sett i en dröm.”

”Titta!” viskade Julia.

En trast hade slagit sig ner på en gren inte fem meter bort, nästan i höjd med deras ansikten. Kanske hade den inte sett dem. Det var i solen, de i skuggan. Den bredde ut sina vingar, satte dem omsorgsfullt på plats igen, böjde ett ögonblick på huvudet, som om den

ville göra ett slags vördnad för solen, och började sedan utgjuta en störtflod av sång. I eftermiddagstystnaden var ljudvolymen häpnadsväckande. Winston och Julia klamrade sig fast vid varandra, fascinerade. Musiken fortsatte och fortsatte, minut efter minut, med förvånande variationer, utan att en enda gång upprepa sig, nästan som om fågeln avsiktligt visade upp sin virtuositet. Ibland stannade den upp för några sekunder, bredde ut sig och slog ut vingarna, sedan svällde den upp sitt spräckliga bröst och brast åter ut i sång. Winston betraktade den med ett slags vag vördnad. För vem, för vad, sjöng den där fågeln? Ingen kompis, ingen rival tittade på den. Vad fick den att sitta vid kanten av den ensliga skogen och hålla ut sin musik i intet? Han undrade om det trots allt fanns en mikrofon gömd någonstans i närheten. Han och Julia hade bara talat i låga viskningar, och den ville inte uppfatta vad de hade sagt, men den skulle fånga upp trasten. Kanske satt någon liten skalbaggslik man i andra änden av instrumentet och lyssnade uppmärksamt – och lyssnade på det. Men så småningom jagade musikens flod bort alla spekulationer

ur hans sinne. Det var som om det var en sorts vätska som rann över honom och blandades upp med solljuset som silade genom löven. Han slutade tänka och bara kände. Flickans midja i armvecket var mjuk och varm. Han drog henne runt så att de låg bröst mot bröst. Hennes kropp tycktes smälta in i hans. Vart hans händer än rörde sig, var det lika eftergivligt som vatten. Deras munnar klängde sig ihop; Det var något helt annat än de hårda kyssar de hade utväxlat tidigare. När de sårade på sina ansikten igen, suckade de båda djupt. Fågeln blev skrämmd och flydde med ett klapprande vingslag.

Winston tryckte sina läppar mot hennes öra. ”Nu”, viskade han.

”Inte här”, viskade hon tillbaka. ”Kom tillbaka till gömstället. Det är säkrare.”

Snabbt, med ett och annat knastrande av kvistar, träcklade de sig tillbaka till hygget. När de väl var inne i ringen av plantor, vände hon sig om och vände sig mot honom. De andades båda snabbt, men leendet hade återkommit i hennes mungipor. Hon stod och tittade på honom ett ögonblick och kände sedan efter dragkedjan på sin overall. Och, ja! Det var nästan som i hans dröm. Nästan lika

snabbt som han hade föreställt sig det hade hon slitit av sig kläderna, och när hon kastade dem åt sidan var det med samma magnifika gest som en hel civilisation tycktes förintas. Hennes kropp glänste vit i solen. Men för ett ögonblick såg han inte på hennes kropp. Hans ögon var förankrade i det fräkniga ansiktet med dess svaga, djärva leende. Han föll på knä framför henne och tog hennes händer i sina.

“Har du gjort det här förut?”

“Självklart. Hundratals gånger – ja, massor av gånger i alla fall.”

“Med partimedlemmar?”

“Ja, alltid med partimedlemmar.”

“Med medlemmar av det Inre Partiet?”

“Inte med de där svinen, nej. Men det finns mycket som skulle göra det om de fick en halv chans. De är inte så heliga som de låtsas om.”

Hans hjärta hoppade till. Tjogtals gånger hade hon gjort det; Han önskade att det hade varit hundratals—tusentals. Allt som antydde korrupcion fyllde honom alltid med ett vilt hopp. Vem visste? Kanske var partiet ruttet under ytan och dess kult av strävsamhet och självförsäkring bara en bluff som dolde

orättfärdigheten. Om han hade kunnat smitta dem alla med spetälska eller syfilis, hur gärna skulle han inte ha gjort det! Vad som helst att ruttna, försvaga, underminera! Han drog ner henne så att de stod på knä ansikte mot ansikte.

“Lyssna. Ju fler män du har haft, desto mer älskar jag dig. Förstår du det?”

“Ja, perfekt.”

“Jag hatar renhet, jag hatar godhet. Jag vill inte att någon dygd ska existera någonstans. Jag vill att alla ska vara korrupta in i märgen.”

»Nå, då borde jag passa dig, kära du. Jag är korrupt ända in i märgen.”

“Tycker du om att göra det här? Jag menar inte bara mig; Jag menar saken i sig själv?”

“Jag älskar det.”

Det var framför allt vad han ville höra. Inte bara kärleken till en person, utan den djuriska instinkten, det enkla, odifferentierade begäret: det var den kraft som skulle slita partiet i stycken. Han tryckte ner henne på gräset, bland de fallna blåklockorna. Den här gången var det inga svårigheter. Snart saktade höjningen och sänkningsen av deras bröst ner till normal hastighet, och i ett slags angenäm hjälplöshet föll de isär. Solen tycktes ha

blivit varmare. De var båda sömniga. Han sträckte sig efter den avlagda overallen och drog den delvis över henne. Nästan omedelbart somnade de och sov i ungefär en halvtimme.

Winston vaknade först. Han satte sig upp och betraktade det fräkniga ansiktet, som fortfarande fridfullt sov med kudden i hennes handflata. Förutom hennes mun kan man inte kalla henne vacker. Det fanns ett streck eller två runt ögonen, om man tittade noga. Det korta, mörka håret var utomordentligt tjockt och mjukt. Det slog honom att han fortfarande inte kände till hennes efternamn eller var hon bodde.

Den unga, starka kroppen, som nu låg hjälplös i sömnen, väckte hos honom en medlidsam, beskyddande känsla. Men den besinningslösa ömhet, som han hade känt under hasselträdet, medan trasten sjöng, hade inte riktigt kommit tillbaka. Han drog overallen åt sidan och studerade hennes släta vita stjärt. Förr i tiden, tänkte han, var det en man som tittade på en flickas kropp och såg att det var åtråvärt, och det var slutet på historien. Men man kan inte ha ren kärlek eller ren lust nuförtiden. Inga känslor var rena, för allt var uppblandat med

rädsla och hat. Deras omfamning hade varit en kamp, klimaxen en seger. Det var ett slag mot partiet. Det var en politisk handling.

III

”Vi kan komma hit igen”, sa Julia. ”Det är i allmänhet säkert att använda vilket gömställe som helst två gånger. Men inte förrän om en månad eller två, förs-tås.”

Så fort hon vaknade hade hennes uppträdande förändrats. Hon blev pigg och affärsmässig, tog på sig kläderna, knöt det scharlakansröda skärpet om midjan och började ordna detaljerna för hemresan. Det föll sig naturligt att överlåta detta till henne. Hon hade uppenbarligen en praktisk skicklighet som Winston saknade, och hon tycktes också ha en uttömmande kunskap om landsbygden runt London, lagrad borta från oräkneliga vandringar i samhället. Den väg hon gav honom var en helt annan än den han hade kommit med och förde honom ut på en annan järnvägsstation. ”Gå aldrig hem samma väg som du gick ut”, sa hon, som om hon uttalade en viktig allmän princip. Hon skulle ge sig av först, och Winston

skulle vänta en halvtimme innan han följde efter henne.

Hon hade utsett en plats där de kunde träffas efter jobbet, fyra kvällar framåt. Det var en gata i ett av de fattigare kvarteren, där det fanns en öppen marknad som i allmänhet var fullsatt och bullrig. Hon hängde omkring bland stånden och låtsades vara på jakt efter skosnören eller sytråd. Om hon bedömde, att kusten var klar, skulle hon snyta sig, när han närmade sig; Annars skulle han gå förbi henne utan att bli igenkänd. Men med lite tur, mitt i folkmassan, skulle det vara säkert att prata i en kvart och ordna ett nytt möte.

»Och nu måste jag gå», sade hon, så snart han behärskade sina instruktioner. ”Jag är tillbaka klockan halv nio. Jag måste lägga ner två timmar på Junior Anti-Sex League, dela ut flygblad eller något. Är det inte blodigt? Ge mig en avborstning, skulle du. Har jag fått några kvistar i håret? Är du säker? Farväl då, min älskade, farväl!»

Hon kastade sig i hans armar, kysste honom nästan våldsamt och ett ögonblick senare trängde hon sig fram mellan träden och försvann in i skogen utan något väsen. Inte ens nu

hade han fått reda på hennes efternamn eller adress. Det spelade dock ingen roll, för det var otänkbart att de någonsin skulle kunna träffas inomhus eller utbyta någon form av skriftlig kommunikation.

Det råkade vara så, att de aldrig gick tillbaka till gläntan i skogen. Under maj månad var det bara ett ytterligare tillfälle då de faktiskt lyckades älska. Det var i ett annat gömställe som Julia kände till, klockstapelns till en förstörd kyrka i ett nästan öde land där en atombomb hade fallit trettio år tidigare. Det var ett bra gömställe när man väl kom dit, men det var mycket farligt att ta sig dit. För övrigt kunde de bara träffas på gatorna, på en ny plats varje kväll och aldrig mer än en halvtimme åt gången. På gatan var det oftast möjligt att prata, på ett visst sätt. Medan de gled fram på de trånga trottoarerna, inte riktigt i bredd och utan att se på varandra, förde de en nyfiken, oregelbunden konversation som fladdrade till och från som strålarna från en fyr, som plötsligt kvävdes till tystnad när en partiuniform närmade sig eller närheten till en TV-skärm, för att sedan tas upp igen några minuter senare mitt i en mening; avbröts sedan

abrupt när de skildes åt på den överenskomna platsen och fortsatte sedan nästan utan introduktion följande dag. Julia verkade vara ganska van vid den här typen av samtal, som hon kallade "att prata i omgångar". Hon var också förvånansvärt skicklig på att tala utan att röra läpparna. Bara en gång på nästan en månad av nattliga möten lyckades de utbyta en kyss. De passerade under tystnad på en sidogata (Julia skulle aldrig tala när de var borta från huvudgatorna) när det hördes ett öronbedövande dån, jorden hävde sig och luften mörknade, och Winston fann sig själv liggande på sidan, mörbultad och skräckslagen. En raketbomb måste ha fallit ganska nära till hands. Plötsligt blev han medveten om Julias ansikte några centimeter från sitt eget, döds vitt, vitt som krita. Till och med hennes läppar var vita. Hon var död! Han tryckte henne intill sig och fann, att han kysste ett levande, varmt ansikte. Men det var en del pudriga saker som kom i vägen för hans läppar. Båda deras ansikten var tjockt täckta med gips.

Det fanns kvällar då de kom fram till sin mötesplats och sedan var tvungna att gå förbi varandra utan

skylt, eftersom en patrull just hade kommit runt hörnet eller för att en helikopter hovrade ovanför. Även om det hade varit mindre farligt hade det ändå varit svårt att hitta tid att träffas. Winstons arbetsvecka var sextio timmar, Julias var ännu längre, och deras lediga dagar varierade beroende på arbetstrycket och sammanföll inte ofta. Julia hade i alla fall sällan en kväll helt ledig. Hon tillbringade förvånansvärt mycket tid med att delta i föreläsningar och demonstrationer, dela ut litteratur till Junior Anti-Sex League, förbereda banderoller för Hate Week, göra insamlingar för sparkampanjen och liknande aktiviteter. Det lönade sig, sa hon; Det var kamouflage. Om du behöll de små reglerna kunde du bryta mot de stora. Hon förmodade till och med Winston att in-teckna ännu en av sina kvällar genom att anmäla sig till det deltidsarbete med ammunition som utfördes frivilligt av nitiska partimedlemmar. Så en kväll i veckan tillbringade Winston fyra timmar av förlamande tristess med att skruva ihop små metallbitar som förmodligen var delar av bombstubiner, i en dragig, dåligt upplyst verkstad där hammarslagen blandades dystert med mu-

siken från teleskärmar.

När de möttes i kyrkornet fylldes luckorna i deras fragmentariska samtal igen. Det var en stekhet eftermiddag. Luften i den lilla fyrkantiga kammaren ovanför klockorna var het och stillastående och lukade överväldigande av duvspillning. De satt och pratade i timmar på det dammiga, kvistiga golvet, och en eller annan av dem reste sig då och då för att kasta en blick genom pilspringorna och förvissa sig om att det inte kom någon.

Julia var tjugosex år gammal. Hon bodde på ett vandrarhem tillsammans med trettio andra flickor ("Alltid i stank av kvinnor! Vad jag hatar kvinnor!" sa hon inom parentes), och hon arbetade, som han hade gissat, på romanskrivmaskinerna på skönlitterära avdelningen. Hon trivdes med sitt arbete, som främst bestod av att köra och serva en kraftfull men knepig elmotor. Hon var "inte smart", men tyckte om att använda händerna och kände sig hemma med maskiner. Hon kunde beskriva hela processen med att skriva en roman, från det allmänna direktiv som utfärdades av planeringskommittén till den slutliga bättringen av Rewrite Squad. Men hon var inte

intresserad av den färdiga produkten. Hon "brydde sig inte så mycket om att läsa", sa hon. Böcker var bara en handelsvara som måste produceras, som sylt eller stövelsnören.

Hon hade inga minnen av någonting före det tidiga sextiotalet, och den enda person hon någonsin känt som ofta talade om tiden före revolutionen var en farfar som hade försvunnit när hon var åtta år. I skolan hade hon varit kapten för hockeylaget och vunnit gymnastikpokalen två år i rad. Hon hade varit trupperadare i Spies och avdelningssekreterare i ungdomsförbundet innan hon gick med i Junior Anti-Sex League. Hon hade alltid haft en utmärkt karaktär. Hon hade till och med (ett ofelbart tecken på gott rykte) blivit utvald för att arbeta på Pornosec, den underavdelning av den skönlitterära avdelningen som producerade billig pornografi för distribution bland proletärerna. Det fick smeknamnet Muck House av de som arbetade där, påpekade hon. Där hade hon stannat ett år och hjälpt till att tillverka häften i förseglade paket med titlar som Smiskhistorier eller En natt i en flickskola, som skulle köpas i smyg av proletära ungdomar som

trodde att de köpte något olagligt.

"Hur är de här böckerna?" frågade Winston nyfiket.

"Åh, hemska skräp. De är tråkiga, egentligen. De har bara sex tomter, men de byter ut dem lite. Naturligtvis var jag bara med i kalejdoskopen. Jag var aldrig med i Rewrite Squad. Jag är inte litterär, kära du – inte ens tillräckligt för det."

Han fick med förvåning veta att alla arbetare i Pornosec, utom avdelningschefen, var flickor. Teorin var att män, vars sexuella instinkter var mindre kontrollerbara än kvinnors, löpte större risk att bli korrumperade av den smuts de hanterade.

"De tycker inte ens om att ha gifta kvinnor där", tillade hon. "Flickor ska alltid vara så rena. Här är en som inte är det i alla fall."

Hon hade haft sin första kärleksaffär när hon var sexton år, med en partimedlem på sextio år som senare begick självmord för att undvika att bli arresterad. "Och ett bra jobb också", sa Julia. "Annars skulle de ha fått mitt namn ur honom när han erkände." Sedan dess har det funnits åtskilliga andra. Livet som hon såg det var ganska enkelt. Du ville ha det bra; "de", det vill säga partiet,

ville hindra dig från att ha det; Du bröt mot reglerna så gott du kunde. Hon tycktes anse det lika naturligt att "de" skulle vilja beröva dig dina nöjen som att du skulle vilja undvika att bli påkommen. Hon hatade partiet och sade det i de grövsta ordalag, men hon riktade ingen allmän kritik mot det. Utom i de fall det rörde hennes eget liv hade hon inget intresse av partiets lära. Han lade märke till att hon aldrig använde nyspråksord, förutom de som hade kommit till vardags. Hon hade aldrig hört talas om Brödraskapet och vägrade tro på dess existens. Varje form av organiserad revolt mot partiet, som måste misslyckas, föreföll henne dum. Det smarta var att bryta mot reglerna och hålla sig vid liv ändå. Han undrade vagt hur många andra som hon det kunde finnas i den yngre generationen – människor som hade vuxit upp i revolutionens värld, utan att veta något annat, som accepterade partiet som något oföränderligt, som himlen, som inte gjorde uppror mot dess auktoritet utan helt enkelt undvek den, som en kanin väjer för en hund.

De diskuterade inte möjligheten att gifta sig. Det var för avlägset för att vara

vårt att tänka på. Ingen tänkbar kommitté skulle någonsin godkänna ett sådant äktenskap, även om Katharine, Winstons fru, på något sätt kunde ha blivit av med. Det var hopplöst till och med som en dagdröm.

”Hurdan var hon, din fru?” frågade Julia.

»Hon var – känner ni till det nyspråkliga ordet godtänkare? Betyder det naturligt ortodox, oförmögen att tänka en dålig tanke?”

”Nej, jag kände inte till ordet, men jag känner den sortens person, mycket riktigt.”

Han började berätta för henne historien om sitt gifta liv, men märkligt nog tycktes hon redan känna till de väsentliga delarna av det. Hon beskrev för honom, nästan som om hon hade sett eller känt det, hur Katharines kropp stelnade till så snart han rörde vid henne, hur hon fortfarande tycktes knuffa honom ifrån sig med all sin kraft, till och med när hennes armar var hårt slutna om honom. Med Julia kände han ingen svårighet att tala om sådana saker; Katharine hade i varje fall för länge sedan upphört att vara ett smärtsamt minne och bara blivit ett motbjudande sådant.

”Jag hade kunnat stå ut om det inte hade varit för

en sak”, säger han. Han berättade för henne om den kyliga lilla ceremonin som Katharine hade tvingat honom att gå igenom samma kväll varje vecka. ”Hon hatade det, men ingenting kunde få henne att sluta göra det. Hon brukade kalla det – men det kan man aldrig gissa.”

”Vår plikt mot partiet”, sade Julia genast.

”Hur visste du det?”

”Jag har också gått i skolan, kära du. Sex pratar en gång i månaden för personer över sexton år. Och i ungdomsrörelsen. De gnuggar in det i dig i flera år. Jag vågar påstå att det fungerar i många fall. Men det kan man förstås aldrig veta; Folk är sådana hysklare.”

Hon började utveckla ämnet. Med Julia kom allt tillbaka till hennes egen sexualitet. Så snart detta berördes på något sätt, var hon i stånd till stor skärpa. Till skillnad från Winston hade hon förstätt den inre innebörden av partiets sexuella puritanism. Det var inte bara det att sexualdriften skapade en egen värld, som stod utanför partiets kontroll och som därför måste förstöras om möjligt. Vad som var viktigare var att de sexuella umbärandena framkallade hysteri, vilket var önskvärt eftersom

det kunde omvandlas till krigsfeber och ledardyrkan. Hon uttryckte det så här:

”När du älskar förbrukar du energi; Och efteråt känner man sig glad och skiter i någonting. De står inte ut med att du känner så. De vill att du ska vara full av energi hela tiden. Allt detta marscherande upp och ner och jublande och viftande med flaggor är helt enkelt sex som blivit surt. Om du är lycklig inom dig själv, varför ska du då bli upphetsad över Storebror och treårsplanerna och tvåminutershatet och resten av deras röta?”

Det var helt sant, tänkte han. Det fanns ett direkt, intimt samband mellan kyskhet och politisk ortodoxi. Ty hur skulle man kunna hålla den fruktan, det hat och den vansinniga godtrogenhet, som partiet behövde hos sina medlemmar, på rätt nivå annat än genom att tygla en mäktig instinkt och använda den som en drivkraft? Den sexuella driften var farlig för partiet, och partiet hade ställt den till svars. De hade spelat ett liknande spratt med föräldrastinkten. Familjen kunde i själva verket inte avskaffas, och människor uppmuntrades faktiskt att tycka om sina barn på nästan gammaldags sätt.

Barnen, å andra sidan, vän-
des systematiskt mot sina
föräldrar och fick lära sig
att spionera på dem och ra-
pporera deras avvikelser.
Familjen hade i praktiken
blivit en förlängning av
Tankepolisen. Det var en
apparat med vars hjälp alla
kunde omges natt och dag
av informatörer som kände
honom intimt.

Plötsligt gick hans tankar
tillbaka till Katharine. Ka-
tharine skulle otvivelaktigt
ha anmält honom till
tankepolisen, om hon inte
hade råkat vara för dum för
att upptäcka det oortodoxa
i hans åsikter. Men vad
som i detta ögonblick ver-
kligen påminde honom om
henne var den kvävande
eftermiddagsvärmen, som
hade fått svetten att rinna
ut i pannan. Han började
berätta för Julia om något
som hade hänt, eller snara-
re inte hade hänt, en annan
tryckande sommareftermid-
ddag för elva år sedan.

Det var tre eller fyra må-
nader efter det att de hade
gift sig. De hade gått vilse
på en vandring någonstans
i Kent. De hade bara legat
efter de andra ett par mi-
nuter, men de svängde fel
och fann sig snart dragna
upp vid kanten av ett gam-
malt kritbrott. Det var ett
stup på tio eller tjugio me-
ter, med stenblock på bo-
tten. Det fanns ingen som

de kunde fråga om vägen.
Så fort hon insåg att de var
försvunna blev Kathari-
ne mycket orolig. Att vara
borta från den högljudda
folkmassan av vandrare,
om så bara för ett ögon-
blick, gav henne en känsla
av att ha gjort fel. Hon ville
skynda sig tillbaka samma
väg som de hade kommit
och börja leta åt andra hå-
llet. Men i detta ögonblick
lade Winston märke till nå-
gra tuvor av lösa stridighe-
ter som växte i sprickorna
i klippan nedanför dem.
En tofs var av två färger,
magenta och tegelröd, och
växte tydligt på samma
rot. Han hade aldrig sett
något sådant förut, och han
ropade till Katharine att
hon skulle komma och titta
på det.

“Titta, Katharine! Titta
på de där blommorna. Som
klumpar ihop sig nära bo-
tten. Ser du att det är två
olika färger?”

Hon hade redan vänt sig
om för att gå, men hon kom
tillbaka ganska oroligt för
ett ögonblick. Hon luta-
de sig till och med ut över
klippväggen för att se vart
han pekade. Han stod en bit
bakom henne och lade han-
den på hennes midja för att
hålla henne på plats. I detta
ögonblick slog det honom
plötsligt hur fullständigt
ensamma de var. Det fanns
inte en människa någons-

tans, inte ett löv som rörde
sig, inte ens en fågel vaken.
På en plats som denna var
risken för att det skulle fin-
nas en dold mikrofon väl-
digt liten, och även om det
fanns en mikrofon skulle
den bara fånga upp ljud.
Det var den varmaste och
sömnigaste timmen på ef-
termiddagen. Solen gassa-
de på dem, svetten kittlade
hans ansikte. Och tanken
slog honom....

“Varför gav du henne inte
en rejäl knuff?” sa Julia.
“Det skulle jag ha gjort.”

“Ja, kära du, det skulle du
ha gjort. Det hade jag gjort
om jag hade varit samma
person då som jag är nu.
Eller kanske skulle jag göra
det – jag är inte säker.”

“Är du ledsen att du inte
gjorde det?”

– Ja, det är det. På det hela
taget är jag ledsen att jag
inte gjorde det.”

De satt sida vid sida på
det dammiga golvet. Han
drog henne närmare sig.
Hennes huvud vilade mot
hans axel och den beha-
gliga doften av hennes
hår erövrade duvadyngan.
Hon var mycket ung, tänk-
te han, hon förväntade sig
fortfarande något av livet,
hon förstod inte att det inte
löser någonting att knuffa
en obekvämlig person över
ett stup.

“Egentligen hade det inte
gjort någon skillnad”, säger

han.

“Varför ångrar du då att du inte gjorde det?”

“Bara för att jag föredrar det positiva framför det negativa. I det här spelet som vi spelar kan vi inte vinna. Vissa typer av misslyckanden är bättre än andra, det är allt.”

Han kände, hur hennes axlar vred sig av missnöje. Hon sa alltid emot honom när han sa något sådant. Hon skulle inte acceptera det som en naturlag att individen alltid är besegrad. På ett sätt insåg hon att hon själv var dömd, att Tankepolisen förr eller senare skulle fånga henne och döda henne, men med en annan del av sitt sinne trodde hon att det på något sätt var möjligt att konstruera en hemlig värld där man kunde leva som man ville. Allt du behövde var tur och list och djärvhet. Hon förstod inte att det inte fanns något sådant som lycka, att den enda segern låg i en avlägsen framtid, långt efter det att man var död, att det från det ögonblick man förklarade krig mot partiet var bättre att tänka på sig själv som ett lik.

“Vi är de döda”, sa han.

“Vi är inte döda än”, sa Julia prosaiskt.

- Inte fysiskt. Sex månader, ett år - fem år, kanske.

Jag är rädd för döden. Du är ung, så du är förmodligen mer rädd för det än vad jag är. Det är klart att vi kommer att skjuta upp det så länge vi kan. Men det gör väldigt liten skillnad. Så länge människan förblir människa är död och liv samma sak.”

“Åh, skräp! Vilken skulle du helst ligga med, mig eller ett skelett? Njuter du inte av att leva? Tycker du inte om att känna: Det här är jag, det här är min hand, det här är mitt ben, jag är verklig, jag är solid, jag lever! Tycker du inte om det här?”

Hon vred sig runt och tryckte sitt bröst mot honom. Han kunde känna hennes bröst, mogna men ändå fasta, genom överallan. Hennes kropp tycktes utgjuta lite av sin ungdom och kraft i hans.

“Ja, det tycker jag om”, sa han.

“Sluta då prata om att dö. Och hör nu, kära du, vi måste göra oss i ordning till nästa gång vi träffas. Vi kan lika gärna gå tillbaka till platsen i skogen. Vi har gett den en rejäl och lång vila. Men du måste ta dig dit på ett annat sätt den här gången. Jag har allt planerat. Du tar tåget - men se, jag ska rita ut det åt dig.”

Och på sitt praktiska sätt skrapade hon ihop en liten

fyrcant av damm och började med en kvist från ett duvbo rita en karta på golvet.

DROPP

Winston såg sig omkring i det sjaskiga lilla rummet ovanför mr Charringtons bod. Bredvid fönstret stod den väldiga sängen bäddad med trasiga filter och ett täckelöst bolster. Den gammaldags klockan med tolvtimmarsurtavlan tickade på spiselkransen. I hörnet, på grindbensbordet, glimmade den papperspress av glas, som han hade köpt vid sitt senaste besök, mjukt fram ur halvmörkret.

I stänkskärmen fanns en sliten oljekamin av plåt, en kastrull och två koppar, som mr Charrington hade tillhandahållit. Winston tände brännaren och satte en kastrull med vatten på kokning. Han hade med sig ett kuvert fullt med Victory Coffee och några sackerintabletter. Klockans visare sa sju-tjugo; Klockan var nitton-tjugo egentligen. Hon kom vid halv nitton.

Dårskap, dårskap, sade hans hjärta ständigt: medveten, meningslös, självmordsbenägen dårskap! Av alla brott som en partimedlem kunde begå var detta det minst möjliga att dölja. I själva verket hade

idén först flutit in i hans huvud i form av en vision av papperspressen av glas som speglades av bordet med grindben. Som han hade förutsett, hade mr Charrington icke gjort sig någon svårighet att hyra ut rummet. Han var tydligen glad över de få dollar som det skulle inbringa honom. Inte heller verkade han chockad eller kränkt när det stod klart att Winston ville ha rummet för en kärleksaffär. I stället blickade han ut i fjärran och talade i allmänna ordalag med en så finstämd min, att det gav intryck av att han delvis hade blivit osynlig. Integritet, sa han, var en mycket värdefull sak. Alla ville ha en plats där de kunde vara ensamma ibland. Och när de hade en sådan plats, var det bara vanlig artighet hos alla andra som kände till den att behålla sin kunskap för sig själv. Han till och med, som nästan tycktes försvinna när han gjorde det, tillade att det fanns två ingångar till huset, en av dem genom bakgården, som ledde till en gränd.

Under fönstret stod någon och sjöng. Winston kikade ut, trygg i skydd av muslingardinen. Junisolen stod fortfarande högt på himlen, och på den solfyllda gården nedanför

stapplade en monstruös kvinna, solid som en normandisk pelare, med muskulösa röda underarmar och ett säckförkläde fastspänt runt midjan, fram och tillbaka mellan en tvättbalja och en tvättlina och stack ut en rad fyrkantiga vita saker som Winston kände igen som blöjor på spädbarn. Så fort hennes mun inte var korkad med klädnypor sjöng hon i en mäktigt alt:

»Det var bara en ovanlig inbillning, den gick som en Ipril-färg, men en blick och ett ord och de drömmar de väckte.»

Låten hade hemsökt London i flera veckor tidigare. Det var en av oräkneliga liknande sånger som publicerades till förmån för proletärerna av en underavdelning av musikavdelningen. Orden i dessa sånger komponerades utan någon som helst mänsklig inblandning på ett instrument som kallas versificator. Men kvinnan sjöng så fint, att det förfärliga skräpet förvandlades till ett nästan behagligt ljud. Han kunde höra kvinnan sjunga och skrapandet av hennes skor mot stenplattorna och barnens skrik på gatan, och någonstans i fjärran ett svagt brus av trafik, och ändå tycktes det märkligt tyst i rummet,

tack vare avsaknaden av en teleskärn.

Dårskap, dårskap, dårskap! Han tänkte om. Det var otänkbart att de skulle kunna besöka denna plats i mer än några veckor utan att bli upptäckta. Men fres-telsen att ha ett gömställe som verkligen var deras eget, inomhus och nära till hands, hade varit för mycket för dem båda. Under en tid efter besöket i kyrkans klockstapel hade det varit omöjligt att få till stånd möten. Arbetstiden hade ökat drastiskt i väntan på Hatveckan. Det var mer än en månad bort, men de enorma, komplexa förberedelserna som det innebar innebar innebar att alla fick jobba extra. Till slut lyckades de båda få en ledig eftermiddag samma dag. De hade kommit överens om att gå tillbaka till gläntan i skogen. Kvällen innan träffades de en kort stund på gatan. Som vanligt såg Winston knappt på Julia, när de gled fram mot varandra i folkmassan, men av den korta blick han gav henne tyckte han att hon var blekare än vanligt.

»Det är alltsammans», mumlade hon, så snart hon ansåg det säkert att tala. "I morgon, menar jag."

"Vad?"

"I morgon eftermiddag. Jag kan inte komma."

“Varför inte?”

“Åh, den vanliga anledningen. Det har börjat tidigt den här gången.

För ett ögonblick blev han våldsamt arg. Under den månad som han hade känt henne hade hans åtrå till henne förändrats. I början hade det inte funnits mycket sann sensualitet i den. Deras första älskog hade helt enkelt varit en viljeakt. Men efter andra gången var det annorlunda. Doften av hennes hår, smaken av hennes mun, känslan av hennes hud tycktes ha trängt in i honom, eller i luften runt omkring honom. Hon hade blivit en fysisk nödvändighet, något som han inte bara ville utan kände att han hade rätt till. När hon sa att hon inte kunde komma fick han en känsla av att hon lurade honom. Men just i detta ögonblick tryckte folkmassan ihop dem och deras händer möttes av en slump. Hon gav hans fingertoppar en snabb kram som inte tycktes inbjuda till åtrå utan till tillgivenhet. Det slog honom att när man levde med en kvinna måste just denna besvikelse vara en normal, återkommande händelse; Och en djup ömhet, sådan som han aldrig tidigare känt för henne, grep plötsligt tag i honom. Han önskade att de var ett gift par

som hade varit gifta i tio år. Han önskade att han gick genom gatorna med henne precis som de gjorde nu, men öppet och utan rädsla, talade om trivialiteter och om att köpa småsaker för hushållet. Han önskade framför allt att de hade en plats där de kunde vara ensamma tillsammans utan att känna sig tvungna att älska varje gång de träffades. Det var i själva verket inte i det ögonblicket, utan någon gång dagen därpå, som tanken på att hyra mr Charringtons rum hade slagit honom. När han föreslog det för Julia hade hon gått med på det med oväntad beredvillighet. Båda visste att det var vansinne. Det var som om de avsiktligt närmade sig sina gravar. Medan han satt och väntade på sängkanten tänkte han åter på Kärleksministeriets källare. Det var märkligt hur denna förutbestämda fasa rörde sig in och ut ur ens medvetande. Där låg den, fixerad i framtida tid, före döden lika säkert som 99 föregår 100. Man kan inte undvika det, men man kan kanske skjuta upp det; Och ändå valde man då och då, genom en medveten, uppsåtlig handling, att förkorta tiden innan det hände.

I detta ögonblick hördes ett snabbt steg i trappan.

Julia störtade in i rummet. Hon bar på en verktygsväska av grov brun duk, en sådan som han ibland hade sett henne bära fram och tillbaka på ministeriet. Han gick fram för att ta henne i sina armar, men hon lösgjorde sig ganska hastigt, delvis därför att hon fortfarande höll i verktygsväskan.

“En halv sekund”, sa hon. “Låt mig bara visa dig vad jag har tagit med mig. Tog du med dig lite av det där smutsiga segerkaffet? Jag trodde att du skulle göra det. Du kan slänga bort den igen, för vi kommer inte att behöva den. Titta här.”

Hon föll på knä, slängde upp påsen och tumlade ut några nycklar och en skruvmejsel som fyllde den övre delen av den. Under låg ett antal prydliga papperspaket. Det första paketet som hon räckte över till Winston hade en konstig och ändå vagt bekant känsla. Den var fylld med någon slags tung, sandliknande materia som gav efter var man än rörde vid den.

“Är det inte socker?” sa han.

“Riktigt socker. Inte sackerin, socker. Och här är en limpa bröd – riktigt vitt bröd, inte vårt blodiga skräp – och en liten kanna sylt. Och här är en burk

mjolk - men titta! Det här är den jag är riktigt stolt över. Jag var tvungen att linda en smula säck runt den, därför att ...»

Men hon behövde inte tala om för honom varför hon hade slagit in den. Lukten fyllde redan rummet, en rik, het doft som tycktes vara en utstrålning från hans tidiga barndom, men som man ibland stötte på även nu, när den blåste ner i en korridor innan en dörr slog igen, eller på ett hemlighetsfullt sätt spred sig på en trång gata, vädtrade ett ögonblick och sedan försvann igen.

“Det är kaffe”, mumlade han, “riktigt kaffe.”

“Det är Inner Party-kaffe. Det finns ett helt kilo här, säger hon.

“Hur lyckades du få tag på alla de här sakerna?”

“Det är bara Inner Party-grejer. Det finns ingenting som de där svinen inte har, ingenting. Men det är klart, kypare och tjänare och folk klämmer i sig saker, och – se, jag fick ett litet paket te också.

Winston hade satt sig på huk bredvid henne. Han slet upp ett hörn av paketet.

“Det är riktigt te. Inte björnbärsblad.”

“Det har varit mycket te på sistone. De har erövrat Indien, eller något”, sa hon

vagt. “Men hör på, kära du. Jag vill att du vänder mig ryggen i tre minuter. Gå och sätt dig på andra sidan sängen. Gå inte för nära fönstret. Och vänd dig inte om, förrän jag säger till dig.”

Winston stirrade förstrött genom muslingardinen. Nere på gården gick den rödbeväpnade kvinnan fortfarande fram och tillbaka mellan tvättbaljan och kön. Hon tog ut ytterligare två pinnar ur munnen och sjöng med djup känsla:

“De säger att tiden förgäves allting, de säger att du alltid kan glömma; Men leendena och tårarna genom åren De vrider mina strängar ännu!”

Hon kunde hela den drivande sången utantill, tyckte det. Hennes röst flöt uppåt med den ljuva sommarluften, mycket melodisk, laddad med ett slags lycklig melankoli. Man fick en känsla av att hon skulle ha varit fullkomligt nöjd om junikvällen hade varit oändlig och tillgången på kläder outtömlig, att stanna där i tusen år, plocka ut blöjor och sjunga strunt. Det föreföll honom egendomligt att han aldrig hade hört en partimedlem sjunga ensam och spontant. Det skulle till och med ha verkat en smula oortodox, en farlig excentricitet, som

att tala med sig själv. Kanske var det först när människor var någonstans i närheten av svältgränsen som de hade något att sjunga om.

“Du kan vända dig om nu”, sa Julia.

Han vände sig om och för en sekund var han nära att inte känna igen henne. Vad han egentligen hade förväntat sig var att se henne naken. Men hon var inte naken. Den förvandling som hade skett var mycket mer överraskande än så. Hon hade målat sig i ansiktet.

Hon måste ha smugit sig in i någon affär i proletärkvarteret och köpt sig en hel uppsättning sminkmaterial. Hennes läppar var djupt röda, hennes kinder rodnade, hennes näsa pudrad; Det fanns till och med en touch av något under ögonen för att göra dem ljusare. Det var inte särskilt skickligt gjort, men Winstons normer i sådana frågor var inte höga. Han hade aldrig tidigare sett eller föreställt sig en kvinna i sällskapet med kosmetika i ansiktet. Förbättringen av hennes utseende var häpnadsväckande. Med bara några klick färg på de rätta ställena hade hon inte bara blivit mycket vackrare, utan framför allt mycket mer feminin. Hennes korta

hår och pojkkaktiga overall bidrog bara till effekten. När han tog henne i sina armar sköljde en våg av syntetiska violer in i hans näsborrar. Han mindes halvmörkret i ett källarkök och en kvinnas grottlignande mun. Det var precis samma doft som hon hade använt; Men just nu verkade det inte spela någon roll. "Doft också!" sa han.

"Ja, kära du, doft också. Och vet du vad jag ska göra härnäst? Jag ska få tag på en riktig kvinnoklänning någonstans ifrån och ha på mig den istället för de här byxorna. Jag kommer att bära silkesstrumpor och högglackade skor! I det här rummet kommer jag att vara en kvinna, inte en partikamrat."

De slängde av sig kläderna och klättrade upp i den väldiga mahognysängen. Det var första gången som han klädde av sig naken i hennes närvaro. Hittills hade han skämts alltför mycket över sin bleka och magra kropp, med åderbråcken som stack ut på vaderna och den missfärgade fläcken över vristen. Det fanns inga lakan, men filten de låg på var sliten och slät, och sängens storlek och spänst förvånade dem båda. "Den kommer säkert att vara full av insekter, men vem bryr sig?"

sa Julia. Man såg aldrig en dubbelsäng nuförtiden utom i proletärernas hem. Winston hade då och då sovit i en sådan i sin barndom; Julia hade aldrig varit i en sådan förut, så vitt hon kunde minnas.

Snart somnade de en liten stund. När Winston vaknade hade klockans visare smugit sig fram till nästan nio. Han rörde sig inte, för Julia sov med huvudet i hans armveck. Det mesta av hennes smink hade flyttat sig till hans eget ansikte eller bolstret, men en lätt fläck av rouge framhävde fortfarande skönheten i hennes kindben. En gul stråle från den sjunkande solen föll över fotändan av sängen och lyste upp den öppna spisen, där vattnet i kastrullen kokade snabbt. Nere på gården hade kvinnan slutat sjunga, men de svaga barnskriken ljöd in från gatan. Han undrade vagt om det i det avskaffade förflutna hade varit en normal upplevelse att ligga i sängen så här, i den svalla sommarkvällen, en man och en kvinna utan kläder, älska när de ville, prata om vad de valde, inte känna något tvång att stiga upp, bara ligga där och lyssna på fridfulla ljud utanför. Det kan väl aldrig ha funnits en tid då det verkade vanligt. Julia vaknade,

gnuggade sig i ögonen och reste sig på armbågen för att titta på oljespisen.

"Hälften av vattnet har kokats bort", sa hon. "Jag går upp och kokar lite kaffe om en stund. Vi har en timme på oss. Vilken tid stänger de av ljuset i era lägenheter?"

»Tjugotre trettio.»

"Klockan är tjugotre på vandrарhemmet. Men du måste komma in tidigare än så, för - Hej! Försvinn härifrån, ditt smutsiga odjur!"

Plötsligt vred hon sig omkull i sängen, tog upp en sko från golvet och slängde den i hörnet med ett pojkkaktigt ryck i armen, precis som han hade sett henne kasta ordboken mot Goldstein den där morgonen under de två minuter nas hat.

"Vad var det?" sa han förvånat.

"En råtta. Jag såg honom sticka ut sin djuriska näsa ur panelen. Det finns ett hål där nere. Jag skrämde honom ordentligt i alla fall."

»Råttor!» mumlade Winston. "I det här rummet!"

"De ligger överallt", sa Julia likgiltigt, när hon lade sig ner igen. "Vi har dem till och med i köket på vandrарhemmet. Vissa delar av London vimlar av dem. Visste du att de attackerar

barn? Ja, det gör de. På vissa av dessa gator vågar en kvinna inte lämna ett barn ensamt i två minuter. Det är de stora bruna som gör det. Och det otäcka är att djuren alltid —»

”Fortsätt inte!», sade Winston med ögonen hårt slutna.

”Käraste! Du har blivit ganska blek. Vad är problemet? Får de dig att må illa?”

»Av alla fador i världen — en råttal!»

Hon tryckte sig mot honom och slog sina lemmar om honom, som för att lugna honom med sin kroppsvärme. Han öppnade inte ögonen igen. Under flera ögonblick hade han haft en känsla av att vara tillbaka i en mardröm som hade återkommit då och då under hela hans liv. Det var alltid väldigt mycket likadant. Han stod framför en mur av mörker, och på andra sidan den fanns något outhärdligt, något som var alltför fruktansvärt för att möta. I drömmen var hans djupaste känsla alltid självbedrägeri, eftersom han faktiskt visste vad som fanns bakom mörkrets mur. Med en dödlig ansträngning, som att vrida ut en bit ur sin egen hjärna, kunde han till och med ha dragit ut saken i det fria. Han vaknade alltid utan att

upptäcka vad det var, men på något sätt hängde det ihop med vad Julia hade sagt när han avbröt henne.

”Jag är ledsen”, sa han. ”Det är ingenting. Jag tycker inte om råttor, det är allt.”

”Oroa dig inte, kära du, vi kommer inte att ha de smutsiga djuren här inne. Jag ska fylla hålet med lite säckar innan vi går. Och nästa gång vi kommer hit ska jag ta med mig lite plåster och plåstra om det ordentligt.

Det svarta ögonblicket av panik var redan halvt glömt. Han skämdes en smula över sig själv och satte sig upp mot sänggaveln. Julia steg upp ur sängen, drog på sig overallen och kokade kaffe. Doften som steg upp från kastrullen var så stark och upphetande att de stängde fönstret för att ingen utanför skulle märka den och bli nyfiken. Vad som var ännu bättre än smaken på kaffet var den silkeslena konsistensen som sockret gav det, en sak som Winston nästan hade glömt bort efter år av sackarin. Med ena handen i fickan och en bit bröd och sylt i den andra vandrade Julia omkring i rummet, kastade likgiltiga blickar på bokhyllan, pekade ut det bästa sättet att reparera grindbordet, sjönk ner i

den trasiga länstolen för att se om den var bekväm och granskade den absurda tolvtimmarsklockan med ett slags tolerant förtjusning. Hon tog med sig brevpresen av glas till sängen för att kunna se den i ett bättre ljus. Han tog det ur hennes hand, fascinerad som alltid av glasets mjuka, regnvatnenaktiga utseende.

”Vad är det, tror du?” sa Julia.

”Jag tror inte att det är någonting — jag menar, jag tror inte att det någonsin kom till någon användning. Det är det jag gillar med det. Det är en liten bit av historien som de har glömt att ändra. Det är ett budskap från hundra år sedan, om man nu visste hur man skulle läsa det.”

”Och den där tavlan där borta ...”, hon nickade mot gravyren på väggen mitt emot, ”skulle den vara hundra år gammal?”

”Mer. Tvåhundra, vågar jag påstå. Det kan man inte säga. Det är omöjligt att upptäcka åldern på någonting nuförtiden.”

Hon gick fram för att titta på den. »Det var här det där odjuret stack ut näsan», sade hon och sparkade till panelerna strax nedanför bilden. ”Vad är det här för ställe? Jag har sett det förut någonstans.”

— Det är en kyrka, eller

så var det i alla fall förr. S:t Clemens Dane hette den." Det fragment av rim, som mr Charrington hade lärt honom, kom åter in i hans huvud, och han tillade halvt nostalgiskt: »Apelsiner och citroner, säg klockorna i S:t Clemens!"

Till hans förvåning avslutade hon raden:

»Ni är skyldig mig tre farthings, säger klockorna i S:t Martins, »När vill ni betala mig?» säger klockorna i Old Bailey:

- Jag kommer inte ihåg hur det gick efter det. Men iallafall jag minns att det slutar, Här kommer ett stearinljus för att lysa upp dig till sängs, här kommer en helikopter för att hugga av ditt huvud!"

Det var som de två halvorna av ett kontratecken. Men det måste finnas en annan linje efter klockorna i Old Bailey. Kanske skulle den kunna grävas fram ur mr Charringtons minne, om han kände sig manad på lämpligt sätt.

"Vem har lärt dig det?" frågade han.

"Min farfar. Han brukade säga det till mig när jag var en liten flicka. Han förårgades när jag var åtta år - han försvann i alla fall. Jag undrar vad en citron var», tillade hon inkonsekvent. "Jag har sett apelsiner. De är en slags rund gul frukt

med ett tjockt skal."

"Jag kommer ihåg citroner", sa Winston. - De var ganska vanliga på femtiotalet. De var så sura att man blev arg bara av att känna lukten av dem."

"Jag slår vad om att den där bilden har buggar bakom sig", sa Julia. "Jag ska ta ner den och ge den en ordentlig rengöring någon dag. Jag antar att det snart var dags att vi ger oss av. Jag måste börja tvätta bort den här färgen. Vilket tråkigt! Jag ska ta bort läppstiftet från ditt ansikte efteråt."

Winston reste sig inte förrän efter några minuter. Det blev mörkare i rummet. Han vände sig mot ljuset och låg och stirrade in i papperspressen av glas. Det outtömligt intressanta var inte korallfragmentet utan själva glasets inre. Det fanns ett sådant djup i den, och ändå var den nästan genomskinlig som luft. Det var som om glasets yta hade varit en båge på himlen som omslöt en liten värld med en komplett atmosfär. Han hade en känsla av att han kunde komma in i den, och att han i själva verket befann sig inne i den, tillsammans med mahognysängen och grindbensbordet och klockan och stålgravyren och själva papperspressen. Bre-

vpresen var rummet han befann sig i, och korallen var Julias liv och hans eget, fixerat i en slags evighet i kristallens hjärta.

V

Syme var försvunnen. En morgon kom och han var borta från arbetet. Några tanklösa personer kommenterade hans frånvaro. Nästa dag var det ingen som nämnde honom. På den tredje dagen gick Winston in i vestibulen på arkivavdelningen för att titta på anslagstavlan. En av notiserna innehöll en tryckt lista över medlemmarna i schackkommittén, av vilka Syme hade varit en. Det såg nästan exakt ut som det hade sett ut förut - ingenting var överstruket - men det var ett namn kortare. Det räckte. Syme hade upphört att existera; Han hade aldrig funnits.

Vädret var stekhet. I det labyrintiska ministeriet höll de fönsterlösa, luftkonditionerade rummen sin normala temperatur, men utanför trottoarerna brändes ens fötter och stanken från tunnelbanan under rusningstid var en fasa. Förberedelserna för Hatveckan var i full gång, och personalen på alla ministerier arbetade övertid. Processioner, möten, mili-

tärparader, föreläsningar, vaxuppvisningar, filmvisningar, TV-program måste alla organiseras; Läktare måste resas, utbildningar byggas, slogans myntas, sånger skrivs, rykten cirkulera, fotografier förfalskas. Julias avdelning på avdelningen för skönlitteratur hade tagits bort från produktionen av romaner och var i full färd med att ge ut en rad grymhetsbroschyrer. Vid sidan av sitt vanliga arbete tillbringade Winston långa perioder varje dag med att gå igenom arkiven i Times och ändra och försköna nyheter som skulle citeras i tal. Sent på kvällen, när skaror av stökiga proletärer strövade omkring på gatorna, hade staden en egendomligt febril atmosfär. Raketbombarna slog ner oftare än någonsin, och ibland hördes enorma explosioner på långt håll som ingen kunde förklara och som det gick vilda rykten om.

Den nya melodin som skulle bli ledmotivet till Hate Week ("Hate Song", hette den) hade redan komponerats och spelades in i all oändlighet på TV-skärmarna. Den hade en vild, skällande rytm som inte precis kunde kallas musik, men som liknade slagen på en trumma. Det dånade ut av hundratals röster till

trampet av marscherande fötter och var skräckinjagande. Proletärerna hade fattat tycke för den, och på midnattsgatorna tävlade den med den fortfarande populära "Det var bara en hopplös fantasi". Parsons barn spelade den under alla timmar på dygnet, outhärdligt, på en kam och en bit toalettpapper. Winstons kvällar var fullare än någonsin. Grupper av frivilliga, organiserade av Parsons, förberedde gatorna för Hate Week, sydde banderoller, målade affischer, reste flaggstänger på taken och slängde farliga vajrar över gatan för att ta emot serpentiner. Parsons skröt om att enbart Victory Mansions skulle visa upp fyrahundra meter vimplar. Han var i sitt rätta element och glad som en lärka. Värmen och det manuella arbetet hade till och med gett honom en förevändning för att återgå till shorts och en öppen skjorta på kvällarna. Han var överallt på en gång, knuffade, drog, sågade, hamrade, improviserade, muntrade upp alla med kamratliga förmaningar och gav ifrån sig från varje veck av sin kropp vad som tycktes vara ett outhärdligt förråd av fänt luktvett.

En ny affisch hade plötsligt dykt upp över hela

London. Den hade ingen bildtext och föreställde helt enkelt den monstruösa figuren av en eurasisk soldat, tre eller fyra meter lång, som klev fram med uttryckslöst mongoliskt ansikte och enorma stövlar, en kulsprutepistol riktad från höften. Från vilken vinkel du än tittade på affischen tycktes pistolens mynning, förstörd av förkortningen, vara riktad rakt mot dig. Saken hade klistrats upp på varje tom yta på varje vägg och var till och med fler än porträtten av Storebror. Proletärerna, som normalt sett var apatiska inför kriget, piskades fast i en av sina periodiska patriotiska frenesier. Som för att harmonisera med den allmänna stämningen hade raketbombarna dödat ett större antal människor än vanligt. En av dem föll på en fullsatt biograf i Stepney och flera hundra offer begravdes bland ruinerna. Hela grannskapets befolkning slöt upp för en lång, släpande begravning som pågick i timmar och i själva verket var ett indignationsmöte. En annan bomb föll ner på en bit ödemark som användes som lekplats, och flera dussin barn sprängdes i bitar. Det förekom ytterligare ilska demonstrationer, Goldstein brändes på bål, hundratals kopior

av affischen av den eurasiske soldaten revs ner och lades till lågorna, och ett antal butiker plundrades i tumultet; Sedan spreds ett rykte om att spioner styrde raketbomberna med hjälp av trådlösa vågor, och ett gammalt par som misstänktes vara av utländsk härkomst fick sitt hus tänt på och dog av kvävning.

När de kommo dit, i rummet ovanför mr Charringtons bod, lågo Julia och Winston sida vid sida på en avklädd säng under det öppna fönstret, nakna för svalkans skull. Råttan hade aldrig kommit tillbaka, men insekterna hade förökat sig ohyggligt i hetan. Det verkade inte spela någon roll. Smutsigt eller rent, rummet var paradiset. Så snart de anlände strödde de allt med peppar som de köpt på svarta marknaden, slet av sig kläderna och älskade med svettiga kroppar, sedan somnade de och vaknade för att upptäcka att insekterna hade samlat sig och samlade sig för motattack.

Fyra, fem, sex – sju gånger träffades de under juni månad. Winston hade slutat med sin vana att dricka gin när som helst. Han verkade ha tappat behovet av det. Han hade blivit fetare, hans åderbräck hade lagt sig och det fanns bara

en brun fläck på huden ovanför vristen, hans hostattacker tidigt på morgonen hade upphört. Livsprocessen hade upphört att vara outhärdlig, han hade inte längre någon impuls att göra grimaser framför tv-skärmen eller skrika förbannelser så högt han kunde. Nu när de hade ett säkert gömställe, nästan ett hem, verkade det inte ens vara en svårighet att de bara kunde träffas sällan och för ett par timmar i sträck. Det viktiga var att rummet ovanför skrotaffären skulle finnas. Att veta att den fanns där, oantastlig, var nästan det samma som att vara i den. Rummet var en värld, en ficka från det förflutna där utdöda djur kunde gå. Mr Charrington, trodde Winston, var ett annat utdött djur. Han brukade stanna för att tala med mr Charrington några minuter, då han var på väg uppför trappan. Den gamle mannen tycktes sällan eller aldrig gå utomhus, och å andra sidan hade han nästan inga kunder. Han förde en spöklik tillvaro mellan den lilla, mörka butiken och ett ännu mindre kök där han lagade sin mat och som bland annat innehöll en otroligt gammal grammofoon med ett enormt horn. Han verkade glad över att

få prata. När han vandrade omkring bland sina värdelösa varor, med sin långa näsa och sina tjocka glasögon och sina böjda axlar i sammetskavajen, hade han alltid en vag känsla av att vara en samlare snarare än en handelsman. Med ett slags bleknad entusiasm fingrade han på den ena eller andra skräpbiten – en porslinspropp, det målade locket på en trasig snusdosa, en pinchbeckmedaljong som innehöll en slinga av något sedan länge dött spädbarnshår – utan att be Winston köpa den, bara att han skulle beundra den. Att prata med honom var som att lyssna till klingandet från en sliten speldosa. Han hade dragit fram ur minnets vrår ännu några fragment av bortglömda rim. Det var en om tjugufyra koltrastar, en annan om en ko med ett skrynkligt horn och en annan om den stackars rödhakens död. "Det slog mig bara att du kanske var intresserad", brukade han säga med ett föraktfullt litet skratt varje gång han tog fram ett nytt fragment. Men han kunde aldrig erinra sig mer än några få rader av ett och samma rim.

Båda visste – på sätt och vis var det aldrig ur deras sinnen – att det som nu hände inte skulle kunna

vara länge. Det fanns stunder då den förestående döden tycktes lika påtaglig som sängen de låg på, och de klamrade sig fast vid varandra med ett slags förtvivlad sensualitet, som en fördömd själ som griper efter sin sista munsbitt av njutning när klockan är inom fem minuter från att slå. Men det fanns också tillfällen då de hade en illusion inte bara av säkerhet utan också av varaktighet. Så länge de verkligen befann sig i det här rummet, kände de båda, att inget ont kunde drabba dem. Att ta sig dit var svårt och farligt, men rummet i sig var en fristad. Det var som när Winston hade stirrat in i hjärtat av brevpresen, med en känsla av att det skulle vara möjligt att komma in i den där glasartade världen, och att när han väl var inne i den kunde tiden hejdas. Ofta hängav de sig åt dagdrömmar om att fly. Deras tur skulle vara för evigt, och de skulle fortsätta sina intriger, precis på detta sätt, under återstoden av sina naturliga liv. Eller så skulle Katharine dö, och genom subtila manövrer skulle Winston och Julia lyckas gifta sig. Eller så skulle de begå självmord tillsammans. Eller så skulle de försvinna, förändra sig själva till oigenkännlighet,

lära sig tala med proletär accent, få jobb på en fabrik och leva sina liv obemärkta på en bakgata. Det var bara nonsens, det visste de båda. I verkligheten fanns det ingen utväg. Inte ens den enda plan som var genomförbar, självmord, hade de för avsikt att genomföra. Att klamra sig fast från dag till dag och från vecka till vecka och spinna ut en present som inte hade någon framtid, verkade vara en oövervinnelig instinkt, precis som ens lungor alltid kommer att dra nästa andetag så länge det finns luft tillgänglig.

Ibland talade de också om att engagera sig i aktivt uppror mot partiet, men utan att ha en aning om hur de skulle ta det första steget. Även om det fantastiska Brödraskapet var en realitet, kvarstod fortfarande svårigheten att hitta sin väg in i det. Han berättade för henne om den underliga förtrolighet som existerade, eller tycktes existera, mellan honom och O'Brien, och om den impuls han ibland kände att helt enkelt gå in i O'Briens närvaro, tillkännage att han var partiets fiende och be om hans hjälp. Egendomligt nog föreföll detta henne inte som en hopplöst förhastad sak att göra. Hon var van vid att döma människor ef-

ter deras ansikten, och det föll sig naturligt för henne, att Winston skulle tro att O'Brien var pålitlig på grund av en enda blick från klar himmel. Dessutom tog hon för givet att alla, eller nästan alla, i hemlighet hatade partiet och skulle bryta mot reglerna om han ansåg det säkert att göra det. Men hon vägrade tro att det fanns eller kunde finnas en utbredd, organiserad opposition. Historierna om Goldstein och hans underjordiska armé, sa hon, var helt enkelt en massa struntprat som partiet hade hittat på för sina egna syften och som man måste låtsas tro på. Oräkneliga gånger, på partimöten och spontana demonstrationer, hade hon skrikit så högt hon kunde för att avrätta människor vars namn hon aldrig hade hört och vars påstådda brott hon inte hade den blekaste tro på. När offentliga rättegångar ägde rum hade hon intagit sin plats i ungdomsförbundets avdelningar, som omringade domstolarna från morgon till kväll och då skanderade: "Död åt förrädarna!" Under "Två minuter hat" överträffade hon alltid alla andra i att skrika förolämpningar mot Goldstein. Ändå hade hon bara en vag aning om vem Goldstein var och vilka

doktriner han antogs representera. Hon hade vuxit upp efter revolutionen och var för ung för att minnas de ideologiska striderna på femtio- och sextiotalen. Något sådant som en självständig politisk rörelse låg utanför hennes föreställningsförmåga; Och i vilket fall som helst var partiet oövervinnerligt. Den skulle alltid finnas, och den skulle alltid vara densamma. Man kunde bara göra uppror mot den genom hemlig olydnad eller på sin höjd genom isolerade våldshandlingar som att döda någon eller spränga något i luften.

På sätt och vis var hon mycket skarpare än Winston och mycket mindre mottaglig för partiets propaganda. En gång, när han i något sammanhang råkade nämna kriget mot Eurasien, skrämde hon honom genom att i förbigående säga, att enligt hennes åsikt ägde kriget inte rum. Raketbomberna som dagligen föll över London avfyrades förmodligen av Oceaniens regering själv, "bara för att hålla folk rädda". Detta var en idé som bokstavligen aldrig hade slagit honom. Hon väckte också ett slags avund hos honom genom att berätta för honom att hennes stora svårighet under de två mi-

nuterna av hat var att undvika att brista ut i skratt. Men hon ifrågasatte bara partiets läror när de på något sätt berörde hennes eget liv. Ofta var hon beredd att acceptera den officiella mytologin, helt enkelt för att skillnaden mellan sanning och lögn inte verkade viktig för henne. Hon trodde till exempel, efter att ha lärt sig det i skolan, att partiet hade uppfunnit flygplan. (Under sin egen skoltid, mindes Winston, i slutet av femtiotalet, var det bara helikoptern som partiet påstod sig ha uppfunnit; ett dussin år senare, när Julia gick i skolan, gjorde det redan anspråk på flygplanet; en generation till, och det skulle göra anspråk på ångmaskinen.) Och när han berättade för henne att flygplan hade funnits innan han föddes, och långt före revolutionen, slog det henne som helt ointressant. När allt kommer omkring, vad spelade det för roll vem som hade uppfunnit flygplanen? Det var ännu mer av en chock för honom, när han av någon tillfällighet fick reda på att hon inte mindes att Oceanien för fyra år sedan hade varit i krig med Ostasien och i fred med Eurasien. Det var sant att hon betraktade hela kriget som en bluff; Men tydligen

hade hon inte ens märkt att fiendens namn hade ändrats. "Jag trodde att vi alltid hade varit i krig med Eurasien", sa hon svävande. Det skrämde honom lite. Flygplanen uppfanns långt innan hon föddes, men övergången i kriget hade skett för bara fyra år sedan, långt efter att hon blivit vuxen. Han grälade med henne om det i kanske en kvart. Till slut lyckades han tvinga henne tillbaka till minnet, tills hon dunkelt mindes att det en gång i tiden var Östasien och inte Eurasien som hade varit fienden. Men frågan tyckte hon fortfarande var oviktig. "Vem bryr sig?" sa hon otåligt. "Det är alltid det ena blodiga kriget efter det andra, och man vet att nyheterna är lögner i alla fall."

Ibland talade han med henne om arkivavdelningen och de oförskämda förfalskningar som han begick där. Sådant tycktes inte skrämma henne. Hon kände inte avgrunden öppna sig under sina fötter vid tanken på att lögner skulle bli sanningar. Han berättade för henne historien om Jones, Aaronson och Rutherford och den betydelsefulla papperslappen, som han en gång hade hållit mellan fingrarna. Det gjorde inte något större in-

tryck på henne. Till en början förstod hon inte poängen med berättelsen.

»Voro de dina vänner?» sade hon.

- Nej, jag kände dem aldrig. De var medlemmar i det inre partiet. Dessutom var de mycket äldre män än jag. De tillhörde den gamla tiden, före revolutionen. Jag kände knappt igen dem med blotta ögat.”

”Vad fanns det då att oroa sig för? Folk dödas hela tiden, eller hur?”

Han försökte få henne att förstå. - Det här var ett undantagsfall. Det var inte bara en fråga om att någon skulle dödas. Inser du att det förflutna, från och med igår, faktiskt har avskaffats? Om den överlever någonstans så är det i några få fasta föremål utan några ord kopplade till dem, som den där glasklumpen där. Redan nu vet vi nästan bokstavligen ingenting om revolutionen och åren före revolutionen. Varje dokument har förstörts eller förfalskats, varje bok har skrivits om, varje bild har målats om, varje staty och gata och byggnad har döpts om, varje datum har ändrats. Och den processen fortsätter dag för dag och minut för minut. Historien har stannat upp. Ingenting existerar utom ett ändlöst nu, i vilket partiet alltid har

rätt. Jag vet naturligtvis att det förflutna är förfalskat, men det skulle aldrig vara möjligt för mig att bevisa det, inte ens om jag själv gjorde förfalskningen. När saken är klar finns det aldrig några bevis kvar. Det enda beviset finns i mitt eget sinne, och jag vet inte med säkerhet att någon annan människa delar mina minnen. Bara vid ett enda tillfälle i hela mitt liv hade jag faktiskt konkreta bevis efter händelsen - flera år efter den.”

”Och vad hjälpte det?”

- Det var inte bra, för jag slängde det några minuter senare. Men om samma sak hände i dag skulle jag behålla den.”

”Det skulle jag inte!” sa Julia. ”Jag är ganska beredd att ta risker, men bara för något som är värt besväret, inte för bitar av gammal tidningspapper. Vad skulle du ha kunnat göra med den även om du hade behållit den?”

- Inte så mycket, kanske. Men det var bevis. Det kunde ha sått några tvivel här och där, förutsatt att jag hade vågat visa det för någon. Jag föreställer mig inte att vi kan förändra något under vår egen livstid. Men man kan föreställa sig små knutar av motstånd som uppstår här och där - små grupper av människor som

sluter sig samman och som gradvis växer och till och med lämnar efter sig några uppteckningar, så att nästa generation kan fortsätta där vi slutar.”

”Jag är inte intresserad av nästa generation, kära du. Jag är intresserad av oss.”

”Du är bara en rebell från midjan och nedåt”, sa han till henne.

Hon tyckte detta var briljant kvickt och slog armarna om honom i förtjusning.

För partidoktrinsens förgreningar hade hon inte det ringaste intresse. Närhelst han började tala om Ingsocs principer, dubbel-tänkande, det förflutnas föränderlighet och förnekandet av den objektiva verkligheten, och att använda nyspråkliga ord, blev hon uttråkad och förvirrad och sade att hon aldrig brydde sig om något sådant. Man visste att det var struntprat, så varför låta sig oroas av det? Hon visste när hon skulle heja och när hon skulle bua, och det var allt som behövdes. Om han envisades med att tala om sådana ämnen, hade hon den oroväckande vanan att somna. Hon var en av de där människorna som kan somna när som helst och i vilken position som helst. När han talade med henne insåg han hur lätt det var att ge sken av

ortodoxi samtidigt som han inte hade någon som helst förståelse för vad ortodoxi betydde. På sätt och vis har partiets världsåskådning mest framgångsrikt tvingat sig på människor som är oförmögna att förstå den. De kunde fås att acceptera de mest flagranta kränkningar av verkligheten, eftersom de aldrig helt förstod vidden av vad som krävdes av dem, och inte var tillräckligt intresserade av offentliga händelser för att lägga märke till vad som hände. I brist på förståelse förblev de vid sina sinnens fulla bruk. De svalde helt enkelt allting, och vad de svalde gjorde dem ingen skada, eftersom det inte lämnade några rester efter sig, precis som ett sädeskorn passerar osmält genom en fågels kropp.

VI ANSER att

Äntligen hade det hänt. Det väntade beskedet hade kommit. I hela sitt liv, tycktes det honom, hade han väntat på att detta skulle hända.

Han gick genom den långa korridoren på ministeriet, och han var nästan framme vid den plats där Julia hade stuckit lappen i hans hand när han blev medveten om att någon som var större än han själv

gick precis bakom honom. Personen, vem det nu var, hostade lite, tydligen som ett förspel till att tala. Winston stannade tvärt och vände sig om. Det var O'Brien.

Till slut stod de ansikte mot ansikte, och det tycktes som om hans enda impuls var att springa sin väg. Hans hjärta slog våldsamma volter. Han skulle inte ha kunnat tala. O'Brien hade emellertid fortsatt framåt i samma rörelse och för ett ögonblick lagt en vänlig hand på Winstons arm, så att de båda gick sida vid sida. Han började tala med den säregna allvarliga artighet som skilde honom från majoriteten av medlemmarna i det inre partiet.

”Jag hade hoppats på att få tillfälle att prata med dig”, sa han. ”Jag läste en av dina nyspråksartiklar i Times häromdagen. Du är vetenskapligt intresserad av nyspråk, tror jag?”

Winston hade återfått en del av sin självbehärs-kning. ”Knappast vetenskapligt”, sa han. ”Jag är bara en amatör. Det är inte mitt ämne. Jag har aldrig haft något att göra med själva uppbyggnaden av språket.

»Men du skriver det mycket elegant», sade O'Brien. – Det är inte bara min egen

åsikt. Jag pratade nyligen med en vän till dig som verkligen är en expert. Hans namn har för ögonblicket glidit mig ur minnet.”

Åter rörde sig Winstons hjärta smärtsamt. Det var otänkbart att detta var något annat än en hänvisning till Syme. Men Syme var inte bara död, han var avskaffad, en omänniska. Varje identifierbar hänvisning till honom skulle ha varit livsfarlig. O'Briens anmärkning måste uppenbarligen ha varit avsedd som en signal, ett kodord. Genom att dela med sig av ett litet tankebrott hade han gjort dem båda till medbrottslingar. De hade fortsatt att långsamt promenera genom korridoren, men nu stannade O'Brien. Med den nyfikna, avväpnande vänlighet som han alltid lyckades lägga in i gesten, satte han tillbaka glasögonen på näsan. Sedan fortsatte han:

”Vad jag egentligen hade tänkt säga var att jag i din artikel noterade att du hade använt två ord som har blivit föråldrade. Men det är först på senare tid som de har blivit det. Har du sett den tionde upplagan av nyspråkslexikonet?”

”Nej”, sa Winston. – Jag trodde inte att den hade kommit ut än. Vi använder fortfarande den nionde på upppteckningsavdelnin-

gen.”

”Den tionde upplagan kommer inte att utkomma förrän om några månader, tror jag. Men några förhandsexemplar har skickats ut. Jag har en själv. Det kanske intresserar dig att titta på den?”

»I allra högsta grad», sade Winston, som genast såg vart det ledde.

”En del av de nya utvecklingarna är mycket geniala. Minskningen av antalet verb – det är det som kommer att tilltala dig, tror jag. Låt mig se, ska jag skicka en budbärare till dig med ordboken? Men jag är rädd att jag alltid glömmer allt sådant. Kanske kan du hämta den i min lägenhet någon gång som passar dig? Vänta. Låt mig ge dig min adress.”

De stod framför en tv-skärm. Något frånvarande kände O’Brien på två av sina fickor och tog sedan fram en liten läderklädd anteckningsbok och en bläckpenna i guld. Omedelbart under teleskärmen, i en sådan position att alla som tittade i andra änden av instrumentet kunde läsa vad han skrev, klottrade han ner en adress, rev ut sidan och räckte den till Winston.

”Jag brukar vara hemma på kvällarna”, säger han. ”Om inte, skall min tjänare

ge dig ordboken.”

Han var borta och lämnade Winston med papperslappen i handen, som den här gången inte fanns någon anledning att dölja. Icke desto mindre memorerade han noggrant vad som stod på det, och några timmar senare lade han det i minneshålet tillsammans med en massa andra papper.

De hade pratat med varandra i högst ett par minuter. Det fanns bara en mening som episoden möjligen kunde ha. Det hade konstruerats som ett sätt att låta Winston få veta O’Briens adress. Detta var nödvändigt, eftersom det aldrig var möjligt att upptäcka var någon bodde, utan direkta förfrågningar. Det fanns inga kataloger av något slag. ”Om du någonsin vill träffa mig, så är det här jag kan hittas”, var vad O’Brien hade sagt till honom. Kanske skulle det till och med finnas ett meddelande gömt någonstans i ordboken. Men en sak var i alla fall säker. Konspirationen som han hade drömt om existerade och han hade nått dess ytterkanter.

Han visste, att han förr eller senare skulle lyda O’Briens uppmaning. Kanske i morgon, kanske efter en lång försening – han var inte säker. Det som

hände var bara utarbetande av en process som hade påbörjats för flera år sedan. Det första steget hade varit en hemlig, ofrivillig tanke; Den andra hade varit öppnandet av dagboken. Han hade gått från tanke till ord och nu från ord till handling. Det sista steget var något som skulle hända i Kärleksministeriet. Han hade accepterat det. Slutet var inneslutet i begynnelsen. Men det var skrämmande; Eller rättare sagt, det var som en försmak av döden, som att vara lite mindre levande. Till och med medan han talade till O’Brien, när ordens innebörd hade sjunkit in, hade en kylig, rysning tagit hans kropp i besittning. Han hade en känsla av att klivna ner i fukten i en grav, och det var inte mycket bättre eftersom han alltid hade vetat att graven fanns där och väntade på honom.

VII

Winston hade vaknat med ögonen fulla av tårar. Julia rullade sömnigt mot honom och mumlade något som kunde ha varit: ”Vad är det?”

»Jag drömde ...» började han och hejdade sig. Det var för komplext för att sättas i ord. Där fanns själva drömmen, och det fanns

ett minne som var förknip-
pat med den och som hade
simmat in i hans sinne un-
der de få sekunderna efter
att han vaknat.

Han lutade sig tillbaka
med slutna ögon, fortfa-
rande genomdränkt av
drömmens atmosfär. Det
var en stor, lysande dröm
i vilken hela hans liv tyc-
ktes sträcka ut sig framför
honom som ett landskap
en sommarkväll efter regn.
Allt hade utspelat sig in-
uti glasets brevpres, men
glasets yta var himlens ku-
pol, och inuti kupolen var
allting översvämmat av
ett klart mjukt ljus i vilket
man kunde se i oändliga
avstånd. Drömmen hade
också förståtts genom – ja,
i någon mening hade den
faktiskt bestått av – en
gest med armen som hans
mor hade gjort, och som
han hade gjort igen trettio
år senare av den judiska
kvinna som han hade sett
på nyhetsfilmen, när hon
försökte skydda den lille
pojken från kulorna, innan
helikoptrarna sprängde
dem båda i bitar.

“Vet du”, sa han, “att jag
ända tills nu trodde att jag
hade mördat min mor?”

“Varför mördade du hen-
ne?” sa Julia, nästan sovan-
de.

– Jag mördade henne inte.
Inte fysiskt.”

I drömmen hade han

kommit ihåg sin sista glimt
av sin mor, och inom nå-
gra ögonblick efter upp-
vaknandet hade hopen av
små händelser som omgav
den alla kommit tillbaka.
Det var ett minne som han
medvetet måste ha trängt
undan ur sitt medvetande
under många år. Han var
inte säker på datumet, men
han kunde inte ha varit
mindre än tio år gammal,
möjligen tolv, när det hän-
de.

Hans far hade försvunnit
en tid tidigare. Hur långt
tidigare kunde han inte
komma ihåg. Han mindes
bättre de obekväma och
obekväma omständighe-
terna vid den tiden: den
periodiska paniken över
flygräder och tillhyggelsen
på tunnelbanestationerna,
högarna av bråte överallt,
de obegripliga proklama-
tionerna som sattes upp i
gathörnen, ungdomsgän-
gen i skjortor i samma färg,
de enorma köerna utanför
bagerierna, den sporadiska
kulspruteelden i fjärran –
framför allt, det faktum att
det aldrig fanns tillräckligt
att äta. Han mindes de lån-
ga eftermiddagar han till-
bringat tillsammans med
andra pojkar i att rota runt
soptunnor och sophögar,
plocka ut revben av kål-
blad, potatisskal, ibland till
och med rester av gammal
brödskorpa från vilken de

omsorgsfullt skrapade bort
askan; Och även i väntan
på att lastbilar skulle pas-
sera, som körde över en
viss väg och var kända för
att frakta boskapsfoder,
och som, när de stötte över
de dåliga fläckarna på vä-
gen, ibland spillde ut några
bitar av oljekaka.

När hans far försvann vi-
sade hans mor ingen förvä-
ning eller någon våldsamt
sorg, men en plötslig förän-
dring kom över henne.
Hon verkade ha blivit helt
andefattig. Det var uppen-
bart till och med för Winst-
on att hon väntade på nå-
got som hon visste måste
hända. Hon gjorde allt som
behövdes – lagade mat,
tvättade, lagade, bädda-
de sängen, sopade golvet,
dammade spiselkranen –
alltid mycket långsamt och
med en egendomlig brist
på överflödigt rörelse, som
en konstnärns lekmanafi-
gur som rör sig av sig själv.
Hennes stora, välformade
kropp tycktes återfalla na-
turligt i stillhet. I timmar i
sträck kunde hon sitta näs-
tan orörlig på sängen och
amma hans unga syster, ett
litet, sjukligt, mycket tyst
barn på två eller tre år, med
ett ansikte som hade gjorts
likt smalhet. Då och då tog
hon Winston i sina armar
och tryckte honom mot
sig en lång stund utan att
säga något. Han var, trots

sin ungdomlighet och själviskhet, medveten om att detta på något sätt hängde samman med det aldrig omtalade som var på väg att hända.

Han mindes rummet där de bodde, ett mörkt, illaluktande rum som tycktes vara till hälften fyllt av en säng med en vit bänkskiva. Det fanns en gasring i stänkskärmen och en hylla där man förvarade mat, och på avsatsen utanför fanns ett brunt diskbänk av lergods, vanligt i flera rum. Han mindes sin mors statyliknande kropp som böjde sig över gasringen för att röra om i något i en kastrull. Framför allt mindes han sin ständiga hunger och de häftiga, smutsiga striderna vid måltiderna. Han frågade sin mor tjattigt, om och om igen, varför det inte fanns mer mat, han skrek och stormade åt henne (han mindes till och med tonerna i sin röst, som började brytas i förtid och ibland dånade på ett egendomligt sätt), eller så försökte han sig på en fnysande ton av patos i sina försök att få mer än sin andel. Hans mor var beredd att ge honom mer än hans andel. Hon tog för givet att han, "pojken", skulle få den största delen; Men hur mycket hon än gav honom, krävde han alltid mer. Vid

varje måltid bönföll hon honom att inte vara självisk och att komma ihåg att hans lillasyster var sjuk och också behövde mat, men det tjänade ingenting till. Han skrek av ilska när hon slutade sleva, han försökte vrida kastrullen och skeden ur händerna på henne, han tog bitar från sin systers tallrik. Han visste att han höll på att svälta ihjäl de andra två, men han kunde inte hjälpa det. Han kände till och med att han hade rätt att göra det. Den högljudda hungern i hans mage tycktes rättfärdiga honom. Mellan måltiderna, om hans mor inte stod på vakt, snattade han ständigt i det eländiga matförrådet på hyllan.

En dag utfärdades en chokladranson. Det hade inte varit något sådant problem på flera veckor eller månader. Han mindes mycket väl den dyrbara lilla chokladbiten. Det var en två-ounce platta (de pratade fortfarande om ounces på den tiden) mellan dem tre. Det var uppenbart att den borde delas i tre lika stora delar. Plötsligt, som om han lyssnade på någon annan, hörde Winston sig själv med hög dånande röst kräva att han skulle få hela stycket. Hans mamma sa åt honom att inte vara girig. Det var en lång, gnagande

diskussion som gick runt, runt, med skrik, gnäll, tårar, protester, köpslående. Hans lilla syster, som klamrade sig fast vid sin mor med båda händerna, precis som en apunge, satt och tittade över axeln på honom med stora, sorgsna ögon. Till slut bröt hans mamma bort tre fjärdedelar av chokladen och gav den till Winston, den andra fjärdedelen till hans syster. Den lilla flickan tog tag i den och betraktade den slött, kanske utan att veta vad det var. Winston stod och betraktade henne en stund. Med ett plötsligt språng hade han ryckt chokladbiten ur handen på sin syster och flydde mot dörren.

"Winston, Winston!" ropade hans mor efter honom. "Kom tillbaka! Ge din syster tillbaka hennes choklad!"

Han stannade, men kom inte tillbaka. Hans mors ängsliga blick var fäst på hans ansikte. Till och med nu tänkte hon på saken, han visste inte vad det var, det var på väg att hända. Hans syster, som var medveten om att hon hade blivit bestulen på något, hade uppgivit en svag klagan. Hans mor lade armen om barnet och tryckte dess ansikte mot sitt bröst. Något i gesten sa honom att hans syster var döende.

Han vände sig om och flydde nerför trappan, med chokladen klibbig i handen.

Han såg aldrig sin mor igen. När han hade slukat chokladen skämdes han en smula över sig själv och hängde omkring på gatorna i flera timmar, tills hungrern drev honom hem. När han kom tillbaka var hans mamma försvunnen. Detta höll redan på att bli normalt vid den tiden. Ingenting var borta från rummet utom hans mor och hans syster. De hade inte tagit med sig några kläder, inte ens hans mors överrock. Än i dag visste han inte med säkerhet att hans mor var död. Det var fullt möjligt att hon bara hade skickats till ett tvångsarbetsläger. Vad hans syster beträffar, kunde hon, liksom Winston själv, ha flyttats till en av kolonierna för hemlösa barn (Reclamation Centers, hette de) som hade vuxit upp som ett resultat av inbördeskriget; Eller så kunde hon ha skickats till arbetslägret tillsammans med sin mor, eller helt enkelt lämnats någonstans att dö.

Drömmen var ännu levande i hans sinne, i synnerhet den omslutande, skyddande gesten med armen, i vilken hela dess innebörd tycktes innehållas.

Hans tankar gick tillbaka till en annan dröm för två månader sedan. Precis som hans mor hade suttit på den sjaskiga vita sängen med barnet klängds fast vid henne, så hade hon suttit i det sjunkna skeppet, långt under honom och drunknat djupare för varje minut, men alltjämt sett upp på honom genom det mörknande vattnet.

Han berättade historien om sin mammas försvinnande för Julia. Utan att öppna ögonen rullade hon över och satte sig tillrätta i en bekvämare ställning.

»Jag tror, att du var ett djuriskt litet svin på den tiden», sade hon otydligt. "Alla barn är svin."

- Ja, det är det. Men den verkliga poängen med historien -"

Av hennes andning framgick det tydligt att hon var på väg att somna om. Han skulle ha velat fortsätta att prata om sin mamma. Han antog inte, efter vad han kunde minnas om henne, att hon hade varit en ovanlig kvinna, än mindre en intelligent sådan; Och ändå hade hon ägt ett slags ädelhet, ett slags renhet, helt enkelt därför att de normer hon lydte var privata. Hennes känslor var hennes egna och kunde inte ändras utifrån. Det skulle inte ha fallit henne

in att en handling som är ineffektiv därigenom blir meningslös. Om du älskade någon, älskade du honom, och när du inte hade något annat att ge, gav du honom fortfarande kärlek. När det sista av chokladen var borta hade hans mor tagit barnet i sina armar. Det tjänade ingenting till, det förändrade ingenting, det gav inte mer choklad, det avvärjde inte barnets död eller hennes egen; Men det föll sig naturligt för henne att göra det. Flyktingkvinnan i båten hade också täckt den lille pojken med sin arm, som inte var mer användbar mot kulorna än ett pappersark. Det förfärliga som partiet hade gjort var att övertyga er om att blotta impulser, blotta känslor, inte hade någon betydelse, samtidigt som de berövade er all makt över den materiella världen. När man en gång var i partiets grepp spelade det bokstavligen ingen roll vad man kände eller inte kände, vad man gjorde eller avstod från att göra. Vad som än hände så försvann du, och varken du eller dina handlingar hördes någonsin av igen. Ni lyftes rena ur historiens ström. Och ändå skulle detta inte ha verkat så viktigt för människorna för bara två generationer sedan, eftersom de inte försökte

ändra historien. De styrdes av privata lojaliteter som de inte ifrågasatte. Det som betydde något var individuella relationer, och en helt hjälplös gest, en omfamning, en tår, ett ord som talades till en döende man, kunde ha ett värde i sig. Det slog honom plötsligt att proletärerna hade förblivit i detta tillstånd. De var inte lojala mot ett parti eller ett land eller en idé, de var lojala mot varandra. För första gången i sitt liv föraktade han inte proletärerna eller tänkte på dem bara som en overksam kraft som en dag skulle vakna till liv och pånyttföda världen. Proletärerna hade förblivit mänskliga. De hade inte blivit förhårdade inuti. De hade hållit fast vid de primitiva emotionerna, som han själv var tvungen att lära sig på nytt genom medveten ansträngning. Och när han tänkte detta kom han ihåg, utan synbar relevans, hur han för några veckor sedan hade sett en avhuggen hand ligga på trottoaren och sparkat den i rännstenen som om den hade varit en kålstjälk.

“Proletärerna är människor”, sa han högt. “Vi är inte människor.”

“Varför inte?” sa Julia som hade vaknat igen.

Han funderade en liten

stund. »Har det någonsin fallit dig in», sade han, »att det bästa för oss vore att helt enkelt gå härifrån innan det är för sent och aldrig se varandra igen?»

“Ja, kära du, det har slagit mig flera gånger. Men jag tänker ändå inte göra det.”

“Vi har haft tur”, sa han, “men det kan inte vara mycket längre. Du är ung. Du ser normal och oskyldig ut. Om du håller dig borta från sådana som mig, kan du hålla dig vid liv i femtio år till.”

- Nej. Jag har tänkt ut allt. Det du gör, det ska jag göra. Och var inte för nedslagen. Jag är ganska bra på att hålla mig vid liv.

“Vi kanske är tillsammans i ett halvår till - ett år - det vet man inte. I slutet kommer vi säkert att vara ifrån varandra. Inser du hur totalt ensamma vi kommer att bli? När de väl får tag på oss kommer det inte att finnas något, bokstavligen ingenting, som någon av oss kan göra för den andra. Om jag erkänner kommer de att skjuta dig, och om jag vägrar att erkänna kommer de att skjuta dig likadant. Ingenting som jag kan göra eller säga, eller hindra mig själv från att säga, kommer att skjuta upp din död så mycket som fem minuter. Ingen av oss kommer ens att veta

om den andra lever eller är död. Vi kommer att vara helt utan makt av något slag. Det enda som betyder något är att vi inte sviker varandra, även om inte ens det kan göra den minsta skillnad.”

»Om du menar att bekänna», sade hon, »så skola vi göra det, det med rätta. Alla erkänner alltid. Du kan inte hjälpa det. De torterar dig.”

“Jag menar inte att erkänna. Bekännelse är inte det samma som svek. Vad du säger eller gör spelar ingen roll; Det är bara känslor som räknas. Om de kunde få mig att sluta älska dig - det skulle vara det verkliga sveket.”

Hon tänkte över saken. “Det kan de inte göra”, sa hon till slut. “Det är det enda de inte kan göra. De kan få dig att säga vad som helst - vad som helst - men de kan inte få dig att tro på det. De kan inte komma in i dig.”

“Nej”, sa han lite mer hoppfullt, “nej; Det är helt sant. De kan inte komma in i dig. Om du kan känna att det är mödan värt att förbli människa, även när det inte kan ha något som helst resultat, så har du besegrat dem.”

Han tänkte på teleskärmen med dess aldrig sovande öra. De kunde spio-

nera på dig natt och dag, men om du höll huvudet kallt kunde du fortfarande överlista dem. Trots all sin klokhet hade de aldrig bemästrat hemligheten med att ta reda på vad en annan människa tänkte. Kanske var det mindre sant när du faktiskt var i deras händer. Man visste inte vad som hände inne i Kärleksministeriet, men det var möjligt att gissa: tortyr, drag, känsliga instrument som registrerade dina nervösa reaktioner, gradvis nednötning av sömnlöshet och ensamhet och ihållande ifrågasättande. Fakta kunde i varje fall inte hållas dolda. De skulle kunna spåras upp genom undersökningar, de skulle kunna pressas ut ur er genom tortyr. Men om syftet inte var att hålla sig vid liv utan att förbli mänsklig, vad spelade det då för roll i slutändan? De kunde inte förändra dina känslor; För den delen kunde du inte ändra dem själv, även om du ville. De kunde i minsta detalj blottlägga allt som du hade gjort eller sagt eller tänkt; Men det inre hjärtat, vars verksamhet var hemlighetsfull till och med för dig själv, förblev ointagligt.

De hade gjort det, de hade gjort det äntligen!

Rummet de stod i var lån-gformat och mjukt upplyst. Teleskärmen dämpades till ett lågt sorl; Rikedom i den mörkblå mattan gav intrycket av att trampa på sammet. Längst bort i rummet satt O'Brien vid ett bord under en grönskuggad lampa, med en massa papper på vardera sidan om sig. Han hade inte brytt sig om att titta upp, när tjänaren visade in Julia och Winston.

Winstons hjärta bultade så hårt att han tvivlade på att han skulle kunna tala. De hade gjort det, de hade gjort det till slut, var allt han kunde tänka. Det hade varit en förhastad handling att komma hit över huvud taget, och ren dårskap att komma tillsammans; även om det var sant att de hade kommit på olika vägar och bara träffats på O'Briens tröskel. Men bara att gå in på en sådan plats krävde en ansträngning av nerverna. Det var endast vid mycket sällsynta tillfällen som man såg inne i det inre partiets boningslokaler, eller till och med trängde in i den fjärdedel av staden där de bodde. Hela atmosfären i det väldiga höguset, rikedom och rymligheten i allting, de obekanta dofterna av

god mat och god tobak, de tysta och otroligt snabba hissarna som gled upp och ner, de vita tjänstekläderna som skyndade fram och tillbaka - allt var skrämmande. Ehuru han hade en god förevändning för att komma hit, hemsöktes han vid varje steg av fruktan för att en svartklädd vakt plötsligt skulle dyka upp runt hörnet, kräva hans papper och beordra honom att gå ut. O'Briens tjänare hade emellertid släppt in dem båda utan invändningar. Han var en liten, mörkhårig man i vit jacka, med ett diamantformat, helt uttryckslöst ansikte som kunde ha varit en kines. Korridoren, som han förde dem nedför, var mjukt belagd med heltäckningsmatta, med gräddvita väggar och vita paneler, alltsammans utsökt rent. Det var också skrämmande. Winston kunde inte minnas att han någonsin sett en passage vars väggar inte var smutsiga av kontakt med människokroppar.

O'Brien hade en papper-slapp mellan fingrarna och tycktes studera den uppmärksamt. Hans tunga ansikte, som var böjt så att man kunde se näsans linje, såg både skräckinjagande och intelligent ut. I kanske tjugo sekunder satt han utan att röra sig. Sedan

drog han speakwrite mot sig och rappade fram ett meddelande på ministeriernas hybridjargong:

”Objekt ett komma, fem komma, sju, godkända, fullständiga, stopp, förslag, innehöll punkt sex, dubbelplus, löjlig, löjlig, gräns, brott, tänk, avbryta, sluta, byggmässigt, anteget, plus, uppskattningar, maskinomkostnader, stopp, slutmeddelande.”

Han reste sig betänksamt från sin stol och kom emot dem över den ljudlösa mattan. En smula av den officiella atmosfären tycktes ha försvunnit från honom i och med de nyspråkliga orden, men hans ansiktssuttryck var bisterare än vanligt, som om han inte var glad över att bli störd. Den skräck som Winston redan kände genomdrevs plötsligt av ett stråk av vanlig förlägenhet. Det föreföll honom fullt möjligt att han helt enkelt hade begått ett dumt misstag. För vilka bevis hade han egentligen för att O'Brien var någon slags politisk konspiratör? Ingenting annat än en blix i ögonen och en enda tvetydig anmärkning; Utöver det bara hans egna hemliga fantasier, grundade på en dröm. Han kunde inte ens falla tillbaka på förevändningen att han hade kommit för att

låna ordboken, för i så fall var Julias närvaro omöjlig att förklara. När O'Brien passerade TV-skärmen tycktes en tanke slå honom. Han stannade, vände sig åt sidan och tryckte på en strömbrytare på väggen. Det hördes ett skarpt knäpp. Rösten hade tystnat.

Julia gav ifrån sig ett litet ljud, ett slags pip av förvåning. Till och med mitt i sin panik blev Winston alltför förvånad för att kunna hålla tyst.

”Du kan stänga av den!” sa han.

”Ja”, sa O'Brien, ”vi kan stänga av den. Vi har det privilegiet.”

Han stod mitt emot dem nu. Hans solida gestalt tornade upp sig över dem båda, och uttrycket i hans ansikte var ännu otydligt. Han väntade, något strängt, på att Winston skulle tala, men om vad? Till och med nu var det fullt tänkbart att han helt enkelt var en upptagen man som irriterat undrade varför han hade blivit avbruten. Ingen talade. Efter att TV-skärmen hade tystnat kändes det dödyst i rummet. Sekunderna marscherade förbi, enorma. Med svårighet fortsatte Winston att hålla blicken fäst på O'Briens. Plötsligt sprack det bistra ansiktet upp i vad som kunde ha varit början till

ett leende. Med sin karakteristiska gest satte O'Brien tillbaka glasögonen på näsan.

”Ska jag säga det, eller ska du göra det?” sa han.

»Jag skall säga det», sade Winston genast. ”Den där grejen är verkligen avstängd?”

– Ja, allt är avstängt. Vi är ensamma.”

»Vi ha kommit hit därför att...»

Han gjorde en paus och insåg för första gången det vaga i sina egna motiv. Eftersom han i själva verket inte visste vilken typ av hjälp han väntade sig av O'Brien, var det inte lätt att säga varför han hade kommit hit. Han fortsatte, medveten om att det han sade måste låta både svagt och pretentiöst:

– Vi tror att det finns någon form av konspiration, någon form av hemlig organisation som arbetar mot partiet, och att man är inblandad i den. Vi vill vara med och jobba för det. Vi är fiender till partiet. Vi tror inte på Ingsocs principer. Vi är tankebrottslingar. Vi är också äktenskapsbrytare. Jag säger detta för att vi vill utlämna oss till er nåd. Om ni vill att vi ska anklaga oss själva på något annat sätt är vi redo.”

Han stannade och kastade en blick över axeln med

en känsla av att dörren hade öppnats. Mycket riktigt hade den lille gulkindade tjänaren kommit in utan att knacka. Winston såg att han bar på en bricka med en karaff och glas.

»Martin är en av oss», sade O'Brien likgiltigt. "Ta med dig drinkarna hit, Martin. Lägg dem på det runda bordet. Har vi tillräckligt med stolar? Då kan vi lika gärna sätta oss ner och prata i lugn och ro. Ta med dig en stol till dig själv, Martin. Det här är affärer. Du kan sluta vara en tjänare under de närmaste tio minuterna."

Den lille mannen satte sig ned, helt obesvärad, men ändå med en tjänarlik min, minen hos en betjänt som åtnjuter ett privilegium. Winston betraktade honom i ögonvrån. Det slog honom att mannens hela liv spelade en roll och att han kände det som farligt att släppa sin antagna personlighet ens för ett ögonblick. O'Brien tog karaffen i nacken och fyllde glaset med en mörkröd vätska. Den väckte hos Winston dunkla minnen av något som han för länge sedan sett på en vägg eller en skylt – en stor flaska bestående av elektriska lampor som tycktes röra sig upp och ner och hålla sitt innehåll i ett glas. Sett uppifrån såg det näs-

tan svart ut, men i karaffen glänste det som en rubin. Den hade en sur-söt doft. Han såg Julia ta upp sitt glas och sniffa på det med uppriktig nyfikenhet.

»Det kallas vin», sade O'Brien med ett svagt leende. "Du har säkert läst om det i böcker. Jag är rädd att det inte kommer så mycket av det till det yttre partiet." Hans ansikte blev åter högtidligt, och han höjde sitt glas: "Jag tycker det är passande att vi börjar med att dricka en hälsodryck. Till vår ledare: Till Emmanuel Goldstein."

Winston tog upp sitt glas med en viss iver. Vin var något han hade läst och drömt om. Liksom brevpresen av glas eller mr Charringtons halvt ihågkomna rim tillhörde den det försvunna, romantiska förflutna, den gamla tiden, som han tyckte om att kalla den i sina hemliga tankar. Av någon anledning hade han alltid tänkt på vin som något som har en intensivt söt smak, som björnbärssylt, och en omedelbar berusande effekt. Faktiskt, när han kom för att svälja det, var det klart en besvikelse. Sanningen var att efter år av gindrickande kunde han knappt känna smaken. Han ställde ner det tomma glaset.

"Finns det då en sådan

person som Goldstein?" sade han.

"Ja, det finns en sådan person, och han lever. Var vet jag inte."

Och konspirationen – organisationen? Är det verkligen? Det är inte bara ett påhitt av tankepolisen?"

– Nej, det är på riktigt. Brödrskapet, kallar vi det. Ni kommer aldrig att få veta mycket mer om Brödrskapet än att det existerar och att ni tillhör det. Jag återkommer till det strax." Han tittade på sitt armbandsur. Det är oklokt till och med för medlemmar av det Inre Partiet att stänga av TV-skärmen i mer än en halvtimme. Ni borde inte ha kommit hit tillsammans, och ni måste ge er av var för sig. Du, kamrat – »han böjde huvudet för Julia», »går först. Vi har ungefär tjugo minuter till vårt förfogande. Ni förstår säkert att jag måste börja med att ställa några frågor till er. Rent generellt, vad är ni beredd att göra?"

"Allt som vi är kapabla till", sa Winston.

O'Brien hade vänt sig en smula i stolen, så att han stod vänd mot Winston. Han ignorerade nästan Julia och verkade ta för givet att Winston kunde tala för henne. För ett ögonblick fladdrade ögonlocken ned över hans ögon. Han bör-

jade ställa sina frågor med låg, uttryckslös röst, som om detta var en rutin, ett slags katekes, vars flesta svar redan var kända för honom.

”Är ni beredda att ge era liv?”

”Ja.”

”Är du beredd att begå mord?”

”Ja.”

”Att begå sabotagehandlingar som kan leda till att hundratals oskyldiga människor dödas?”

”Ja.”

”Att förråda sitt land till främmande makter?”

”Ja.”

”Ni är beredd att fuska, förfälska, utpressa, korrumpa barns sinnen, dela ut vanebildande droger, uppmuntra prostitution, sprida könssjukdomar - att göra vad som helst som kan orsaka demoralisering och försvaga partiets makt?”

”Ja.”

”Om det till exempel på något sätt skulle tjäna våra intressen att kasta svavelsyra i ansiktet på ett barn - är du beredd att göra det?”

”Ja.”

”Är du beredd att förlora din identitet och leva resten av ditt liv som servitör eller hamnarbetare?”

”Ja.”

”Du är beredd att begå självmord, om och när vi

beordrar dig att göra det?”

”Ja.”

”Är ni beredda, ni två, att skiljas åt och aldrig ses igen?”

»Nej!» utbrast Julia.

Winston tyckte, att det dröjde länge, innan han svarade. För ett ögonblick tycktes han till och med ha berövats förmågan att tala. Hans tunga arbetade ljudlöst och bildade de inledande stavelserna först i det ena ordet, sedan i det andra, om och om igen. Innan han hade sagt det visste han inte vilket ord han skulle säga. ”Nej”, sa han till slut.

»Det var rätt av dig att tala om det för mig», sade O'Brien. ”Det är nödvändigt för oss att veta allt.”

Han vände sig mot Julia och tillade med en röst som var något mer uttrycksfull:

”Förstår du att även om han överlever, så kan det vara som en annan person? Vi kan bli tvungna att ge honom en ny identitet. Hans ansikte, hans rörelser, formen på hans händer, färgen på hans hår - till och med hans röst skulle vara annorlunda. Och du själv kan ha blivit en annan person. Våra kirurger kan förändra människor till oigenkännlighet. Ibland är det nödvändigt. Ibland amputerar vi till och med en kroppsdel.”

Winston kunde inte låta bli att kasta ännu en sidoblick på Martins mongoliska ansikte. Det fanns inga ärr som han kunde se. Julia hade blivit en smula blekare, så att hennes fräknar syntes, men hon såg djärvt på O'Brien. Hon mumlade något som tycktes vara instämmande.

”Bra. Då är det avgjort.”

Det stod en silverask med cigaretter på bordet. Med en något frånvarande min knuffade O'Brien dem mot de andra, tog själv en av dem, reste sig sedan och började långsamt gå fram och tillbaka, som om han kunde tänka sig bättre stående. Det var mycket goda cigaretter, mycket tjocka och välpackade, med en obekant silkeslen känsla i pappret. O'Brien tittade på sitt armbandsur igen.

”Det är bäst att du går tillbaka till ditt skafferi, Martin”, sa han. ”Jag sätter på om en kvart. Ta en ordentlig titt på dessa kamraters ansikten innan du går. Du kommer att se dem igen. Det är inte säkert att jag gör det.”

Precis som de hade gjort vid ytterdörren, flackade den lille mannens mörka ögon över deras ansikten. Det fanns inte ett spår av vänlighet i hans sätt. Han memorerade deras utseende, men han kände inget

intresse för dem, eller verkade inte känna något alls. Det slog Winston att ett syntetiskt ansikte kanske inte var kapabelt att ändra sitt uttryck. Utan att säga något eller göra någon som helst hälsning gick Martin ut och stängde dörren tyst efter sig. O'Brien vandrade fram och tillbaka med ena handen i fickan på sin svarta overall och den andra med cigaretten i handen.

“Du förstår”, sa han, “att du kommer att slåss i mörkret. Du kommer alltid att vara i mörkret. Du kommer att få order och du kommer att lyda dem, utan att veta varför. Senare kommer jag att sända dig en bok från vilken du kommer att lära dig den sanna naturen hos det samhälle vi lever i, och den strategi genom vilken vi ska förstöra det. När ni har läst boken kommer ni att vara fullvärdiga medlemmar av Brödraskapet. Men mellan de allmänna mål som vi kämpar för, och de omedelbara uppgifterna för stunden, kommer du aldrig att veta någonting. Jag säger er att Brödraskapet existerar, men jag kan inte säga om det uppgår till hundra medlemmar eller tio miljoner. Från din personliga kunskap kommer du aldrig att kunna säga att det ens är så många som ett dussin. Du kommer att

ha tre eller fyra kontakter, som kommer att förnyas då och då när de försvinner. Eftersom detta var din första kontakt kommer den att bevaras. När du får beställningar kommer de från mig. Om vi finner det nödvändigt att kommunicera med dig kommer det att vara genom Martin. När du till slut åker fast kommer du att erkänna. Det är oundvikligt. Men du kommer inte att ha mycket mycket att bekänna, förutom dina egna handlingar. Du kommer inte att kunna förråda mer än en handfull oviktiga personer. Förmodligen kommer du inte ens att förråda mig. Vid det laget kan jag vara död, eller så kommer jag att ha blivit en annan person, med ett annat ansikte.”

Han fortsatte att röra sig fram och tillbaka över den mjuka mattan. Trots den klumpiga kroppen fanns det en anmärkningsvärd grace i hans rörelser. Det kom till och med fram i gesten med vilken han stack en hand i fickan eller hanterade en cigarett. Han var mer stark än han gav ett intryck av tillförsikt och av en förståelse färgad av ironi. Hur uppriktig han än var, hade han ingenting av den målmedvetenhet som tillkommer en fanatiker. När han talade om mord,

själv mord, könssjukdomar, amputerade lemmar och förändrade ansikten, var det med en svag ton av persiflage. “Det är oundvikligt”, tycktes hans röst säga; “Detta är vad vi måste göra, orubbligt. Men det är inte vad vi kommer att göra när livet är värt att leva igen.” En våg av beundran, nästan av tillbedjan, vällde ut från Winston mot O'Brien. För ögonblicket hade han glömt Goldsteins skuggliga gestalt. När man såg på O'Briens kraftiga axlar och hans trubbiga ansikte, så fult och ändå så civiliserat, var det omöjligt att tro att han skulle kunna besegras. Det fanns inget knep som han inte klarade av, ingen fara som han inte kunde förutse. Till och med Julia verkade imponerad. Hon hade låtit cigaretten slockna och lyssnade uppmärksamt. O'Brien fortsatte:

“Ni har säkert hört rykten om Brödraskapets existens. Utan tvekan har du bildat dig en egen bild av det. Ni har förmodligen föreställt er en enorm undre värld av konspiratörer, som träffas i hemlighet i källare, klottrar meddelanden på vägar, känner igen varandra genom kodord eller genom speciella handrörelser. Något sådant existerar inte. Brödraskapets medlemmar har ingen möjlighet att kän-

na igen varandra, och det är omöjligt för en enskild medlem att vara medveten om identiteten hos mer än ett fåtal andra. Goldstein själv kunde, om han föll i händerna på tankepolisen, inte ge dem en fullständig lista över medlemmar, eller någon information som skulle leda dem till en fullständig lista. Någon sådan förteckning finns inte. Brödrskapet kan inte utplånas eftersom det inte är en organisation i vanlig mening. Ingenting håller den samman utom en idé som är oförstörbar. Du kommer aldrig att ha något som håller dig uppe förutom idén. Du kommer inte att få något kamratskap och ingen uppmuntran. När du till slut åker fast får du ingen hjälp. Vi hjälper aldrig våra medlemmar. På sin höjd, när det är absolut nödvändigt att någon tystas, kan vi ibland smuggla in ett rakblad i en fånges cell. Du måste vänja dig vid att leva utan resultat och utan hopp. Du kommer att arbeta ett tag, du kommer att åka fast, du kommer att bekänna, och sedan kommer du att dö. Det är de enda resultaten som du någonsin kommer att se. Det finns ingen möjlighet att någon märkbar förändring kommer att ske inom vår egen livstid. Vi är de

döda. Vårt enda sanna liv är i framtiden. Vi kommer att delta i den som nävar av stoft och benflisor. Men hur långt bort den framtiden kan vara vet man inte. Det kan vara tusen år. För närvarande är ingenting möjligt förutom att utvidga området för förnuft lite i taget. Vi kan inte agera kollektivt. Vi kan bara sprida vår kunskap utåt från individ till individ, generation efter generation. Inför Tankepolisen finns det ingen annan väg.”

Han stannade och tittade för tredje gången på sitt armbandsur.

”Det är snart dags för dig att gå, kamrat”, sade han till Julia. ”Vänta. Karaffen är fortfarande halvfull.”

Han fyllde glaset och höjde sitt eget glas vid skaffet.

»Vad skall det bli den här gången?» sade han, alltjämt med samma svaga antydning till ironi. ”Till tankepolisens förvirring? Till Stobrebrors död? Till mänskligheten? Mot framtiden?”

»Till det förflutna», sade Winston.

”Det förflutna är viktigare”, instämde O’Brien allvarligt. De tömde sina glas och en stund senare reste sig Julia för att gå. O’Brien tog en liten ask från toppen av ett skåp och räckte henne en platt vit tablett som han sa åt henne att lägga på

tungan. Det var viktigt, sa han, att inte gå ut och lukta vin: hissvärdarna var mycket observanta. Så snart dörren hade stängts bakom henne tycktes han glömma hennes existens. Han tog ytterligare ett eller två steg upp och ner och stannade sedan.

”Det finns detaljer som måste lösas”, sade han. ”Jag antar att du har ett gömställe av något slag?”

Winston berättade om rummet ovanför mr Charringtons butik.

”Det får duga för tillfället. Senare kommer vi att ordna något annat för dig. Det är viktigt att byta gömställe ofta. Under tiden skall jag sända dig ett exemplar av boken ...» Till och med O’Brien, märkte Winston, tycktes uttala orden som om de vore kursiverade — »Goldsteins bok, förstår ni, så snart som möjligt. Det kan dröja några dagar innan jag kan få tag på en. Det finns inte många, som ni kan föreställa er. Tankepolisen jagar dem och förstör dem nästan lika fort som vi kan producera dem. Det gör väldigt liten skillnad. Boken är oförstörbar. Om den sista kopian var borta skulle vi kunna återge den nästan ord för ord. Har du med dig en portfölj?” tillade han.

”Som regel, ja.”

”Hur är det?”

”Svart, väldigt sjaskigt. Med två remmar.”

»Svart, två remmar, mycket sjaskigt – bra. En dag inom en ganska snar framtid – jag kan inte ge något datum – kommer ett av meddelandena bland ditt morgonarbete att innehålla ett feltryckt ord, och du måste be om att få göra det igen. Dagen därpå går du till jobbet utan din portfölj. Någon gång under dagen, på gatan, kommer en man att röra dig på armen och säga: ”Jag tror att du har tappat din portfölj.” Den han ger dig kommer att innehålla en kopia av Goldsteins bok. Du kommer att returnera den inom fjorton dagar.”

De var tysta ett ögonblick.

»Det är ett par minuter, innan ni behöver gå», sade O'Brien. ”Vi kommer att mötas igen – om vi träffas igen –”

Winston såg upp på honom. »På den plats, där det icke finnes något mörker?» sade han tvekan.

O'Brien nickade utan att se förvånad ut. »På den plats, där det icke finnes något mörker», sade han, som om han hade känt igen hänsyftningen. ”Och under tiden, är det något som du vill säga innan du går? Något budskap? Har

du några frågor?”

tänkte Winston. Det verkade inte finnas någon ytterligare fråga som han ville ställa; Än mindre kände han någon impuls att uttala högrärande generaliseringar. I stället för något som stod i direkt samband med O'Brien eller Brödraskapet, kom han att tänka på ett slags sammansatt bild av det mörka sovrummet, där hans mor hade tillbringat sina sista dagar, och det lilla rummet ovanför mr Charringtons affär och papperspressen av glas och stålgravviren i dess rosenträram. Nästan på måfå sa han:

”Har du någonsin råkat höra en gammal ramsa som börjar med apelsiner och citroner, säg klockorna i S:t Clemens?”

O'Brien nickade igen. Med ett slags allvarlig artighet avslutade han strofen:

”Apelsiner och citroner, säger klockorna i S:t Clemens, du är skyldig mig tre farthings, säg klockorna i S:t Martins, när ska du betala mig? säger klockorna i Old Bailey, När jag blir rik, säger klockorna i Shore-ditch.”

»Du kunde den sista raden!» sade Winston.

– Ja, jag kunde den sista raden. Och nu är jag rädd att det är dags för dig att gå. Men vänta. Det är bäst

att du låter mig ge dig en av de här tableterna.”

När Winston reste sig upp sträckte O'Brien ut en hand. Hans kraftfulla grepp krossade benen i Winstons handflata. Winston tittade tillbaka vid dörren, men O'Brien tycktes redan vara i färd med att få honom ur tankarna. Han väntade med handen på strömbrytaren som styrde tv-skärmen. Bakom sig kunde Winston se skrivbordet med sin gröna lampa och speakwrite och trådkorgarna som var djupt lastade med papper. Incidenten lades ner. Inom trettio sekunder, gick det upp för honom, skulle O'Brien vara tillbaka i sitt avbrutna och viktiga arbete för partiet.

IX

Winston var geléaktig av trötthet. Gelatinös var det rätta ordet. Det hade dykt upp i hans huvud spontant. Hans kropp tycktes inte bara ha en geléaktig svaghet, utan också en genomskinlighet. Han kände att om han höll upp handen skulle han kunna se ljuset genom den. Allt blod och lymfa hade tömts ut ur honom genom ett enormt utsvävningsarbete, och kvar fanns bara en bräcklig struktur av nerver,

ben och hud. Alla förnimmelser tycktes vara förstörade. Overallen gnisslade i axlarna, trottoaren kittlade i fötterna, till och med när en hand öppnades och stängdes var det en ansträngning som fick det att knaka i lederna.

Han hade arbetat mer än nittio timmar på fem dagar. Det hade alla andra i ministeriet också gjort. Nu var allt över, och han hade bokstavligen ingenting att göra, inget partiarbete av något slag, förrän i morgon bitti. Han kunde tillbringa sex timmar i gömstället och ytterligare nio i sin egen säng. Långsamt, i mild eftermiddagssol, gick han uppför en sjaskig gata i riktning mot mr Charringtons affär, med ett öga öppet för patrullerna, men irrationellt övertygad om att det denna eftermiddag inte var någon fara för att någon skulle störa honom. Den tunga väskan som han bar på stötte mot hans knän vid varje steg och sände en stickande känsla upp och ner längs huden på hans ben. Inuti den låg boken, som han nu hade haft i sin ägo i sex dagar och ännu inte hade öppnat eller ens tittat i.

På den sjätte dagen i Hattveckan, efter processionerna, talen, ropen, sången, banderollerna, affischerna,

filmerna, vaxkabinetten, trummornas rullning och trumpeternas gnisslande, trampet av marscherande fötter, gnisslet av stridsvagnarnas larver, dånet från masserade flygplan, dånet av kanoner - efter sex dagar av detta, När den väldiga orgasmen skälvde till sin höjdpunkt och det allmänna hatet mot Eurasien hade kokat upp till ett sådant delirium, att om folkmassan hade kunnat få tag på de tvåtusen eurasiska krigsförbrytare, som skulle hängas offentligt på den sista rättegångsdagen, skulle de otvivelaktigt ha slitit dem i stycken - just i detta ögonblick hade det tillkännagivits att Oceanien trots allt inte var i krig med Eurasien. Oceanien låg i krig med Ostasien. Eurasien var en allierad.

Det fanns naturligtvis inget medgivande om att någon förändring hade ägt rum. Det blev bara känt, med yttersta plötslighet och överallt på en gång, att det var Östasien och inte Eurasien som var fienden. Winston deltog i en demonstration på ett av torgen i centrala London när det hände. Det var natt, och de vita ansiktena och de scharlakansröda fanorna lyste upp med otäcka strålkastare. Torget var fullpackat med flera tusen

människor, inklusive ett kvarter med cirka tusen skolbarn i spionuniformer. På en scharlakansröd plattform stod en talare från det inre partiet, en liten mager man med oproporcionerligt långa armar och en stor, skallig skalle över vilken några gängliga lockar hängde ut, och trakasserade folkmassan. En liten Rumpelstiltskin-figur, förvriden av hat, grep han tag i mikrofonens hals med ena handen medan den andra, enorm i änden av en benig arm, klöste hotfullt luften ovanför hans huvud. Hans röst, som gjordes metallisk av förstärkarna, dånade ut en ändlös katalog av grymheter, massakrer, deportationer, plundringar, våldtåker, tortyr av fångar, bombningar av civila, lögnaktig propaganda, orättfärdiga aggressioner, brutna avtal. Det var nästan omöjligt att lyssna på honom utan att först bli övertygad och sedan galen. Med jämna mellanrum kokade folkmassans raseri över och talarens röst dränktes av ett vilddjurslikt rytande som okontrollerat steg upp ur tusentals strupar. De vildaste skriken av alla kom från skolbarnen. Talet hade pågått i kanske tjugo minuter när en budbärare skyndade upp på podiet

och en papperslapp smög sig i talarens hand. Han rullade ut den och läste den utan att göra en paus i sitt tal. Ingenting förändrades i hans röst eller sätt eller i innehållet i vad han sade, men plötsligt var namnen olika. Utan att säga ett ord sköljde en våg av förståelse genom folkmassan. Oceanien var i krig med Östasien! I nästa ögonblick blev det en oerhörd uppsländelse. Banderollerna och affischerna som torget var dekorerat med var alla fel! Ganska hälften av dem hade fel ansikten på sig. Det var sabotage! Goldsteins agenter hade varit i farten! Det blev ett tumultartat mellanspel medan affischer slets ner från väggarna, banderoller slets i stycken och trampades ner under fötterna. Spionerna utförde ett ofatt i aktiviteter genom att klättra över hustaken och skära av serpentinerna som fladdrade från skorstenarna. Men inom två-tre minuter var allt över. Talaren, som alltjämt höll om mikrofonens hals, med axlarna framåtböjda och den fria handen klösande i luften, hade gått rakt på sak med sitt tal. En minut till, och åter de vilda vrålen av raseri bröt ut från folkmassan. Hatet fortsatte precis som tidigare, förutom att målet hade ändrats.

Det som imponerade på Winston när han såg tillbaka var att talaren faktiskt hade växlat från en rad till en annan mitt i en mening, inte bara utan en paus, utan utan att ens bryta syntaxen. Men just nu hade han annat att sysselsätta sig med. Det var i ett ögonblick av oordning, medan affischerna revs ner, som en man, vars ansikte han inte såg, knackade honom på axeln och sa: "Ursäkta mig, jag tror att du har tappat din portfölj." Han tog abstrakt emot den korta väskan, utan att säga något. Han visste att det skulle dröja flera dagar innan han fick möjlighet att titta in i den. I samma ögonblick som demonstrationen var över gick han direkt till Sanningsministeriet, trots att klockan nu var nästan tjugotre timmar. Hela ministeriets personal hade gjort likadant. De order som redan kom ut från TV-skärmarna, där de kallades till sina poster, var knappast nödvändiga.

Oceanien var i krig med Östasien: Oceanien hade alltid varit i krig med Östasien. En stor del av den politiska litteraturen från fem år var nu helt föråldrad. Rapporter och uppteckningar av alla slag, tidningar, böcker, broschyrer, filmer, ljudspår, fotografier - allt måste rättas till med

blixtens hastighet. Även om inga direktiv någonsin utfärdades, var det känt att departementscheferna avsåg att inom en vecka inte längre nämna kriget mot Eurasien eller alliansen med Östasien någonsans. Arbetet var överväldigande, särskilt som de processer som det innebar inte kunde kallas vid sina rätta namn. Alla på arkivavdelningen arbetade arton timmar under tjugofyra, med två tretimmars sömnryck. Madrasser togs upp ur källarna och kastades ut över hela korridorerna; Måltiderna bestod av smörgåsar och Victory Coffee som rullades runt på vagnar av skötare från matsalen. Varje gång Winston avbröt sig för att sova försökte han lämna skrivbordet tomt från arbetet, och varje gång han kröp bakåt, klibbig i ögonen och med värk, var det för att upptäcka att ännu en skur av papperscylindrar hade täckt skrivbordet som en snödriva, halvt begrävt speakwrite och runnit över på golvet. Så att det första jobbet alltid var att stapla dem i en tillräckligt nätt hög för att ge honom utrymme att arbeta. Det värsta av allt var att arbetet inte på något sätt var rent mekaniskt. Ofta räckte det med att bara byta ut ett

namn mot ett annat, men varje detaljerad redogörelse för händelserna krävde noggrannhet och fantasi. Till och med den geografiska kunskap som behövdes för att överföra kriget från en del av världen till en annan var betydande.

På den tredje dagen värkte hans ögon outhärdligt och hans glasögon behövde torkas av med några minuters mellanrum. Det var som att kämpa med någon förkrossande fysisk uppgift, något som man hade rätt att vägra och som man ändå var neurotiskt angelägen om att utföra. I den mån han hade tid att komma ihåg det, bekymrades han inte av det faktum att varje ord han mumlade in i talarstolen, varje streck med bläckpennan, var en avsiktlig lögn. Han var lika angelägen som alla andra på departementet om att förfalskningen skulle bli perfekt. På morgonen den sjätte dagen saktade cylindrarnas dribbling ner. Under så mycket som en halvtimme kom ingenting ut ur röret; Sedan en cylinder till, sedan ingenting. Överallt vid ungefär samma tid lättade arbetet. En djup och liksom hemlig suck gick genom avdelningen. Ett mäktigt dåd, som aldrig kunde nämnas, hade utförts. Det var nu omöjli-

gt för någon människa att med skriftliga bevis bevisa att kriget mot Eurasien någonsin hade ägt rum. Klockan 120 tillkännagavs det oväntat, att alla anställda i ministeriet voro lediga till i morgon bitti. Winston, som fortfarande bar på portföljen med boken, som hade legat mellan hans fötter medan han arbetade och under kroppen medan han sov, gick hem, rakade sig och höll på att somna i badkaret, trots att vattnet knappt var mer än ljummet.

Med ett slags vällustigt knarrande i lederna klättrade han uppför trappan ovanför mr Charringtons bod. Han var trött, men inte sömning längre. Han öppnade fönstret, tände den smutsiga lilla oljespisen och satte på en kastrull med vatten till kaffet. Julia skulle snart anlända; Under tiden var det boken. Han satte sig i den slampiga fåtöljen och knäppte upp remmarna på portföljen.

En tung svart volym, amatörmässigt inbunden, utan namn eller titel på omslaget. Trycket såg också något oregelbundet ut. Sidorna voro slitna i kanten och föllo lätt isär, som om boken hade passerat genom många händer. Inskriptionen på titelbladet

löd:

DEN OLIGARKISKA
KOLLEKTIVISMENS TEORI
OCH PRAKTIK

vid

Emmanuel Goldstein

[Winston började läsa.]

Kapitel 1.

OKUNNIGHET ÄR
STYRKA.

Under hela den nedtecknade tiden, och troligen sedan slutet av den neolitiska tidsåldern, har det funnits tre sorters människor i världen, de höga, de mellersta och de låga. De har delats in i hierarkin på många sätt, de har burit oräkneliga olika namn, och deras relativa antal, liksom deras inställning till varandra, har varierat från tidsålder till tidsålder. Men samhällets grundläggande struktur har aldrig förändrats. Även efter enorma omvälvningar och till synes oåterkalleliga förändringar har samma mönster alltid återuppstått, precis som ett gyroskop alltid kommer att återvända till jämvikt, hur långt det än drivs åt det ena eller andra hållet.

Dessa tre gruppers mål är helt oförenliga.

Winston slutade läsa, främst för att uppskatta det faktum att han läste, i lugn och ro. Han var ensam: ingen tv-skärm, inget öra vid nyckelhålet, ingen

nervös impuls att kasta en blick över axeln eller täcka över sidan med handen. Den ljuva sommarluften lekte mot hans kind. Från någonstans långt borta svävade de svaga ropen från barn; I själva rummet hördes inget annat ljud än insektsrösten från klockan. Han satte sig djupare ner i fåtöljen och lade upp fötterna på stänkskärmen. Det var salighet, det var evigheten. Plötsligt, som man ibland gör med en bok som man vet att man till slut kommer att läsa och läsa om varje ord, öppnade han den på ett annat ställe och befann sig i det tredje kapitlet. Han fortsatte att läsa:

Kapitel 3.

KRIG ÄR FRED.

Uppdelningen av världen i tre stora superstater var en händelse som kunde förutses och faktiskt kunde förutses före mitten av 1900-talet. I och med Rysslands införlivande av Europa och Förenta staternas införlivande av det brittiska imperiet, var två av de tre existerande makterna, Eurasien och Oceanien, redan i praktiken i existens. Den tredje, Östasien, framträdde som en distinkt enhet först efter ytterligare ett decennium av förvirrade strider. Gränserna mellan de tre superstaterna är på

vissa ställen godtyckliga, på andra ställen fluktuerar de beroende på krigslyckan, men i allmänhet följer de geografiska linjer. Eurasien omfattar hela den norra delen av den europeiska och asiatiska landmassan, från Portugal till Berings sund. Oceanien består av Amerika, de atlantiska öarna inklusive de brittiska öarna, Australasien och den södra delen av Afrika. Östasien, som är mindre än de andra och har en mindre bestämd västlig gräns, omfattar Kina och länderna söder om det, de japanska öarna och en stor men fluktuerande del av Manchuriet, Mongoliet och Tibet.

I en eller annan kombination är dessa tre superstater permanent i krig, och har varit så under de senaste 25 åren. Men kriget är inte längre den desperata, förintande kamp som det var under 1900-talets första decennier. Det är ett krig med begränsade mål mellan kombattanter som är oförmögna att förgöra varandra, som inte har någon materiell anledning att strida och som inte är splittrade av någon verklig ideologisk skillnad. Detta betyder inte att vare sig krigföringen eller den förhärskande inställningen till den har blivit mindre

blodtörstig eller mer ridderlig. Tvärtom är krigshysterin oavbruten och allmän i alla länder, och sådana handlingar som våldtåker, plundring, slakt av barn, reducering av hela befolkningar till slaveri och repressalier mot fångar, som till och med sträcker sig till kokning och levande begravning, betraktas som normala, och när de begås av den egna sidan och inte av fienden, förtjänstfull. Men i fysisk bemärkelse involverar krig ett mycket litet antal människor, mestadels högutbildade specialister, och orsakar jämförelsevis få förluster. Striderna, när de förekommer, äger rum vid de vaga gränser vars vistelseort genomsnittsmänniskan bara kan gissa sig till, eller runt de flytande fästningar som bevakar strategiska platser på farlederna. I civilisationens centra betyder krig inte mer än en kontinuerlig brist på konsumtionsvaror, och en och annan krasch av en raketbomb som kan orsaka några tiotals dödsfall. Kriget har i själva verket ändrat karaktär. Närmare bestämt har skälen till att krig förs förändrats i prioritetens ordning. Motiv som redan fanns i någon liten utsträckning i de stora krigen i början av 1900-talet har nu blivit förhärskande och

erkänns och följs medvetet.

För att förstå det nuvarande krigets natur - ty trots den omgruppering som sker med några års mellanrum är det alltid samma krig - måste man först och främst inse att det är omöjligt för det att vara avgörande. Ingen av de tre superstaterna kunde definitivt erövrats ens av de två andra i kombination. De är för jämnt matchade och deras naturliga försvar är för formidabelt. Eurasien skyddas av sina vidsträckta landområden, Oceanien av Atlantens och Stilla havets bredd, Östasien av invånarnas fruktsamhet och arbetsamhet. För det andra finns det inte längre, i materiell mening, något att bråka om. I och med upprättandet av självständiga ekonomier, där produktion och konsumtion är inriktade på varandra, har den kapploppning om marknader som var en huvudorsak till tidigare krig upphört, medan konkurrensen om råvaror inte längre är en fråga om liv och död. I vilket fall som helst är var och en av de tre superstaterna så vidsträckt att den kan få nästan allt material som den behöver inom sina egna gränser. I den mån kriget har ett direkt ekonomiskt syfte, är det ett krig om arbetskraft-

ten. Mellan superstaternas gränser, och som inte permanent är i besittning av någon av dem, ligger en grov fyrhörning med sina hörn i Tanger, Brazzaville, Darwin och Hongkong, som inom sig innehåller omkring en femtedel av jordens befolkning. Det är om besittningen av dessa tätbefolkade områden och om den norra istället, som de tre makterna ständigt kämpa. I praktiken finns det aldrig någon enskild makt som kontrollerar hela det omtvistade området. Delar av den byter ständigt ägare, och det är chansen att lägga beslag på det ena eller andra fragmentet genom ett plötsligt drag av förräderi som dikterar de ändlösa förändringarna i inriktningen.

Alla de omtvistade territorierna innehåller värdefulla mineraler, och några av dem ger viktiga vegetabiliska produkter som gummi, som det i kallare klimat är nödvändigt att syntetisera med jämförelsevis dyra metoder. Men framför allt innehåller de en bottenlös reserv av billig arbetskraft. Vilken makt som än kontrollerar Afrika vid ekvatorn, eller länderna i Mellanöstern, eller södra Indien, eller den indonesiska övärlden, gör sig också av med liken

av tiotals eller hundratals miljoner dåligt betalda och hårt arbetande kulier. Invånarna i dessa områden, som mer eller mindre öppet reducerats till slavar, går ständigt från erövrare till erövrare och förbrukas som lika mycket kol och olja i kapploppningen om att producera mer vapen, att erövra mer territorium, att kontrollera mer arbetskraft, att producera mer vapen, att erövra mer territorium. och så vidare i all oändlighet. Det bör noteras att striderna aldrig riktigt rör sig utanför utkanterna av de omtvistade områdena. Eurasiens gränser flyter fram och tillbaka mellan Kongosbäckenet och Medelhavets norra kust. öarna i Indiska oceanen och Stilla havet erövrats och återerövrats ständigt av Oceanien eller Ostasien; I Mongoliet är skiljelinjen mellan Eurasien och Ostasien aldrig stabil; runt polen gör alla tre makterna anspråk på enorma territorier som i själva verket till stor del är obebodda och utforskade; Men maktbalansen förblir alltid ungefär jämn, och det territorium som utgör hjärtat i varje superstat förblir alltid okränt. Dessutom är det arbete som utförs av de exploaterade folken runt ekvatorn i själva verket inte nödvändigt för världseko-

nomin. De tillför ingenting till världens rikedomar, eftersom allt de producerar används för krig, och syftet med att föra ett krig är alltid att vara i en bättre position för att föra ett nytt krig. Genom sitt arbete tillåter slavbefolkningen att tempot i den oavbrutna krigsföringen ökas. Men om de inte existerade, skulle världssamhällets struktur och den process genom vilken det upprätthåller sig själv inte vara väsentligt annorlunda.

Den moderna krigsföringens huvudmål (i enlighet med dubbeltänkandets principer är detta mål samtidigt erkänt och inte erkänt av det inre partiets styrande hjärnor) är att förbruka maskinens produkter utan att höja den allmänna levnadsstandarden. Ända sedan slutet av 1800-talet har problemet om vad man ska göra med överskottet av konsumtionsvaror legat latent i industrisamhället. För närvarande, när få människor ens har tillräckligt att äta, är detta problem uppenbarligen inte akut, och det skulle kanske inte ha blivit det, även om inga artificiella förstörelseprocesser hade varit i verksamhet. Världen av i dag är en kal, hungrig och förfallen plats jämfört med den värld som

existerade före 1914, och ännu mer om man jämför med den imaginära framtid som människorna på den tiden såg fram emot. I början av 1900-talet var visionen om ett framtida samhälle som var otroligt rikt, avslappnat, välordnat och effektivt - en glittrande antiseptisk värld av glas och stål och snövit betong - en del av medvetandet hos nästan varje läskunnig person. Vetenskap och teknik utvecklades i en oerhörd hastighet, och det föll sig naturligt att anta att de skulle fortsätta att utvecklas. Detta uteblev, dels på grund av den utarmning som orsakats av en lång rad krig och revolutioner, dels på grund av att vetenskapliga och tekniska framsteg var beroende av den empiriska tankevanan, som inte kunde överleva i ett strängt reglerat samhälle. Som helhet är världen mer primitiv idag än den var för femtio år sedan. Vissa efterblivna områden har gått framåt, och olika anordningar, som alltid på något sätt står i samband med krigsföring och polisspionage, har utvecklats, men experiment och uppfinningar har till stor del upphört, och atomkrigets härjningar på 1950-talet har aldrig helt reparerats. Ändå finns de

faror som är inneboende i maskinen fortfarande kvar. Från det ögonblick då maskinen först dök upp stod det klart för alla tänkande människor att behovet av mänskligt slit, och därför i stor utsträckning av mänsklig ojämlikhet, hade försvunnit. Om maskinen användes medvetet för detta ändamål skulle hunger, överarbete, smuts, analfabetism och sjukdomar kunna utrotas inom några få generationer. Och i själva verket höjde maskinen, utan att användas för något sådant ändamål, utan genom ett slags automatisk process - genom att producera rikedomar som det ibland var omöjligt att inte fördela - levnadsstandarden för genomsnittsmänniskan mycket kraftigt under en period av omkring femtio år i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet.

Men det stod också klart att en allsidig ökning av välståndet hotade att förstöra - ja, i någon mening var det förintandet - av ett hierarkiskt samhälle. I en värld där alla arbetade korta timmar, hade tillräckligt att äta, bodde i ett hus med badrum och kylskåp och hade en bil eller till och med ett flygplan, skulle den mest uppenbara och kanske den viktigaste formen av ojämlikhet redan ha för-

svunnit. Om den en gång blev allmän, skulle rikedomerna inte ge någon åtskillnad. Det var utan tvekan möjligt att föreställa sig ett samhälle där rikedomar, i betydelsen personliga ägodelar och lyx, skulle fördelas jämnt, medan makten förblev i händerna på en liten privilegierad kast. Men i praktiken kunde ett sådant samhälle inte länge förbli stabilt. Ty om fritid och trygghet kunde åtnjutas av alla på samma sätt, skulle den stora massan av människor, som normalt är förstelnade av fattigdom, bli läskunniga och lära sig att tänka själva. Och när de en gång hade gjort detta, skulle de förr eller senare inse att den privilegierade minoriteten inte hade någon funktion, och de skulle sopa bort den. I det långa loppet var ett hierarkiskt samhälle endast möjligt på grundval av fattigdom och okunnighet. Att återvända till det förflutna inom jordbruket, som vissa tänkare i början av 1900-talet drömde om att göra, var inte en framkomlig lösning. Den stod i konflikt med den tendens till mekanisering som hade blivit nästan instinktiv i nästan hela världen, och dessutom var varje land som förblev industriellt efterblivet hjälplöst i militär mening och

måste domineras, direkt eller indirekt, av sina mer avancerade rivaler.

Inte heller var det en tillfredsställande lösning att hålla massorna i fattigdom genom att begränsa produktionen av varor. Detta skedde i stor utsträckning under kapitalismens slutfas, ungefär mellan 1920 och 1940. Ekonomin i många länder tilläts stagnera, jorden togs ur bruk, kapitalutrustning utökades inte, stora delar av befolkningen hindrades från att arbeta och hölls halvt vid liv av den statliga välgörenheten. Men även detta medförde militär svaghet, och eftersom de umbäranden som den medförde var uppenbart onödiga, gjorde den motstånd oundvikligt. Problemet var hur man skulle hålla industrins hjul snurrande utan att öka den verkliga rikedomerna i världen. Varor måste produceras, men de får inte distribueras. Och i praktiken var det enda sättet att uppnå detta genom kontinuerlig krigföring.

Den väsentliga handlingen i krig är förstörelse, inte nödvändigtvis av människoliv, men av produkterna av mänskligt arbete. Krig är ett sätt att splittra i bitar, eller att hålla ut i stratosfären, eller sjunka i havets djup, material som

annars skulle kunna användas för att göra massorna alltför bekväma, och därmed, i det långa loppet, för intelligenta. Även om krigsvapnen i själva verket inte förstörs, är tillverkningen av dem fortfarande ett bekvämt sätt att förbruka arbetskraft utan att producera något som kan konsumeras. En flytande fästning, till exempel, har låst in den arbetskraft som skulle kunna bygga flera hundra lastfartyg. Till slut skrotas den som föråldrad, utan att ha medfört någon materiell nytta för någon, och med ytterligare enorma ansträngningar byggs en annan flytande fästning. I princip är krigsansträngningarna alltid så planerade att de äter upp det överskott som kan finnas efter att ha tillgodosett befolkningens grundläggande behov. I praktiken underskattas alltid befolkningens behov, vilket leder till att det råder kronisk brist på hälften av livets nödtröft. Men det ses som en fördel. Det är en medveten politik att hålla till och med de gynnade grupperna någonsans nära umbärandets rand, eftersom ett allmänt tillstånd av knapphet ökar betydelsen av små privilegier och därmed förstör skillnaden mellan en grupp och en annan. Med det

tidiga 1900-talets mått mätt lever till och med en medlem av det inre partiet ett strängt och mödosamt liv. Icke desto mindre gör de få lyxartiklar som han faktiskt åtnjuter - hans stora välutrustade lägenhet, den bättre strukturen på hans kläder, den bättre kvaliteten på hans mat och dryck och tobak, hans två eller tre tjänare, hans privata bil eller helikopter - att han befinner sig i en annan värld än en medlem av det yttre partiet, och medlemmarna i det yttre partiet har en liknande fördel i jämförelse med de nedsänkta massorna som vi kallar "proletärerna". Den sociala atmosfären är den i en belägrad stad, där innehavet av en bit hästkött gör skillnaden mellan rikedom och fattigdom. Och på samma gång gör medvetandet om att vara i krig, och därför i fara, att överlämnandet av all makt till en liten kast framstår som det naturliga, oundvikliga villkoret för överlevnad.

Det kommer att visa sig att kriget inte bara åstadkommer den nödvändiga förstörelsen, utan åstadkommer den på ett psykologiskt acceptabelt sätt. I princip skulle det vara helt enkelt att slösa bort världens merarbete genom att bygga tempel och

pyramider, genom att gräva hål och fylla igen dem, eller till och med genom att producera enorma mängder varor och sedan sätta eld på dem. Men detta skulle bara ge den ekonomiska och inte den emotionella grunden för ett hierarkiskt samhälle. Det handlar här inte om moralen hos massorna, vars inställning är oviktig så länge de ständigt hålls i arbete, utan om moralen i själva partiet. Även den ringaste partimedlem förväntas vara kompetent, flitig och t.o.m. intelligent inom snäva gränser, men det är också nödvändigt att han är en godtrogen och okunnig fanatiker, vars förhärskande stämningar är rädsla, hat, smicker och orgiastisk triumf. Med andra ord är det nödvändigt att han har den mentalitet som är lämplig för ett krigstillstånd. Det spelar ingen roll om kriget verkligen pågår, och eftersom ingen avgörande seger är möjlig, spelar det ingen roll om kriget går bra eller dåligt. Det enda som behövs är att det råder krigstillstånd. Den splittring av den intelligens, som partiet kräver av sina medlemmar och som lättare kan uppnås i en krigsatmosfär, är nu nästan allmän, men ju högre upp i graderna man kommer, desto mer utpräglad blir

den. Det är just i det Inre partiet som krigshysterin och hatet mot fienden är som starkast. I sin egenskap av administratör är det ofta nödvändigt för en medlem av det Inre Partiet att veta att den ena eller andra krigsnyheten är osann, och han kan ofta vara medveten om att hela kriget är falskt och antingen inte äger rum eller förs för andra syften än de tillkännagivna; Men sådan kunskap neutraliseras lätt genom dubbeltänkandets teknik. Under tiden vacklar ingen medlem av det inre partiet för ett ögonblick i sin mystiska övertygelse att kriget är verkligt, och att det är dömt att sluta segerrikt, med Oceanien som obestridd herre över hela världen.

Alla medlemmar i det Inre Partiet tror på denna kommande erövring som en trosartikel. Det måste uppnås antingen genom att gradvis erövra mer och mer territorium och på så sätt bygga upp en överväldigande övervikt av makt, eller genom upptäckten av något nytt och ovedersägligt vapen. Sökandet efter nya vapen fortsätter oavbrutet och är en av de mycket få kvarvarande aktiviteterna där den uppfinningsrika eller spekulativa typen av sinne kan få något utlopp. I Oceanien har

vetenskapen i dess gamla bemärkelse i dag nästan upphört att existera. På nyspråk finns det inget ord för "vetenskap". Den empiriska tankemetoden, på vilken alla vetenskapliga landvinningar i det förflutna grundades, står i motsättning till de mest grundläggande principerna i Ingsoc. Och även tekniska framsteg sker först när dess produkter på något sätt kan användas för att minska den mänskliga friheten. I alla nyttiga konster står världen antingen stilla eller går bakåt. Åkrarna odlas med hästplogar medan böckerna skrivs av maskiner. Men i frågor av avgörande betydelse – vilket i själva verket betyder krig och polisspionage – uppmuntras eller tolereras fortfarande det empiriska tillvägagångssättet. Partiets två mål är att erövra hela jordens yta och att en gång för alla utplåna möjligheten till självständigt tänkande. Det finns alltså två stora problem som partiet är angeläget om att lösa. Den ena är hur man mot sin vilja upptäcker vad en annan människa tänker, och den andra är hur man dödar flera hundra miljoner människor på några sekunder utan att först ha förvarnat. I den mån den vetenskapliga forskningen

fortfarande pågår är detta dess ämne. Dagens vetenskapsman är antingen en blandning av psykolog och inkvisitor, som med extraordinär noggrannhet studerar innebörden av ansiktsuttryck, gester och tonfall, och testar de sanningsskapande effekterna av droger, chockterapi, hypnos och fysisk tortyr; Eller så är han en kemist, fysiker eller biolog som bara sysslar med sådana grenar av sitt speciella ämne som är relevanta för att ta liv. I fredsministeriets väldiga laboratorier, och i de experimentstationer som ligger gömda i de brasilianska skogarna, eller i den australiska öknen, eller på förlorade öar i Antarktis, arbetar expertteamen outtröttligt. En del ägnar sig helt enkelt åt att planera logistiken för framtida krig; andra uppfinnar större och större raketbomber, allt kraftfullare sprängämnen och mer och mer ogenomtränglig pansarplåt; andra söker efter nya och dödligare gaser, eller efter lösliga gifter som kan produceras i sådana mängder att de förstör vegetationen på hela kontinenter, eller efter raser av sjukdomsbakterier som är immuna mot alla möjliga antikroppar; andra strävar efter att skapa ett fordon som ska borra sig

ner under marken som en ubåt under vattnet, eller ett flygplan som är lika oberoende av sin bas som ett segelfartyg; Andra utforskar ännu mer avlägsna möjligheter som att fokusera solens strålar genom linser som svävar tusentals kilometer bort i rymden, eller producera konstgjorda jordbävningar och flodvågor genom att utnyttja värmen i jordens centrum.

Men inget av dessa projekt kommer någonsin i närheten av att förverkligas, och ingen av de tre superstaterna får någonsin ett betydande försprång över de andra. Vad som är mer anmärkningsvärt är att alla tre makterna redan i atombomben har ett vapen som är mycket kraftfullare än något som deras nuvarande forskningar sannolikt kommer att upptäcka. Även om partiet, enligt sin vana, gör anspråk på uppfinningen för sig självt, dök atombomber upp för första gången så tidigt som på 1940-talet och användes för första gången i stor skala omkring tio år senare. Vid den tiden fölls några hundra bomber över industricentra, främst i europeiska Ryssland, Västeuropa och Nordamerika. Effekten blev att övertyga de härskande grupperna i alla länder om att några fler

atombomber skulle innebära slutet för det organiserade samhället, och därmed för deras egen makt. Därefter, trots att ingen formell överenskommelse någonsin gjordes eller antydde, fälldes inga fler bomber. Alla tre makterna fortsätter bara att tillverka atombomber och lagra dem inför det avgörande tillfälle som de alla tror kommer att komma förr eller senare. Och under tiden har krigskonsten stått nästan stilla i trettio eller fyrtio år. Helikoptrar används mer än de var förr, bombplan har till stor del ersatts av självgående projektiler, och det bräckliga rörliga slagskeppet har gett vika för den nästan osänkbara flytande fästningen; Men i övrigt har det inte skett någon större utveckling. Stridsvagnen, ubåten, torpeden, kulsprutan, till och med geväret och handgranaten är fortfarande i bruk. Och trots de ändlösa slakter som rapporterats i pressen och på TV-skärmarna, har de desperata striderna från tidigare krig, där hundratalsentals eller till och med miljoner män ofta dödades på några veckor, aldrig upprepats.

Ingen av de tre superstaterna försöker sig någonsin på någon manöver som innebär risk för allvarli-

gt nederlag. När en stor operation genomförs är det vanligtvis en överraskningsattack mot en allierad. Den strategi som alla tre makterna följer, eller låtsas för sig själva att de följer, är densamma. Planen är att genom en kombination av strider, köpsläende och vältajmade förräderier skaffa sig en ring av baser, som helt och hållet omger den ena eller den andra av de rivaliserande staterna, och sedan underteckna en vänskapspakt med denna rival och förbli på fredlig fot i så många år att misstankarna invaggas i sömn. Under denna tid kan raketter laddade med atombomber monteras på alla strategiska platser; Till slut kommer de alla att avfyras samtidigt, med effekter så förödande att vedergällning blir omöjliga. Det är då dags att underteckna en vänskapspakt med den återstående världsmakten, som en förberedelse för ett nytt anfall. Det är knappast nödvändigt att säga att denna plan bara är en dagdröm som är omöjlig att förverkliga. Dessutom förekommer aldrig några strider utom i de omtvistade områdena runt ekvatorn och polen; Ingen invasion av fiendens territorium genomförs någonsin. Detta förklarar det faktum att

gränserna mellan superstaterna på vissa platser är godtyckliga. Eurasien, till exempel, skulle lätt kunna erövra de brittiska öarna, som geografiskt är en del av Europa, eller å andra sidan skulle det vara möjligt för Oceanien att flytta sina gränser till Rhen eller till och med till Wisła. Men detta skulle bryta mot den från alla håll hållna principen om kulturell integritet, även om den aldrig formulerats. Om Oceanien skulle erövra de områden som en gång var kända som Frankrike och Tyskland, skulle det vara nödvändigt att antingen utrota invånarna, en uppgift av stor fysisk svårighet, eller att assimilera en befolkning på omkring hundra miljoner människor, som så långt den tekniska utvecklingen sträcker sig ungefär befinner sig på oceanisk nivå. Problemet är detsamma för alla tre superstaterna. Det är absolut nödvändigt för deras struktur att det inte förekommer någon kontakt med utlänningar, utom i begränsad omfattning med krigsfångar och färgade slavar. Till och med den officiella allierade för tillfället betraktas alltid med den mörkaste misstänksamhet. Bortsett från krigsfångar ser den genomsnittlige medborga-

ren i Oceanien aldrig upp ögonen för en medborgare i vare sig Eurasien eller Östasien, och han är förbjuden att lära sig främmande språk. Om han tilläts komma i kontakt med utlänningar skulle han upptäcka att de är varelser som liknar honom själv och att det mesta av vad han har fått höra om dem är lögner. Den förseglade värld han lever i skulle brytas sönder, och rädslan, hatet och självrättfärdigheten som hans moral är beroende av skulle kunna dunsta bort. Det är därför på alla sidor insett, att hur ofta Persien eller Egypten eller Java eller Ceylon än må byta ägare, så får de viktigaste gränserna aldrig överskridas med annat än bomber.

Häri ligger ett faktum som aldrig nämns högt, utan som underförstått förstås och genomförs, nämligen att livsbetingelserna i alla tre superstaterna i hög grad är desamma. I Oceanien kallas den förhärskande filosofin Ingsoc, i Eurasien kallas den nybolsjevism, och i Östasien kallas den med ett kinesiskt namn som vanligen översätts med Dödsdyrkan, men kanske bättre återges som Självet utplåning. Medborgaren i Oceanien får inte veta något om de två andra filoso-

fiernas lärosatser, men han får lära sig att avfärda dem som barbariska övergrepp på moral och sunt förnuft. I själva verket går det knappt att skilja de tre filosofierna åt, och de samhällssystem som de stöder går inte alls att urskilja. Överallt finns samma pyramidala struktur, samma dyrkan av en halvt gudomlig ledare, samma ekonomi som existerar av och för kontinuerlig krigföring. Därav följer att de tre superstaterna inte bara inte kan erövra varandra, utan att de inte skulle vinna någon fördel genom att göra det. Tvärtom, så länge de är i konflikt stötta de upp varandra som tre sädesknippen. Och som vanligt är de härskande grupperna i alla tre makterna samtidigt medvetna och omedvetna om vad de gör. Deras liv är vigda åt att erövra världen, men de vet också att det är nödvändigt att kriget fortsätter för evigt och utan seger. Det faktum att det inte finns någon risk för erövring gör det möjligt att förneka verkligheten, vilket är det speciella med Ingsoc och dess rivaliserande tankesystem. Här är det nödvändigt att upprepa vad som tidigare sagts, att kriget i grunden har ändrat karaktär genom att det blir oavbrutet.

Förr i tiden var ett krig

nästan per definition något som förr eller senare tog slut, vanligtvis i omisskännlig seger eller nederlag. Också i det förflutna var krig ett av de viktigaste instrumenten genom vilka mänskliga samhällen hölls i kontakt med den fysiska verkligheten. Alla härskare i alla tider har försökt påtvinga sina anhängare en falsk världsbild, men de har inte haft råd att uppmuntra några illusioner som tenderar att försämra den militära effektiviteten. Så länge ett nederlag betydde förlust av självständighet eller något annat resultat som allmänt ansågs vara oönskat, måste försiktighetsåtgärderna mot nederlag vara allvarliga. Fysiska fakta kunde inte ignoreras. I filosofi, eller religion, eller etik, eller politik, kunde två och två bli fem, men när en skulle konstruera en kanon eller ett flygplan var de tvungna att göra fyra. Ineffektiva nationer besegrades alltid förr eller senare, och kampen för effektivitet var fientlig mot illusioner. För att vara effektiv var det dessutom nödvändigt att kunna lära sig av det förflutna, vilket innebar att ha en ganska exakt uppfattning om vad som hade hänt i det förflutna. Tidningar och historieböcker har natur-

ligtvis alltid varit färgade och vinklade, men förfalskning av det slag som praktiseras idag skulle ha varit omöjlig. Krig var en säker garanti för förnuftet, och för de härskande klasserna var det förmodligen det viktigaste av alla garantier. Även om krig kan vinnas eller förloras, kan ingen härskande klass vara helt oansvarig.

Men när kriget bokstavligen blir kontinuerligt, upphör det också att vara farligt. När kriget är kontinuerligt finns det inget sådant som militär nödvändighet. Den tekniska utvecklingen kan upphöra och de mest påtagliga fakta kan förnekas eller ignoreras. Som vi har sett utförs forskning som skulle kunna kallas vetenskaplig fortfarande i krigssyfte, men de är i grund och botten ett slags dagdrömmande, och det är inte viktigt att de inte visar resultat. Effektivitet, inte ens militär effektivitet, behövs inte längre. Ingenting är effektivt i Oceanien förutom tankepolisen. Eftersom vart och ett av de tre supertillstånden är oövervinnligt, är vart och ett i själva verket ett separat universum inom vilket nästan varje perversion av tänkandet tryggt kan utövas. Verkligheten utövar bara sitt tryck genom var-

dagens behov – behovet av att äta och dricka, att få tak över huvudet och kläder, att undvika att svälja gift eller kliva ut genom fönstren på översta våningen och liknande. Mellan liv och död, och mellan fysisk njutning och fysisk smärta, finns det fortfarande en skillnad, men det är allt. Avskuren från kontakten med den yttre världen och med det förflutna är Oceaniens medborgare som en man i den interstellära rymden, som inte har något sätt att veta vilken riktning som är upp och vilken som är ner. Härskarna i en sådan stat är absoluta, vilket faraonerna eller kejsarna inte kunde vara. De är skyldiga att hindra sina anhängare från att svälta ihjäl i tillräckligt stort antal för att vara obekvämt, och de är skyldiga att hålla sig på samma låga nivå av militär teknik som sina rivaler; Men när detta minimum väl har uppnåtts kan de förvränga verkligheten till vilken form de än väljer.

Kriget är därför, om vi bedömer det efter de tidigare krigens måttstock, bara ett bedrägeri. Det är som striderna mellan vissa idisslande djur vars horn är satta i en sådan vinkel att de inte är kapabla att skada varandra. Men även om det är överkligt är det

inte meningslöst. Den äter upp överskottet av konsumtionsvaror, och den hjälper till att bevara den speciella mentala atmosfär som ett hierarkiskt samhälle behöver. Det kommer att visa sig att kriget nu är en rent intern angelägenhet. I det förflutna kämpade de härskande grupperna i alla länder, trots att de kunde erkänna sina gemensamma intressen och därför begränsa krigets destruktivitet, mot varandra, och segraren plundrade alltid de besegrade. I vår egen tid kämpar de inte alls mot varandra. Kriget förs av varje härskande grupp mot sina egna undersåtar, och syftet med kriget är inte att göra eller förhindra erövringar av territorium, utan att hålla samhällsstrukturen intakt. Själva ordet "krig" har därför blivit missvisande. Det skulle förmodligen vara korrekt att säga att kriget har upphört att existera genom att det blir kontinuerligt. Det säregna tryck som den utövade på människorna mellan den neolitiska tiden och början av 1900-talet har försvunnit och ersatts av något helt annat. Effekten skulle bli ungefär densamma om de tre superstaterna i stället för att bekämpa varandra kom överens om att leva i evig fred, var och en

okränkbar inom sina egna gränser. För i så fall skulle var och en fortfarande vara ett självständigt universum, för evigt befriad från den yttre farans nyktra inflytande. En fred som verkligen var permanent skulle vara detsamma som ett permanent krig. Detta - ehuru det överväldigande flertalet partimedlemmar endast förstår det i en ytligare bemärkelse - är den inre innebörden av partiets paroll: KRIG ÄR FRED.

Winston slutade läsa för ett ögonblick. Någonstans i fjärran dundrade en raketbomb. Den saliga känslan av att vara ensam med den förbjudna boken, i ett rum utan tv-skärm, hade inte försvunnit. Ensamhet och trygghet var fysiska förnimmelser, som på något sätt blandades upp med tröttheten i hans kropp, mjukheten i stolen, beröringen av den svaga brisen från fönstret som lekte på hans kind. Boken fascinerade honom, eller rättare sagt lugnade honom. På sätt och vis sa det honom inget nytt, men det var en del av attraktionen. Den sade vad han skulle ha sagt, om det hade varit möjligt för honom att få ordning på sina spridda tankar. Det var en produkt av ett sinne som liknade hans eget, men enormt mycket kraftfulla-

re, mer systematiskt, mindre räddhåget. De bästa böckerna, ansåg han, är de som berättar vad du redan vet. Han hade just återvänt till kapitel 1 när han hörde Julias fotsteg i trappan och reste sig från stolen för att möta henne. Hon slängde sin bruna verktygsväska på golvet och kastade sig i hans armar. Det var mer än en vecka sedan de hade setts.

"Jag har boken", sa han när de lösgjorde sig.

"Jaså, du har det? Bra", sa hon utan större intresse och gick nästan genast ner på knä bredvid oljespisen för att koka kaffe.

De återvände inte till ämnet förrän de hade legat till sängs i en halvtimme. Kvällen var precis tillräckligt sval för att det skulle vara mödan värt att dra upp bänkskivan. Underifrån hördes det välbekanta ljudet av sång och skrapet av stövlar mot stenplattorna. Den muskulösa, rödbeväpnade kvinnan, som Winston hade sett där vid sitt första besök, var nästan ett fast inslag på gården. Det tycktes inte finnas någon timme av dagsljus, då hon inte marscherade fram och tillbaka mellan tvättbaljan och kön, ömsom kvävde sig själv med klädnypor och ömsom brast ut i lustfylld sång. Julia hade lagt sig på

sidan och verkade redan vara på väg att somna. Han sträckte sig efter boken, som låg på golvet, och satte sig upp mot sänggaveln.

"Vi måste läsa den", sa han. "Du också. Alla medlemmar i Brödraskapet måste läsa den."

"Du läste det", sa hon och slöt ögonen. "Läs den högt. Det är det bästa sättet. Sedan kan du förklara det för mig medan du går."

Klockans visare visade sex, vilket betyder arton. De hade tre eller fyra timmar framför sig. Han stödde boken mot knäna och började läsa:

Kapitel 1.

OKUNNIGHET ÄR STYRKA.

Under hela den nedtecknade tiden, och troligen sedan slutet av den neolitiska tidsåldern, har det funnits tre sorters människor i världen, de höga, de mellersta och de låga. De har delats in i hierarkin på många sätt, de har burit oräkneliga olika namn, och deras relativa antal, liksom deras inställning till varandra, har varierat från tidsålder till tidsålder. Men samhällets grundläggande struktur har aldrig förändrats. Även efter enorma omvälvningar och till synes oåterkalleliga förändringar har samma mönster alltid återuppstå-

tt, precis som ett gyroskop alltid kommer att återvända till jämvikt, hur långt det än drivs åt det ena eller andra hållet.

“Julia, är du vaken?” sa Winston.

“Ja, min älskade, jag lyssnar. Fortsätt. Det är fantastiskt.”

Han fortsatte att läsa:

Dessa tre gruppers mål är helt oförenliga. De Högas mål är att stanna kvar där de är. Målet för Mitten är att byta plats med den Höga. De lågas mål, när de har ett mål – för det är ett bestående kännetecken för de låga att de är alltför hårt krossade av slit för att vara mer än tillfälligt medvetna om någonting utanför sitt dagliga liv – är att avskaffa alla skillnader och skapa ett samhälle där alla människor ska vara jämlika. På så sätt återkommer genom historien en kamp som i grunden är densamma om och om igen. Under långa perioder verkar de Höga vara säkert vid makten, men förr eller senare kommer det alltid ett ögonblick då de förlorar antingen sin tro på sig själva, eller sin förmåga att styra effektivt, eller bådadera. De störtas sedan av Mitten, som värvar de Låga på sin sida genom att låtsas för dem att de kämpar för frihet och rättvisa. Så snart de

har nått sitt mål, knuffar Mitten tillbaka de låga till deras gamla ställning av slaveri och blir själva de höga. Snart skiljer sig en ny mellangrupp från en av de andra grupperna, eller från dem båda, och kampen börjar om på nytt. Av de tre grupperna är det bara de låga som aldrig ens tillfälligt lyckas uppnå sina mål. Det skulle vara en överdrift att säga att det genom historien inte har skett några materiella framsteg. Till och med idag, under en period av nedgång, har den genomsnittliga människan det fysiskt bättre än hon hade för några århundraden sedan. Men ingen ökning av rikedom, ingen uppmjukning av sederna, ingen reform eller revolution har någonsin fört den mänskliga jämlikheten en millimeter närmare. Ur de lågas synvinkel har ingen historisk förändring någonsin betytt mycket mer än en förändring av deras herrars namn.

I slutet av 1800-talet hade det blivit uppenbart för många observatörer att detta mönster skulle återkomma. Där uppstod då skolor av tänkare som tolkade historien som en cyklisk process och hävdade att ojämlikhet var den oföränderliga lagen för mänskligt liv. Denna lära hade na-

turligtvis alltid haft sina anhängare, men på det sätt som den nu framfördes skedde en betydande förändring. I det förflutna hade behovet av en hierarkisk samhällsform varit den högas doktrin särskilt. Den hade predikats av kungar och aristokrater och av präster, advokater och liknande som parasiterade på dem, och den hade i allmänhet mildrats genom löften om kompensation i en inbillad värld bortom graven. Mitten hade, så länge den kämpade om makten, alltid använt sig av sådana termer som frihet, rättvisa och broderskap. Nu började emellertid uppfattningen om människornas broderskap angripas av människor som ännu inte hade befälet, utan bara hoppades att de skulle bli det inom kort. I det förflutna hade mitten gjort revolution under jämlikhetens fana och sedan upprättat ett nytt tyranni så snart det gamla hade störtats. De nya mellangrupperna proklamerade i själva verket sitt tyranni i förväg. Socialismen, en teori som dök upp i början av 1800-talet och som var den sista länken i en tankekedja som sträckte sig tillbaka till antikens slavuppror, var fortfarande djupt infekterad av gångna tiders utopism. Men i varje

variant av socialism som dök upp från omkring 1900 och framåt övergavs målet att införa frihet och jämlikhet mer och mer öppet. De nya rörelser, som framträdde i mitten av århundradet, Ingsoc i Oceanien, nybolsjevismen i Eurasien, dödsdyrkan, som den vanligen kallas, i Östasien, hade det medvetna syftet att vidmakthålla ofrihet och ojämlikhet. Dessa nya rörelser växte naturligtvis fram ur de gamla och tenderade att behålla sina namn och ge en läpparnas bekännelse till sin ideologi. Men syftet med dem alla var att hejda framstegen och frysa historien i ett utvalt ögonblick. Den välbekanta pendelsvängningen skulle ske ännu en gång, för att sedan stanna. Som vanligt skulle den Höge avsättas av den Mellersta som då skulle bli den Höge; men den här gången skulle de Höga, genom en medveten strategi, kunna behålla sin position permanent.

De nya lärorna uppstod delvis på grund av ackumuleringen av historisk kunskap och framväxten av det historiska sinnet, som knappast hade existerat före 1800-talet. Historiens cykliska rörelse var nu begriplig eller tycktes vara det; Och om det var begripligt, då var det förän-

derligt. Men den främsta, bakomliggande orsaken var att det redan i början av 1900-talet hade blivit tekniskt möjligt att uppnå jämlikhet mellan människor. Det var fortfarande sant att människor inte var jämlika i fråga om sina medfödda talanger och att funktioner måste specialiseras på ett sätt som gynnade vissa individer framför andra. Men det fanns inte längre något verkligt behov av klasskillnader eller stora skillnader i rikedom. Under tidigare tidsåldrar hade klasskillnader inte bara varit oundvikliga utan också önskvärda. Ojämlikhet var civilisationens pris. I och med utvecklingen av maskinproduktionen förändrades dock situationen. Även om det fortfarande var nödvändigt för människor att utföra olika typer av arbete, var det inte längre nödvändigt för dem att leva på olika sociala eller ekonomiska nivåer. Ur de nya gruppernas synvinkel, som stod i begrepp att gripa makten, var därför mänsklig jämlikhet inte längre ett ideal att sträva efter, utan en fara som måste avvärjas. Under mer primitiva tider, när ett rättvist och fredligt samhälle i själva verket inte var möjligt, hade det varit ganska lätt att tro på

det. Tanken på ett jordiskt paradiset där människor skulle leva tillsammans i ett tillstånd av broderskap, utan lagar och utan djuriskt arbete, hade hemsökt den mänskliga fantasin i tusentals år. Och denna vision hade haft ett visst grepp även om de grupper som faktiskt gynnades av varje historisk förändring. Arvtagarna till de franska, engelska och amerikanska revolutionerna hade delvis trott på sina egna fraser om mänskliga rättigheter, yttrandefrihet, likhet inför lagen och liknande, och hade till och med låtit sitt beteende påverkas av dem i viss utsträckning. Men under 1900-talets fjärde decennium var alla de viktigaste strömningarna i det politiska tänkandet auktoritära. Det jordiska paradiset hade misskrediterats just i det ögonblick då det blev förverkligande. Varje ny politisk teori, vad den än kallade sig, ledde tillbaka till hierarki och likriktning. Och i den allmänna hårdnande inställningen, som inträdde omkring 1930, blev det inte bara vanligt med metoder som sedan länge hade övergivits, i vissa fall i hundratalens år - fängslande utan rättegång, användning av krigsfångar som slavar, offentliga avrättningar,

tortyr för att tvinga fram bekännelser, användning av gisslan och deportation av hela befolkningar. men tolererades och till och med försvarades av människor som ansåg sig vara upplysta och progressiva.

Det var först efter ett decennium av nationella krig, inbördeskrig, revolutioner och kontrarevolutioner i alla delar av världen som Ingsoc och dess rivaler framträdde som fullt utarbetade politiska teorier. Men de hade förbådats av de olika system, allmänt kallade totalitära, som hade dykt upp tidigare under århundradet, och huvuddragen i den värld som skulle framträda ur det rådande kaoset hade länge varit uppenbara. Vilken typ av människor som skulle kontrollera den här världen hade varit lika uppenbart. Den nya aristokratin bestod till största delen av byråkrater, vetenskapsmän, tekniker, fackföreningsorganisatorer, publicitetsexperter, sociologer, lärare, journalister och yrkespolitiker. Dessa människor, vars ursprung låg i den avlönade medelklassen och arbetarklassens övre skikt, hade formats och förts samman av den karga världen av monopolindustri och centraliserad regering. Jämfört

med sina motsvarigheter i gångna tider var de mindre giriga, mindre frestade av lyx, hungrigare efter ren makt och framför allt mer medvetna om vad de gjorde och mer inriktade på att krossa oppositionen. Den sista skillnaden var kardinal. I jämförelse med vad som existerar idag var alla tyrannier i det förflutna halvhjärtade och ineffektiva. De härskande grupperna var alltid i någon mån infekterade av liberala idéer och nöjde sig med att lämna lösa trådar överallt, att bara bry sig om overhandlingen och att vara ointresserade av vad deras undersåtar tänkte. Till och med den katolska kyrkan under medeltiden var tolerant med moderna mått mätt. En del av anledningen till detta var att ingen regering tidigare hade makt att hålla sina medborgare under konstant uppsikt. Uppfinningen av tryckkonsten gjorde det dock lättare att manipulera den allmänna opinionen, och filmen och radion förde processen vidare. I och med televisionens utveckling och de tekniska framsteg som gjorde det möjligt att ta emot och sända samtidigt på samma instrument, tog privatlivet slut. Varje medborgare, eller åtminstone varje me-

dborgare som är tillräckligt viktig för att vara värd att hålla ögonen på, skulle kunna hållas 24 timmar om dygnet under polisens ögon och i ljudet av officiell propaganda, med alla andra kommunikationskanaler stängda. Möjligheten att framtvinga inte bara fullständig lydnad för statens vilja, utan också fullständig likformighet i åsikterna i alla frågor, fanns nu för första gången.

Efter den revolutionära perioden på 1950- och 1960-talen omgrupperade sig samhället som alltid i Hög, Mellan, Låg och Låg. Men den nya Höga gruppen, till skillnad från alla sina föregångare, handlade inte på instinkt utan visste vad som behövdes för att säkra sin ställning. Man hade länge insett att den enda säkra grunden för oligarki är kollektivism. Rikedom och privilegier försvaras lättast när de ägs gemensamt. Det så kallade "avskaffandet av privategendomen", som ägde rum i mitten av århundradet, betydde i själva verket att egendomen koncentrerades i långt färre händer än tidigare; Men med den skillnaden att de nya ägarna var en grupp istället för en massa individer. Personligen äger ingen partimedlem någonting, utom små

personliga ägodelar. Kollektivt äger partiet allt i Oceanien, eftersom det kontrollerar allt och förfogar över produkterna som det finner lämpligt. Under åren efter revolutionen kunde den nästan oemotsagd inträda i denna ledande position, eftersom hela processen framställdes som en kollektiviseringsakt. Det hade alltid antagits att om kapitalistklassen exproprierades så måste socialismen följa efter; Och otvivelaktigt hade kapitalisterna exproprierats. Fabriker, gruvor, mark, hus, transportmedel – allt hade tagits ifrån dem; Och då dessa ting inte längre var privategendom, måste de vara allmän egendom. Ingsoc, som växte fram ur den tidigare socialistiska rörelsen och ärvde dess fraseologi, har i själva verket genomfört huvudpunkten i det socialistiska programmet, med det resultat, som förutsett och avsetts, att den ekonomiska ojämlikheten har permanentats.

Men problemen med att upprätthålla ett hierarkiskt samhälle går djupare än så. Det finns bara fyra sätt på vilka en härskande grupp kan falla från makten. Antingen erövrar den utifrån, eller så regerar den så ineffektivt att massorna hetsas till revolt, eller

så tillåter den en stark och missnöjd mellangrupp att uppstå, eller så förlorar den sitt eget självförtroende och sin vilja att regera. Dessa orsaker verkar inte var för sig, och som regel är alla fyra närvarande i någon grad. En härskande klass som kunde skydda sig mot dem alla skulle stanna kvar vid makten permanent. Till syvende och sist är den avgörande faktorn den mentala inställningen hos den härskande klassen själv.

Efter mitten av detta århundrade hade den första faran i själva verket försvunnit. Var och en av de tre makter som nu delar världen är i själva verket oöverbärlig och kan endast erövras genom långsamma demografiska förändringar, som en regering med vidsträckt makt lätt kan avvärja. Den andra faran är också bara teoretisk. Massorna gör aldrig uppror av sig själva, och de gör aldrig uppror bara för att de är förtryckta. Faktum är att så länge de inte tillåts ha jämförelsenormer blir de aldrig ens medvetna om att de är förtryckta. De återkommande ekonomiska kriserna i gångna tider var helt onödiga och tillåts inte nu att inträffa, men andra och lika stora omvälvningar kan inträffa och sker utan att det får politiska resultat,

eftersom det inte finns något sätt på vilket missnöjet kan bli artikulerat. Vad överproduktionsproblemet beträffar, som legat latent i vårt samhälle sedan maskinteknikens utveckling, så löses det genom den ständiga krigföringen (se kapitel 3), vilket också är användbart för att höja den allmänna moralen till den nödvändiga nivån. Ur våra nuvarande härskares synvinkel är därför de enda verkliga farorna att en ny grupp av dugliga, underysselsatta, makthungriga människor splittras och att liberalismen och skepticismen växer i de egna leden. Problemet är med andra ord pedagogiskt. Det är ett problem med att kontinuerligt forma medvetandet både hos den styrande gruppen och hos den större verkställande gruppen som ligger omedelbart under den. Massornas medvetande behöver bara påverkas på ett negativt sätt.

Mot denna bakgrund skulle man, om man inte redan kände till det, kunna sluta sig till den allmänna strukturen i det oceaniska samhället. På toppen av pyramiden kommer Storebror. Storebror är ofelbar och allsmäktig. Varje framgång, varje bedrift, varje seger, varje vetenskaplig upptäckt, all kunskap, all

visdom, all lycka, all dygd, anses härröra direkt från hans ledarskap och inspiration. Ingen har någonsin sett Big Brother. Han är ett ansikte på skyltarna, en röst på tv-skärmen. Vi kan vara tämligen säkra på att han aldrig kommer att dö, och det råder redan stor osäkerhet om när han föddes. Storebror är den skepnad i vilken partiet väljer att visa upp sig för världen. Hans funktion är att fungera som en fokuspunkt för kärlek, rädsla och vördnad, känslor som är lättare att känna mot en individ än mot en organisation. Under Storebror kommer det Inre Partiet, vars antal är begränsat till sex miljoner, eller något mindre än två procent av Oceaniens befolkning. Under det inre partiet kommer det yttre partiet, vilket, om det betecknas som statens hjärna, med rätta kan liknas vid händerna. Därunder kommer de stumma massorna som vi vanemässigt kallar "proletärerna", som kanske uppgår till åttiofem procent av befolkningen. Enligt vår tidigare klassifikation är proletärerna de låga, ty slavbefolkningarna i ekvatorialländerna, som ständigt går från erövrare till erövrare, är inte en permanent eller nödvändig del av strukturen.

Medlemskap i dessa tre grupper är i princip inte ärftligt. Ett barn till föräldrar i det inre partiet är i teorin inte fött i det inre partiet. Inträde i någondera grenen av partiet sker genom examen, som tas vid sexton års ålder. Inte heller finns det någon rasdiskriminering eller någon märkbar dominans av en provins av en annan. Judar, negrer, sydamerikaner av rent indianskt blod återfinns i partiets högsta skikt, och administratörerna i varje område hämtas alltid från invånarna i detta område. Inte i någon del av Oceanien har invånarna känslan av att de är en kolonial befolkning som styrs från en avlägsen huvudstad. Oceanien har ingen huvudstad, och dess titulära huvud är en person vars vistelseort ingen känner till. Förutom att engelska är dess huvudsakliga lingua franca och nyspråk dess officiella språk, är det inte centraliserat på något sätt. Dess härskare hålls inte samman av blodsband utan av att de håller fast vid en gemensam doktrin. Det är sant att vårt samhälle är skiktat, och mycket strikt skiktat, efter vad som vid första anblicken verkar vara ärftliga linjer. Det är mycket mindre rörelse fram och tillbaka mellan

de olika grupperna än vad som skedde under kapitalismen eller ens under den förindustriella eran. Mellan partiets båda grenar finns det ett visst mått av utbyte, men bara så mycket som kommer att säkerställa att veklingar utesluts från det inre partiet och att ambitiösa medlemmar av det yttre partiet oskadliggörs genom att de tillåts resa sig. Proletärer tillåts i praktiken inte att ta examen i partiet. De mest begåvade bland dem, som möjligen skulle kunna bli kärnan i missnöjet, markeras helt enkelt av tankepolisen och elimineras. Men detta tillstånd är inte nödvändigtvis permanent, och det är inte heller en principfråga. Partiet är inte en klass i ordets gamla betydelse. Den syftar inte till att överföra makt till sina egna barn som sådana; Och om det inte fanns något annat sätt att hålla kvar de dugligaste människorna i toppen, skulle den vara fullt beredd att rekrytera en helt ny generation ur proletariatets led. Under de avgörande åren gjorde det faktum att partiet inte var en ärftlig organisation en hel del för att neutralisera oppositionen. Den äldre sortens socialister, som hade tränats i att kämpa mot något som kallades "klassprivilegier",

antog att det som inte är ärftligt inte kan vara bestående. Han såg inte att kontinuiteten i en oligarki inte behöver vara fysisk, inte heller stannade han upp för att reflektera över att ärftliga aristokratier alltid har varit kortlivade, medan adoptivorganisationer som den katolska kyrkan ibland har varat i hundratals eller tusentals år. Kärnan i det oligarkiska styret är inte arv från far till son, utan fortbeståndet av en viss världsbild och ett visst sätt att leva, som de döda påtvingar de levande. En härskande grupp är en härskande grupp så länge den kan nominera sina efterträdare. Partiet är inte angeläget om att föreviga sitt blod utan om att föreviga sig självt. Vem som har makten är inte viktigt, så länge den hierarkiska strukturen alltid är densamma.

Alla de trosföreställningar, vanor, smaker, känslor, mentala attityder som kännetecknar vår tid är i själva verket avsedda att upprätthålla partiets mystik och förhindra att det nuvarande samhällets sanna natur uppfattas. Fysiskt uppror, eller något preliminärt steg mot uppror, är för närvarande inte möjligt. Från proletärernas sida finns det inget att frukta. Lämnade

åt sig själva kommer de att fortsätta från generation till generation och från århundrade till århundrade, arbeta, föröka sig och dö, inte bara utan någon impuls att göra uppror, utan utan förmågan att förstå att världen kan vara annorlunda än den är. De kunde endast bli farliga om den industriella teknikens framsteg gjorde det nödvändigt att utbilda dem högre; Men eftersom militär och kommersiell rivalitet inte längre är viktig, sjunker i själva verket nivån på folkbildningen. Vilka åsikter massorna har, eller inte har, betraktas som likgiltiga. De kan ges intellektuell frihet eftersom de inte har något intellekt. Hos en partimedlem kan man däremot inte tolerera ens den minsta avvikelse i opinionen i den mest oviktiga fråga.

En partimedlem lever från födsel till död under tankepolisens öga. Även när han är ensam kan han aldrig vara säker på att han är ensam. Var han än befinner sig, sovande eller vaken, arbetande eller vilande, i sitt badkar eller i sin säng, kan han inspekteras utan förvarning och utan att veta att han blir inspekterad. Ingenting han gör är likgiltigt. Hans vänskapsrelationer, hans avkopplingar, hans be-

teende mot sin fru och sina barn, hans ansiktsuttryck när han är ensam, orden han mumlar i sömnen, till och med de karakteristiska rörelserna i hans kropp, allt är avundsjukt granskad. Inte bara varje faktisk förseelse, utan varje excentricitet, hur liten den än må vara, varje förändring av vanor, varje nervöst manér som möjligen skulle kunna vara ett symptom på en inre kamp, kommer med säkerhet att upptäckas. Han har ingen valfrihet i någon som helst riktning. Å andra sidan är hans handlingar inte reglerade av lag eller av någon tydligt formulerad uppförandekod. I Oceanien finns det ingen lag. Tankar och handlingar som, när de upptäcks, innebär en säker död är inte formellt förbjudna, och de ändlösa utrensningarna, arresteringarna, tortyren, fängslandena och förängningarna utdöms inte som straff för brott som faktiskt har begåtts, utan är bara utplåning av personer som kanske skulle kunna begå ett brott någon gång i framtiden. En partimedlem måste inte bara ha de rätta åsikterna, utan också de rätta instinkterna. Många av de övertygelser och attityder som krävs av honom är aldrig klart uttryckta, och kan inte ut-

tryckas utan att blottlägga de motsägelser som är inneboende i Ingsoc. Om han är en av naturen ortodox person (på nyspråk en god tänkare), kommer han under alla omständigheter att veta, utan att tänka efter, vad som är den sanna tron eller den önskvärda känslan. Men i vilket fall som helst gör en utstuderad mental träning, som han genomgått i barndomen och som grupperar sig kring de nyspråkliga orden crimestop, blackwhite och doublethink, honom ovillig och oförmögen att tänka alltför djupt i något som helst ämne.

En partimedlem förväntas inte ha några privata känslor och inga andrum från entusiasm. Det antas att han skall leva i ett oavbrutet raseri av hat mot utländska fiender och interna förrädare, triumf över segrar och självförnedring inför partiets makt och visdom. Det missnöje som framkallas av hans nakna, otillfredsställande liv vänds avsiktligt utåt och skingras genom sådana knep som tvåminutershatet, och de spekulationer som möjligen skulle kunna framkalla en skeptisk eller upprorisk attityd dödas i förväg av hans tidigt förvärvade inre disciplin. Det första och enklaste steget i

disciplinen, som kan läras ut även till små barn, kallas på nyspråk crimestop. Crimestop betyder förmågan att tvärstanna, som av instinkt, på tröskeln till någon farlig tanke. Det innefattar förmågan att inte förstå analogier, att misslyckas med att uppfatta logiska fel, att missförstå de enklaste argument om de är fiendliga mot Ingsoc, och att bli uttråkad eller avvisad av någon tankegång som är kapabel att leda i en kättersk riktning. Crimestop betyder kort och gott skyddande dumhet. Men det räcker inte med dumhet. Tvärtom kräver ortodoxin i ordets fulla bemärkelse en lika fullständig kontroll över de egna mentala processerna som en ormmänniska har över sin kropp. Det oceaniska samhället vilar ytterst på tron att Storebror är allsmäktig och att partiet är ofelbart. Men eftersom Storebror i verkligheten inte är allsmäktig och partiet inte är ofelbart, finns det ett behov av en outröttlig flexibilitet från ögonblick till ögonblick i behandlingen av fakta. Nyckelordet här är svartvitt. Som så många nyspråksord har detta ord två ömsesidigt motsatta betydelser. Tillämpat på en motståndare betyder det vanan att fräckt hävda att

svart är vitt, i motsats till enkla fakta. Tillämpat på en partimedlem betyder det en lojal beredvillighet att säga att svart är vitt när partidisciplinen kräver det. Men det innebär också förmågan att tro att svart är vitt, och mer därtill, att veta att svart är vitt, och att glömma att man någonsin har trott motsatsen. Detta kräver en ständig förändring av det förflutna, vilket möjliggörs av det tankesystem som i själva verket omfattar allt det andra, och som på nyspråk är känt som dubbeltänkande.

Förändringen av det förflutna är nödvändig av två skäl, av vilka det ena är underordnat och, så att säga, försiktighetsskäl. Den andra orsaken är att partimedlemmen, liksom proletären, tolererar de nuvarande förhållandena delvis därför att han inte har några jämförelsenormer. Hon måste avskäras från det förflutna, precis som hon måste avskäras från främmande länder, eftersom det är nödvändigt för henne att tro att hon har det bättre än sina förfäder och att den genomsnittliga nivån av materiell bekvämlighet ständigt ökar. Men det ojämförligt viktigaste skälet till att anpassa det förflutna är behovet av att slå vakt om partiets

ofelbarhet. Det är inte bara så att tal, statistik och protokoll av alla slag ständigt måste uppdateras för att visa att partiets förutsägelser i alla fall var riktiga. Det är också så att ingen förändring i doktrin eller i politisk inriktning någonsin kan tillåtas. Ty att ändra sig, eller till och med sin politik, är att bekänna sin svaghet. Om till exempel Eurasien eller Östasien (vilket det nu kan vara) är fienden idag, så måste det landet alltid ha varit fienden. Och om fakta säger något annat, då måste fakta ändras. På så sätt skrivs historien om kontinuerligt. Denna dagliga förfalskning av det förflutna, som utförs av Sanningsministeriet, är lika nödvändig för regimens stabilitet som det repressiva och spionage som utförs av Kärleksministeriet.

Det förflutnas föränderlighet är den centrala grundsatsen i Ingsoc. Det hävdas att händelser i det förflutna inte har någon objektiv existens, utan överlever endast i skriftliga dokument och i mänskliga minnen. Det förflutna är allt som uppteckningarna och minnena kommer överens om. Och eftersom partiet har full kontroll över alla dokument, och har lika full kontroll över sina

medlemmars sinnen, följer det att det förflutna är vad partiet än väljer att göra det till. Av detta följer också att även om det förflutna kan ändras, så har det aldrig förändrats i något specifikt fall. För när det har återskapats i den form som behövs för tillfället, då är denna nya version det förflutna, och inget annat förflutet kan någonsin ha existerat. Detta gäller även när, vilket ofta är fallet, samma händelse måste ändras till oigenkännlighet flera gånger under ett år. Partiet är alltid i besittning av den absoluta sanningen, och det absoluta kan naturligtvis aldrig ha varit annorlunda än vad det nu är. Det kommer att visa sig att kontrollen över det förflutna framför allt beror på träningen av minnet. Att försäkra sig om att alla skriftliga dokument stämmer överens med den aktuella ortodoxin är bara en mekanisk handling. Men det är också nödvändigt att komma ihåg att händelserna skedde på önskat sätt. Och om det är nödvändigt att omorganisera sina minnen eller att manipulera skriftliga dokument, då är det nödvändigt att glömma att man har gjort det. Tricket att göra detta kan läras in som vilken annan mental teknik som helst. Den

lär sig majoriteten av partimedlemmarna, och i synnerhet alla som är intelligenta såväl som ortodoxa. På gammalspråk kallas det, uppriktigt sagt, för "verklighetskontroll". På nyspråk kallas det dubbeltänkande, även om dubbeltänk också omfattar mycket annat.

Dubbeltänk innebär kraften i att hålla två motstridiga övertygelser i sitt sinne samtidigt och acceptera dem båda. Den intellektuelle i partiet vet i vilken riktning hans minnen måste förändras; Han vet därför att han spelar verkligheten ett spratt; Men genom att utöva dubbeltänkande försäkras han sig också om att verkligheten inte kränks. Processen måste vara medveten, annars skulle den inte genomföras med tillräcklig precision, men den måste också vara omedveten, annars skulle den föra med sig en känsla av falskhet och därmed av skuld. Dubbeltänkande ligger i själva hjärtat av Ingsoc, eftersom partiets väsentliga handling är att använda medvetet bedrägeri samtidigt som man behåller den fasthet i syftet som följer med fullständig ärlighet. Att komma med avsiktliga lögnen samtidigt som man verkligen tror på dem, att glömma varje faktum som har blivit obekvämt, och

sedan, när det blir nödvändigt igen, dra tillbaka det från glömskan just så länge som det behövs, att förneka existensen av den objektiva verkligheten och hela tiden ta hänsyn till den verklighet som man förnekar – allt detta är oundgängligen nödvändigt. Till och med när man använder ordet dubbeltänk är det nödvändigt att utöva dubbeltänkande. För genom att använda ordet erkänner man att man manipulerar med verkligheten; Genom en ny akt av dubbeltänkande utplånar man denna kunskap, och så vidare i det oändliga, med lögnen alltid ett språng före sanningen. Till syvende och sist är det genom dubbeltänkande som partiet har kunnat – och kan, så vitt vi vet, fortsätta att vara i stånd i tusentals år – hejda historiens gång.

Alla tidigare oligarkier har fallit från makten, antingen för att de stelnade eller för att de blev mjukare. Antingen blev de dumma och arroganta, misslyckades med att anpassa sig till de förändrade omständigheterna och störtades, eller så blev de liberala och fega, gjorde eftergifter när de borde ha använt våld, och störtades än en gång. De föll, det vill säga, antingen genom medvetande

eller genom medvetlöshet. Det är partiets förtjänst att ha skapat ett tanke-system där båda betingelserna kan existera samtidigt. Och på ingen annan intellektuell grundval kunde partiets herravälde göras permanent. Om man ska kunna härska, och fortsätta att härska, måste man kunna rubba verklighetsuppfattningen. För hemligheten med att regera är att kombinera en tro på sin egen ofelbarhet med kraften att lära sig av tidigare misstag.

Det behöver knappast sägas att de mest subtila utövarna av dubbeltänkande är de som uppfann dubbeltänkandet och vet att det är ett omfattande system av mentalt fusk. I vårt samhälle är de som har bäst kunskap om vad som händer också de som är längst ifrån att se världen som den är. I allmänhet gäller att ju större förståelse, desto större är villfarelsen: ju intelligenta, desto mindre förnuftiga. En tydlig illustration av detta är det faktum att krigshysterin ökar i intensitet ju högre upp på den sociala skalan man kommer. De vars inställning till kriget är närmast rationell är de underkuvade folken i de omtvistade territorierna. För dessa människor är kriget helt enkelt en oavbruten olyck-

ka som sveper fram och tillbaka över deras kroppar som en flodvåg. Vilken sida som vinner är fullständigt likgiltigt för dem. De är medvetna om att ett byte av överhöghet helt enkelt innebär att de kommer att utföra samma arbete som tidigare för nya herrar som behandlar dem på samma sätt som de gamla. De något mer gynnade arbetarna, som vi kallar "proletärerna", är bara sporadiskt medvetna om kriget. När det är nödvändigt kan de drivas till vansinne av rädsla och hat, men när de lämnas åt sig själva är de kapabla att under långa perioder glömma att kriget pågår. Det är i partiets led, och framför allt i det inre partiet, som den verkliga krigsentusiasmen finns. De som vet att det är omöjligt tror på att erövringen av världen är omöjligt. Denna egendomliga förbindelse mellan motsatser - kunskap med okunnighet, cynism med fanatism - är ett av de viktigaste kännetecknen för det oceaniska samhället. Den officiella ideologin vimlar av motsägelser även där det inte finns någon praktisk anledning till dem. Partiet förkastar och förtalar alltså varje princip, som den socialistiska rörelsen ursprungligen stod för, och det väljer att göra

detta i socialismens namn. Den predikar ett förakt för arbetarklassen som saknar motstycke under gångna århundraden, och den klär sina medlemmar i en uniform som en gång var utmärkande för kroppssarbetare och som antogs av den anledningen. Den underminerar systematiskt familjens solidaritet och den kallar sin ledare vid ett namn som är en direkt vädjan till känslan av familjeloyalitet. Till och med namnen på de fyra ministerier som styrs av uppvisar ett slags fräckhet i deras avsiktliga omkastning av fakta. Fredsministeriet ägnar sig åt krig, Sanningsministeriet åt lögn, Kärlekens Ministerium åt tortyr och Överflödets Ministerium åt svält. Dessa motsägelser är ingen tillfällighet, inte heller är de ett resultat av vanligt hyckleri: de är avsiktliga övningar i dubbeltänkande. För det är bara genom att försona motsättningar som makten kan behållas i det oändliga. På inget annat sätt kunde den uråldriga cykeln brytas. Om mänsklig jämlikhet för alltid ska kunna undvikas - om de Höga, som vi har kallat dem, ska behålla sina platser för alltid - då måste det rådande mentala tillståndet vara kontrollerad galenskap.

Men det finns en fråga som vi hittills nästan har ignorerat. Den lyder: varför skulle människors lika värde undvikas? Om vi antar att processens mekanik har beskrivits på ett riktigt sätt, vad är då motivet för detta enorma, noggrant planerade försök att frysa historien vid en viss tidpunkt?

Här når vi den centrala hemligheten. Som vi har sett är mystiken kring partiet, och framför allt kring det inre partiet, beroende av dubbeltänkande. Men djupare än så ligger det ursprungliga motivet, den aldrig ifrågasatta instinkten som först ledde till maktövertagandet och som senare förde med sig dubbeltänkandet, tankepolisen, den ständiga krigsföringen och alla de andra nödvändiga attiraljerna. Detta motiv består verkligt...

Winston blev medveten om tystnaden, så som man blir medveten om ett nytt ljud. Det föreföll honom, som om Julia hade varit alldeles stilla en längre tid. Hon låg på sidan, naken från midjan och uppåt, med kinden lutad mot handen och en mörk lock hängande över ögonen. Hennes bröst höjde och sänkte sig långsamt och regelbundet.

“Julia.”

Inget svar.

“Julia, är du vaken?”

Inget svar. Hon sov. Han stängde boken, lade den försiktigt på golvet, lade sig ner och drog täcket över dem båda.

Han hade fortfarande, tänkte han, inte lärt sig den yttersta hemligheten. Han förstod hur, han förstod inte varför. Kapitel 1, liksom kapitel 3, hade i själva verket inte berättat något för honom som han inte visste; Den hade bara systematiserat den kunskap som han redan hade. Men efter att ha läst den visste han bättre än förut att han inte var galen. Att vara i minoritet, även om det är i minoritet, gjorde dig inte galen. Det fanns sanning och det fanns osanning, och om du höll fast vid sanningen även mot hela världen, var du inte galen. En gul stråle från den sjunkande solen sneddade in genom fönstret och föll ner över kudden. Han slöt ögonen. Solen i hans ansikte och flickans lina kropp som rörde vid hans egen gav honom en stark, sömning och självsäker känsla. Han var i säkerhet, allt var okej. Han somnade mumlande “Förnuftet är inte statistiskt”, med en känsla av att denna anmärkning innehöll en djup visdom.

X

När han vaknade var det med en känsla av att ha sovit en lång stund, men en blick på den gammaldags klockan sa honom att den bara var halv tjugo. Han låg och slumrade en liten stund; Då ljudet den vanliga djupa sången från gården nedanför:

»Det var bara en ovanlig inbillning, den gick som en Ipril-färg, men en blick och ett ord och de drömmar de väckte.»

Den drivande sången verkade ha behållit sin popularitet. Du hörde det fortfarande överallt. Den hade överlevt "Hate Song". Julia vaknade av ljudet, sträckte på sig lyxigt och steg upp ur sängen.

"Jag är hungrig", sa hon. "Låt oss koka lite mer kaffe. Förbanna! Kaminen har slocknat och vattnet är kallt." Hon lyfte upp spisen och skakade den. "Det finns ingen olja i den."

»Vi kunna väl få litet av gamle Charrington.»

"Det roliga är att jag såg till att det var fullt. Jag ska ta på mig mina kläder", tillade hon. "Det verkar ha blivit kallare."

Winston steg också upp och klädde på sig. Den outtröttliga rösten sjöng vidare:

"De säger att tiden förgäves allting, de säger att du

alltid kan glömma; Men leendena och tårarna genom åren De vrider mina strängar ännu!"

Medan han knäppte upp bältet på overallen gick han fram till fönstret. Solen måste ha gått ner bakom husen; Den lyste inte längre in på gården. Stenplattorna var våta som om de just hade tvättats, och han hade en känsla av att himlen också hade tvättats, så frisk och blek var den blå mellan skorstenspiporna. Outtröttligt marscherade kvinnan fram och tillbaka, korkade och korkade upp sig själv, sjöng och tystnade och knaprade ut fler blöjor och fler och ännu fler. Han undrade om hon försörjde sig på att tvätta eller om hon bara var slav åt tjugo eller trettio barnbarn. Julia hade kommit över till hans sida; Tillsammans stirrade de ner med ett slags fascination på den bastanta figuren nedanför. När han betraktade kvinnan i hennes karakteristiska hållning, hennes tjocka armar som sträckte sig upp mot linjen, hennes kraftfulla stoliknande skinkor som stack ut, slog det honom för första gången att hon var vacker. Det hade aldrig tidigare fallit honom in att kroppen av en kvinna på femtio år, uppblåst till monstruösa dimensioner

av barnafödande och sedan härdad, uppruggad av arbete tills den var grov i ådringen som en övermogen rova, kunde vara vacker. Men så var det, och när allt kommer omkring, tänkte han, varför inte? Den solida, konturlösa kroppen, som ett granitblock, och den raspande röda huden stod i samma förhållande till en flickas kropp som nyponet till rosen. Varför ska frukten hållas underlägsen blomman?

"Hon är vacker", mumlade han.

"Hon är en meter över höfterna, lätt", sa Julia.

»Det är hennes sätt att vara vacker», sade Winston.

Han höll Julias smidiga midja lätt omsluten av sin arm. Från höften till knät var hennes flank mot hans. Ur deras kroppar skulle inget barn någonsin komma. Det var det enda de aldrig kunde göra. Endast muntligt till mun, från sinne till sinne, kunde de förmedla hemligheten. Kvinnan där nere hade inget sinne, hon hade bara starka armar, ett varmt hjärta och en fertil mage. Han undrade hur många barn hon hade fött. Det kan mycket väl vara femton. Hon hade haft sin tillfälliga blomstring, kanske ett år av vildrosskönhet, och så hade hon

plötsligt svällt upp som en befruktad frukt och vuxit sig hård och röd och grov, och sedan hade hennes liv bestått av att tvätta, skrubba, stoppa, laga mat, sopa, polera, laga, skrubba, tvätta, först för barn, sedan för barnbarn, i över trettio oavbrutna år. I slutet av den sjöng hon fortfarande. Den mystiska vördnad som han kände för henne var på något sätt uppblandad med anblicken av den bleka, molnfria himlen, som sträckte sig bort bakom skorstenspiporna i oändliga avstånd. Det var märkligt att tänka sig att himlen var densamma för alla, i Eurasien eller Östasien lika väl som här. Och människorna under himlen var också i hög grad desamma – överallt, över hela världen, hundratals eller tusentals miljoner människor precis som dessa, människor som var okunniga om varandras existens, åtskilda av murar av hat och lögner, och ändå nästan exakt likadana – människor som aldrig hade lärt sig att tänka men som i sina hjärtan och magar och muskler lagrade den kraft som en dag skulle omkullkasta världen. Om det fanns hopp, så låg det i proletärerna! Utan att ha läst till slutet av boken visste han att det måste vara Goldsteins sista budskap.

Framtiden tillhörde proletärerna. Och kunde han vara säker på att den värld de byggde upp inte skulle vara lika främmande för honom, Winston Smith, som partiets värld, när deras tid var inne? Ja, för det skulle åtminstone vara en värld av förnuft. Där det finns jämlikhet kan det finnas förnuft. Förr eller senare skulle det hända: styrkan skulle förvandlas till medvetande. Proletärerna var odödliga; Du kunde inte tvivla på det när du såg på den tappra gestalten på gården. Till slut skulle deras uppvaknande komma. Och tills detta hände, även om det kunde dröja tusen år, skulle de mot alla odds hålla sig vid liv, som fåglar, och från kropp till kropp överföra den livskraft som partiet inte delade och inte kunde döda.

»Kommer du ihåg», sade han, »trasten, som sjöng för oss den där första dagen i skogsbrynet?»

”Han sjöng inte för oss”, sa Julia. ”Han sjöng för att behaga sig själv. Inte ens det. Han bara sjöng.”

Fåglarna sjöng, proletärerna sjöng, sällskapet sjöng inte. Runt om i världen, i London och New York, i Afrika och Brasilien och i de hemlighetsfulla, förbjudna länderna bortom gränserna, på gatorna i Pa-

ris och Berlin, i byarna på den ändlösa ryska slätten, i Kinas och Japans basarer – överallt stod samma solida, oövervinnliga gestalt, som gjorts monstruösa genom arbete och barnafödande. Slita från födsel till död och fortfarande sjunga. Ur dessa mäktiga länder måste en dag ett släkte av medvetna varelser komma. Ni var de döda; Deras var framtiden. Men ni skulle kunna få del av den framtiden om ni höll sinnet vid liv på samma sätt som de höll kroppen vid liv, och förde vidare den hemliga läran att två plus två blir fyra.

”Vi är de döda”, sa han.

”Vi är de döda”, ekade Julia pliktskyldigt.

”Ni är de döda”, sade en järnhård röst bakom dem.

De sprang isär. Winstons inälvor såg ut att ha förvandlats till is. Han kunde se det vita runt irisarna i Julias ögon. Hennes ansikte hade blivit mjölkgult. Smeten av rouge som fortfarande satt kvar på varje kindben stod ut skarpt, nästan som om den inte hade något samband med huden under.

»Ni äro de döda», upprepade den järnhårda rösten.

”Det var bakom bilden”, andades Julia.

”Det var bakom bilden”, sa rösten. ”Stanna kvar

precis där du är. Gör ingen rörelse förrän du blir beordrad.”

Det hade börjat, det hade börjat äntligen! De kunde inte göra något annat än att stå och se varandra i ögonen. Att springa för livet, att komma ut ur huset innan det var för sent – ingen sådan tanke föll dem in. Otänkbart att inte lyda den järnhårda rösten från väggen. Det hördes ett knäpp, som om en spärr hade vridits tillbaka, och ett brak av krossat glas. Bilden hade fallit till golvet och blottat teleskärmen bakom den.

“Nu kan de se oss”, sa Julia.

“Nu kan vi se dig”, sa rösten. “Stick ut mitt i rummet. Stå rygg mot rygg. Knäpp händerna bakom huvudet. Rör inte vid varandra.”

De rörde inte vid varandra, men det tycktes honom som om han kunde känna hur Julias kropp skakade. Eller kanske var det bara hans egna skakningar. Han kunde precis hindra tänderna från att skallra, men hans knän var utom hans kontroll. Det hördes trampande stövlar nedanför, inne i huset och utanför. Gården tycktes vara full av män. Något släpades över stenarna. Kvinnans sång hade upphört tvärt och fortsatte: Det hördes ett långt, rullande skrammel,

som om tvättbaljan hade kastats tvärs över gården, och så ett virrvarr av ilskna skrik, som slutade i ett skrik av smärta.

»Huset är omringat», sade Winston.

»Huset är omringat», sade rösten.

Han hörde hur Julia slog ihop tänderna. »Det är väl lika bra att vi säga adjö», sade hon.

»Det är lika bra att du tar farväl», sade rösten. Och så hördes en helt annan röst, en tunn, kultiverad röst som Winston hade intrycket av att ha hört förut: “Och förresten, när vi ändå är inne på ämnet: Här kommer ett ljus för att lysa upp dig till sängs, här kommer en huggare för att hugga av ditt huvud!”

Något kraschade ner på sängen bakom Winstons rygg. Huvudet på en steg hade stuckits in genom fönstret och spruckit i karmen. Någon klättrade in genom fönstret. Det var ett rasslande av stövlar uppför trappan. Rummet var fullt av bastanta män i svarta uniformer, med järnskodda stövlar på fötterna och batonger i händerna.

Winston darrade inte längre. Till och med ögonen rörde han sig knappt. Bara en sak var viktig: att hålla sig stilla, att hålla sig stilla och inte ge dem en ursäkt

för att slå dig! En man med en slät kämpe där munnen bara var en springa stannade upp mitt emot honom och balanserade sin batong meditativt mellan tummen och pekfingret. Winston mötte hans blick. Känslan av nakenhet, med händerna bakom huvudet och ansiktet och kroppen blottade, var nästan outhärdlig. Mannen stack ut spetsen på en vit tunga, slickade sig om det ställe där hans läppar skulle ha varit och gick sedan vidare. Det inträffade ytterligare en krasch. Någon hade plockat upp brevpresen av glas från bordet och slagit sönder den på eldstaden.

Fragmentet av korall, en liten rosa skrynkla som en sockerrosenknopp från en tårta, rullade över mattan. Så liten, tänkte Winston, så liten den alltid varit! Det hördes en flämtning och en duns bakom honom, och han fick en våldsam spark på vristen som nästan fick honom ur balans. En av männen hade slagit sin knytnäve i Julias solar plexus och fördubblat henne som en ficklinjal. Hon slängde sig på golvet och kämpade för att få luft. Winston vågade inte vrida på huvudet ens en millimeter, men ibland kom hennes livliga, flämtande ansikte inom synfältet för

honom. Till och med i hans skräck var det som om han kunde känna smärtan i sin egen kropp, den dödliga smärtan som ändå var mindre akut än kampen för att få tillbaka andan. Han visste hur det var: den fruktansvärda, plågsamma smärtan som fanns där hela tiden men som ännu inte kunde uthärdas, eftersom den först och främst var nödvändig för att kunna andas. Sedan lyfte två av männen upp henne i knän och axlar och bar ut henne ur rummet som en säck. Winston såg en skymt av hennes ansikte, upp och ner, gult och förvridet, med slutna ögon och fortfarande med en fläck av rouge på vardera kinden. Och det var det sista han såg av henne.

Han stod helt stilla. Ingen hade ännu slagit honom. Tankar som kom av sig själva men som föreföll honom helt ointressanta, började flyga genom hans huvud. Han undrade, om de hade fått tag i mr Charrington. Han undrade vad de hade gjort med kvinnan på gården. Han märkte att han så gärna ville kissa och kände en svag förvåning, eftersom han hade gjort det för bara två eller tre timmar sedan. Han lade märke till att klockan på spiselkranen visade nio, vilket be-

tydde tjuogoett. Men ljuset verkade för starkt. Skulle inte ljuset blekna klockan tjuogoett en augustikväll? Han undrade om han och Julia trots allt hade missuppfattat tiden – hade sovit runt klockan och trott att den var halv tjugo när den i själva verket inte var halv åtta morgonen därpå. Men han gick inte vidare med tanken. Det var inte intressant.

Det fanns ett annat, lättare steg i korridoren. Mr Charrington kom in i rummet. De svartklädda männens uppträdande blev plötsligt mer dämpat. Någonting hade också förändrats i mr Charringtons utseende. Hans blick föll på skärvorna av papperspressen av glas.

“Plocka upp de där bitarna”, sa han skarpt.

En man böjde sig ner för att lyda. Cockneyaccenten hade försvunnit; Winston insåg plötsligt vems röst det var som han hade hört på tv-skärmen för en stund sedan. Mr Charrington var ännu klädd i sin gamla sammetsjacka, men hans hår, som hade varit nästan vitt, hade blivit svart. Han hade inte heller sina glasögon på sig. Han gav Winston en enda skarp blick, som om han ville försäkra sig om hans identitet, och ägnade honom

sedan ingen mer uppmärksamhet. Han var fortfarande igenkännbar, men han var inte längre samma person. Hans kropp hade rätsats ut och tycktes ha blivit större. Hans ansikte hade bara undergått små förändringar, men de hade ändå förvandlats fullständigt. De svarta ögonbrynen var mindre buskiga, rynkorna var borta, hela ansiktets linjer tycktes ha förändrats; Till och med näsan verkade kortare. Det var det alerta, kalla ansiktet hos en man på omkring trettiofem år. Det slog Winston att han för första gången i sitt liv med vetskap tittade på en medlem av tankepolisen.

TRE

Han visste inte var han var. Förmodligen befann han sig i Kärlekens Ministerium; Men det fanns inget sätt att vara säker.

Han befann sig i en cell utan fönster med högt i tak och väggar av glittrande vitt porslin. Dolda lampor översvämde den med kallt ljus, och det hördes ett lågt, stadigt brummande ljud, som han antog hade något att göra med lufttillförseln. En bänk eller hylla, som var precis tillräckligt bred för att man skulle kunna sitta på löpste runt väggen, och som endast

bröts av dörren och i änden mitt emot dörren fanns en toalettstol utan träsits. Det fanns fyra teleskärmar, en i varje vägg.

Det var en molande värk i magen. Den hade legat där ända sedan de hade packat in honom i den stängda skåpbilen och kört iväg honom. Men han var också hungrig, med en gnagande, ohälsosam hunger. Det kunde vara tjugofyra timmar sedan han hade ätit, det kunde vara trettiosex. Han visste fortfarande inte, och skulle förmodligen aldrig få veta, om det var morgon eller kväll när de arresterade honom. Sedan han greps hade han inte fått någon mat.

Han satt så stilla han kunde på den smala bänken med händerna i kors på knät. Han hade redan lärt sig att sitta still. Om du gjorde oväntade rörelser skrek de på dig från tv-skärmen. Men suget efter mat växte över honom. Det han längtade efter mest av allt var en bit bröd. Han hade en aning om att det fanns några brödsmlur i fickan på hans overall. Det var till och med möjligt - han trodde det eftersom det då och då tycktes kittla något i hans ben - att det kunde finnas en anseelig bit skorpa där. Till slut övervann frestelsen att ta reda på det

hans rädsla. Han stack ner en hand i fickan.

“Smith!” skrek en röst från tv-skärmen. “6079 Smith W! Ut med händerna ur fickorna i cellerna!”

Han satt stilla igen med händerna i kors på knät. Innan han fördes hit hade han förts till en annan plats som måste ha varit ett vanligt fängelse eller ett tillfälligt fängelse som användes av patrullerna. Han visste inte hur länge han hade varit där. Några timmar, i alla fall; Eftersom det inte fanns några klockor och inget dagsljus var det svårt att bedöma tiden. Det var en bullrig, illaluktande plats. De hade satt honom i en cell liknande den han nu satt i, men smutsig och hela tiden full av tio eller femton personer. Majoriteten av dem var vanliga brottslingar, men det fanns några politiska fångar bland dem. Han hade suttit tyst mot väggen, trängd av smutsiga kroppar, alltför upptagen av rädsla och smärtan i magen för att intressera sig särskilt mycket för sin omgivning, men han hade fortfarande lagt märke till den förvånande skillnaden i uppträdande mellan festfångarna och de andra. Festfångarna var alltid tysta och skräckslagna, men de vanliga brottslingarna tycktes inte

bry sig ett dugg om någon. De skrek förolämpningar till vakterna, slog tillbaka våldsamt när deras tillhörigheter beslagtogs, skrev obscena ord på golvet, åt smugglad mat som de producerade från mystiska gömställen i sina kläder och till och med skrek ner i tv-skärmen när den försökte återställa ordningen. Å andra sidan verkade några av dem stå på god fot med vakterna, kallade dem vid öknamn och försökte vässa cigaretter genom spionhålet i dörren. Vakterna behandlade också de vanliga brottslingarna med en viss fördragsamhet, även när de var tvungna att behandla dem hårdhänt. Det talades mycket om de tvångsarbetsläger som de flesta fångarna väntade sig att bli skickade till. Det var “okej” i lägren, förstod han, så länge man hade goda kontakter och kunde hur det gick till. Det förekom mutor, favorisering och beskyddarverksamhet av alla slag, det förekom homosexualitet och prostitution, det förekom till och med olaglig alkohol som destillerades av potatis. Förtroendeuppdragen gavs endast till de vanliga brottslingarna, särskilt gangstrarna och mördarna, som bildade ett slags aristokrati. Alla smutsiga jobb gjor-

des av politikerna.

Det kom och gick ständigt många fångar av alla slag: knarkhandlare, tjuvar, banditer, svartabörshandlare, fyllon, prostituerade. En del av de berusade var så våldsamma att de andra fångarna var tvungna att gå samman för att undertrycka dem. Ett ofantligt vrak av en kvinna, omkring sextio år gammal, med stora tumlande bröst och tjocka vita hårslingor, som hade fallit ned under hennes kamp, bars in, sparkande och skrikande, av fyra vakter, som hade gripit tag i henne, en i varje hörn. De slet av stövlarna, som hon hade försökt sparka dem med, och slängde ner henne över Winstons knä så att hans lårben nästan bröts. Kvinnan hävde sig upp och följde efter dem ut med ett skrik: "F—!" Sedan, när hon märkte att hon satt på något ojämnt, gled hon av Winstons knän och ner på bänken.

»Ursäkta, kära du», sade hon. "Jag skulle inte ha satt mig på dig, det var bara jävlarna som satte mig där. De tycker inte om att behandla en dam, eller hur?» Hon stannade upp, klappade sig på bröstet och rapade. »Ursäkta», sade hon, »jag är inte mig själv, precis.»

Hon lutade sig fram och kräcktes ymnigt på golvet.

»Det är bättre», sade hon och lutade sig tillbaka med slutna ögon. "Håll det aldrig nere, det är vad jag säger. Få upp den medan den är färsk på magen, typ."

Hon kvicknade till, vände sig om för att se på Winston igen och tycktes genast fatta tycke för honom. Hon lade en stor arm om hans axel och drog honom till sig, andades öl och spyor i ansiktet på honom.

»Vad heter du, kära du?» frågade hon.

»Smith», sade Winston.

»Smith?» sade kvinnan. "Det är roligt. Jag heter Smith också. »Jaså», tillade hon sentimentalt, »jag skulle ju kunna vara din mor!»

Hon kanske, tänkte Winston, var hans mor. Hon var i ungefär rätt ålder och hade rätt fysik, och det var troligt att människorna förändrades något efter tjugo år i ett tvångsarbetsläger.

Ingen annan hade pratat med honom. I förvånansvärt hög grad ignorerade de vanliga brottslingarna partifångarna. »Polits», kallade de dem med ett slags oegennyttigt förakt. Partifångarna tycktes vara livrädda för att tala med någon, och framför allt för att tala med varandra. Bara en gång, när två partimed-

lemmar, båda kvinnor, satt tätt intill varandra på bänken, hörde han mitt i sorlet av röster några hastigt viskade ord; Och i synnerhet en referens till något som kallades "Rum ett-oh-en", som han inte förstod.

Det kan vara två eller tre timmar sedan de hade fört honom hit. Den molande smärtan i magen försvann aldrig, men ibland blev den bättre och ibland sämre, och hans tankar vidgades eller drog ihop sig därefter. När det blev värre tänkte han bara på själva smärtan och på sitt begär efter mat. När det blev bättre greps han av panik. Det fanns stunder då han förutsåg vad som skulle hända honom med en sådan verklighet att hans hjärta galopperade och hans andetag stannade. Han kände smällen av batonger mot armbågarna och järnskodda stövlar mot smalbenen. Han såg sig själv krypa på golvet och skrika efter nåd genom trasiga tänder. Han tänkte knappt på Julia. Han kunde inte fästa sitt sinne på henne. Han älskade henne och ville inte förråda henne. Men det var bara ett faktum, eftersom han kände till räknereglerna. Han kände ingen kärlek till henne, och han undrade knappt ens vad som hände med

henne. Han tänkte ofta på O'Brien med ett fladdrande hopp. O'Brien måste veta att han hade blivit arresterad. Brödrskapet, hade han sagt, försökte aldrig rädda sina medlemmar. Men där fanns rakbladet; De skulle skicka rakbladet om de kunde. Det skulle dröja kanske fem sekunder innan vakterna kunde rusa in i cellen. Klingan skulle bita in i honom med ett slags brännande kyla, och till och med fingrarna som höll den skulle skäras in i märgen. Allt kom tillbaka till hans sjuka kropp, som darrande krympte av minsta smärta. Han var inte säker på att han skulle använda rakbladet även om han fick chansen. Det var mer naturligt att existera från stund till stund, att acceptera ytterligare tio minuters liv även om man var säker på att det var tortyr i slutet.

Ibland försökte han räkna ut hur många porslinsstenar det fanns i cellens väggar. Det borde ha varit lätt, men han tappade alltid räkningen vid ett eller annat tillfälle. Allt oftare undrade han var han var och vilken tid på dygnet det var. Ena stunden var han säker på att det var fullt dagsljus ute och i nästa lika säker på att det var bekmörkt. På den här platsen

visste han instinktivt att ljuset aldrig skulle släckas. Det var en plats utan mörker: han insåg nu varför O'Brien hade tyckts känna igen hänsyftningen. I Kärleksministeriet fanns det inga fönster. Hans cell kan vara i hjärtat av byggnaden eller mot dess yttervägg; Det kan vara tio våningar under marken, eller trettio över den. Han rörde sig mentalt från plats till plats och försökte utifrån känslan i sin kropp avgöra om han satt högt uppe i luften eller var djupt begravd under jorden.

Det hördes ljudet av marschkängor utanför. Ståldörren öppnades med en smäll. En ung officer, en prydlig svartuniformerad figur som tycktes glittra överallt av polerat läder och vars bleka, raka ansikte var som en vaxmask, klev raskt in genom dörröppningen. Han vinkade åt vakterna utanför att hämta in fången som de ledde. Poeten Ampleforth stappade in i cellen. Dörren slog igen igen.

Ampleforth gjorde en eller två osäkra rörelser från sida till sida, som om han hade en aning om att det fanns en annan dörr att gå ut genom, och började sedan vandra fram och tillbaka i cellen. Han hade ännu inte lagt märke till Winstons närvaro.

Hans oroliga ögon stirrade på väggen ungefär en meter ovanför Winstons huvud. Han var utan skor; Stora, smutsiga tår stack ut ur hålen i hans strumpor. Han var också flera dagar från att raka sig. Ett risigt skägg täckte hans ansikte ända ner till kindbenen och gav honom en air av ruffianism, som på ett egendomligt sätt passade ihop med hans stora, svaga kroppsbyggnad och nervösa rörelser.

Winston vaknade en smula ur sin dvala. Han måste tala med Ampleforth och riskera att skrika från TV-skärmen. Det var till och med tänkbart att Ampleforth var bäraren av rakbladet.

»Gott om folk«, sade han.

Det hördes inget skrik från tv-skärmen. Ampleforth stannade, mildt förskräckt. Hans blick fokuserade långsamt på Winston.

»Ack, Smith!« sade han. "Du också!"

"Vad har du att vänta dig?"

»Sanningen att säga...« Han satte sig tafatt ned på bänken mitt emot Winston. "Det finns bara en förseelse, eller hur?" sa han.

»Och har du begått det?«

"Tydligen har jag det."

Han lade handen på pannan och tryckte ihop tinningarna ett ögonblick,

som om han försökte komma ihåg något.

”Det är sådant som händer”, började han svävande. ”Jag har kunnat erinra mig ett tillfälle – ett möjligt fall. Det var en indiskretion, utan tvekan. Vi höll på att producera en slutgiltig utgåva av Kiplings dikter. Jag lät ordet ”Gud” stå kvar i slutet av en rad. Jag kunde inte hjälpa det!» tillade han nästan förtrytsamt, i det han lyfte upp ansiktet för att se på Winston. ”Det var omöjligt att ändra linjen. Ramsan var ”stav”. Inser du att det bara finns tolv rim till ”rod” i hela språket? I flera dagar hade jag grubblat i min hjärna. Det fanns ingen annan ramsa.”

Hans ansiktsuttryck förändrades. Irritationen försvann och för ett ögonblick såg han nästan nöjd ut. Ett slags intellektuell värme, glädjen hos pedanten som upptäckt något meningslöst faktum, lyste genom smutsen och det risiga håret.

»Har det någonsin fallit er in», sade han, »att den engelska poesins hela historia har bestämts av det faktum, att det engelska språket saknar rim?»

Nej, just den tanken hade aldrig slagit Winston. Inte heller föreföll det honom under dessa omständigheter särskilt viktigt eller in-

tressant.

”Vet du vilken tid på dygnet det är?” frågade han.

Ampleforth såg åter häpen ut. – Jag hade knappt tänkt på det. De arresterade mig – det kunde vara två dagar sedan – kanske tre.” Hans blick flackade runt väggarna, som om han halvt om halvt väntade sig att finna ett fönster någonstans. ”Det är ingen skillnad mellan natt och dag på den här platsen. Jag förstår inte hur man kan beräkna tiden.”

De pratade högljutt i några minuter, och sedan, utan uppenbar anledning, hördes ett skrik från TV-skärmen som bad dem att vara tysta. Winston satt tyst med händerna i kors. Ampleforth, som var för stor för att sitta bekvämt på den smala bänken, vred sig från sida till sida och knäppte sina gängliga händer först kring det ena knäet, sedan runt det andra. Tv-skärmen skällde på honom att han skulle hålla sig stilla. Tiden gick. Tjugo minuter, en timme – det var svårt att bedöma. Än en gång hördes ljudet av stövlar utanför. Winstons inälvor drog ihop sig. Snart, mycket snart, kanske om fem minuter, kanske nu, skulle trampet av stövlar betyda att hans egen tur hade kommit.

Dörren öppnades. Den unge officeren med kall uppsyn steg in i cellen. Med en kort handrörelse pekade han på Ampleforth.

”Rum 101”, sa han.

Ampleforth marscherade klumpigt ut mellan vakterna, med ett vagt bekymrat ansikte, men oförstående.

Vad som kändes som en lång tid gick. Smärtan i Winstons mage hade vaknat till liv igen. Hans sinne hängde runt, runt på samma spår, som en boll som faller om och om igen i samma serie av fack. Han hade bara sex tankar. Smärtan i magen; en bit bröd; blodet och skriken; O'brien; Julia; rakbladet. Det var en ny spasm i hans inälvor; De tunga stövlarna närmade sig. När dörren öppnades förde den våg av luft som den skapade in en kraftfull doft av kallsveitt. Parsons gick in i cellen. Han var klädd i khakifärgade shorts och en sporttröja.

Den här gången skrämde Winston till självförglömmelse.

”Du här!” sa han.

Parsons gav Winston en blick, i vilken det varken fanns intresse eller förvåning, utan bara förtvivlan. Han började gå ryckigt upp och ner, tydligt oförmoden att hålla sig stilla. Varje gång han sträckte på

sina knubbiga knän var det uppenbart att de darrade. Hans ögon hade en vidöppen, stirrande blick, som om han inte kunde avhålla sig från att stirra på något i fjärran.

“Vad har du att vänta dig?” sa Winston.

»Tankebrott!» sade Parsons nästan rodnande. Tonen i hans röst antydde på en gång ett fullständigt erkännande av hans skuld och ett slags klenroger fasa över att ett sådant ord kunde användas om honom själv. Han stannade mitt emot Winston och började ivrigt vädja till honom: “Du tror väl inte att de kommer att skjuta mig, gamle gosse? De skjuter dig inte om du faktiskt inte har gjort något – bara tankar, som du inte kan hjälpa? Jag vet att de ger er en rättvis rättegång. Ah, jag litar på dem för det! De kommer att känna till mitt rekord, eller hur? Du vet vilken typ av kille jag var. Inte en dålig kille på mitt sätt. Inte smart, förstås, men ivrig. Jag försökte göra mitt bästa för festen, eller hur? Jag kommer undan med fem år, tycker du inte? Eller till och med tio år? En kille som jag skulle kunna göra sig ganska nyttig i ett arbetsläger. Skulle de inte skjuta mig för att jag spårade ur en enda gång?”

»Är du skyldig?» sade Winston.

»Det är klart att jag är skyldig!» utbrast Parsons med en underdånig blick på teleskärmen. “Ni tror väl inte att partiet skulle arresteras en oskyldig man?” Hans grodlika ansikte blev lugnare och fick till och med ett något skenheligt uttryck. »Tankebrott är en förfärlig sak, gamle man», sade han föraktfullt. – Det är lömskt. Den kan gripa tag i dig utan att du ens vet om det. Vet du hur det fick tag i mig? I sömnen! Ja, det är ett faktum. Där satt jag och jobbade och försökte dra mitt strå till stacken – jag visste aldrig att jag hade något dåligt i huvudet alls. Och sedan började jag prata i sömnen. Vet du vad de hörde mig säga?”

Han sänkte rösten, som någon som av medicinska skäl är tvungen att uttala en obscenitet.

“Ner med storebror!” Ja, det sa jag! Sagt det om och om igen, verkar det som. Mellan dig och mig, gamle man, är jag glad att de fick tag på mig innan det gick längre. Vet ni vad jag ska säga till dem när jag går fram till tribunalen? ‘Tack’, kommer jag att säga, ‘tack för att du räddade mig innan det var för sent.’”

»Vem har fördömt dig?» sade Winston.

»Det var min lilla dotter», sade Parsons med ett slags sorgsen stolthet. “Hon lyssnade vid nyckelhålet. Hörde vad jag sa och stack iväg till patrullerna redan nästa dag. Ganska smart för en nipper på sju, eller hur? Jag hyser inget agg mot henne för det. Jag är faktiskt stolt över henne. Det visar i alla fall att jag uppfostrade henne i rätt anda.”

Han gjorde ytterligare några ryckiga rörelser upp och ner och kastade flera gånger en längtansfull blick på toalettstolen. Då drog han plötsligt ner sina shorts.

“Ursäkta mig, gamle man”, sa han. “Jag kan inte hjälpa det. Det är väntan.”

Han slängde sina stora bakdelar på toalettstolen. Winston täckte ansiktet med händerna.

“Smith!” skrek rösten från tv-skärmen. “6079 Smith W! Avslöja ditt ansikte. Inga ansikten täckta i cellerna.”

Winston blottade sitt ansikte. Parsons använde toaletten, högljutt och rikligt. Det visade sig då att proppen var defekt, och cellen stank avskryvärt i flera timmar efteråt.

Parsons avsattes. Fler fångar kom och gick på ett mystiskt sätt. En av dem, en kvinna, skickades till “Rum 101” och Winston

lade märke till att hon tycktes skrumpna ihop och få en annan färg när hon hörde orden. Det kom en tid, då det, om det hade varit morgon när han fördes hit, skulle ha varit eftermiddag. Eller om det hade varit eftermiddag, då skulle det vara midnatt. Det fanns sex fångar i cellen, män och kvinnor. Alla satt alldeles stilla. Mitt emot Winston satt en man med ett haklöst, tandlöst ansikte som liknade en stor, ofarlig gnagares. Hans feta, fläckiga kinder var så knottriga att det var svårt att inte tro att han hade små förråd av mat undanstoppade där. Hans ljusgrå ögon flackade ängsligt från ansikte till ansikte och vände sig hastigt bort igen, när han fångade någons blick.

Dörren öppnades, och in kom en annan fånge, vars framträdande sände en för ett ögonblick kalla kår genom Winston. Han var en alldaglig man med ett elakt utseende som kunde ha varit ingenjör eller tekniker av något slag. Men det som var häpnadsväckande var utmärkningen i hans ansikte. Det var som en döds-kalle. På grund av dess tunnhet såg munnen och ögonen oproporionerligt stora ut, och ögonen tycktes fyllda av ett mordiskt, oemotståndligt hat mot nå-

gon eller något.

Mannen satte sig på bänken en bit ifrån Winston. Winston såg inte på honom igen, men det plågade, döds-kalleliknande ansiktet var lika levande i hans sinne som om det hade varit rakt framför hans ögon. Plötsligt insåg han vad det var frågan om. Mannen höll på att dö av svält. Samma tanke tycktes dyka upp nästan samtidigt för alla i cellen. Det hördes en mycket svag rörelse hela vägen runt bänken. Den haklöse mannens blick flackade hela tiden mot mannen med skallansikte, för att sedan skuldmedvetet vända sig bort och sedan dras tillbaka av en oemotståndlig attraktion. Snart började han skruva på sig i sätet. Till sist reste han sig upp, vaggade klumpigt fram genom cellen, grävde ner sig i fickan på sin overall och räckte med en skamsen min fram en smutsig bit bröd till mannen med döds-kalleansiktet.

Det hördes ett ursinnigt, öronbedövande dån från tv-skärmen. Den haklöse mannen hoppade i hans spår. Mannen med döds-kalleansiktet hade snabbt stuckit händerna bakom ryggen, som om han demonstrerade för hela världen att han vägrade ta emot gåvan.

»Bumstead!» ljöd rösten. "2713 Bumstead J! Låt den där brödbiten falla."

Den haklöse mannen tappade brödbiten på golvet. "Stå kvar där du är", sa rösten. "Vänd dig mot dörren. Gör ingen rörelse."

Den haklöse mannen lydde. Hans stora pösiga kinder darrade okontrollerat. Dörren slogs upp. När den unge officeren kom in och steg åt sidan, dök det upp bakom honom en kort, stubbig vakt med väldiga armar och axlar. Han ställde sig mitt emot den haklöse mannen, och på en signal från officeren avlossade han sedan ett fruktansvärt slag, med hela sin kroppstyngd bakom sig, fullt i den hakalöse mannens mun. Kraften i den tycktes nästan slå honom omkull från golvet. Hans kropp kastades tvärs över cellen och drogs upp mot basen av toalettstolen. För ett ögonblick låg han som förstummad, med mörkt blod sipprande ur munnen och näsan. Ett mycket svagt gnående eller pipande, som tycktes omedvetet, kom ur honom. Sedan rullade han över och reste sig ostadigt på händer och knän. Mitt i en ström av blod och saliv föll de två halvorna av en tandplatta ut ur hans mun.

Fångarna satt alldeles stilla med händerna i kors på

knäna. Den haklöse mannen klättrade tillbaka till sin plats. På ena sidan av ansiktet mörknade köttet. Hans mun hade svällt upp till en oformlig körsbärsfärgad massa med ett svart hål i mitten. Då och då droppade det lite blod på bröstet på hans overall. Hans grå ögon fladdrade fortfarande från ansikte till ansikte, mer skuldmedvetet än någonsin, som om han försökte upptäcka hur mycket de andra föraktade honom för hans förödmjukelse.

Dörren öppnades. Med en liten gest pekade officeren på mannen med skallansikte.

”Rum 101”, sa han.

Det hördes en flämtning och ett raseri vid Winstons sida. Mannen hade i själva verket kastat sig på knä på golvet, med händerna knäppta.

”Kamrat! Konstapel!» ropade han. ”Du behöver inte ta mig till den platsen! Har jag inte berättat allt för dig redan? Vad mer är det du vill veta? Det finns inget jag inte skulle erkänna, ingenting! Säg mig bara vad det är och jag ska erkänna det direkt. Skriv ner det så skriver jag under det – vad som helst! Inte rum 101!”

»Rum 101», sade officeren.

Mannens ansikte, som redan var mycket blekt, fick en färg som Winston inte

hade trott var möjligt. Det var definitivt, omisstkännligt, en nyans av grönt.

”Gör vad som helst mot mig!” skrek han. ”Du har låtit mig svälta i flera veckor. Avsluta det och låt mig dö. Skjut mig. Häng mig. Döm mig till tjugofem års fängelse. Är det någon annan du vill att jag ska ge bort? Säg bara vem det är så ska jag berätta vad du vill. Jag bryr mig inte om vem det är eller vad du gör med dem. Jag har fru och tre barn. Den största av dem är inte sex år gammal. Du kan ta hela bunten av dem och skära halsen av dem framför mina ögon, och jag ska stå bredvid och titta på. Men inte rum 101!”

»Rum 101», sade officeren.

Mannen såg sig frenetiskt omkring på de andra fångarna, som om han hade en aning om att han skulle kunna sätta ett annat offer i sitt eget ställe. Hans blick fastnade på den haklöse mannens sönderslagna ansikte. Han sträckte ut en mager arm.

”Det är den du borde ta, inte mig!” skrek han. – Man hörde inte vad han sa efter att de slagit honom i ansiktet. Ge mig en chans och jag ska berätta vartenda ord av det. Det är han som är emot partiet, inte jag.” Vakterna klev fram. Mannens röst stegrades till

ett skrik. »Du hörde honom inte!» upprepade han. ”Något gick fel med tv-skärmen. Han är den du vill ha. Ta honom, inte mig!”

De två stadiga vakterna hade böjt sig ner för att ta honom i armarna. Men just i detta ögonblick kastade han sig över golvet i cellen och grep tag i ett av järnbenen som höll upp bänken. Han hade gett upp ett ordlöst tjutande, som ett djur. Vakterna grep tag i honom för att slita loss honom, men han klamrade sig fast med förvånansvärd styrka. I kanske tjugio sekunder släpade de på honom. Fångarna satt tysta med händerna i kors på knäna och tittade rakt framför sig. Tjutet upphörde; Mannen hade ingen andedräkt kvar för något annat än att hänga kvar. Sedan kom det en annan sorts gråt. En spark från en vaks stövel hade brutit fingrarna på hans ena hand. De släpade upp honom på fötter.

»Rum 101», sade officeren.

Mannen leddes ut, gick ostadigt, med huvudet insjunket, vårdande sin krossade hand, och hela kampen var borta ur honom.

En lång tid gick. Om det hade varit midnatt när mannen med skallansikte fördes bort, så hade det varit morgon. Om det var morgon så var det eftermi-

ddag. Winston var ensam och hade varit ensam i flera timmar. Smärtan av att sitta på den smala bänken var så smärtsam att han ofta reste sig och gick omkring, utan att bli tillrättavisad av TV-skärmen. Brödbiten låg fortfarande kvar där den haklöse mannen hade tappat den. I början krävdes det en stor ansträngning för att inte se på det, men snart gav hungern vika för törst. Hans mun var klibbig och illasmakande. Det brummande ljudet och det oföränderliga vita ljuset framkallade ett slags matthet, en tom känsla i hans huvud. Han reste sig upp eftersom värken i benen inte längre var uthärdlig, och sedan satte han sig ner igen nästan på en gång eftersom han var för yr för att se till att hålla sig på benen. Närhelst hans fysiska förnimmelser var lite under kontroll återvände skräcken. Ibland tänkte han med en falnande förhoppning på O'Brien och rakbladet. Det var tänkbart att rakbladet skulle kunna komma gömt i hans mat, om han någonsin fick mat. Dunkelare tänkte han på Julia. På ett eller annat sätt led hon, kanske mycket värre än han. Hon kanske skriker av smärta just nu. Han tänkte: "Om jag kunde rädda Julia genom att

fördubbla min egen smärta, skulle jag göra det? Ja, det skulle jag." Men det var bara ett intellektuellt beslut, som fattades därför att han visste att han borde fatta det. Han kände det inte. På denna plats kunde du inte känna någonting, förutom smärta och förkunskap om smärta. Dessutom, var det möjligt, när du verkligen led av det, att av vilken anledning som helst önska att din egen smärta skulle öka? Men den frågan gick ännu inte att besvara.

Stövlarna närmade sig igen. Dörren öppnades. O'Brien kom in.

Winston reste sig upp. Chocken vid synen hade drivit all försiktighet ur honom. För första gången på många år glömde han bort teleskärmens närvaro.

"De har dig också!" ropade han.

»De togo mig för länge sedan», sade O'Brien med en mild, nästan ångerfull ironi. Han steg åt sidan. Bakom honom dök en bredbröstad vakt upp med en lång svart batong i handen.

»Det visste du, Winston», sade O'Brien. "Lura inte dig själv. Ni visste det - ni har alltid vetat det."

Ja, han såg det nu, han hade alltid vetat det. Men det fanns inte tid att tänka på det. Det enda han hade

ögon för var batongen i vaktens hand. Den kan falla var som helst: på hjässan, på örat, på överarmen, på armbågen -

Armbågen! Han hade sjunkit ner på knä, nästan förlamad, och med den andra handen hade han gripit tag om den skadade armbågen. Allt hade exploderat i gult ljus. Ofattbart, ofattbart att ett enda slag kunde orsaka sådan smärta! Ljuset klarnade och han kunde se hur de andra två tittade ner på honom. Vakten skrattade åt hans förvridningar. En fråga besvarades i alla fall. Aldrig, av någon anledning i världen, skulle du kunna önska dig en ökning av smärtan. Om smärtan kunde man bara önska en sak: att den skulle upphöra. Ingenting i världen var så illa som fysisk smärta. Inför smärtan finns inga hjältar, inga hjältar, tänkte han om och om igen medan han vred sig på golvet och förgäves grep tag i sin handikappade vänsterarm.

II

Han låg på något som kändes som en tältsäng, förutom att den var högre upp över marken och att han var fixerad på något sätt så att han inte kunde röra sig. Ljus som verka-

de starkare än vanligt föll på hans ansikte. O'Brien stod vid hans sida och såg uppmärksamt ner på honom. På andra sidan om honom stod en man i vit rock med en injektionspruta i handen.

Även när ögonen var öppna tog han in sin omgivning bara gradvis. Han fick intrycket av att simma upp i detta rum från en helt annan värld, ett slags undervattensvärld långt under den. Hur länge han hade varit där nere visste han inte. Sedan de arresterade honom hade han varken sett mörker eller dagsljus. Dessutom var hans minnen inte kontinuerliga. Det hade funnits tillfällen då medvetandet, till och med det slags medvetande som man har i sömnen, hade stannat upp och börjat igen efter en tom intervall. Men om intervallen var dagar eller veckor eller bara sekunder, det fanns inget sätt att veta.

Med det första slaget på armbågen hade mardrömmen börjat. Senare skulle han inse att allt som då hände bara var ett preliminärt, ett rutinmässigt förhör som nästan alla fångar utsattes för. Det fanns en lång rad brott – spioneri, sabotage och liknande – som alla måste erkänna som en självklarhet. Be-

kännelsen var en formalitet, även om tortyren var verklig. Hur många gånger han hade blivit slagen, hur länge misshandeln hade pågått, kunde han inte minnas. Alltid var det fem eller sex män i svarta uniformer framför honom samtidigt. Ibland var det knytnävar, ibland var det batonger, ibland var det stålstänger, ibland var det stövlar. Det fanns stunder då han rullade omkring på golvet, skamlös som ett djur, vred sin kropp hit och dit i ett ändlöst, hopplöst försök att undvika sparkarna, och helt enkelt inbjöd till fler och ännu fler sparkar, i revbenen, i magen, på armbågarna, på smalbenen, i ljumskarna, i testiklarna. på benet vid basen av ryggraden. Det fanns stunder då det fortsatte och fortsatte tills det grymma, ondskefulla, oförlåtliga inte föreföll honom som om vakterna fortsatte att slå honom, utan att han inte kunde tvinga sig själv att förlora medvetandet. Det fanns stunder då hans mod övergav honom så till den grad att han började skrika efter nåd redan innan misshandeln började, när blotta åsynen av en knytnäve som drogs tillbaka för ett slag var tillräckligt för att få honom att utgjuta en bekännelse

om verkliga och inbillade brott. Det fanns andra tillfällen då han gav sig i väg med föresatsen att inte bekänna någonting, när varje ord måste tvingas ur honom mellan flämtningar av smärta, och det fanns tillfällen då han svagt försökte kompromissa, då han sade till sig själv: "Jag skall bekänna, men inte än. Jag måste hålla ut tills smärtan blir outhärdlig. Tre sparkar till, två sparkar till, och sedan ska jag tala om för dem vad de vill ha." Ibland blev han slagen tills han knappt kunde stå, sedan kastades han som en säck potatis på stengolvet i en cell, lämnades att återhämta sig i några timmar och sedan togs han ut och misshandlades igen. Det förekom också längre perioder av återhämtning. Han mindes dem dunkelt, ty de tillbragtes huvudsakligen i sömn eller dvala. Han mindes en cell med en plankbädd, ett slags hylla som stack ut från väggen och ett tvättställ av plåt och måltider med varm soppa och bröd och ibland kaffe. Han mindes en vresig barberare som kom för att skrapa hans haka och klippa hans hår, och affärsmässiga, osympatiska män i vita rockar som kände på hans puls, knackade på hans reflexer, vred upp hans ögonlock, körde hår-

da fingrar över honom på jakt efter brutna ben och sköt nålar i hans arm för att få honom att sova.

Misshandeln blev mindre frekvent och blev huvudsakligen ett hot, en fasa som han kunde skickas tillbaka till när som helst när hans svar var otillfredsställande. Hans frågeställare var nu inte skurkar i svarta uniformer utan partiintellektuella, små rundlagda män med snabba rörelser och blixtrande glasögon, som arbetade med honom i omgångar under perioder som varade - han trodde, han kunde inte vara säker - tio eller tolv timmar i sträck. Dessa andra frågeställare såg till att han hade konstant lindrig smärta, men det var inte huvudsakligen smärta som de förlitade sig på. De slog honom i ansiktet, vred hans öron, drog honom i håret, tvingade honom att stå på ett ben, vägrade ge honom tillåtelse att urinera, lyste honom i ansiktet så att hans ögon fylldes av vatten; Men syftet med detta var helt enkelt att förödmjuka honom och förstöra hans förmåga att argumentera och resonera. Deras verkliga vapen var det skoningslösa ifrågasättandet som pågick timme efter timme, som snubblade över honom, gillrade få-

llor för honom, förvrängde allt han sade, vid varje steg dömde honom för lögner och självmotsägelser, tills han började gråta lika mycket av skam som av nervös trötthet. Ibland grät han ett halvt dussin gånger under ett enda sammanträde. För det mesta skrek de okvädningsord åt honom och hotade vid varje tvekan att överlämna honom till vakterna igen. Men ibland ändrade de plötsligt ton, kallade honom kamrat, vädjade till honom i Ingsocs och Storebrors namn och frågade honom sorgset om han inte redan nu hade tillräckligt med lojalitet mot partiet kvar för att få honom att vilja göra det onda han hade gjort ogjort. När hans nerver var i trasor efter timmar av utfrågning, kunde till och med denna vädjan få honom att snörpa i tårar. Till slut bröt de gnagande rösterna ner honom mer fullständigt än vakternas stövlar och nävar. Han blev helt enkelt en mun som talade, en hand som tecknade vad som än krävdes av honom. Hans enda bekymmer var att ta reda på vad de ville att han skulle erkänna, och sedan erkänna det snabbt, innan mobbningen började på nytt. Han erkände mord på framstående partimedlemmar, spridning

av uppviglande pamfletter, förskingring av offentliga medel, försäljning av militära hemligheter, sabotage av alla slag. Han erkände att han hade varit en spion avlönad av den östasiatiska regeringen så långt tillbaka som 1968. Han erkände att han var religiöst troende, en beundrare av kapitalismen och en sexuell pervers person. Han erkände att han hade mördat sin hustru, trots att han visste, och hans förhållare måste ha vetat, att hans hustru fortfarande var i livet. Han erkände att han i årtal hade stått i personlig kontakt med Goldstein och att han hade varit medlem i en underjordisk organisation som hade inkluderat nästan varje människa han någonsin hade känt. Det var lättare att bekänna allt och peka ut alla. Dessutom var allt på sätt och vis sant. Det var sant att han hade varit partiets fiende, och i partiets ögon fanns det ingen skillnad mellan tanke och handling.

Där fanns också minnen av ett annat slag. De framträdde i hans sinne lösryckta, som bilder med svärta runt omkring sig.

Han befann sig i en cell som kunde ha varit antingen mörk eller ljus, för han kunde inte se något annat än ett par ögon. Nära till

hands tickade något slags instrument långsamt och regelbundet. Ögonen blev större och mer lysande. Plötsligt flöt han upp ur sätet, dök in i ögonen och var uppslukad.

Han satt fastspänd i en stol omgiven av urtavlor under bländande ljus. En man i vit rock satt och läste på urtavlor. Det var ett tramp av tunga stövlar utanför. Dörren slogs upp. Officeren med vaxansiktet marscherade in, följd av två vakter.

»Rum 101», sade officeren.

Mannen i den vita rocken vände sig inte om. Han såg inte heller på Winston; Han tittade bara på urtavlor.

Han rullade fram genom en mäktig korridor, en kilometer bred, full av strålande, gyllene ljus, vrålade av skratt och skrek ut bekännelser så högt han kunde. Han erkände allt, till och med det som han hade lyckats hålla tillbaka under tortyren. Han berättade hela sitt livs historia för en publik som redan kände till den. Med honom var vakterna, de andra frågeställarna, männen i vita rockar, O'Brien, Julia, mr Charrington, alla rullade de tillsammans genom korridoren och skrek av skratt. Något förfärligt som hade legat inbäddat i framtiden hade på något sätt

hoppats över och inte hänt. Allt var i sin ordning, det fanns ingen smärta längre, den sista detaljen i hans liv var blottlagd, förstådd, förlåten.

Han var på väg upp från plankbädden, halvt säker på att han hade hört O'Briens röst. Under hela förhöret hade han, trots att han aldrig hade sett honom, haft en känsla av att O'Brien låg vid hans armbåge, precis utom synhåll. Det var O'Brien som regisserade allt. Det var han som satte vakterna på Winston och som hindrade dem från att döda honom. Det var han som bestämde när Winston skulle skrika av smärta, när han skulle få andrum, när han skulle få mat, när han skulle sova, när medicinerna skulle pumpas in i hans arm. Det var han som ställde frågorna och föreslog svaren. Han var plågoanden, han var beskyddaren, han var inkvisitorn, han var vännen. Och en gång - Winston kunde inte minnas om det var i drogad sömn, eller i normal sömn, eller ens i ett ögonblick av vakenhet - mumlade en röst i hans öra: "Oroa dig inte, Winston; du är i mitt förvar. I sju år har jag vakat över dig. Nu har vändpunkten kommit. Jag skall frälsa dig, jag skall göra dig fullkomlig."

Han var inte säker på om det var O'Briens röst. Men det var samma röst som hade sagt till honom: "Vi ska mötas på den plats där det inte finns något mörker", i den andra drömmen för sju år sedan.

Han mindes inte att förhöret hade slutat. Det fanns en period av mörker och sedan hade cellen, eller rummet, som han nu befann sig i, gradvis materialiserats omkring honom. Han låg nästan platt på rygg och kunde inte röra sig. Hans kropp hölls nere på varje väsentlig punkt. Till och med hans bakhuvud var gripet på något sätt. O'Brien såg ned på honom med allvarlig och tämligen sorgsen blick. Hans ansikte, sett underifrån, såg grovt och slitet ut, med fickor under ögonen och trötta linjer från näsa till haka. Han var äldre än Winston hade trott honom; Han var kanske fyrtioåtta eller femtio. Under hans hand hade han en urtavla med en spak på toppen och figurer som löpte runt urtavlan.

»Jag sade dig», sade O'Brien, »att om vi träffades igen, så skulle det vara här.»

"Ja", sa Winston.

Utan någon förvarning förutom en lätt rörelse av O'Briens hand, sköljde en våg av smärta genom hans

kropp. Det var en skrämmande smärta, för han kunde inte se vad som hände, och han hade en känsla av att någon hade skadat honom dödligt. Han visste inte om det verkligen hände, eller om effekten var elektriskt framställd. Men hans kropp höll på att vridas ur form, lederna slets långsamt isär. Även om smärtan hade fått svetten att rinna ut i pannan, var det värsta av allt rädslan för att ryggraden skulle brista. Han bet ihop tänderna och andades tungt genom näsan och försökte vara tyst så länge som möjligt.

»Ni är rädd», sade O'Brien och betraktade hans ansikte, »att någonting i ett annat ögonblick skall gå sönder. Din speciella rädsla är att det kommer att vara din ryggrad. Du har en levande mental bild av kotorna som bryts isär och ryggmärgsvätskan som droppar ut ur dem. Det är vad du tänker, eller hur, Winston?»

Winston svarade inte. O'Brien drog tillbaka spaken på ratten. Smärtvägen avtog nästan lika snabbt som den hade kommit.

»Det var fyrtyo», sade O'Brien. "Du kan se att siffrorna på den här urtavlan är upp till hundra. Kan du vara snäll och komma ihåg, under hela vårt samtal, att jag har det i min makt att

tillfoga dig smärta när som helst och i vilken grad jag än väljer. Om du ljuger för mig, eller försöker komma med undanflykter på något sätt, eller till och med faller under din vanliga intelligensnivå, kommer du att skrika av smärta, omedelbart. Förstår du det?"

"Ja", sa Winston.

O'Briens sätt blev mindre allvarligt. Han lade tankfullt tillbaka sina glasögon och tog ett par steg upp och ner. När han talade var hans röst mild och tålmodig. Han såg ut som en läkare, en lärare, till och med en präst, angelägen om att förklara och övertyga snarare än att straffa.

»Jag gör mig besvär med dig, Winston», sade han, »därför att du är värd besvär. Ni vet mycket väl vad det är med er. Ni har vetat det i årtal, även om ni har kämpat mot kunskapen. Du är mentalt störd. Du lider av ett defekt minne. Du är oförmögen att komma ihåg verkliga händelser, och du övertygar dig själv om att du kommer ihåg andra händelser som aldrig har hänt. Lyckligtvis går det att bota. Du har aldrig botat dig själv från det, eftersom du inte valde att göra det. Det var en liten ansträngning av viljan som du inte var redo att göra. Till och med nu, är jag väl

medveten om, klamrar du dig fast vid din sjukdom under intrycket att den är en dygd. Nu ska vi ta ett exempel. Vilken makt är Oceanien i krig med i detta ögonblick?"

"När jag greps var Oceanien i krig med Östasien."

"Med Östasien. Bra. Och Oceanien har alltid legat i krig med Ostasien, eller hur?"

Winston drog efter andan. Han öppnade sin mun för att tala, men sedan talade han inte. Han kunde inte slita blicken från urtavlan.

"Sanningen, snälla, Winston. Din sanning. Berätta vad du tror att du kommer ihåg."

- Jag minns att fram till bara en vecka innan jag greps var vi inte alls i krig med Östasien. Vi var i allians med dem. Kriget var mot Eurasien. Det hade varat i fyra år. Dessförinnan —"

O'Brien hejdade honom med en handrörelse.

"Ännu ett exempel", sa han. "För några år sedan hade du verkligen en mycket allvarlig villfarelse. Ni trodde, att tre män, tre före detta partimedlemmar vid namn Jones, Aaronson och Rutherford - män som avrättades för förräderi och sabotage efter att ha avgett den fullständigaste möjli-

ga bekännelsen – inte var skyldiga till de brott de anklagades för. Ni trodde att ni hade sett omisskännliga skriftliga bevis som bevisade att deras bekännelser var falska. Det fanns ett visst fotografi som du hallucinationer om. Du trodde att du faktiskt hade hållit den i dina händer. Det var ett fotografi ungefär så här.”

En avlång tidningslapp hade dykt upp mellan O'Briens fingrar. I kanske fem sekunder var den inom synvinkeln för Winston. Det var ett fotografi och det var ingen tvekan om dess identitet. Det var fotografiet. Det var ännu en kopia av det fotografi av Jones, Aaronson och Rutherford vid festen i New York, som han av en slump hade fått syn på för elva år sedan och genast förstört. För bara ett ögonblick var den framför hans ögon, sedan var den utom synhåll igen. Men han hade sett det, utan tvekan hade han sett det! Han gjorde ett desperat, plågsamt försök att vrida loss den övre halvan av sin kropp. Det var omöjligt att röra sig så mycket som en centimeter i någon riktning. För tillfället hade han till och med glömt urtavlan. Allt han ville var att hålla fotografiet mellan fingrarna igen, eller åtminsto-

ne se det.

»Den finns!» ropade han.

»Nej», sade O'Brien.

Han gick tvärs över rummet. Det fanns ett minneshål i den motsatta väggen. O'Brien lyfte på gallret. Osedd virvlade den bräckliga pappersslappen bort med den varma luftens ström. Den försvann i en blix av lågor. O'Brien vände sig bort från väggen.

”Aska”, sa han. ”Inte ens identifierbar aska. Damm. Den finns inte. Den har aldrig funnits.”

”Men den fanns! Det finns! Den finns i minnet. Jag minns det. Du kommer ihåg det.”

»Jag kommer inte ihåg det», sade O'Brien.

Winstons hjärta sjönk. Det var dubbeltänk. Han hade en känsla av dödlig hjälplöshet. Om han hade kunnat vara säker på att O'Brien ljög, skulle det inte ha verkat spela någon roll. Men det var fullt möjligt att O'Brien verkligen hade glömt bort fotografiet. Och om så vore fallet, då skulle han redan ha glömt sin förnekelse av att minnas det, och glömt handlingen att glömma. Hur kunde man vara säker på att det bara var bedrägeri? Kanske kunde den där vansinniga förskjutningen i sinnet verkligen hända: det var den tanken som besegrade ho-

nom.

O'Brien såg ner på honom med spekulativa ögon. Mer än någonsin såg han ut som en lärare som gör sig besvär med ett egensinnigt men lovande barn.

”Det finns en partiparoll som handlar om kontrollen över det förflutna”, sade han. »Upprepa det, om ni vill.»

”Den som kontrollerar det förflutna kontrollerar framtiden; Den som kontrollerar nuet kontrollerar det förflutna”, upprepade Winston lydigt.

”Den som kontrollerar nuet kontrollerar det förflutna”, sa O'Brien och nickade långsamt gillande. »Är det din åsikt, Winston, att det förflutna har verklig existens?»

Åter kom känslan av hjälplöshet över Winston. Hans blick flackade mot urtavlan. Inte nog med att han inte visste om ”ja” eller ”nej” var svaret som skulle rädda honom från smärta; Han visste inte ens vilket svar han trodde var det sanna.

O'Brien log svagt. »Du är ingen metafysiker, Winston», sade han. ”Fram till detta ögonblick hade du aldrig tänkt på vad som menas med existens. Jag ska uttrycka det mer exakt. Existerar det förflutna konkret, i rummet? Finns

det någonstans en eller annan plats, en värld av solida föremål, där det förflutna fortfarande händer?"

"Nej."

"Var finns då det förflutna, om det överhuvudtaget?"

"I register. Det är nedskrivet."

"I register. Och...?"

"I sinnet. I mänskliga minnen."

"I minnet. Nåväl, alltså. Vi, partiet, kontrollerar alla dokument, och vi kontrollerar alla minnen. Då kontrollerar vi det förflutna, eller hur?"

»Men hur kan du hindra folk från att komma ihåg saker?» utbrast Winston och glömde åter för ett ögonblick urtavlan. »Det är ofrivilligt. Det är utanför en själv. Hur kan du kontrollera minnet? Du har inte kontrollerat min!"

O'Briens sätt blev åter strängt. Han lade handen på urtavlan.

"Tvärtom", sa han, "ni har inte kontrollerat den. Det är det som har fört er hit. Ni är här för att ni har misslyckats med ödmjukhet, med självdisciplin. Du skulle inte göra den underkastelseakt som är priset för förnuft. Du föredrog att vara en galning, en minoritet av en. Bara det disciplinerade sinnet kan se verkligheten, Winston. Du

tror att verkligheten är något objektivt, externt, som existerar i sin egen rätt. Ni tror också att verklighetens natur är självklar. När du lurar dig själv att tro att du ser något, antar du att alla andra ser samma sak som du. Men jag säger dig, Winston, att verkligheten inte är extern. Verkligheten existerar i det mänskliga sinnet och ingen annans. Inte i det individuella sinnet, som kan göra misstag och i varje fall snart förgås; endast i sinnet hos partiet, som är kollektivt och odödligt. Allt som partiet håller för sanning är sanning. Det är omöjligt att se verkligheten annat än genom att se genom partiets ögon. Det är ett faktum att du måste lära dig på nytt, Winston. Det krävs en självdestruktiv handling, en viljeansträngning. Du måste ödmjuka dig innan du kan bli frisk."

Han gjorde en kort paus, som för att låta det han sagt sjunka in.

"Kommer du ihåg", fortsatte han, "att du skrev i din dagbok: 'Frihet är friheten att säga att två plus två blir fyra?'"

"Ja", sa Winston.

O'Brien höll upp sin vänstra hand, med ryggen vänd mot Winston, med tummen dold och de fyra fingrarna utsträckta.

"Hur många fingrar håller jag upp, Winston?"

"Fyra."

"Och om partiet säger att det inte är fyra utan fem – hur många?"

"Fyra."

Ordet slutade i en flämtning av smärta. Nålen på urtavlan hade skjutit upp till femtiofem. Svetten hade sprutat ut över hela Winstons kropp. Luften rev i hans lungor och utstötte åter i djupa stönanden, som han inte ens genom att bita ihop tänderna kunde hejda. O'Brien betraktade honom, med de fyra fingrarna fortfarande utsträckta. Han drog tillbaka spaken. Den här gången lindrades smärtan bara något.

"Hur många fingrar, Winston?"

"Fyra."

Nålen gick upp till sextio.

"Hur många fingrar, Winston?"

"Fyra! Fyra! Vad mer kan jag säga? Fyra!"

Nålen måste ha rest sig igen, men han såg inte på den. Det tunga, stränga ansiktet och de fyra fingrarna fyllde hans synfält. Fingrarna reste sig framför hans ögon som pelare, enorma, suddiga och tycktes vibrera, men omiskänligt fyra.

"Hur många fingrar, Winston?"

"Fyra! Sluta, sluta! Hur

kan du fortsätta? Fyra! Fyra!”

”Hur många fingrar, Winston?”

”Fem! Fem! Fem!”

»Nej, Winston, det tjänar ingenting till. Du ljuger. Du tror fortfarande att det finns fyra. Hur många fingrar, tack?»

”Fyra! Fem! Fyra! Vad du vill. Bara sluta med det, stoppa smärtan!”

Plötsligt satte han sig upp med O'Briens arm om sina axlar. Han hade kanske förlorat medvetandet i några sekunder. Banden som hade hållit hans kropp nere lossnade. Han kände sig väldigt kall, han skakade okontrollerat, tänderna skallrade, tårarna rullade nerför kinderna. För ett ögonblick klamrade han sig fast vid O'Brien som ett barn, nyfiket tröstad av den tunga armen om hans axlar. Han hade en känsla av att O'Brien var hans beskyddare, att smärtan var något som kom utifrån, från någon annan källa, och att det var O'Brien som skulle rädda honom från den.

»Du lär dig långsamt, Winston», sade O'Brien milt.

»Hur kan jag hjälpa det?» röt han. ”Hur kan jag hjälpa till att se det som finns framför mina ögon? Två och två är fyra.”

”Ibland, Winston. Ibland är de fem. Ibland är de tre. Ibland är de alla på en gång. Du måste anstränga dig mer. Det är inte lätt att bli frisk.”

Han lade ner Winston på sängen. Greppet om hans lemmar hårdnade igen, men smärtan hade ebbat ut och darrningarna hade upphört och lämnat honom bara svag och kall. O'Brien vinkade med huvudet till mannen i den vita rocken, som hade stått orörlig under hela förhandlingarna. Mannen i den vita rocken böjde sig ner och såg Winston djupt i ögonen, kände på hans puls, lade örat mot hans bröstorg, knackade hit och dit; sedan nickade han åt O'Brien.

»Igen», sade O'Brien.

Smärtan flödade in i Winstons kropp. Nålen måste vara på sjuttio, sjuttiofem. Den här gången hade han slutit ögonen. Han visste, att fingrarna voro kvar, och att de voro kvar. Det enda som betydde något var att på något sätt hålla sig vid liv tills krampen var över. Han hade upphört att lägga märke till om han skrek eller inte. Smärtan minskade igen. Han öppnade ögonen. O'Brien hade dragit tillbaka spaken.

”Hur många fingrar, Winston?”

”Fyra. Jag antar att det finns fyra. Jag skulle se fem om jag kunde. Jag försöker se fem.”

»Hvad vill ni: öfvertyga mig om, att ni ser fem, eller verkligen att se dem?»

”Verkligen att få se dem.”

»Igen», sade O'Brien.

Kanske var nålen på åtio – nittio. Winston kunde bara då och då komma ihåg varför smärtan uppsatod. Bakom de hopknipna ögonlocken tycktes en skog av fingrar röra sig i ett slags dans, de vävde sig in och ut, försvann bakom varandra och dök upp igen. Han försökte räkna dem, han kunde inte komma ihåg varför. Han visste bara att det var omöjligt att räkna dem, och att det på något sätt berodde på den mystiska identiteten mellan fem och fyra. Smärtan dog ut igen. När han öppnade ögonen var det för att upptäcka att han fortfarande såg samma sak. Oräkneliga fingrar, som träd i rörelse, strömmade fortfarande förbi i båda riktningarna, korsade och korsade igen. Han slöt ögonen igen.

”Hur många fingrar håller jag upp, Winston?”

– Jag vet inte. Jag vet inte. Du kommer att döda mig om du gör det igen. Fyra, fem, sex – ärligt talat vet jag inte.”

»Bättre», sade O'Brien.

En nål gled in i Winstons arm. Nästan i samma ögonblick spred sig en salig, helande värme i hela hans kropp. Smärtan var redan halvt glömd. Han öppnade ögonen och såg tacksamt upp på O'Brien. Vid åsynen av det tunga, fårade ansiktet, så fult och så intelligent, tycktes hans hjärta slå om. Om han hade kunnat röra sig, skulle han ha sträckt ut en hand och lagt den på O'Briens arm. Han hade aldrig älskat honom så djupt som i detta ögonblick, och inte bara för att han hade stoppat smärtan. Den gamla känslan, att det i grund och botten inte spelade någon roll om O'Brien var en vän eller en fiende, hade kommit tillbaka. O'Brien var en person som man kunde prata med. Kanske ville man inte bli älskad så mycket som att bli förstådd. O'Brien hade torterat honom till vansinnets rand, och om en liten stund var det säkert att han skulle skicka honom i döden. Det spelade ingen roll. På något sätt gick det djupare än vänskap, de var förtrogna; Någonstans eller så, även om de faktiska orden kanske aldrig uttalades, fanns det en plats där de kunde träffas och prata. O'Brien såg ned på honom med ett uttryck, som antydde, att

samma tanke kanske fanns i hans eget sinne. När han talade var det i en lättsam, konverserande ton.

“Vet du var du är, Winston?” frågade han.

– Jag vet inte. Jag kan gissa. I Kärlekens Tjänst.”

“Vet du hur länge du har varit här?”

– Jag vet inte. Dagar, veckor, månader – jag tror att det är månader.”

“Och varför tror du att vi tar med oss människor till den här platsen?”

“För att få dem att bekänna.”

– Nej, det är inte anledningen. Försök igen.”

“För att straffa dem.”

»Nej!» utbrast O'Brien. Hans röst hade förändrats utomordentligt och hans ansikte hade plötsligt blivit både strängt och livligt. “Nej! Inte bara för att tvinga fram din bekännelse eller för att straffa dig. Ska jag berätta varför vi har fört dig hit? För att bota dig! För att göra dig frisk! Vill du förstå, Winston, att ingen, som vi föra till denna plats, någonsin lämnar våra händer obotade? Vi är inte intresserade av de dumma brott som du har begått. Partiet är inte intresserat av overthandlingen; Tanken är det enda vi bryr oss om. Vi förgör inte bara våra fiender; Vi förändrar dem. Förstår du vad

jag menar med det?”

Han böjde sig över Winston. Hans ansikte såg enormt ut på grund av dess närhet, och ohyggligt fult eftersom det sågs underifrån. Dessutom var den fylld av ett slags upphöjdhet, en vansinnig intensitet. Återigen krympte Winstons hjärta. Om det hade varit möjligt skulle han ha krupit djupare ner i sängen. Han kände sig säker på att O'Brien var på väg att vrida om ratten av ren lättsinnighet. Men i detta ögonblick vände sig O'Brien bort. Han tog ett par steg upp och ner. Sedan fortsatte han mindre häftigt:

“Det första ni måste förstå är att det på denna plats inte finns några martyrskap. Ni har läst om de religiösa förföljelserna i det förflutna. Under medeltiden fanns inkquisitionen. Det var ett misslyckande. Den föresatte sig att utrota kätteriet, och slutade med att vidmakthålla det. För varje kättare som brändes på bål, reste sig tusentals andra. Varför var det så? Därför att inkquisitionen dödade sina fiender i det fria, och dödade dem medan de ännu inte var ångerfulla; Faktum är att den dödade dem för att de inte var ångerfulla. Människor dog för att de inte

ville överge sina sanna övertygelser. Naturligtvis tillhörde all ära offret och all skam inkvisitorn som brände honom. Senare, under 1900-talet, kom de totalitära, som de kallades. Det var de tyska nazisterna och de ryska kommunisterna. Ryssarna förföljde kätterer på ett grymmare sätt än inkvisitionen hade gjort. Och de inbillade sig att de hade lärt sig av tidigare misstag. De visste i varje fall att man inte fick göra martyrer. Innan de utsatte sina offer för en offentlig rättegång försökte de medvetet förstöra deras värdighet. De nötte ner dem genom tortyr och ensamhet tills de blev föraktliga, krypande stackare, som bekände vad de stoppade i munnen, skylde sig med smädelser, anklagade och gömde sig bakom varandra och gnydde om nåd. Och ändå, efter bara några år, hade samma sak hänt igen. De döda hade blivit martyrer och deras förnedring hade glömts bort. Än en gång, varför var det så? För det första därför att de bekännelser de hade gjort var uppenbart framtvingade och osanna. Vi gör inga misstag av det slaget. Alla bekännelser som yttras här är sanna. Vi gör dem sanna. Och framför allt tillåter vi inte att de döda

reser sig mot oss. Du måste sluta inbilla dig att eftervärlden kommer att ge dig rätt, Winston. Eftervärlden kommer aldrig att höra talas om dig. Ni kommer att lyftas rena från historiens ström. Vi ska förvandla er till gas och hålla er i stratosfären. Ingenting kommer att finnas kvar av dig; inte ett namn i ett register, inte ett minne i en levande hjärna. Ni kommer att bli förintade i det förflutna såväl som i framtiden. Du kommer aldrig att ha funnits."

Varför då besvara sig med att tortera mig? tänkte Winston med ett ögonblicks bitterhet. O'Brien hejdade sina steg, som om Winston hade uttalat tanken högt. Hans stora, fula ansikte kom närmare, och ögonen blev lite smalare.

»Du tänker», sade han, »att eftersom vi ämna förgöra dig fullständigt, så att ingenting du säger eller gör kan göra den ringaste skillnad – varför gör vi oss i så fall besväret att förhöra dig först? Det var vad du tänkte, eller hur?"

"Ja", sa Winston.

O'Brien log lite. "Du är en brist i mönstret, Winston. Du är en fläck som måste torkas bort. Sa jag inte nyss att vi skiljer oss från förföljarna i det förflutna? Vi nöjer oss inte med negativ

lydnad, inte ens med den mest eländiga underkastelse. När ni till slut överlämnar er till oss måste det vara av er egen fria vilja. Vi tillintetgör inte kättaren därför att han gör motsånd mot oss; Så länge han står emot oss förgör vi honom aldrig. Vi omvänder honom, vi fångar hans inre sinne, vi omformar honom. Vi bränner all ondska och alla illusioner ur honom; Vi tar med honom till vår sida, inte till det yttre, men genuint, med hjärta och själ. Vi gör honom till en av oss själva innan vi dödar honom. Det är oacceptabelt för oss att en felaktig tanke skulle existera någonstans i världen, hur hemlig och maktlös den än må vara. Inte ens i dödsögonblicket kan vi tillåta någon avvikelser. Förr i tiden gick kättaren fram till bålet, fortfarande som en kättare, förkunnade sitt kätterer och jublade över det. Till och med offret för de ryska utrensningarna kunde bära upproret inlåst i skallen när han gick genom korridoren i väntan på kulan. Men vi gör hjärnan perfekt innan vi blåser ut den. De gamla despotismernas befallning var: "Du skall icke", de totalitära befallningarna var: "Du skall". Vårt bud är: 'Du är.' Ingen som vi för hit står någonsin

upp mot oss. Alla tvättas rena. Till och med de tre eländiga förrädare som ni en gång trodde på – Jones, Aaronson och Rutherford – till slut bröt vi ner dem. Jag deltog själv i förhöret med dem. Jag såg dem gradvis utmattade, gnälla, kräla, gråta – och till slut var det inte av smärta eller rädsla, bara av ånger. När vi var färdiga med dem var de bara skal av människor. Det fanns inget annat kvar i dem än sorg över vad de hade gjort, och kärlek till Storebror. Det var rörande att se hur mycket de älskade honom. De bad om att bli skjutna snabbt, så att de kunde dö medan deras sinnen fortfarande var rena.”

Hans röst hade blivit nästan drömmande. Hänförelsen, den vansinniga entusiasmen, fanns fortfarande i hans ansikte. Han låtsas inte, tänkte Winston; han är ingen hycklare; Han tror på vartenda ord han säger. Det som tryckte honom mest var medvetenheten om hans egen intellektuella underlägsenhet. Han betraktade den tunga men ändå graciösa gestalten som vandrade fram och tillbaka, in och ut ur synfältet. O'Brien var en varelse som på alla sätt var större än honom själv. Det fanns ingen aning om att han någonsin hade haft, eller kun-

de ha, att O'Brien för inte så länge sedan hade känt till, undersökt och förkastat. Hans sinne innehöll Winstons sinne. Men hur skulle det i så fall kunna vara sant att O'Brien var galen? Det måste vara han, Winston, som var galen. O'Brien stannade och såg ned på honom. Hans röst hade blivit sträng igen.

“Tro inte att du kommer att rädda dig själv, Winston, hur fullständigt du än överlämnar dig till oss. Ingen som en gång har gått vilse skonans någonsin. Och även om vi valde att låta dig leva ut den naturliga perioden av ditt liv, skulle du ändå aldrig fly från oss. Det som händer dig här är för evigt. Förstå det i förväg. Vi kommer att krossa er till den punkt från vilken det inte finns någon återvändo. Saker kommer att hända med dig som du inte skulle kunna återhämta dig från, om du levde i tusen år. Aldrig mer kommer du att vara kapabel till vanliga mänskliga känslor. Allt kommer att vara dött inom dig. Aldrig mer kommer du att vara kapabel till kärlek, eller vänskap, eller livsglädje, eller skratt, eller nyfikenhet, eller mod, eller integritet. Du kommer att vara ihålig. Vi ska krama dig tom, och sedan ska vi fylla dig med oss själva.”

Han stannade upp och tecknade åt mannen i den vita rocken. Winston var medveten om att någon tung apparat hade tryckts på plats bakom hans huvud. O'Brien hade satt sig bredvid sängen, så att hans ansikte nästan var i jämnhöjd med Winstons.

»Tre tusen», sade han och vände sig över Winstons huvud till mannen i den vita rocken.

Två mjuka kuddar, som kändes lätt fuktiga, klämde sig fast mot Winstons tinningar. Han darrade. Det var smärta som kom, en ny sorts smärta. O'Brien lade en lugnande och nästan vänlig hand på sin.

“Den här gången kommer det inte att göra ont”, sa han. “Håll din blick fäst på min.”

I detta ögonblick hördes en förödande explosion, eller vad som verkade vara en explosion, även om det inte var säkert om det var något ljud. Det var otvivelaktigt en bländande ljusblixt. Winston blev inte skadad, bara liggande på knä. Trots att han redan hade legat på rygg när det hände, hade han en underlig känsla av att han hade blivit knuffad i den ställningen. Ett fruktansvärt, smärtfritt slag hade plattat till honom. Dessutom hade något hänt i hans huvud.

När hans ögon återfick sitt fokus kom han ihåg vem han var och var han befann sig och kände igen ansiktet som stirrade in i hans eget. Men någonstans fanns det en stor fläck av tomhet, som om en bit hade tagits ut ur hans hjärna.

”Det kommer inte att hålla”, sa O’Brien. ”Se mig i ögonen. Vilket land är Oceanien i krig med?”

tänkte Winston. Han visste vad som menades med Oceanien och att han själv var medborgare i Oceanien. Han kom också ihåg Eurasien och Östasien; men vem som låg i krig med vem visste han inte. I själva verket hade han inte varit medveten om att det pågick något krig.

”Jag kommer inte ihåg.”

”Oceanien är i krig med Östasien. Kommer du ihåg det nu?”

”Ja.”

”Oceanien har alltid varit i krig med Östasien. Sedan början av ert liv, från partiets begynnelse, från historiens begynnelse har kriget pågått utan avbrott, alltid samma krig. Kommer du ihåg det?”

”Ja.”

”För elva år sedan skapade du en legend om tre män som hade dömts till döden för förräderi. Du låtsades att du hade sett ett papper som bevisade att de var

oskyldiga. Något sådant papper har aldrig funnits. Du uppfann det, och senare började du tro på det. Ni minns nu det ögonblick då ni först uppfann det. Kommer du ihåg det?”

”Ja.”

”Nyss höll jag upp fingrarna på min hand mot dig. Du såg fem fingrar. Kommer du ihåg det?”

”Ja.”

O’Brien höll upp fingrarna på sin vänstra hand, med tummen dold.

”Det är fem fingrar där. Ser du fem fingrar?”

”Ja.”

Och han såg dem för ett flyktigt ögonblick, innan landskapet i hans sinne förändrades. Han såg fem fingrar och det fanns ingen missbildning. Då var allt normalt igen, och den gamla rädslan, hatet och förvirringen kom tillbaka igen. Men det hade funnits ett ögonblick – han visste inte hur länge, kanske trettio sekunder – av lysande visshet, då varje nytt förslag av O’Brien hade fyllt en fläck av tomhet och blivit till absolut sanning, och när två och två lika lätt kunde ha blivit tre som fem, om det var vad som behövdes. Den hade slocknat innan O’Brien hade släppt handen; Men även om han inte kunde återerövra den, kunde han minnas

den, så som man minns en livlig upplevelse under någon avlägsen period i sitt liv när man i själva verket var en annan person.

»Ni ser nu», sade O’Brien, »att det i varje fall är möjligt.»

”Ja”, sa Winston.

O’Brien reste sig upp med en belåten min. Till vänster om honom såg Winston hur mannen i den vita rocken bröt sönder en ampull och drog tillbaka kolven på en spruta. O’Brien vände sig mot Winston med ett leende. På nästan samma sätt som förr satte han tillbaka glasögonen på näsan.

”Kommer du ihåg att du skrev i din dagbok”, sa han, ”att det inte spelade någon roll om jag var en vän eller en fiende, eftersom jag åtminstone var en person som förstod dig och man kunde prata med? Du hade rätt. Jag tycker om att prata med dig. Ditt sinne tilltalar mig. Det liknar mitt eget sinne förutom att du råkar vara galen. Innan vi avslutar sessionen kan du ställa några frågor till mig, om du vill.”

”Har du någon fråga jag gillar?”

”Vad som helst.” Han såg att Winstons ögon var fästa på urtavlan. ”Den är avstängd. Vad är din första fråga?”

”Vad har du gjort med Ju-

lia?" sa Winston.

O'Brien log igen. »Hon förrådde dig, Winston. Omedelbart - utan förbehåll. Jag har sällan sett någon komma över till oss så snabbt. Du skulle knappast känna igen henne om du såg henne. All hennes upproriskhet, hennes svek, hennes dårskap, hennes smutsighet - allt har bränts ut ur henne. Det var en perfekt omvändelse, ett skolboksfordral.»

"Du torterade henne."

O'Brien lämnade detta obesvarat. "Nästa fråga", sa han.

"Finns Storebror?"

- Det är klart att han finns. Partiet existerar. Storebror är förkroppsligandet av partiet."

"Existerar han på samma sätt som jag?"

"Du finns inte", sa O'Brien.

Än en gång greps han av en känsla av hjälplöshet. Han kände till, eller kunde föreställa sig, de argument som bevisade hans egen icke-existens; Men de var nonsens, de var bara en lek med ord. Innehöll inte påståendet "Du existerar inte" en logisk orimlighet? Men vad tjänade det till att säga så? Hans sinne skrumpnade ihop när han tänkte på de ovedersägliga, vansinniga argument med vilka O'Brien skulle krossa ho-

nom.

"Jag tror att jag existerar", sa han trött. "Jag är medveten om min egen identitet. Jag är född, och jag kommer att dö. Jag har armar och ben. Jag upptar en viss punkt i rummet. Inget annat fast föremål kan uppta samma punkt samtidigt. Finns Storebror i den bemärkelsen?"

- Det har ingen betydelse. Finns han?"

"Kommer Storebror någonsin att dö?"

- Självklart inte. Hur kunde han dö? Nästa fråga."

"Finns Brödraskapet?"

»Det får du aldrig veta, Winston. Om vi väljer att befria dig när vi är färdiga med dig, och om du lever tills du är nittio år gammal, kommer du ändå aldrig att få veta om svaret på den frågan är Ja eller Nej. Så länge du lever kommer det att vara en olöst gåta i ditt sinne."

Winston låg tyst. Hans bröst höjde och sänkte sig lite snabbare. Han hade fortfarande inte ställt den fråga som först hade dykt upp i hans sinne. Han hade måst be om det, och ändå var det som om hans tunga inte ville uttala det. Det fanns ett spår av munterhet i O'Briens ansikte. Till och med hans glasögon tycktes ha ett ironiskt sken. Han vet, tänkte Winston

plötsligt, han vet vad jag ska fråga! Vid denna tanke vällde orden ut ur honom:

"Vad finns i rum 101?"

O'Briens ansiktsuttryck förändrades inte. Han svarade torrt:

"Du vet vad som finns i rum 101, Winston. Alla vet vad som finns i rum 101."

Han höjde ett finger mot mannen i den vita rocken. Tydligen var sessionen till ända. En nål stack in i Winstons arm. Han föll nästan ögonblickligen i djup sömn.

III

"Det finns tre stadier i din återintegrering", sa O'Brien. "Det finns lärande, det finns förståelse och det finns acceptans. Det är dags för er att träda in i det andra stadiet."

Som alltid låg Winston platt på rygg. Men på senare tid har hans bojour blivit lösare. De höll honom fortfarande fast i sängen, men han kunde röra lite på knäna och vrida huvudet från sida till sida och lyfta armarna från armbågen. Urtavlan hade också blivit mindre av en skräck. Han kunde undvika dess kval om han var kvicktänkt nog; det var främst när han visade dumhet som O'Brien drog i spaken. Ibland tog de sig igenom

en hel session utan att använda ratten. Han kunde inte komma ihåg hur många sessioner det hade varit. Hela processen tycktes sträcka sig över en lång, obestämd tid - veckor, möjligen - och intervallerna mellan sessionerna kunde ibland ha varit dagar, ibland bara en timme eller två.

”När du ligger där”, sade O’Brien, ”har du ofta undrat - du har till och med frågat mig - varför Kärleksministeriet skulle lägga ner så mycket tid och besvär på dig. Och när du var fri blev du förbryllad över vad som i grund och botten var samma fråga. Du kunde förstå mekaniken i det samhälle du levde i, men inte dess underliggande motiv. Kommer du ihåg att du skrev i din dagbok: 'Jag förstår hur; Jag förstår inte varför?? Det var när du tänkte på "varför" som du tvivlade på ditt eget förstånd. Du har läst boken, Goldsteins bok, eller delar av den, åtminstone. Sa den dig något som du inte redan visste?"

»Har du läst den?» sade Winston.

”Jag skrev den. Det vill säga, jag var med och skrev den. Ingen bok produceras individuellt, som du vet.”

”Är det sant, vad det står?"

”Som beskrivning, ja. Det program som den lägger fram är nonsens. Den hemliga anhopningen av kunskap - en gradvis spridning av upplysningen - slutligen ett proletärt uppror - partiets störtande. Du förutsåg själv att det var vad det skulle säga. Det är bara nonsens. Proletärerna kommer aldrig att göra uppror, inte på tusen år eller på en miljon. Det kan de inte. Jag behöver inte tala om för er varför; Du vet det redan. Om du någonsin har närt några drömmar om våldsamt uppror måste du överge dem. Det finns inget sätt på vilket partiet kan störtas. Partiets herravälde är evigt. Gör det till utgångspunkten för dina tankar.”

Han kom närmare sängen. »För evigt!» upprepade han. Och låt oss nu återvända till frågan om 'hur' och 'varför'. Ni förstår mycket väl hur partiet håller sig kvar vid makten. Säg mig nu varför vi klamrar oss fast vid makten. Vad är vårt motiv? Varför skulle vi vilja ha makt? Kom igen, tala”, tillade han medan Winston förblev tyst.

Men Winston talade inte på ett par ögonblick till. En känsla av trötthet hade överväldigat honom. Den svaga, vansinniga glimten av entusiasm hade åter

kommit i O'Briens ansikte. Han visste i förväg vad O'Brien skulle säga: att partiet inte sökte makten för sina egna syften, utan bara för majoritetens bästa. Att den sökte makten därför att människorna i massan var bräckliga, fege varelser som inte kunde utvärda friheten eller se sanningen i vitögat, och som måste styras över och systematiskt bedras av andra som var starkare än de själva. Att valet för mänskligheten stod mellan frihet och lycka, och att lycka var bättre för den stora massan av mänskligheten. Att partiet var de svagas evige väktare, en hängiven sekt som gjorde ont för att det goda skulle komma, och offrade sin egen lycka för andras. Det förfärliga, tänkte Winston, det förfärliga var att när O'Brien sade detta, skulle han tro på det. Man kunde se det i hans ansikte. O'Brien visste allt. Tusen gånger bättre än Winston visste han hur världen verkligen såg ut, i vilken förnedring människomassan levde och genom vilka lögnar och barbari partiet höll dem kvar. Han hade förstått alltsammans, vägt alltsammans, och det spelade ingen roll: allt var rättfärdigat av det yttersta syftet. Vad kan du göra, tänkte Winston, mot en

galning som är intelligenta än du, som ger dina argument ett ärligt gehör och sedan helt enkelt framhåller i sitt vansinne?

”Du styr över oss för vårt eget bästa”, sade han svagt. ”Ni tror att människor inte är lämpade att styra sig själva, och därför —”

Han ryckte till och nästan skrek till. Ett styng av smärta hade skjutit genom hans kropp. O'Brien hade skjutit upp spaken på ratten till trettiofem.

»Det var dumt, Winston, dumt!» sade han. ”Du borde veta bättre än att säga något sådant.”

Han drog spaken bakåt och fortsatte:

”Nu ska jag berätta för dig svaret på min fråga. Det är det här. Partiet söker makten helt och hållet för sin egen skull. Vi är inte intresserade av andras bästa; Vi är bara intresserade av makt. Inte rikedom eller lyx eller långt liv eller lycka; Bara kraft, ren kraft. Vad ren kraft innebär kommer ni snart att förstå. Vi skiljer oss från alla oligarkier i det förflutna genom att vi vet vad vi gör. Alla de andra, även de som liknade oss själva, var fega och hysklare. De tyska nazisterna och de ryska kommunisterna kom oss mycket nära i sina metoder, men de hade aldrig modet att

erkänna sina egna motiv. De låtsades, kanske till och med trodde, att de ofrivilligt och för en begränsad tid hade gripit makten, och att det runt hörnet fanns ett paradys där människorna skulle vara fria och jämlika. Vi är inte sådana. Vi vet att ingen någonsin griper makten i avsikt att lämna ifrån sig den. Makt är inte ett medel; Det är ett slut. Man upprättar inte en diktatur för att säkra en revolution; Man gör revolutionen för att upprätta diktaturen. Föremålet för förföljelse är förföljelse. Föremålet för tortyr är tortyr. Maktens objekt är makt. Börjar du nu förstå mig?”

Winston slogs, liksom han hade slagits förut, av tröttheten i O'Briens ansikte. Den var stark och köttig och brutal, den var full av intelligens och ett slags behärskad lidelse inför vilken han kände sig hjälplös; men den var trött. Det fanns påsar under ögonen, huden hängde från kindbenen. O'Brien lutade sig över honom och förde avsiktligt det slitna ansiktet närmare.

»Du tror», sade han, »att jag är gammal och trött i ansiktet. Ni tror att jag talar om makt, och ändå är jag inte ens i stånd att förhindra att min egen kropp förföll. Kan du inte förstå, Winston, att individen bara

är en cell? Cellens trötthet är organismens kraft. Dör du när du klipper naglarna?”

Han vände sig bort från sängen och började promenera fram och tillbaka igen med ena handen i fickan.

”Vi är maktens präster”, sa han. ”Gud är makt. Men för närvarande är makt bara ett ord vad er anbelangar. Det är dags för er att få en uppfattning om vad makt innebär. Det första du måste inse är att makt är kollektivt. Den enskilde har makt blott i den mån han upphör att vara individ. Ni känner till partiets paroll: ”Frihet är slaveri”. Har det någonsin slagit dig att det är reversibelt? Slaveri är frihet. Ensam - fri - blir människan alltid besegrad. Det måste vara så, eftersom varje människa är dömd att dö, vilket är det största av alla misslyckanden. Men om han kan underkasta sig fullständigt, fullständigt, om han kan frigöra sig från sin identitet, om han kan uppgå i partiet så att han blir partiet, då är han allsmäktig och odödlig. Den andra saken för dig att inse är att makt är makt över människor. Över kroppen - men framför allt över sinnet. Makt över materien - den yttre verkligheten, som ni skulle kalla den - är inte

viktig. Vår kontroll över materien är redan absolut.”

För ett ögonblick ignorerade Winston ratten. Han gjorde ett våldsamt försök att resa sig upp i sittande ställning och lyckades bara vrida sig smärtsamt i kroppen.

»Men hur kan ni behärska materien?» utbrast han. – Man kontrollerar inte ens klimatet eller tyngdlagen. Och det finns sjukdom, smärta, död –”

O'Brien tystade honom genom en handrörelse. ”Vi kontrollerar materien därför att vi kontrollerar sinnet. Verkligheten finns inuti skallen. Du kommer att lära dig gradvis, Winston. Det finns ingenting som vi inte skulle kunna göra. Osynlighet, levitation – vad som helst. Jag skulle kunna sväva av golvet som en såpbubbla om jag ville. Jag vill inte det, eftersom partiet inte vill det. Du måste göra dig av med 1800-talets idéer om naturlagarna. Det är vi som stiftar naturlagarna.”

”Men det gör du inte! Ni är inte ens herrar på den här planeten. Hur är det med Eurasien och Östasien? Du har inte besegrat dem än.”

”Oviktigt. Vi kommer att besegra dem när det passar oss. Och om vi inte gjorde det, vad skulle det göra för

skillnad? Vi kan stänga ute dem. Oceanien är världen.”

”Men världen i sig är bara ett dammkorn. Och människan är pytteliten – hjälplös! Hur länge har han funnits? I miljoner år var jorden obebodd.”

”Nonsens. Jorden är lika gammal som vi, inte äldre. Hur skulle den kunna vara äldre? Ingenting existerar utom genom det mänskliga medvetandet.”

”Men klipporna är fulla av ben från utdöda djur – mammutar och mastodonter och enorma reptiler som levde här långt innan man ens hade hört talas om människan.”

”Har du någonsin sett de där benen, Winston? Självklart inte. 1800-talets biologer uppfann dem. Före människan fanns ingenting. Efter människan, om hon kunde komma till ett slut, skulle det inte finnas någonting. Utanför människan finns ingenting.”

”Men hela universum finns utanför oss. Titta på stjärnorna! En del av dem ligger en miljon ljusår bort. De är utom räckhåll för oss för alltid.”

»Vad äro stjärnorna?» sade O'Brien likgiltigt. – Det är bitar av eld några kilometer bort. Vi kunde nå dem om vi ville. Eller så kan vi utplåna dem. Jorden är universums centrum.

Solen och stjärnorna går runt den.”

Winston gjorde ännu en krampaktig rörelse. Den här gången sa han ingenting. O'Brien fortsatte, som om han besvarat en uttalad invändning:

”För vissa ändamål är det naturligtvis inte sant. När vi navigerar på havet, eller när vi förutspår en förmörkelse, tycker vi ofta att det är bekvämt att anta att jorden går runt solen och att stjärnorna är miljoner och åter miljoner kilometer bort. Men hur är det med det? Tror du att det är omöjligt för oss att skapa ett dualistiskt system av astronomi? Stjärnorna kan vara nära eller långt borta, beroende på vad vi behöver dem. Tror du att våra matematiker inte är kapabla till det? Har du glömt dubbeltänkandet?”

Winston ryggade tillbaka på sängen. Vad han än sade, krossades han av det snabba svaret som en klubba. Och ändå visste han, han visste, att han hade rätt. Tron att ingenting existerar utanför ditt eget sinne – det måste väl ändå finnas något sätt att bevisa att det var falskt. Hade det inte för länge sedan avslöjats som en villfarelse? Det fanns till och med ett namn för det, som han hade glömt. Ett svagt

leende ryckte i O'Briens mungipor när han såg ner på honom.

”Jag sa till dig, Winston”, sa han, ”att metafysik inte är din starka sida. Ordet du försöker tänka på är solipsism. Men du misstar dig. Detta är inte solipsism. Kollektiv solipsism, om man så vill. Men det är en annan sak; I själva verket är det tvärtom. Allt detta är en utvikning”, tillade han i en annan ton. ”Den verkliga makten, den makt vi har att kämpa för natt och dag, är inte makt över tingen, utan över människorna.” Han gjorde en paus och antog för ett ögonblick åter sin min, som en skolmästare, som frågar en lovande elev: »Hur kan en man hävda sin makt över en annan, Winston?»

tänkte Winston. ”Genom att få honom att lida”, sa han.

- Precis. Genom att få honom att lida. Det räcker inte med lydnad. Om han inte lider, hur kan du då vara säker på att han lyder din vilja och inte sin egen? Makt ligger i att tillfoga smärta och förödmjukelse. Makt ligger i att slita mänskliga sinnen i stycken och sätta ihop dem igen i nya former som ni själva väljer. Börjar ni då se vad för slags värld vi håller på att skapa? Det är raka motsat-

sen till de dumma hedonistiska utopier som de gamla reformatörerna föreställde sig. En värld av fruktan och förräderi och plåga, en värld av trampande och nedtrampande, en värld som kommer att bli inte mindre utan mer skoningslös i takt med att den förfinar sig själv. Framsteg i vår värld kommer att vara framsteg mot mer smärta. De gamla civilisationerna hävdade att de var grundade på kärlek eller rättvisa. Vår är grundad på hat. I vår värld kommer det inte att finnas några känslor förutom rädsla, raseri, triumf och självförnedring. Allt annat ska vi förstöra - allting. Vi håller redan på att bryta ned de tankevanor, som överlevt från tiden före revolutionen. Vi har klippt av banden mellan barn och förälder, mellan man och man, och mellan man och kvinna. Ingen vågar längre lita på en hustru eller ett barn eller en vän. Men i framtiden kommer det inte att finnas några fruar och inga vänner. Barn kommer att tas från sina mödrar vid födseln, på samma sätt som man tar ägg från en höna. Sexualdriften kommer att utrotas. Fortplantning kommer att vara en årlig formalitet, precis som förnyelsen av ett ransoneringskort. Vi kommer att

avskaffa orgasmen. Våra neurologer arbetar med det nu. Det kommer inte att finnas någon lojalitet, förutom lojalitet mot partiet. Det kommer inte att finnas någon kärlek, förutom kärleken till Storebror. Det kommer inte att finnas något skratt, utom triumfens skratt över en besegrad fiende. Det kommer inte att finnas någon konst, ingen litteratur, ingen vetenskap. När vi är allsmäktiga kommer vi inte längre att ha något behov av vetenskap. Det kommer inte att finnas någon skillnad mellan skönhet och fulhet. Det kommer inte att finnas någon nyfikenhet, ingen njutning av livets process. Alla konkurrerande nöjen kommer att förstöras. Men alltid - glöm inte detta, Winston - kommer det alltid att finnas en berusning av makt, som ständigt ökar och ständigt blir allt mer subtil. Alltid, i varje ögonblick, kommer det att finnas en spännande seger, en känsla av att trampa på en fiende som är hjälplös. Om du vill ha en bild av framtiden, föreställ dig en känga som stampar på en människas ansikte - för alltid.”

Han gjorde en paus som om han väntade sig att Winston skulle tala. Winston hade försökt krypa ihop i sängen igen. Han

kunde inte säga någonting. Hans hjärta tycktes vara fruset. O'Brien fortsatte:

”Och kom ihåg att det är för evigt. Ansiktet kommer alltid att finnas där för att stämpas på. Kättaren, samhällets fiende, kommer alltid att finnas där, så att han kan besegras och förödmjukas på nytt. Allt som ni har genomgått sedan ni kom i våra händer – allt det kommer att fortsätta, och värre. Spionaget, sveken, arresteringarna, tortyren, avrättningarna och försvinnandena kommer aldrig att upphöra. Det kommer att bli en värld av terror lika mycket som en värld av triumf. Ju mäktigare partiet är, desto mindre kommer det att vara tolerant; Ju svagare oppositionen är, desto hårdare är despotismen. Goldstein och hans irrläror kommer att leva för evigt. Varje dag, i varje ögonblick, kommer de att besegras, misskrediteras, förlöjligas, spottas på – och ändå kommer de alltid att överleva. Detta drama som jag har spelat upp med er under sju år kommer att spelas upp om och om igen, generation efter generation, alltid i subtilare former. Alltid kommer vi att ha kättaren här i vårt våld, skrikande av smärta, nedbruten, föraktlig – och till slut ytterst ångerfull,

räddad från sig själv, krypande på våra fötter av sig själv. Det är den världen vi förbereder, Winston. En värld av seger efter seger, triumf efter triumf efter triumf: ett ändlöst pressande, pressande, pressande på maktens nerv. Jag kan se att ni börjar inse hur den världen kommer att se ut. Men i slutändan kommer du att göra mer än att förstå det. Du kommer att acceptera den, välkomna den, bli en del av den.”

Winston hade återhämtat sig tillräckligt för att kunna tala. ”Det kan du inte!” sa han svagt.

»Vad menar du med den anmärkningen, Winston?»

”Ni kan inte skapa en sådan värld som ni just har beskrivit. Det är en dröm. Det är omöjligt.”

”Varför?”

”Det är omöjligt att grunda en civilisation på rädsla, hat och grymhet. Den skulle aldrig bestå.”

”Varför inte?”

”Den skulle inte ha någon vitalitet. Den skulle upplösas. Det skulle begå självmord.”

”Nonsens. Ni har intrycket att hat är mer utmattande än kärlek. Varför skulle det vara så? Och om det vore så, vad skulle det göra för skillnad? Anta att vi väljer att slita ut oss snabbare. Antag att vi ökar tempot

i det mänskliga livet tills människorna är senila vid trettio. Men vad skulle det göra för skillnad? Kan du inte förstå att individens död inte är död? Partiet är odödligt.”

Som vanligt hade rösten slagit Winston till hjälplöshet. Dessutom var han rädd för att O'Brien, om han framhårdade i sin oenighet, skulle vrida om ratten igen. Och ändå kunde han inte hålla tyst. Svag, utan argument, utan något annat stöd än sin oartikulerade skräck för vad O'Brien hade sagt, återvände han till attacken.

”Jag vet inte – jag bryr mig inte. På något sätt kommer du att misslyckas. Något kommer att besegra dig. Livet kommer att besegra dig.”

”Vi kontrollerar livet, Winston, på alla dess nivåer. Ni inbillar er att det finns något som kallas den mänskliga naturen som kommer att bli upprörd över vad vi gör och som kommer att vända sig emot oss. Men vi skapar den mänskliga naturen. Män är oändligt formbara. Eller kanske har ni återvänt till er gamla föreställning om att proletärerna eller slaverna kommer att resa sig och störta oss. Släpp det ur ditt sinne. De är hjälplösa, precis som djuren. Mäns-

kligheten är partiet. De andra är utanför – irrelevanta.”

”Jag bryr mig inte. Till slut kommer de att slå dig. Förr eller senare kommer de att se dig för vad du är, och då kommer de att slita dig i stycken.”

”Ser du några bevis för att det händer? Eller någon anledning till varför det skulle göra det?”

– Nej. Jag tror det. Jag vet att du kommer att misslyckas. Det finns något i universum – jag vet inte, någon ande, någon princip – som du aldrig kommer att övervinna.”

”Tror du på Gud, Winston?”

”Nej.”

”Vad är det då, denna princip, som kommer att besegra oss?”

– Jag vet inte. Människans ande.”

”Och betraktar du dig själv som en man?”

”Ja.”

”Om du är en man, Winston, är du den siste mannen. Er art är utrotad; Vi är arvtagarna. Förstår du att du är ensam? Ni står utanför historien, ni existerar inte.” Hans sätt förändrades och han sade ännu strängare: ”Och du anser dig vara moraliskt överlägsen oss, med våra lögnar och vår grymhet?”

”Ja, jag anser mig vara

överlägsen.”

O’Brien talade inte. Två andra röster talade. Efter en stund kände Winston igen en av dem som sin egen. Det var ett ljudspår av det samtal han hade haft med O’Brien den kväll då han hade skrivit in sig i brödrskapet. Han hörde sig själv lova att ljuga, att stjäla, att förfälska, att mörda, att uppmuntra till narkotikamissbruk och prostitution, att sprida könssjukdomar, att kasta vitriol i ansiktet på ett barn. O’Brien gjorde en liten otålig gest, som för att säga att demonstrationen knappast var värd att genomföra. Sedan vred han om en strömbrytare och rösterna tystnade.

”Stig upp från sängen”, sa han.

Banden hade lossnat av sig själva. Winston sänkte sig ner på golvet och reste sig ostadigt.

»Du är den siste mannen», sade O’Brien. ”Du är den mänskliga andens väktare. Du ska se dig själv som du är. Ta av dig kläderna.”

Winston lossade snöret som höll ihop overallen. Blixtlåset hade för länge sedan ryckts ur dem. Han kunde inte erinra sig om han någon gång sedan han greps hade tagit av sig alla sina kläder på en gång. Under overallen var hans

kropp täckt av smutsiga gulaktiga trasor, som bara gick att känna igen som resterna av underkläder. När han sköt ner dem på marken såg han att det fanns en tresidig spegel i den bortre änden av rummet. Han gick fram till den och stannade sedan. Ett ofrivilligt skrik hade brutit ut ur honom.

»Fortsätt», sade O’Brien. ”Ställ dig mellan spegelns vingar. Du ska få se sidovyn också.”

Han hade stannat för att han var rädd. En böjd, gråfärgad, skelettliknande sak kom emot honom. Dess blotta utseende var skrämmande, och inte bara det faktum att han visste att det var han själv. Han flyttade sig närmare glaset. Varelsens ansikte tycktes vara utskjutet på grund av dess böjda vagn. Ett övergivet kåkfararansikte med en snobbig panna som sträckte sig bakåt till en kal hårbotten, en krokig näsa och misshandlade kindben ovanför vilka ögonen var hårda och vaksamma. Kinderna var hopsydd, munnen hade ett indraget utseende. Visst var det hans eget ansikte, men det tycktes honom som om det hade förändrats mer än han hade förändrats inuti. Känslorna som registrerades skulle skilja sig från de

han kände. Han hade blivit delvis flintskallig. För första ögonblicket hade han trott att han också hade blivit grå, men det var bara hårbotten som var grå. Med undantag för händerna och en cirkel i ansiktet var hans kropp grå över hela kroppen av uråldrig, ingrodd smuts. Här och där under smutsen fanns röda ärr av sår, och nära vristen var åderbråcket en inflammerad massa med hudflagor som lossnade från det. Men det som verkligen skrämde honom var att hans kropp var utmärkt glad. Revbenens pipa var lika smal som ett skeletts; Benen hade krympt så att knäna var tjockare än låren. Han förstod nu vad O'Brien hade menat med att se från sidan. Rygggradens krökning var hjälpnadsväckande. De tunna skuldrorna var framåtböjda så att de bildade en hållighet i bröstkorgen, den taniga halsen tycktes böja sig dubbel under tyngden av skallen. Gissningsvis skulle han ha sagt att det var kroppen av en man på sextio år, som led av någon elakartad sjukdom.

»Ni har ibland», sade O'Brien, »tyckt att mitt ansikte – ansiktet hos en medlem av det inre partiet – ser gammalt och slitet ut. Vad tycker du om ditt

egets ansikte?»

Han tog tag i Winstons axel och snurrade runt honom så att han var vänd mot honom.

”Titta på vilket tillstånd du befinner dig i!” sa han. ”Titta på den här smutsiga smutsen över hela din kropp. Titta på smutsen mellan tårna. Titta på det där äckliga rinnande såret på benet. Vet du att du stinker som en get? Förmodligen har du upphört att lägga märke till det. Titta på din utmärgling. Förstår du? Jag kan få tummen och pekfingeret att mötas runt din biceps. Jag skulle kunna knäcka dig i nacken som en morot. Vet du att du har gått ner tjugofem kilo sedan du kom i våra händer? Till och med ditt hår kommer ut i nävar. Titta!” Han ryckte i Winstons huvud och tog med sig en hårtofs. ”Öppna munnen. Nio, tio, elva tänder kvar. Hur många hade du när du kom till oss? Och de få du har kvar faller ur ditt huvud. Titta här!”

Han grep tag i en av Winstons kvarvarande framtänder mellan sin kraftiga tumme och pekfinger. Ett styng av smärta sköt genom Winstons käke. O'Brien hade ryckt ut den lösa tanden med rötterna. Han kastade den tvärs över cellen.

”Du håller på att ruttna bort”, sa han. ”Du håller på att falla i bitar. Vad är du? En påse med smuts. Vänd dig nu om och titta in i spegeln igen. Ser du det där som står framför dig? Det är den siste mannen. Om du är människa, så är det mänsklighet. Ta nu på dig kläderna igen.”

Winston började klä på sig med långsamma, stela rörelser. Hittills hade han inte tyckt sig märka hur mager och svag han var. Blott en tanke rörde sig i hans sinne: att han måste ha varit på denna plats längre än han hade föreställt sig. Så plötsligt, när han svepte de eländiga trasorna omkring sig, greps han av en känsla av medlidande med sin förstörda kropp. Innan han visste vad han gjorde hade han fallit ihop på en liten pall som stod bredvid sängen och börjat gråta. Han var medveten om sin fulhet, sin behaglöshet, ett knippe ben i smutsiga underkläder som satt och grät i det skarpa vita ljuset; Men han kunde inte hejda sig. O'Brien lade en hand på hans axel, nästan vänligt.

”Det kommer inte att vara för evigt”, sa han. ”Du kan fly från det när du vill. Allt beror på dig själv.”

»Du gjorde det!» snyftade Winston. ”Du försatte mig i

det här tillståndet.”

»Nej, Winston, du har förminskat dig till det. Detta är vad du accepterade när du satte dig upp mot partiet. Allt detta fanns med i den första akten. Ingenting har hänt som du inte förutsåg.”

Han gjorde en paus och fortsatte sedan:

“Vi har slagit dig, Winston. Vi har splittrat er. Du har sett hur din kropp ser ut. Ditt sinne är i samma tillstånd. Jag tror inte att det kan finnas mycket stolthet kvar i dig. Du har blivit sparkad och piskad och förolämpad, du har skrikit av smärta, du har rullat runt på golvet i ditt eget blod och kräkts. Ni har gnällt efter barmhärtighet, ni har förrått allt och alla. Kan du komma på en enda försämring som inte har hänt dig?”

Winston hade slutat gråta, men tårarna sipprade fortfarande ut ur hans ögon. Han såg upp på O'Brien.

“Jag har inte svikit Julia”, sa han.

O'Brien såg tankfullt ner på honom. “Nej”, sa han, “nej. Det är helt sant. Du har inte svikit Julia.”

Den egendomliga vördnaden för O'Brien, som ingenting tycktes kunna förstöra, översvämmade Winstons hjärta igen. Så in-

telligent, tänkte han, så intelligent! O'Brien undgick aldrig att förstå vad som sades till honom. Vem som helst i hela världen skulle genast ha svarat att han hade förrått Julia. För vad var det som de inte hade ut ur honom under tortyren? Han hade berättat allt han visste om henne, hennes vanor, hennes karaktär, hennes tidigare liv; Han hade i den mest triviala detalj bekänt allt som hade hänt på deras möten, allt han hade sagt till henne och hon till honom, deras måltider på svarta marknaden, deras äktenskapsbrott, deras vaga sammansvärjningar mot partiet - allting. Och ändå hade han inte svikit henne i den mening han avsåg ordet. Han hade inte slutat älska henne. Hans känslor för henne hade förblivit desamma. O'Brien hade förstått vad han menade utan att behöva förklara.

“Säg mig”, sa han, “hur snart kommer de att skjuta mig?”

»Det kan dröja länge», sade O'Brien. “Du är ett svårt fall. Men ge inte upp hoppet. Alla blir botade förr eller senare. Till slut kommer vi att skjuta dig.”

DROPP

Han mådde mycket bä-

ttre. Han blev fetare och starkare för varje dag, om man nu skulle tala om dagar.

Det vita ljuset och det brummande ljudet var desamma som alltid, men cellen var lite bekvämare än de andra han hade varit i. Det fanns en kudde och en madrass på plankbädden och en pall att sitta på. De hade gett honom ett bad, och de tillät honom att tvätta sig ganska ofta i ett plåttfat. De gav honom till och med varmt vatten att tvätta sig med. De hade gett honom nya underkläder och en ren overall. De hade försett hans åderbräck med en lugnande salva. De hade dragit ut resterna av hans tänder och gett honom en ny uppsättning proteser.

Det måste ha gått veckor eller månader. Det skulle nu ha varit möjligt att hålla räkningen på tidens gång, om han hade känt något intresse för att göra det, eftersom han fick mat med vad som tycktes vara regelbundna intervaller. Han fick, bedömde han, tre måltider på tjugofyra timmar; Ibland undrade han dunkelt om han fick dem på natten eller på dagen. Maten var förvånansvärt god, med kött vid var tredje måltid. En gång fanns det till och med ett paket cigaretter. Han hade inga

tändstickor, men den aldrig talande vakten som kom med hans mat brukade ge honom ett ljus. Första gången han försökte röka blev han illamående, men han framhärdade och snurrade ut paketet en lång stund och rökte en halv cigarett efter varje måltid.

De hade gett honom en vit griffeltavla med en bl-yertsstump fastknuten i hörnet. Till en början hade han ingen nytta av den. Till och med när han var vaken var han helt dvala. Ofta låg han från den ena måltiden till den andra nästan utan att röra sig, ibland sov, ibland vaknade han i vaga drömmar där det var för mycket besvär att öppna ögonen. Han hade för länge sedan vant sig vid att sova med ett starkt ljus i ansiktet. Det tycktes inte göra någon skillnad, förutom att ens drömmar var mer sammanhängande. Han drömde en hel del under hela den här tiden, och det var alltid lyckliga drömmar. Han befann sig i det gyllene landet, eller också satt han bland enorma, härliga, solbelysta ruiner, med sin mor, med Julia, med O'Brien - han gjorde ingenting, han satt bara i solen och talade om fridfulla ting. Sådana tankar som han hade när han var vaken handlade mest om

hans drömmar. Han tycktes ha förlorat förmågan till intellektuell ansträngning, nu när smärtans stimulans hade avlägsnats. Han var inte uttråkad; Han hade ingen lust att samtala eller distrahera. Bara att vara ensam, att inte bli slagen eller ifrågasatt, att ha tillräckligt att äta och att vara ren överallt, var helt tillfredsställande.

Så småningom kom han att tillbringa mindre tid i sömnen, men han kände fortfarande ingen impuls att stiga upp ur sängen. Allt han brydde sig om var att ligga tyst och känna hur styrkan samlades i kroppen. Han pullade sig själv här och där och försökte försäkra sig om att det inte var en illusion att hans muskler blev rundare och hans hud stramare. Till slut stod det utom allt tvivel klart att han blev allt fetare; Hans lår var nu definitivt tjockare än hans knän. Efter det, till en början motvilligt, började han träna sig själv regelbundet. Efter en liten stund kunde han gå tre kilometer, mätt genom att gå fram och tillbaka i cellen, och hans böjda axlar blev allt rakare. Han försökte sig på mer invecklade övningar och blev förvånad och förödmjukad när han upptäckte vad han inte kunde göra. Han kun-

de inte röra sig ur en gång, han kunde inte hålla ut sin pall på armlängds avstånd, han kunde inte stå på ett ben utan att ramla omkull. Han satte sig på huk på hälarerna och fann att han med plågsamma smärtor i lår och vad precis kunde resa sig upp till stående ställning. Han lade sig platt på mage och försökte lyfta sin vikt med händerna. Det var hopplöst; Han kunde inte lyfta sig en centimeter. Men efter ytterligare några dagar - några fler måltider - var till och med den bedriften fullbordad. Det kom en tid då han kunde göra det sex gånger i rad. Han började faktiskt bli stolt över sin kropp och omhulda en återkommande tro på att hans ansikte också höll på att bli normalt igen. Först när han råkade lägga handen på sin kala hjässa kom han ihåg det suddiga, förstörda ansiktet som hade tittat tillbaka på honom genom spegeln.

Hans sinne blev mer aktivt. Han satte sig på plankbädden med ryggen mot väggen och griffeltavlan på knäna och tog sig medvetet an uppgiften att omskola sig.

Han hade kapitulerat; Det kom man överens om. I själva verket hade han, som han nu insåg, varit redo att kapitulera långt

innan han hade fattat beslutet. Från det ögonblick då han befann sig inne i Kärleksministeriet - och ja, till och med under de minuter då han och Julia hade stått hjälplösa medan den järnhårda rösten från TV-skärmen talade om för dem vad de skulle göra - hade han förstått lättsinnigheten, ytligheten i sitt försök att sätta sig upp mot partimakten. Han visste nu att tankepolisen i sju år hade iakttagit honom som en skalbagge under ett förstoringsglas. Det fanns ingen fysisk handling, inget ord som sades högt, som de inte hade lagt märke till, ingen tankegång som de inte hade kunnat sluta sig till. Till och med det vitaktiga dammkornet på omslaget till hans dagbok hade de omsorgsfullt bytt ut. De hade spelat upp ljudspår för honom, visat honom fotografier. Några av dem var fotografier av Julia och honom själv. Ja, till och med... Han kunde inte längre kämpa mot partiet. Dessutom hade partiet rätt. Det måste vara så: hur skulle den odödliga, kollektiva hjärnan kunna missta sig? Med vilken yttre måttstock skulle ni kunna kontrollera dess bedömningar? Förnuftet var statistiskt. Det var bara en fråga om att lära sig att tänka som de

tänkte. Bara -!

Pennan kändes tjock och klumpig mellan fingrarna. Han började skriva ner de tankar som dök upp i hans huvud. Han skrev först med stora, klumpiga versaler:

FRIHET ÄR SLAVERI.

Sedan skrev han nästan utan paus under den:

TVÅ OCH TVÅ BLIR FEM.

Men så kom det en slags kontroll. Hans sinne, som om det skyggade för något, tycktes oförmöget att koncentrera sig. Han visste att han visste vad som skulle komma närmast, men för ögonblicket kunde han inte erinra sig det. När han kom ihåg det, var det bara genom att medvetet resonera sig fram till vad det måste vara; Den kom inte av sig själv. Han skrev:

GUD ÄR MAKT.

Han accepterade allt. Det förflutna var föränderligt. Det förflutna hade aldrig förändrats. Oceanien låg i krig med Ostasien. Oceanien hade alltid legat i krig med Ostasien. Jones, Aaronson och Rutherford var skyldiga till de brott de anklagades för. Han hade aldrig sett det fotografi som motbevisade deras skuld. Den hade aldrig funnits; Han hade uppfunnit den. Han mindes att han mindes motsatta saker, men

det var falska minnen, produkter av självbedrägeri. Så lätt det var! Bara kapitulation, och allt annat följde. Det var som att simma mot en ström som svepte dig bakåt hur hårt du än kämpade, och sedan plötsligt bestämma dig för att vända om och följa strömmen istället för att motsätta dig den. Ingenting hade förändrats utom din egen inställning; Det förutbestämda hände i alla fall. Han visste knappt varför han någonsin hade gjort uppror. Allt var lätt, utom ...!

Vad som helst kan vara sant. De så kallade naturlagarna var nonsens. Gravitationslagen var nonsens. "Om jag ville", hade O'Brien sagt, "skulle jag kunna flyta av det här golvet som en såpbubbla." Winston löste det. "Om han tror att han svävar upp från golvet, och om jag samtidigt tycker mig se honom göra det, då händer det." Plötsligt, som en klump av vrakdelar under vatten som bryter vattenytan, slog tanken upp i hans huvud: "Det händer inte på riktigt. Vi föreställer oss det. Det är en hallucination." Han sköt genast bort tanken. Villfarelsen var uppenbar. Den förutsatte att det någonstans utanför en själv fanns en "verklig" värld där "verkliga" saker hände. Men hur skulle det

kunna finnas en sådan värld? Vilken kunskap har vi om någonting annat än genom vårt eget sinne? Allt som händer finns i sinnet. Vad som än händer i allas sinnen, händer verkligen.

Han hade ingen svårighet att göra sig av med villfarelsen, och han löpte ingen risk att ge efter för den. Han insåg dock att det aldrig borde ha fallit honom in. Sinnet bör utveckla en blind fläck närhelst en farlig tanke dyker upp. Processen ska vara automatisk, instinktiv. Crimestop, kallade de det på nyspråk.

Han satte igång med att träna sig själv i crimestop. Han lade fram förslag för sig själv - "partiet säger att jorden är platt", "partiet säger att is är tyngre än vatten" - och tränade sig i att inte se eller inte förstå de argument som motsade dem. Det var inte lätt. Det krävdes stor förmåga att resonera och improvisera. De aritmetiska problem som t.ex. ett sådant uttalande som "två och två blir fem" gav upphov till låg utanför hans intellektuella fattningsförmåga. Den behövde också ett slags atletisk själslighet, en förmåga att i ena stunden använda logiken på det mest finkänsliga sätt och i nästa vara omedveten om de grövsta logiska fel. Dumhet var

lika nödvändigt som intelligens, och lika svårt att uppnå.

Hela tiden undrade han, med en del av sitt sinne, hur snart de skulle skjuta honom. "Allt beror på dig själv", hade O'Brien sagt; Men han visste att det inte fanns någon medveten handling genom vilken han kunde föra den närmare. Det kan vara tio minuter framåt, eller tio år. De kunde hålla honom i isoleringscell i årtal. de skulle kunna skicka honom till ett arbetsläger; De kunde släppa honom för en tid, vilket de ibland gjorde. Det var fullt möjligt att hela dramat med hans arrestering och förhör skulle spelas upp på nytt, innan han blev skjuten. Det enda som var säkert var att döden aldrig kom i ett förväntat ögonblick. Traditionen - den outtalade traditionen: på något sätt visste du det, även om du aldrig hörde det sägas - var att de sköt dig bakifrån, alltid i bakhuvudet, utan förvarning, när du gick genom en korridor från cell till cell.

En dag - men "en dag" var inte det rätta uttrycket. Lika troligt var det att det var mitt i natten: en gång föll han in i en sällsam, lycksalig dagdröm. Han gick i korridoren och väntade på kulan. Han visste att den

skulle komma i ett annat ögonblick. Allt var ordnat, utjämnat, försonat. Det fanns inga fler tvivel, inga fler gräl, ingen mer smärta, ingen mer rädsla. Hans kropp var frisk och stark. Han gick lätt, med rörelseglädje och med en känsla av att gå i solljus. Han befann sig inte längre i de trånga vita korridorerna i Kärleksministeriet; Han befann sig i den enorma, en kilometer breda solbelysta korridoren, där han tycktes gå i det delirium som drogerna framkallat. Han befann sig i det gyllene landet och följde stigen över den gamla kaninbevuxna betesmarken. Han kunde känna det korta, fjädrande gräset under fötterna och det milda solskenet i ansiktet. I kanten av åkern stod almarna och rörde sig svagt, och någonstans bortom den fanns bäcken där löjan låg i de gröna pölarna under pilträden.

Plötsligt ryckte han till av en chock av skräck. Svetten bröt fram längs ryggraden. Han hade hört sig själv ropa högt:

"Julia! Julia! Julia, min älskade! Julia!"

För ett ögonblick hade han haft en överväldigande hallucination av hennes närvaro. Hon hade verkat vara inte bara med honom, utan inuti honom. Det var

som om hon hade kommit in i hans hud. I det ögonblicket hade han älskat henne mycket mer än han någonsin hade gjort när de var tillsammans och fria. Han visste också att hon på ett eller annat sätt fortfarande levde och behövde hans hjälp.

Han lade sig på rygg på sängen och försökte samla sig. Vad hade han gjort? Hur många år hade han inte ökat sitt slaveri i detta ögonblick av svaghet?

I ett annat ögonblick skulle han höra trampet av stövlar utanför. De kunde inte låta ett sådant utbrott passera ostraffat. De skulle veta nu, om de inte hade vetat det tidigare, att han bröt det avtal han hade slutit med dem. Han lydde partiet, men han hatade fortfarande partiet. I gamla dagar hade han dolt ett kätterskt sinne under ett sken av konformitet. Nu hade han dragit sig ett steg längre: i sinnet hade han kapitulerat, men han hade hoppat att kunna bevara det inre hjärtat okränkta. Han visste att han hade fel, men han föredrog att ha fel. De skulle förstå det – O'Brien skulle förstå det. Allt detta bekändes i detta enda dåraktiga rop.

Han skulle vara tvungen att börja om från början. Det kan ta flera år. Han drog en

hand över ansiktet och försökte bekanta sig med den nya formen. Det fanns djupa fåror i kinderna, kindbenen kändes vassa, näsan tillplattad. Dessutom hade han, sedan han sist såg sig själv i spegeln, fått en helt ny uppsättning tänder. Det var inte lätt att bevara outgrundligheten när man inte visste hur ens ansikte såg ut. I vilket fall som helst räckte det inte med att bara ha kontroll över funktionerna. För första gången insåg han att om man vill bevara en hemlighet måste man också dölja den för sig själv. Ni måste hela tiden veta att den finns där, men tills den behövs får ni aldrig låta den dyka upp i ert medvetande i någon form som skulle kunna ges ett namn. Från och med nu måste han inte bara tänka rätt; Han måste känna sig rätt, drömma rätt. Och hela tiden måste han hålla sitt hat inlåst inom sig som ett klot av materia som var en del av honom själv men ändå inte hade någon förbindelse med resten av honom, ett slags cysta.

En dag skulle de bestämma sig för att skjuta honom. Du kunde inte säga när det skulle hända, men några sekunder i förväg borde det vara möjligt att gissa. Det var alltid bakifrån, när jag gick i en korridor. Tio

sekunder skulle räcka. På den tiden kunde världen inom honom vändas om. Och så plötsligt, utan att ett ord yttrades, utan att han hejdade stegen, utan att ett enda streck i ansiktet förändrades – plötsligt var kamouflaget nere och pang! skulle gå batterierna av hans hat. Hatet skulle fylla honom som en enorm rytande låga. Och nästan i samma ögonblick, pang! skulle gå kulan, för sent eller för tidigt. De skulle ha sprängt hans hjärna i bitar innan de kunde återta den. Den kätterska tanken skulle förbli ostraffad, obotfärdig, utom räckhåll för dem för alltid. De skulle ha sprängt ett hål i sin egen perfektion. Att dö och hata dem, det var frihet.

Han slöt ögonen. Det var svårare än att acceptera en intellektuell disciplin. Det handlade om att förnedra sig själv, att stympa sig själv. Han hade tvingats kasta sig ner i den smutsigaste av smuts. Vad var det mest fruktansvärda, vidrigaste av allt? Han tänkte på Storebror. Det enorma ansiktet (eftersom han ständigt såg det på affischer tänkte han alltid att det var en meter brett), med sin tunga svarta mustasch och ögonen som följde dig fram och tillbaka, tycktes sväva in i hans sinne av sig självt.

Vad tyckte han egentligen om Storebror?

Det hördes ett tungt tramp av stövlar i korridoren. Ståldörren svängde upp med en smäll. O'Brien gick in i cellen. Bakom honom stod den vaxade officeren och de svartklädda vakterna.

»Stig upp», sade O'Brien. »Kom hit.»

Winston stod mitt emot honom. O'Brien tog Winstons axlar mellan sina starka händer och betraktade honom noga.

»Du har haft tankar på att bedra mig», sa han. – Det var dumt. Stå upp rakare. Se mig i ansiktet.»

Han gjorde en paus och fortsatte i mildare ton:

»Ni håller på att bli bättre. Intellektuellt sett är det väldigt lite fel på dig. Det är bara känslomässigt som du har misslyckats med att göra framsteg. Säg mig, Winston – och kom ihåg, inga lögner; du vet att jag alltid kan upptäcka en lögn – säg mig, vad är dina verkliga känslor för Storebror?»

»Jag hatar honom.»

»Du hatar honom. Bra. Då är det dags för dig att ta det sista steget. Du måste älska Storebror. Det räcker inte att lyda honom; Du måste älska honom.»

Han släppte Winston med en liten knuff mot

vakterna.

»Rum 101», sa han.

V

Vid varje tillfälle av sin fångenskap hade han vetat, eller tycktes veta, var han befann sig i den fönsterlösa byggnaden. Möjligen fanns det små skillnader i lufttrycket. Cellerna där vakterna hade misshandlat honom låg under marknivå. Rummet där han hade förhörts av O'Brien låg högt upp nära taket. Den plats låg många meter under jorden, så djupt ner som det var möjligt att gå.

Den var större än de flesta celler han hade varit i. Men han lade knappt märke till sin omgivning. Allt han lade märke till var att det stod två små bord rakt framför honom, vart och ett täckt med grönt tyg. En av dem var bara en eller två meter från honom. Den andra låg längre bort, nära dörren. Han satt fastspänd i en stol så hårt att han inte kunde röra någonting, inte ens huvudet. En slags kudde grep tag i hans huvud bakifrån och tvingade honom att titta rakt framför sig.

För ett ögonblick var han ensam, sedan öppnades dörren och O'Brien kom in.

»Du frågade mig en gång», sade O'Brien, »vad

som fanns i rum 101. Jag sa ju att du redan visste svaret. Alla vet det. Det som finns i rum 101 är det värsta som finns.»

Dörren öppnades igen. En vakt kom in med något gjort av ståltråd, en låda eller korg av något slag. Han ställde ner den på bordet längre bort. På grund av den ställning som O'Brien stod i, kunde Winston inte se vad det var för något.

»Det värsta som finns», sa O'Brien, »varierar från individ till individ. Det kan vara att begravas levande, eller dö genom eld, eller genom drunkning, eller genom pålning, eller femtio andra dödsfall. Det finns fall där det är någon helt trivial sak, inte ens dödlig.»

Han hade flyttat sig lite åt sidan, så att Winston hade bättre överblick över vad som låg på bordet. Det var en avlång ståltrådsbur med ett handtag på toppen för att bära den i. På framsidan av den satt något som såg ut som en stängselmask, med den konkava sidan utåt. Trots att det var tre eller fyra meter från honom kunde han se att burens var delad på längden i två fack och att det fanns någon form av varelse i varje. De var råttor.

»I ert fall», sade O'Brien, »råkar det värsta i världen

vara råttor.»

En sorts förebådande darrning, en fruktan för att han inte var säker på vad, hade gått genom Winston så snart han fick sin första skymt av buren. Men i detta ögonblick sjönk plötsligt innebörden av det masklika fasthållandet framför det in i honom. Hans tarmar tycktes förvandlas till vatten.

”Det kan du inte göra!” skrek han med hög sprucken röst. ”Du kunde inte, du kunde inte! Det är omöjligt.”

»Kommer du ihåg», sade O’Brien, »det ögonblick av panik, som brukade inträffa i dina drömmar? Det var en vägg av mörker framför dig och ett brusande ljud i dina öron. Det var något fruktansvärt på andra sidan väggen. Du visste att du visste vad det var, men du vågade inte dra ut det i det fria. Det var råttorna som stod på andra sidan väggen.

»O’Brien!» sade Winston och ansträngde sig för att behärska rösten. ”Du vet att det inte är nödvändigt. Vad är det du vill att jag ska göra?”

O’Brien gav inget direkt svar. När han talade, var det på det skolmästaraktiga sättet, som han ibland uppmärkte. Han tittade tankfullt i fjärran, som om

han talade till en publik någonstans bakom Winstons rygg.

”I sig själv”, sa han, ”är smärta inte alltid tillräckligt. Det finns tillfällen då en människa kommer att stå emot smärta, till och med till den grad att hon dör. Men för var och en finns det något outhärdligt – något som inte går att tänka på. Mod och feighet är inte inblandade. Om du faller från en höjd är det inte feigt att gripa tag i ett rep. Har man kommit upp från djupt vatten är det inte feigt att fylla lungorna med luft. Det är bara en instinkt som inte kan brytas. Det är samma sak med råttorna. För dig är de outhärdliga. De är en form av press som du inte kan stå emot, även om du skulle vilja. Du kommer att göra vad som krävs av dig.”

”Men vad är det, vad är det? Hur kan jag göra det om jag inte vet vad det är?”

O’Brien lyfte upp buren och förde den fram till bordet längre bort. Han lade den försiktigt ner på tyget. Winston kunde höra blodet sjunga i sina öron. Han hade en känsla av att sitta i total ensamhet. Han befann sig mitt på en stor öde slätt, en platt öken genomdränkt av solljus, över vilken alla ljud kom till honom från ofantliga avstånd. Men bu-

ren med råttorna stod inte två meter från honom. De var enorma råttor. De var i den ålder då en rattas nos blir trubbig och vild och pälsen brun i stället för grå.

»Råttan», sade O’Brien, alltjämt vänd till sina osynliga åhörare, »är en gnagare, men den är köttätare. Det är ni medvetna om. Ni har säkert hört talas om vad som händer i de fattiga kvarteren i den här staden. På vissa gator vågar en kvinna inte lämna sitt barn ensamt i huset, inte ens i fem minuter. Råttorna kommer säkert att attackera den. Inom en ganska kort tid kommer de att ta bort det till benen. De angriper också sjuka eller döende människor. De visar en häpnadsväckande intelligens när det gäller att veta när en människa är hjälplös.”

Det hördes ett utbrott av tjut från buren. Det verkade som om den nådde Winston långt bort. Råttorna slogs; De försökte komma åt varandra genom skiljeväggen. Han hörde också ett djupt stön av förtvivlan. Det verkade också komma utanför honom själv.

O’Brien lyfte upp buren, och när han gjorde det, tryckte han in något i den. Det hördes ett skarpt klick. Winston gjorde ett frenetiskt försök att slita sig loss

från stolen. Det var hopplöst: varje del av honom, till och med hans huvud, hölls orubblig. O'Brien flyttade buren närmare. Det var mindre än en meter från Winstons ansikte.

»Jag har tryckt på den första spaken», sade O'Brien. "Du förstår hur den här buren är uppbyggd. Masken passar över huvudet och lämnar ingen utgång. När jag trycker på den andra spaken kommer dörren till buren att glida upp. Dessa svältande djur kommer att skjuta ut ur den som kulor. Har du någonsin sett en råtta hoppa genom luften? De kommer att hoppa upp i ditt ansikte och borra sig rakt in i det. Ibland angriper de ögonen först. Ibland gräver de sig in genom kinderna och slukar tungan."

Buren var närmare, den kom närmare. Winston hörde en följd av gälla skrik, som tycktes höras i luften ovanför hans huvud. Men han kämpade ursinnigt mot sin panik. Att tänka, att tänka, även med bråkdelen av en sekund kvar – att tänka var det enda hoppet. Plötsligt slog den vidriga, unkna lukten av djuren emot hans näsborrar. Det kom en våldsam konvulsion av illamående inom honom, och han förlorade nästan medvetan-

det. Allt hade blivit svart. För ett ögonblick var han galen, ett skrikande djur. Ändå kom han ut ur mörkret och grep tag i en idé. Det fanns ett och endast ett sätt att rädda sig själv. Han måste placera en annan människa, en annan människas kropp, mellan sig själv och råttorna.

Maskens cirkel var nu tillräckligt stor för att stänga ute synen av något annat. Stålträddörren var ett par handslängd från hans ansikte. Råttorna visste vad som väntade nu. En av dem hoppade upp och ner; Den andre, en gammal fjällig kloakfarfar, reste sig upp med sina rosa händer mot gallret och vädrade häftigt i luften. Winston kunde se polisongerna och de gula tänderna. Återigen grep den svarta paniken tag i honom. Han var blind, hjälplös, tanklös.

"Det var ett vanligt straff i det kejsrerliga Kina", sa O'Brien lika didaktiskt som alltid.

Masken slöt sig om hans ansikte. Ståltråden strök över hans kind. Och då – nej, det var ingen lättnad, bara hopp, ett litet fragment av hopp. För sent, kanske för sent. Men han hade plötsligt förstått, att det i hela världen bara fanns en enda person, till vilken han kunde överföra

sitt straff – en kropp, som han kunde kasta mellan sig själv och råttorna. Och han skrek frenetiskt, om och om igen:

"Gör det med Julia! Gör det mot Julia! Inte jag! Julia! Jag bryr mig inte om vad du gör med henne. Slit av hennes ansikte, klä av henne ända in i mörget. Inte jag! Julia! Inte jag!"

Han föll baklänges, ner i enorma djup, bort från råttorna. Han satt fortfarande fastspänd i stolen, men han hade fallit genom golvet, genom byggnadens väggar, genom jorden, genom oceanerna, genom atmosfären, ut i yttre rymden, ner i klyftorna mellan stjärnorna – alltid bort, bort, bort från råttorna. Han var ljusår bort, men O'Brien stod fortfarande vid hans sida. Det fanns fortfarande den kalla beröringen av en ståltråd mot hans kind. Men genom mörkret som omslöt honom hörde han ännu ett metalliskt klick och förstod att burdörren hade klickat igen och inte öppnats.

VI ANSER att

Kastanjeträdet var nästan tomt. En solstråle som sneddade in genom ett fönster föll gul på dammiga bordsskivor. Det var den ensamma timmen av fem-

ton. En tunn musik sipprade ut från teleskärmar.

Winston satt i sitt vanliga hörn och stirrade ner i ett tomt glas. Då och då kastade han en blick upp på ett stort ansikte, som betraktade honom från den motsatta väggen. Storebror tittar på dig, stod det i bildtexten. Oombedd kom en servitör och fyllde upp sitt glas med Victory Gin och skakade i det några droppar från en annan flaska med en fjäderpenna genom korken. Det var sackarin smaksatt med kryddnejlika, caféets specialitet.

Winston lyssnade på TV-skärmen. För närvarande var det bara musik som kom ut ur den, men det fanns en möjlighet att det när som helst kunde komma en särskild bulletin från fredsministeriet. Nyheterna från den afrikanska fronten var ytterst oroande. Till och från hade han oroat sig för det hela dagen. En eurasisk armé (Oceanien var i krig med Eurasien; Oceanien hade alltid legat i krig med Eurasien) rörde sig söderut med skrämmande hastighet. Middagsbulletinen hade inte nämnt något bestämt område, men det var troligt att redan Kongos mynning var ett slagfält. Brazzaville och Leopoldville var i fara. Man behövde inte titta på

kartan för att se vad det betydde. Det var inte bara en fråga om att förlora Centralafrika. För första gången under hela kriget hotades själva Oceaniens territorium.

En våldsam känsla, inte precis rädsla men ett slags odifferentierad upphetsning, blossade upp inom honom för att sedan blekna bort igen. Han slutade tänka på kriget. På den tiden kunde han aldrig fästa sitt sinne vid ett och samma ämne mer än några ögonblick åt gången. Han tog upp sitt glas och tömde det i en klunk. Som alltid fick det honom att rysa och till och med kräkas lite. Grejerna var hemska. Kryddnejlikorna och sackarinet, som i sig själva var tillräckligt motbjudande på sitt sjukliga sätt, kunde inte dölja den platta oljiga lukten; Och vad som var värst av allt var att doften av gin, som bodde hos honom natt och dag, var oupplösligt sammanblandad i hans sinne med lukten av dem:

Han nämnde dem aldrig, inte ens i sina tankar, och så långt det var möjligt visualiserade han dem aldrig. De var något som han var halvt medveten om, de svävade tätt intill ansiktet, en lukt som klamrade sig fast vid hans näsborrar. När

ginen steg i honom rapade han genom lila läppar. Han hade blivit fetare sedan de släppte honom fri och hade återfått sin gamla färg – ja, mer än återfått den. Hans anletsdrag hade blivit tjockare, huden på näsan och kindbenen var grovt röd, till och med den kala hårbotten var för djupt rosa. En kypare, återigen objuden, kom med schackbrädet och det aktuella numret av Times, med sidan nedvänd vid schackproblemet. När han såg att Winstons glas var tomt tog han fram ginflaskan och fyllde den. Det fanns inget behov av att ge order. De kände till hans vanor. Schackbrädet väntade alltid på honom, hans hörnbord var alltid reserverat; Till och med när lokalen var full hade han den för sig själv, eftersom ingen brydde sig om att bli sedd sitta för nära honom. Han brydde sig inte ens om att räkna sina drinkar. Med ojämna mellanrum räckte de honom en smutsig papperslapp som de sa var räkningen, men han fick intrycket att de alltid tog för lite betalt av honom. Det hade inte gjort någon skillnad om det hade varit tvärtom. Han har alltid haft gott om pengar nu-förtiden. Han hade till och med ett jobb, en sinekur, som var högre avlönad än

hans gamla jobb.

Musiken från tv-skärmen tystnade och en röst tog över. Winston lyfte på huvudet för att lyssna. Ingen bulletin från fronten dock. Det var bara ett kort tillkännagivande från Ministeriet för överflöd. Under det föregående kvartalet visade det sig att kvoten för skosnören i den tionde treårsplanen hade överskridits med nittioåtta procent.

Han undersökte schackproblemet och lade fram pjäserna. Det var ett knepigt slut, som involverade ett par riddare. "Vit att spela och para sig i två drag." Winston tittade upp på porträttet av Storebror. White parar sig alltid, tänkte han med ett slags grumlig mystik. Alltid, utan undantag, är det så ordnat. Inte i något schackproblem sedan världens begynnelse har svart någonsin vunnit. Symboliserade den inte det godas eviga, oföränderliga seger över det onda? Det väldiga ansiktet stirrade tillbaka på honom, fullt av lugn kraft. Vit parar sig alltid.

Rösten från TV-skärmen tystnade och tillade i en annan och mycket allvarligare ton: "Ni har varnats för att vänta på ett viktigt tillkännagivande klockan halv femton. Halv femton!

Detta är nyheter av högsta betydelse. Se till att inte missa det. Halv femton!" Den klingande musiken stämde upp igen.

Winstons hjärta rörde sig. Det var bulletinen från fronten; Instinkten sa honom att det var dåliga nyheter som var på väg. Hela dagen, med små utbrott av upphetsning, hade tanken på ett förkrossande nederlag i Afrika varit inne och ute ur hans sinne. Han tyckte sig i själva verket se den eurasiska armén svärma över den aldrig brutna gränsen och vällner på Afrikas spets som en kolonn av myror. Varför hade det inte varit möjligt att överflygla dem på något sätt? Konturerna av den västafrikanska kusten framträdde livligt i hans sinne. Han plockade upp den vita springaren och flyttade den över brädet. Där fanns den rätta platsen. Till och med när han såg den svarta horden rusa söderut såg han en annan styrka, på ett hemlighetsfullt sätt samlad, plötsligt posterat bakom dem och skar av deras kommunikationer till lands och till sjöss. Han kände att genom att vilja det fick han den andra kraften att existera. Men det var nödvändigt att agera snabbt. Om de kunde ta kontroll över hela Afri-

ka, om de hade flygfält och ubåtsbaser vid Kap, skulle det dela Oceanien i två delar. Det kan betyda vad som helst: nederlag, sammanbrott, en ny uppdelning av världen, partiets undergång! Han drog ett djupt andetag. Ett extraordinärt sammelsurium av känslor – men det var inte ett sammelsurium, precis; Snarare var det successiva lager av känslor, i vilka man inte kunde säga vilket lager som var under – kämpade inom honom.

Krampen gick över. Han satte tillbaka den vite springaren på dess plats, men för ögonblicket kunde han inte slå sig till ro med att på allvar studera schackproblemet. Hans tankar vandrade igen. Nästan omedvetet ritade han med fingret i dammet på bordet:

$$2 + 2 = 5.$$

"De kan inte komma in i dig", hade hon sagt. Men de kan komma in i dig. "Det som händer dig här är för evigt", hade O'Brien sagt. Det var ett sant ord. Det fanns saker, dina egna handlingar, som du inte kunde återhämta dig från. Något dödades i ditt bröst; utbränd, utbränd.

Han hade sett henne; Han hade till och med talat med henne. Det var ingen fara i det. Han visste liksom instinktivt att de nu

nästan inte brydde sig om vad han gjorde. Han kunde ha stämt träff med henne en andra gång om någon av dem hade velat. Egentligen var det en slump att de hade träffats. Det var i parken en usel, bitande dag i mars, när jorden var som järn och allt gräs tycktes dött och det inte fanns en knopp någonstans utom några krokusar som hade trängt sig upp för att styckas av vinden. Han skyndade sig fram med frusna händer och tårfyllda ögon när han såg henne inte tio meter ifrån sig. Det slog honom genast, att hon hade förändrats på något obestämt sätt. De gick nästan förbi varandra utan ett tecken; Sedan vände han sig om och följde efter henne, inte särskilt ivrigt. Han visste att det inte var någon fara, att ingen skulle intressera sig för dem. Hon talade inte. Hon gick snett bort över gräset som om hon försökte bli av med honom, sedan tycktes hon finna sig i att ha honom vid sin sida. Snart befann de sig mitt i en klunga av trasiga bladlösa buskar, som var oanvändbara vare sig som gömställe eller som skydd mot vinden. De stannade. Det var vidrigt kallt. Vinden visslade genom kvistarna och retade upp de tillfälliga, smutsiga kroku-

sarna. Han lade armen om hennes midja.

Det fanns ingen TV-skärm, men det måste finnas dolda mikrofoner, dessutom kunde de ses. Det spelade ingen roll, ingenting spelade någon roll. De kunde ha lagt sig ner på marken och gjort det om de hade velat. Hans kropp frös till is av skräck vid tanken på det. Hon svarade inte på något sätt när han grep om armen. Hon försökte inte ens frigöra sig. Han visste nu vad som hade förändrats i henne. Hennes ansikte var fuktigare och det fanns ett långt ärr, delvis dolt av håret, över pannan och tinningen. Men det var inte det som förändrades. Det var att hennes midja hade blivit tjockare och, på ett överraskande sätt, hade stelnat. Han mindes hur han en gång, efter att en raketbomb exploderat, hade hjälpt till att släpa ut ett lik ur några ruiner, och han hade blivit förvånad inte bara över föremålets oerhörda tyngd, utan också över dess styvhet och otymplighet att hantera, vilket fick det att se mer ut som sten än kött. Hennes kropp kändes så. Det slog honom att strukturen på hennes hud skulle bli helt annorlunda än vad den en gång hade varit.

Han försökte inte kyssa

hennes, och de talade inte heller. När de gick tillbaka över gräset såg hon rakt på honom för första gången. Det var bara en flyktig blick, full av förakt och motvilja. Han undrade om det var en motvilja som kom från det förflutna eller om den också var inspirerad av hans uppsvällda ansikte och vattnet som vinden hela tiden pressade ut ur hans ögon. De satte sig på två järnstolar, sida vid sida men inte för nära varandra. Han såg att hon var på väg att tala. Hon flyttade sin klumpiga sko några centimeter och krossade avsiktligt en kvist. Hennes fötter tycktes ha blivit bredare, lade han märke till.

“Jag förrådde dig”, sa hon flintfullt.

“Jag förrådde dig”, sa han.

Hon gav honom ännu en hastig blick av ogillande.

“Ibland”, sa hon, “hotar de dig med något – något som du inte kan stå emot, inte ens kan tänka på. Och sedan säger du: “Gör det inte mot mig, gör det mot någon annan, gör det mot den och den.” Och kanske kan du låtsas efteråt att det bara var ett trick och att du bara sa det för att få dem att sluta och egentligen inte menade det. Men det är inte sant. När det händer menar du det. Du tror att det inte finns något annat

sätt att rädda dig själv, och du är redo att rädda dig själv på det sättet. Du vill att det ska hända den andra personen. Man bryr sig inte ett dugg om vad de lider. Allt du bryr dig om är dig själv.”

“Allt du bryr dig om är dig själv”, ekade han.

“Och efter det känner du inte samma sak för den andra personen längre.”

“Nej”, sa han, “du känner inte likadant.”

Det verkade inte finnas något mer att säga. Vinden klistrade in deras tunna overaller mot deras kroppar. Nästan genast blev det pinsamt att sitta där i tystnad; Dessutom var det för kallt för att hålla sig stilla. Hon sa något om att ta sin tunnelbana och reste sig för att gå.

“Vi måste träffas igen”, sa han.

“Ja”, sa hon, “vi måste träffas igen.”

Han följde obeslutsamt efter ett litet stycke bakom henne, ett halvt steg bakom henne. De talade inte mer. Hon försökte egentligen inte skaka av sig honom, utan gick med just en sådan hastighet att hon inte kunde hålla sig jämsides med henne. Han hade bestämt sig för att han skulle följa med henne ända till tunnelbanestationen, men plötsligt verkade det me-

ningslöst och outhärdligt att släpa sig fram i kylan. Han överväldigades av en längtan, inte så mycket att komma bort från Julia som att komma tillbaka till Chestnut Tree Café, som aldrig hade verkat så lockande som i detta ögonblick. Han hade en nostalgisk vision av sitt hörnbord, med tidningen och schackbrädet och den ständigt flödande ginen. Framför allt skulle det vara varmt där inne. I nästa ögonblick lät han, inte helt av en tillfällighet, skiljas från henne av en liten grupp människor. Han gjorde ett halvhjärtat försök att komma ikapp, men saktade sedan in, vände och gav sig av i motsatt riktning. När han hade gått femtio meter såg han sig om. Det var inte trångt på gatan, men han kunde redan inte urskilja henne. Vilken som helst av ett dussin skyndande figurer kunde ha varit hennes. Kanske gick det inte längre att känna igen hennes tjocka, stelnade kropp bakifrån.

“När det händer”, hade hon sagt, “menar du det verkligen.” Han hade menat det. Han hade inte bara sagt det, han hade önskat det. Han hade önskat, att hon och inte han skulle bli utlämnad åt –

Något förändrades i musiken som sipprade ut från

tv-skärmen. En sprucken och hånfull ton, en gul lapp, kom in i den. Och sedan – kanske hände det inte, kanske var det bara ett minne som antog skepnad av ljud – sjöng en röst:

“Under det utbredda kastanjetrådet sålde jag dig och du sålde mig...”

Tårarna vällde upp i hans ögon. En förbipasserande servitör märkte att hans glas var tomt och kom tillbaka med ginflaskan.

Han tog upp sitt glas och sniffade på det. Grejerna blev inte mindre, utan hemskare för varje tugga han drack. Men det hade blivit det element han simmade i. Det var hans liv, hans död och hans uppsländelse. Det var gin som sänkte honom i dvala varje kväll, och gin som återupplivade honom varje morgon. När han vaknade, sällan före elvahundra, med igenblossade ögonlock och brinnande mun och en rygg som tycktes vara bruten, skulle det ha varit omöjligt att ens stiga upp från horisontalplanet om det inte hade varit för flaskan och tekoppen som placerats bredvid sängen över natten. Under middagstimmarna satt han med glasartad uppsyn och flaskan i högsta hugg och lyssnade på TV-skärmen. Från femton till stäng-

ningsdags var han en fast punkt i kastanjeträdet. Ingen brydde sig längre om vad han gjorde, ingen vis-selpipa väckte honom, ingen TV-skärm förmanade honom. Ibland, kanske två gånger i veckan, gick han till ett dammigt kontor i Sanningsministeriet som såg bortglömt ut och utförde lite arbete, eller vad som kallades arbete. Han hade blivit utnämnd till en underkommitté till en underkommitté som hade vuxit fram ur en av de oräkneliga kommittéer som hade att göra med smärre svårigheter som uppstod vid sammanställningen av den elfte upplagan av nyspråksordboken. De var i färd med att ta fram något som kallades för en interimrapport, men vad det var de rapporterade om hade han aldrig riktigt fått reda på. Det hade något att göra med frågan om kom-matecken skulle placeras inom parentes eller utanför. Det fanns fyra andra i kommittén, alla personer som liknade honom själv. Det fanns dagar då de samlades och sedan snabbt skingrades igen, och uppriktigt erkände för varandra att det egentligen inte fanns något att göra. Men det fanns andra dagar, då de nästan ivrigt satte sig ned i sitt arbete och gjorde en

oerhörd sak av att föra upp sina protokoll och utar-beta långa promemorior, som aldrig blev färdiga, när diskussionen om vad de påstods gräla om blev utomordentligt invecklad och svårfattlig, med subtilt köpsläende om definitioner, väldiga utvecklingar, gräl - hotelser, till och med att vädja till högre myndighet. Och så plötsligt skulle livet gå ur dem och de skulle sitta runt bordet och se på varandra med slocknade ögon, som spöken som bleknar vid tuppgalning.

Det var tyst på teleskärmen för ett ögonblick. Winston lyfte på huvudet igen. Bulletinen! Men nej, de ändrade bara musiken. Han hade kartan över Afrika bakom ögonlocken. Arméernas rörelser var ett diagram: en svart pil som rev vertikalt söderut, och en vit pil som rev horisontellt österut, tvärs över svansen på den första. Som för att lugna honom såg han upp på det orubbliga ansiktet på porträttet. Var det tänkbart att den andra pilen inte ens existerade?

Hans intresse svalnade igen. Han drack ännu en munfull gin, plockade upp den vite riddaren och gjorde ett trevande drag. Check. Men det var tydligen inte det rätta draget,

eftersom...

Oåterkallat flöt ett minne in i hans sinne. Han såg ett rum med levande ljus och en stor vit säng och sig själv, en pojke på nio eller tio år, som satt på golvet, skakade en tärningslåda och skrattade upphetsat. Hans mamma satt mitt emot honom och skrattade också.

Det måste ha dröjt ungefär en månad innan hon försvann. Det var ett ögonblick av försoning, när den gnagande hungern i hans mage var glömd och hans tidigare tillgivenhet för henne tillfälligt hade återupplivats. Han mindes dagen väl, en piskande, genomblöt dag när vatt-net strömmade ner genom fönsterrutan och ljuset inomhus var för matt för att kunna läsas av. Tristes-sen hos de två barnen i det mörka, trånga sovrummet blev outhärdlig. Winston gnällde och gnällde, krävde fåfängt mat och gick omkring i rummet, drog allt ur sin plats och sparkade på panelerna tills grannarna bankade på väggen, medan det yngre barnet jämrade sig då och då. Till slut hade hans mor sagt: "Var snäll nu, så ska jag köpa en leksak till dig. En härlig leksak - du kommer att älska den"; och sedan hade hon gått ut i regnet

till en liten diversehandel, som fortfarande var sporadiskt öppen i närheten, och kommit tillbaka med en pappkartong som innehöll en uppsättning ormar och stegar. Han kunde fortfarande minnas lukten av den fuktiga kartongen. Det var en eländig utstyrsel. Brädet var sprucket och de små trätärningarna var så illa skurna att de knappt kunde ligga på sidan. Winston betraktade saken surmulet och utan intresse. Men så tände hans mamma ett ljus och de satte sig på golvet för att leka. Snart var han vilt upphetsad och skrek av skratt när tiddlywinks hoppfullt klättrade uppför stegarna och sedan kom slingrande nerför ormarna igen, nästan tillbaka till utgångspunkten. De spelade åtta matcher och vann fyra vardera. Hans lillasyster, som var för ung för att förstå vad spelet gick ut på, hade suttit lutad mot en bolster och skrattat för att de andra skrattade. Under en hel eftermiddag hade de alla varit lyckliga tillsammans, precis som i hans tidigare barndom.

Han sköt bilden ur sitt sinne. Det var ett falskt minne. Han plågades då och då av falska minnen. De spelade ingen roll så länge man kände dem för vad de var. Vissa saker hade

hänt, andra hade inte hänt. Han vände sig tillbaka till schackbrädet och plockade upp den vita springaren igen. Nästan i samma ögonblick föll den ner på brädan med ett skrammel. Han hade ryckt till som om en knappnål hade kört in i honom.

En gäll trumpetsignal hade genomborrat luften. Det var bulletinen! Seger! Det betydde alltid seger när en trumpetsignal föregicks av nyheterna. En sorts elektrisk rysning gick genom kaféet. Till och med servitörerna hade satt igång och spetsat örönen.

Trumpetsignalen hade släppt lös ett enormt oväsen. En upphetsad röst hördes redan från tv-skärmen, men redan när den startade dränktes den nästan av ett dån av jubel utifrån. Nyheten hade spridit sig som genom ett trollslag. Han kunde höra precis tillräckligt mycket av vad som sändes ut från TV-skärmen för att inse att allt hade hänt som han hade förutsett: en stor sjöburen armada som i hemlighet hade samlats, ett plötsligt slag i fiendens rygg, den vita pilen som skar genom svansen på den svarta. Fragment av triumferande fraser trängde sig fram genom larmet: "Väldig strategisk manöver - perfekt

koordinering - fullständig flykt - en halv miljon fångar - fullständig demoralisering - kontroll över hela Afrika - för kriget inom mätbart avstånd från dess slut - seger - största segern i mänsklighetens historia - seger, seger, seger!"

Under bordet gjorde Winstons fötter krampaktiga rörelser. Han hade inte rört sig från sin plats, men i sitt sinne sprang han, sprang snabbt, han var med folkmassorna utanför och hejade på sig själv som döv. Han tittade åter upp på porträttet av Storebror. Kolossen som härskade över världen! Den klippa, mot vilken Asiens horder förgäves kastade sig! Han tänkte på hur det för tio minuter sedan - ja, bara tio minuter - fortfarande hade rått tvetydighet i hans hjärta när han undrade om nyheterna från fronten skulle handla om seger eller nederlag. Åh, det var mer än en eurasisk armé som hade gått under! Mycket hade förändrats i honom sedan den första dagen i Kärleksministeriet, men den slutliga, oumbärliga, helande förändringen hade aldrig inträffat förrän nu.

Rösten från TV-skärmen vräkte fortfarande ur sig sin berättelse om fångar och krigsbyte och slakt, men skriken utanför hade

tystnat en smula. Servitörerna återgick till sitt arbete. En av dem kom fram med ginflaskan. Winston, som satt försjunken i en lycklig dröm, brydde sig inte om när hans glas fylldes på. Han sprang inte och hejade inte längre. Han var tillbaka i Kärleksministeriet, med allt förlåtet, hans själ vit som snö. Han satt på de anklagades bänk och erkände allt och pekade ut alla. Han gick i den vitkaklade korridoren, med känslan av att gå i solljus och en beväpnad vakt i ryggen. Den efterlängtnade kulan var på väg in i hans hjärna.

Han såg upp på det enorma ansiktet. Fyrtio år hade det tagit honom att lära sig vad det var för ett leende som dolde sig under den mörka mustaschen. O grymma, onödiga missförstånd! O envisa, egen-sinniga landsflykt från det kärleksfulla bröstet! Två gindoftande tårar rann nerför sidorna av näsan. Men allt var i sin ordning, allt var i sin ordning, kampen var slut. Han hade vunnit segern över sig själv. Han älskade Storebror.

SLUT

TILLÄGG
PRINCIPERNA FÖR
NYSPRÅK

Nyspråk var det officiella språket i Oceanien och hade utformats för att möta de ideologiska behoven hos Ingsoc, eller den engelska socialismen. År 1984 fanns det ännu inte någon som använde nyspråk som sitt enda kommunikationsmedel, vare sig i tal eller skrift. De ledande artiklarna i Times skrevs i den, men detta var ett kraftprov som endast kunde utföras av en specialist. Det förväntades att nyspråket slutligen skulle ha ersatt gammalspråket (eller standardengelskan, som vi borde kalla det) omkring år 2050. Under tiden vann den stadigt terräng, och alla partimedlemmar tenderade att mer och mer använda nyspråkliga ord och grammatiska konstruktioner i sitt dagliga tal. Den version som användes 1984 och som ingår i den nionde och tionde upplagan av nyspråksordboken var provisorisk och innehöll många överflödiga ord och ålderdomliga formationer som skulle komma att undertryckas senare. Det är med den slutliga, fulländade versionen, som den kommer till uttryck i den elfte upplagan av ordboken, som vi har att göra med här.

Syftet med nyspråket var inte bara att ge uttryck för

den världsbild och de mentala vanor som var typiska för Ingsocs anhängare, utan också att göra alla andra tänkesätt omöjliga. Det var meningen att när nyspråket en gång för alla hade antagits och gammalspråket hade glömts bort, skulle en kättersk tanke – det vill säga en tanke som avvek från Ingsocs principer – vara bokstavligen otänkbar, åtminstone i den mån tanken är beroende av ord. Dess vokabulär var så konstruerad, att den gav ett exakt och ofta mycket subtilt uttryck åt varje mening, som en partimedlem med rätta kunde vilja uttrycka, samtidigt som den uteslöt alla andra betydelser och även möjligheten att komma fram till dem genom indirekta metoder. Detta skedde delvis genom att man uppfann nya ord, men huvudsakligen genom att man eliminerade oönskade ord och genom att man tog bort de ord som återstod från oortodoxa betydelser, och så långt det var möjligt från alla sekundära betydelser. För att ge ett enda exempel. Ordet fri fanns fortfarande kvar på nyspråk, men det kunde bara användas i uttalanden som "Den här hunden är fri från löss" eller "Den här åkern är fri från ogräs". Det kunde inte användas i sin

gamla betydelse "politiskt fri" eller "intellektuellt fri", eftersom politisk och intellektuell frihet inte längre existerade ens som begrepp och därför med nödvändighet var namnlösa. Alldeles bortsett från undertryckandet av definitivt kätterska ord, betraktades reduktionen av ordförrådet som ett mål i sig, och inget ord som kunde undvaras tilläts överleva. Nyspråket var inte avsett att utvidga utan att minska tankeomfånget, och detta syfte underlättades indirekt genom att man skar ner ordvalen till ett minimum.

Nyspråk grundades på det engelska språket som vi nu känner det, även om många nyspråkliga meningar, även om de inte innehåller nyskapade ord, knappast skulle vara begripliga för en engelsktalande i vår egen tid. Nyspråksord delades in i tre distinkta klasser, kända som A-ordförrådet, B-ordförrådet (även kallat sammansatta ord) och C-ordförrådet. Det kommer att vara enklare att diskutera varje klass separat, men språkets grammatiska särdrag kan behandlas i avsnittet som ägnas åt A-ordförrådet, eftersom samma regler gällde för alla tre kategorierna.

A-vokabulären. A-vokabulären bestod av de ord som behövdes för vardagslivets angelägenheter – för sådana saker som att äta, dricka, arbeta, ta på sig kläderna, gå upp och ner för trappor, åka i fordon, trädgårdsarbete, laga mat och liknande. Det bestod nästan uteslutande av ord som vi redan har – ord som hit, run, dog, tree, sugar, house, field – men i jämförelse med dagens engelska vokabulär var deras antal extremt litet, medan deras betydelser var mycket mer strikt definierade. Alla tvetydigheter och schatteringar av mening hade rensats ut ur dem. Så långt det kunde uppnås var ett nyspråkigt ord av denna klass helt enkelt ett staccato-ljud som uttryckte ett klart förstått begrepp. Det skulle ha varit helt omöjligt att använda A-vokabulären för litterära ändamål eller för politiska eller filosofiska diskussioner. Den var endast avsedd att uttrycka enkla, ändamålsenliga tankar, vanligtvis innefattande konkreta föremål eller fysiska handlingar.

Nyspråkets grammatik hade två utmärkande egenskaper. Den första av dessa var en nästan fullständig utbyttbarhet mellan olika ordklasser. Vilket ord som helst i språket (i princip gä-

llde detta även mycket abstrakta ord som om eller när) kunde användas antingen som verb, substantiv, adjektiv eller adverb. Mellan verbet och substantivformen, när de var av samma rot, fanns det aldrig någon variation, denna regel i sig innebar att många arkaiska former förstördes. Ordet tanke, till exempel, fanns inte i nyspråk. Dess plats intogs av tänkandet, som gjorde sin plikt för både substantiv och verb. Ingen etymologisk princip följdes här; I vissa fall var det det ursprungliga substantivet som valdes för bevarande, i andra fall verbet. Även där ett substantiv och ett verb med besläktad betydelse inte var etymologiskt förbundna, undertrycktes ofta den ena eller den andra av dem. Det fanns till exempel inget sådant ord som skära, utan dess betydelse täcktes tillräckligt av substantiv verbet kniv. Adjektiv bildades genom att lägga till suffixet -ful till substantiv verbet, och adverb genom att lägga till -wise. Således, till exempel, betydde snabb "snabb" och hastighetsmässigt betydde "snabbt". Vissa av våra nutida adjektiv, som bra, stark, stor, svart, mjuk, bibehölls, men deras totala antal var mycket litet. Det fanns inte något större be-

hov av dem, eftersom man kunde komma fram till nästan vilken adjektivbetydelse som helst genom att lägga till -ful till ett substantivverb. Inget av de nu existerande adverbena bibehölls, med undantag för några få som redan slutade på -vis; ändelsen -vis var oföränderlig. Ordet väl, till exempel, ersattes av bra.

Dessutom kunde vilket ord som helst - detta tillämpades i princip på varje ord i språket - förvanskas genom att lägga till affixet un-, eller kunde förstärkas av affixet plus-, eller, för att betona ännu mer, dubbelplus-. Så, till exempel, betydde uncold "varm", medan pluscold och doublepluscold betydde "mycket kall" respektive "superlativt kall". Det var också möjligt, liksom i dagens engelska, att modifiera betydelsen av nästan vilket ord som helst genom prepositionsaffix som ante-, post-, upp-, ner-, etc. Genom sådana metoder fann man det möjligt att åstadkomma en enorm minskning av ordförrådet. Med tanke på till exempel ordet god, fanns det inget behov av ett sådant ord som dåligt, eftersom den nödvändiga betydelsen uttrycktes lika bra - ja, bättre - som ogod. Allt som behövdes, i varje fall där två ord bildade ett naturligt mot-

satspar, var att bestämma vilket av dem som skulle undertryckas. Mörkt, till exempel, kan ersättas med oljus, eller ljust med mörkt, beroende på vad du föredrar.

Det andra kännetecknet för nyspråklig grammatik var dess regelbundenhet. Med förbehåll för några få undantag som nämns nedan, följde alla böjningar samma regler. I alla verb var alltså preteritum och preteritum particip samma och slutade på -ed. Man stal preteritumet att stjåla, tänkandets preteritum tänktes, och så vidare genom hela språket, så att alla sådana former som simmade, gav, medförde, talade, togs o.s.v. avskaffades. Alla pluralformer skapades genom att lägga till -s eller -es, beroende på vad som var fallet. Pluralformerna av människa, oxe, liv var människor, oxar, liv. Jämförelse av adjektiv gjordes undantagslöst genom att lägga till -er, -est (bra, braare, brast), oregelbundna former och de mer, mest bildade undertrycktes.

De enda klasser av ord som fortfarande tilläts böjas oregelbundet var pronomen, släktingar, demonstrativa adjektiv och hjälpverb. Alla dessa följde sitt gamla bruk, utom den som hade skrotats som

onödig, och ska, om tempus hade slopats, eftersom alla deras användningar täcktes av vilja och vilja. Det förekom också vissa oregelbundenheter i ordbildningen som uppstod på grund av behovet av snabbt och enkelt tal. Ett ord som var svårt att uttala, eller som riskerade att uppfattas på ett felaktigt sätt, ansågs vara ett felaktigt ord ipso facto. Det hände därför att man för eufonins skull infogade extra bokstäver i ett ord eller behöll en ålderdomlig formation. Men detta behov gjorde sig gällande framför allt i samband med B-vokabulären. Varför så stor vikt lades vid lätthet att uttala kommer att klargöras senare i denna uppsats.

B-vokabulären. B-vokabulären bestod av ord som avsiktligt hade konstruerats för politiska syften: ord som inte bara i varje enskilt fall hade en politisk innebörd, utan som var avsedda att påtvinga den person som använde dem en önskvärd mental inställning. Utan en fullständig förståelse av Ingsocs principer var det svårt att använda dessa ord på rätt sätt. I vissa fall kunde de översättas till gammalspråk, eller till och med till ord hämtade från

A-vokabulären, men detta krävde vanligtvis en lång omskrivning och innebar alltid att vissa övertoner gick förlorade. B-orden var ett slags verbal stenografi, som ofta packade in hela rader av idéer i några få stavelser, och samtidigt mer exakta och kraftfulla än vanligt språk.

B-orden var i samtliga fall sammansatta ord.[2] De bestod av två eller flera ord, eller delar av ord, som sveisats samman i en lätt uttalbar form. Det resulterande amalgamet var alltid ett substantivverb och böjdes enligt de vanliga reglerna. För att ta ett enda exempel: ordet bra tänk, som betyder mycket grovt "ortodoxi" eller, om man väljer att betrakta det som ett verb, "att tänka på ett ortodox sätt". Detta böjdes på följande sätt: substantivverb, bra tänk; förfluten tid och förfluten particip, vältänkt; presensparticip, bra tänkande; adjektiv, Goodthinkful; adverb, bra tänk klokt; verbalt substantiv, Vältänkare.

B-orden var inte konstruerade på någon etymologisk plan. Orden som de var sammansatta av kunde vara vilka ordklasser som helst, och kunde placeras i vilken ordning som helst och stympas på vilket sätt som helst, vilket gjorde dem lätta att uttala sam-

tidigt som de indikerade deras härledning. I ordet crimethink (tankebrott) kom t.ex. tänkandet i andra hand, medan det i thinkpol (tankepolis) kom först, och i det senare ordet polis hade förlorat sin andra stavelse. På grund av att det var svårare att få eufoni var oregelbundna formationer vanligare i B-vokabulären än i A-vokabulären. Till exempel var adjektivformerna Minisann, Minipax och Miniluv respektive Minitruthful, Minipeaceful och Minilovely, helt enkelt för att -sann, -paxful och -älskvärd var lite besvärliga att uttala. Men i princip alla B-ord kunde böjas, och alla böjas på exakt samma sätt.

En del av B-orden hade mycket subtiliserade betydelser, knappt begripliga för den som inte behärskade språket som helhet. Tänk till exempel på en så typisk mening från en ledarartikel i Times som Oldthinkers unbellyfeel Ingsoc. Den kortaste återgivning man kan göra av detta på gammalspråk skulle vara: "De vars idéer formades före revolutionen kan inte ha en fullständig känslomässig förståelse av den engelska socialismens principer." Men detta är inte en adekvat översättning. Till att börja med, för

att förstå den fulla innebörden av den nyspråksmening som citerats ovan, måste man ha en klar uppfattning om vad som menas med Ingsoc. Och dessutom var det bara en person som var grundligt grundad i Ingsoc som kunde uppskatta den fulla kraften i ordet magkänsla, som innebar en blind, entusiastisk acceptans som är svår att föreställa sig idag, eller av ordet gammaltänk, som var oupplösligt sammanblandat med idén om ondska och dekadens. Men den speciella funktionen hos vissa nyspråksord, av vilka gammaltänkandet var ett, var inte så mycket att uttrycka betydelser som att förstöra dem. Dessa ord, som med nödvändighet var få till antalet, hade fått sin betydelse utvidgad, tills de inom sig innehöll hela batterier av ord, vilka, eftersom de var tillräckligt täckta av en enda övergripande term, nu kunde skrotas och glömmas bort. Den största svårigheten, som sammanställarna av den nyspråkliga ordboken stod inför, var inte att uppfinna nya ord, utan att efter att ha uppfunnit dem, att förvissa sig om vad de betydde: att med ord förvissa sig om vilka ordserier de upphävde genom sin existens.

Som vi redan har sett i fråga om ordet fri, bibehölls ord som en gång hade haft en kättersk innebörd ibland för bekvämlighetens skull, men endast med de oönskade betydelser som rensades ut ur dem. Oräkneliga andra ord som heder, rättvisa, moral, internationalism, demokrati, vetenskap och religion hade helt enkelt upphört att existera. Några få tomma ord täckte dem, och när de täckte över dem, upphävdes de. Alla ord som grupperade sig kring begreppen frihet och jämlikhet fanns t.ex. i det enda ordet brottstänkande, medan alla ord som grupperade sig kring begreppen objektivitet och rationalism ingick i det enda ordet gammaltänk. Större precision hade varit farligt. Vad som krävdes av en partimedlem var ett synsätt som liknade det hos den forntida hebreer, som visste, utan att veta mycket annat, att alla andra nationer än hans egen dyrkade "falska gudar". Han behövde inte veta att dessa gudar hette Baal, Osiris, Molok, Ashtarot och liknande. Förmodligen är det så att ju mindre han visste om dem, desto bättre för hans ortodoxi. Han kände Jehova och Jehovas bud; Han visste därför att alla gudar med andra namn eller an-

dra egenskaper var falska gudar. På ungefär samma sätt visste partimedlemmen vad som utgjorde ett rätt uppförande, och i ytterst vaga, allmänna ordalag visste han vilka slags avvikelser från det som var möjliga. Hans sexualliv, till exempel, reglerades helt och hållet av de två nyspråksorden sexcrime (sexuell omoral) och goodsex (kyskhet). Sexualbrott omfattade alla sexuella övergrepp av vilket slag det än må vara. Den omfattade otukt, äktenskapsbrott, homosexualitet och andra perversioner och dessutom normalt umgänge som utövades för dess egen skull. Det fanns ingen anledning att räkna upp dem var för sig, eftersom de alla var lika skyldiga och i princip alla straffades med döden. I C-vokabulären, som bestod av vetenskapliga och tekniska ord, kunde det vara nödvändigt att ge särskilda namn åt vissa sexuella avvikelser, men den vanlige medborgaren hade inget behov av dem. Han visste vad som menades med goodsex - det vill säga normalt umgänge mellan man och hustru, enbart i syfte att avla barn och utan fysisk njutning från kvinnans sida; allt annat var sexualbrott. I nyspråket var det sällan möjligt att följa

en kättersk tanke längre än till uppfattningen att den var kättersk; bortom denna punkt var de nödvändiga orden obefintliga.

Inget ord i B-vokabulären var ideologiskt neutralt. En hel del var förskönanade omskrivningar. Sådana ord, till exempel, som joycamp (tvångsarbetsläger) eller Minipax (Fredsministeriet, det vill säga Krigsministeriet) betydde nästan raka motsatsen till vad de tycktes betyda. Vissa ord, å andra sidan, visade en uppriktig och föraktfull förståelse av det oceaniska samhällets verkliga natur. Ett exempel var prolefeed, det vill säga den skräpiga underhållning och de falska nyheter som partiet delade ut till massorna. Andra ord var ambivalenta och hade konnotationen "bra" när de tillämpades på partiet och "dåliga" när de tillämpades på dess fiender. Men därtill kom ett stort antal ord, som vid första anblicken föreföll vara rena förkortningar och som inte fick sin ideologiska färg från sin innebörd utan från sin struktur.

Så långt det var möjligt passade allt som hade eller kunde ha politisk betydelse av något slag in i B-vokabulären. Namnet på varje organisation, eller grupp av människor, eller doktrin,

eller land, eller institution, eller offentlig byggnad, skars undantagslöst ner i den välbekanta formen; Det vill säga ett enda lätt uttalat ord med det minsta antalet stavelser som skulle bevara den ursprungliga härledningen. I Sanningsministeriet, till exempel, hette upppteckningsavdelningen, där Winston Smith arbetade, Recdep, skönlitteraturavdelningen Ficdep, teleprogramavdelningen Teledep, och så vidare. Detta gjordes inte enbart för att spara tid. Till och med under 1900-talets första decennier hade teleskopiska ord och fraser varit ett av de karakteristiska dragen i det politiska språket; Och man hade lagt märke till att tendensen att använda förkortningar av detta slag var mest uttalad i totalitära länder och totalitära organisationer. Exempel var ord som nazist, Gestapo, Komintern, Inprecorr, Agitprop. I början hade man så att säga instinktivt anammat denna praxis, men på nyspråk användes den med ett medvetet syfte. Man uppfattade det som att man genom att på detta sätt förkorta ett namn förminskade och på ett subtilt sätt ändrade dess betydelse genom att skära bort de flesta av de associationer som annars sku-

lle klamra sig fast vid det. Orden Kommunistiska internationalen, till exempel, frammanar en sammansatt bild av universellt mänskligt broderskap, röda fanor, barrikader, Karl Marx och Pariskommunen. Ordet Komintern, å andra sidan, antyder bara en tätt sammanhållen organisation och en väldefinierad doktrin. Det hänvisar till något som är nästan lika lätt att känna igen, och lika begränsat i sitt syfte, som en stol eller ett bord. Komintern är ett ord som kan yttras nästan utan att man behöver tänka efter, medan Kommunistiska internationalen är en fras som man är tvungen att dröja kvar vid åtminstone för ett ögonblick. På samma sätt är de associationer som framkallas av ett ord som Minitrue färre och mer kontrollerbara än de som framkallas av Sanningsministeriet. Detta berodde inte bara på vana att förkorta när det var möjligt, utan också på den nästan överdrivna omsorg som lades ner på att göra varje ord lätt att uttala.

På nyspråk vägde eufonin tyngre än alla andra överväganden än meningens exakthet. Grammatikens regelbundenhet offrades alltid för den när det verkade nödvändigt. Och det med rätta, eftersom

det som behövdes, framför allt för politiska syften, var korta, avklippta ord med omisskännlig innebörd som kunde yttras snabbt och som väckte ett minimum av eko i talarens sinne. Orden i B-vokabulären fick till och med ökad kraft av det faktum att nästan alla var mycket lika. Nästan undantagslöst var dessa ord - goodthink, Minipax, prolefeed, sexcrime, joycamp, Ingsoc, bellyfeel, thinkpol och oräkneliga andra - ord med två eller tre stavelser, med betoningen jämnt fördelad mellan den första stavelsen och den sista. Användningen av dem uppmuntrade till en plaskande talstil, på en gång staccato och monoton. Och det var precis vad som var målet. Avsikten var att göra talet, och särskilt talet om alla ämnen som inte är ideologiskt neutralt, så nära som möjligt oberoende av medvetandet. För det dagliga livets syften var det utan tvivel nödvändigt, eller ibland nödvändigt, att tänka efter innan han talade, men en partimedlem, som hade till uppgift att göra en politisk eller etisk bedömning, måste kunna spruta fram de riktiga åsikterna lika snabbt som en kulspruta som sprutar kulor. Hans uppfostran gjorde honom lämpad för

uppskattad komplimang.

detta, språket gav honom ett nästan idiotsäkert instrument, och ordens textur, med deras hårda klang och en viss egensinnig fulhet som var i överensstämmelse med Ingsocs anda, hjälpte processen ännu längre.

Det gjorde också det faktum att man hade väldigt få ord att välja mellan. I förhållande till vårt eget var det nyspråkliga ordförrådet litet, och nya sätt att minska det utarbetades ständigt. Nyspråk skilde sig faktiskt från nästan alla andra språk genom att dess ordförråd blev mindre i stället för större för varje år. Varje minskning var en vinst, eftersom ju mindre område man valde, desto mindre var frestelsen att tänka efter. I slutändan hoppades man kunna göra artikulerat tal problem från struphuvudet utan att involvera de högre hjärncentra alls. Detta mål erkändes uppriktigt i det nyspråkliga ordet ankspråk, som betyder "att kvacka som en anka". Liksom många andra ord i B-vokabulären var ankspråk ambivalent i betydelse. Förutsatt att de åsikter som kvackade var ortodoxa, innebar det ingenting annat än lovord, och när Times hänvisade till en av partiets talare som en dubbelplussare anka, var det en varm och

C-vokabulären. C-vokabulären var ett komplement till de andra och bestod helt av vetenskapliga och tekniska termer. Dessa liknade de vetenskapliga termer som används idag och konstruerades från samma rötter, men den vanliga omsorgen lades på att definiera dem strikt och ta bort dem från oönskade betydelser. De följde samma grammatiska regler som orden i de andra två vokabulärerna. Väldigt få av C-orden hade någon aktualitet vare sig i dagligt tal eller i politiskt tal. Vilken vetenskaplig arbetare eller tekniker som helst kunde hitta alla ord han behövde i den lista som ägnades åt hans egen specialitet, men han hade sällan mer än en smula av de ord som förekom i de andra listorna. Endast ett fåtal ord var gemensamma för alla listor, och det fanns ingen vokabulär som uttryckte vetenskapens funktion som en tankevana eller en tankemetod, oberoende av dess särskilda grenar. Det fanns i själva verket inget ord för "vetenskap", och den betydelse som det möjligen kunde ha hade redan täckts tillräckligt av ordet Ingsoc.

Av den föregående redogörelsen torde framgå, att det på nyspråk var nära nog omöjligt att uttrycka oortodoxa åsikter över en mycket låg nivå. Det var naturligtvis möjligt att uttala irrläror av ett mycket grovt slag, en form av hädelse. Det hade till exempel varit möjligt att säga att Storebror är obra. Men detta uttalande, som för ett ortodoxt öra endast förmedlade en självklar orimlighet, kunde inte ha upprätthållits av förnuftiga argument, eftersom de nödvändiga orden inte var tillgängliga. Idéer som var fientliga mot Ingsoc kunde bara underhållas i en vag ordlös form, och kunde bara nämnas i mycket vida ordalag som klumpade ihop och fördömde hela grupper av kätterier utan att definiera dem i detta. Man kan i själva verket bara använda nyspråk för oortodoxa syften genom att illegitimt översätta några av orden tillbaka till gammalspråk. Till exempel var Alla människor är lika mycket värda en möjlig nyspråklig mening, men bara i samma mening som Alla män är rödhåriga är en möjlig gammalspråklig mening. Den innehöll inte något grammatiskt fel,

men den uttryckte en påtaglig osanning, nämligen att alla människor är lika stora, viktade eller starka. Begreppet politisk jämlikhet existerade inte längre, och denna sekundära betydelse hade följaktligen rensats ut ur ordet jämlik. År 1984, när gammalspråk fortfarande var det normala kommunikationsmedlet, fanns det en teoretisk risk för att man genom att använda nyspråksord skulle komma ihåg deras ursprungliga betydelse. I praktiken var det inte svårt för en person som var väl grundad i dubbeltänk att undvika att göra detta, men inom ett par generationer skulle till och med möjligheten till ett sådant misstag ha försvunnit. En person som växte upp med nyspråk som sitt enda språk skulle lika inte veta att jämlik en gång hade haft den sekundära betydelsen "politiskt jämlik", eller att fri en gång hade betytt "intellektuellt fri", lika lite som till exempel en person som aldrig hade hört talas om schack skulle vara medveten om de sekundära betydelser som är knutna till dam och torn. Det skulle finnas många brott och fel som det skulle ligga utanför hans makt att begå, helt enkelt därför att de var namnlösa och därför

otänkbara. Och det kunde förutses att med tiden skulle nyspråkets utmärkande drag bli mer och mer utpräglade – dess ord blev färre och färre, deras betydelser mer och mer rigida och risken för att använda dem på ett otillbörligt sätt minskade ständigt.

När gammalspråket en gång för alla hade blivit överspelat, skulle den sista förbindelsen med det förflutna ha brutits. Historien hade redan skrivits om, men fragment av det förflutnas litteratur överlevde här och där, ofullständigt censurerade, och så länge man behöll sina kunskaper i gammalspråk var det möjligt att läsa dem. I framtiden skulle sådana fragment, även om de råkade överleva, vara obegripliga och oöversättbara. Det var omöjligt att översätta något avsnitt av gammalspråk till nyspråk om det inte antingen hänvisade till någon teknisk process eller någon mycket enkel vardaglig handling, eller om det redan var ortodox (godtänkt, skulle vara nyspråksuttrycket) i sin tendens. I praktiken betydde detta att ingen bok skriven före cirka 1960 kunde översättas i sin helhet. Den förrevolutionära litteraturen kunde endast underkastas ideologisk översättning – det

vill säga förändring i såväl mening som språk. Ta till exempel den välkända passagen från självständighetsförklaringen:

Vi anser att dessa sanningar är självklara, att alla människor är skapade jämlika, att de av sin Skapare har förlänats vissa oförytterliga rättigheter, att bland dessa finns liv, frihet och strävan efter lycka. Att för att säkra dessa rättigheter inrättas regeringar bland människor, som härleder sin makt från de styrdas samtycke. Att närhelst någon form av regering blir destruktiv för dessa mål, är det folkets rätt att ändra eller avskaffa den och att inrätta en ny regering.

Det skulle ha varit helt omöjligt att översätta detta till nyspråk och samtidigt behålla känslan i originalet. Det närmaste man kan komma att göra det är att sluka hela stycket i ett enda ord brottstänkande. En fullständig översättning kan bara vara en ideologisk översättning, där Jeffersons ord skulle ändras till en lovsång över absolut regering.

En stor del av det förflutnas litteratur höll faktiskt redan på att omvandlas på detta sätt. Prestigeöverväganden gjorde det önskvärt att bevara minnet av vissa historiska personer,

samtidigt som man anpassade deras prestationer till Ingsocs filosofi. Olika författare, som Shakespeare, Milton, Swift, Byron, Dickens och några andra, var därför i färd med att översätta; När uppgiften var fullbordad, skulle deras originalskrifter, tillsammans med allt annat som fanns kvar av litteraturen från det förflutna, förstöras. Dessa översättningar var en långsam och svår verksamhet, och man väntade sig inte att de skulle vara färdiga före det första eller andra decenniet av 2000-talet. Det fanns också stora mängder rent nyttolitteratur – oömbärliga tekniska manualer och liknande – som måste behandlas på samma sätt. Det var främst för att ge tid för det förberedande översättningsarbetet som det slutliga antagandet av nyspråket hade fastställts till ett så sent datum som 2050.

[1]Nyspråk var det officiella språket i Oceanien. För en redogörelse för dess struktur och etymologi, se bilaga.

[2]Sammansatta ord, t.ex. speakwrite (på engelska), fanns naturligtvis i A-vokabulären, men dessa var bara praktiska förkortningar och hade ingen särskild ideologisk

